Bundel - Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 6 november 2025

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 6 november 2025

3 Vaststellen van de behandelvoorraad
Ter vaststelling.
- Lange Termijnagenda Commissie Veilgheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025
- Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025

3.1 Raadsvoorstel Intrekken diverse verouderde regelingen
- Dossier 4874 voorblad
- Raadsvoorstel intrekken diverse verouderde regelingen
- Besluit intrekking diverse regelingen van de raad van Utrecht - DROP

3.2 Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”
- Dossier 4933 voorblad
- Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement
- Beleidsnota Risicomanagement

3.3 Raadsvoorstel inzake bijdrage van fracties aan presentievergoeding commissieleden 2026
- Dossier 4963 voorblad
- Raadsvoorstel inzake bijdrage van fracties aan presentievergoeding commissieleden 2026
- Conceptverordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht_def
- Conceptverordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht_met wijzigingen
- Gewijzigde Bijlage A bij de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht
- Besluit tot wijziging Verordening financiële bijdrage fracties Utrecht

3.4 Initiatiefvoorstel Erken de rechten van de Utrechtse natuur
- 20251030 initiatiefvoorstel PvdD erken de rechten van de Utrechtse natuur

3.5 RIB Erken de rechten van de Utrechtse natuur

3.6 De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot demonstraties bij de abortuskliniek

4 Verslag besloten vergadering
Geen.

5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling:
Lijst Toezeggingen en Moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025
Lijst aangenomen Moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025
- Lijst aangenomen moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025
- Toezeggingen en motielijst commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

6 Ingekomen stukken
Geen.

7 Verslag Adviescommissie Controle en Financiën
Ter kennisname:
Verslag adviescommissie Controle en Financiën 5 juni 2025
- Verslag Adviescommissie Controle en Financiën 5 juni 2025

8 Raadsvoorstel Evaluatie Utrechts Ombudsloket en wijziging Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht
Dagelijks Bestuur, Ombudszaken
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om (mede naar aanleiding van de recent uitgevoerde evaluatie) de kinderombudsfunctie expliciet in de verordening te verankeren door deze taak integraal te beleggen bij de ombudsman.
- Dossier 4893 voorblad
- Raadsvoorstel Evaluatie Utrechts Ombudsloket en wijziging Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht
- conceptversie Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht met wijzigingen
- conceptversie Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht ter besluitvorming
- Evaluatie Utrechts Ombudsloket kort samengevat

9 Situatie bij het Bollendak

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Wethouder: Rik van der Graaf, Beleidsterrein: Asiel en Integratie
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Geagendeerd door: Tess Meerding (VVD), Bert van Steeg (CDA), Derk van Bergen (ChristenUnie), Maarten Koning (D66), Stevie Nolten (Bij1).
De fracties van de VVD, CDA, ChristenUnie, D66 en Bij1 willen graag in brede zin spreken over de veiligheidsproblematiek zoals die nu speelt in het stationsgebied. Dit thema 'leeft' in de stad en problemen lijken toe te nemen. In mei heeft de VVD al aangekondigd opnieuw een debat te willen agenderen over de veiligheidsproblematiek rondom het Bollendak. Inmiddels zijn er in dat kader meer nieuwsberichten en raadsbrieven naar buiten gekomen o.a. ook over de Nachtsluiting van Hoog Catharijne. De fracties willen daarbij ingaan op de wenselijkheid en effectiviteit van de maatregelen die nu genomen worden, en willen voorstellen doen voor aanvullende, alternatieve maatregelen. Dit debat raakt naast veiligheid ook aan de thema's zorg, opvang en migratie en samenhang met landelijk beleid.

Dossier 4945 voorblad
Raadsbrief Afsluiten Hoog Catharijne in de nacht
Beantwoording SV2025 nr 65 over Opnieuw gaat het helemaal mis onder het Bollendak

9.1 Raadsbrief overlast station en omgeving

Raadsbrief overlast station en omgeving
Inzet en resultaten aanpak overlast station en omgeving
Factsheet Meldpunt Perspectief 2024
Cijfers PGA 2024

9.2 Raadsbrief Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied Stationsgebied en Lombok-Oost

Raadsbrief Verlengen en uitbreiden verblijfsontzeggingsgebied (Stationsgebied en Lombok-Oost)

10 Verloren zaak: 'online gebiedsverbod'

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Geagendeerd door: Maarten Koning (D66), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Yvonne Hessel (UtrechtSolidair), VVD, LINK, DENK, GroenLinks, CDA, Linda Bode (Volt) en Victor Paalman (Horizon)
Op 11 juni 2025 oordeelde de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in hoger beroep, aangespannen door de gemeente, net als in de voorgaande uitspraak dat de digitale groepschat Telegram niet kan worden aangemerkt als openbare plaats in de zin van de APV. Eveneens volgt uit de uitspraak dat het APV-verbod zo moet worden begrepen dat de gedragingen die leiden tot wanordelijkheden plaats moeten vinden op of aan een openbare plaats. Ook geeft de uitspraak in hoger beroep perspectief: deze verwijst naar de landelijke wetgever om te komen met een wettelijke basis.
De poging om een 'online gebiedsverbod' op te leggen was van begin af een experiment over de vraag hoe ver de reikwijdte van de APV strekt. Een experiment waar de online uiting van een minderjarige jongen die daarover ook strafrechtelijk vervolgd is, als onderwerp werd gebruikt.
Na het eerste verlies in deze zaak werd er door de gemeente hoger beroep aangetekend, wat wederom gemeenschapsgeld kostte. Experts hadden de gemeente al gewaarschuwd dat dit kansloos zou zijn.
Agenderende partijen willen met de burgemeester terugblikken op de gevolgen van hetgeen gebeurd is en vooruitkijken om dergelijke debacles in de toekomst te voorkomen.
De fracties van de VVD en CDA willen graag in debat over de uitspraak van de rechter van 11 juni 2025, waarin is uitgesproken dat het online gebiedsverbod niet had mogen worden opgelegd door de burgemeester. De fracties willen het graag hebben over de uitspraak zelf en over welke mogelijkheden er voor de gemeente wel zijn om op te treden tegen online opruiing.

Raadsbrief Uitspraak Raad van State online gebiedsverbod

10.1 M46 Stevige lobby

Motie Stevige lobby 2023-03-09 1.docx

10.2 M47 Geen hoger beroep

Motie - Geen hoger beroep.docx

10.3 M73 Geen Online Gebiedsverbod op deze manier

M73 Geen Online Gebiedsverbod op deze manier.docx

11 Raadsvoorstel Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)

Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten.
In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om de beleidskaders voor het waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA) aan te passen. Het gaat hierbij om het verwerken van wettelijke ontwikkelingen uit de BBV en de besluitvorming uit de Voorjaarsnota 2024, maar ook om de invulling van enkele beleidskeuzes:
- Restwaarde voor nieuwe investeringen in vaste activa toepassen als uitgangspunt;
- Activeringsgrens naar 100.000 euro;
- Componentenmethode beperkt gebruiken, alleen voor grond en investeringen waar dit een materieel financieel effect heeft;
T.a.v. circulair investeren wordt voor het eerst gewerkt met restwaarden. Dit brengt o.a. kosten met zich mee voor de invoering. De dekking hiervoor wordt betrokken bij de eerstvolgende integrale afweging.

Dossier 4793 voorblad

Raadsvoorstel Beleidsnota Waarderen activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)

Beleidsnota Waarderen activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
Voorjaarsnota 2025, eerste bestuursrapportage 2025 en meelopende stukken	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q2		15-05-2025					
Zienswijze meerjarenbegroting BghU 2026 - 2029	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q2		13-05-2025					
Veiligheidsregio Utrecht (VRU) zienswijze ontwerpbegroting VRU 2027 en jaarstukken 2025	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksma	2026 Q2	22-06-2026		2026 Q2	2026 Q2	2026 Q2		

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
Raadsvoorstel grote locatie voor evenementen	Evenementen	Wethouder Oosters	2025 Q4			2025 Q4	2026 Q1	2026 Q1		
Actualisatie financiële verordening	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4				2026 Q4	2026 Q4	20250722 Was Q4 2024, wordt Q4 2026. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast	

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
									naar Q4 2026.	
Zienswijze kadernota 2027 VRU (Veiligheidsregio Utrecht)	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksma	2025 Q4	10-03-2026		2026 Q1	2026 Q1	2026 Q1		
Nota Verbonden Partijen	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q2			2025 Q3	2025 Q4	2025 Q4	20250526 Was Q4 2024, Wordt Q2 2025. De nota Verbonden Partijen wordt aangepast na de technische sessie op 28 november 2024. De planning is	

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
									daarom aangepast naar Q2 2025.	
Nota WAAVA	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q2		15-07-2025	2025 Q2	2025 Q2	2025 Q2	20250303 Was Q4 2024, wordt Q2 2025. De operationalisatie van de Nota WAAVA op ambitie rond circulariteit wordt verder uitgewerkt. Daarnaast vindt hierover gesprek met de accountant	

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
									plaats. De planning van de nota WAAVA is daarom aangepast naar Q2 2025.	
Eindejaarswijziging 2025	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q4							
Beleidsnota Risicomanagement	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q4							
Jaarstukken 2024 en Resultaatbestemming	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q2		15-05-2025					
Veiligheidsregio Utrecht (VRU) zienswijze	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksma	2025 Q2	12-06-2025		2025 Q2	2025 Q2	2025 Q2		

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raads-besluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning	Toelichting in geval van gestopt
ontwerpbegroting VRU 2026 en jaarstukken 2024										
Programmabegroting 2026, Tweede bestuursrapportage 2025 en Verordening en 2026	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q3		18-09-2025					

Concept-behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en - wijze
3.1	Raadsvoorstel Intrekken diverse verouderde regelingen	Raadsvoorstel	23-09-2025	Juridische Zaken	Uit inventarisatie is gebleken dat een aantal geldende regelingen niet meer actueel zijn, bijvoorbeeld doordat ze zijn verlopen of ingehaald zijn door landelijke regelgeving. Dit raadsvoorstel beoogt dit bestand op te schonen door de 11 in het voorstel opgesomde verouderde regelingen in te trekken.	-	Gezien het technische karakter wordt voorgesteld dit onderwerp als A-punt door te geleiden naar de raad.
3.2	Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement	Raadsvoorstel	17-10-2025	Financiën	Met deze nieuwe beleidsnota risicomanagement stelt de raad nieuwe kaders vast voor gemeentebreed risicomanagement. Waarbij voorheen de focus vooral lag op de financiële impact van risico's, is risicomanagement inmiddels doorgegroeid naar een integrale aanpak waarbij ambities en (strategische) doelstellingen centraal staan. NB: kaders t.a.v. het weerstandsvermogen worden in dit voorstel nog niet herzien.	11-12-2025	45 minuten Voorstel is het college te verzoeken een technische bijeenkomst te organiseren over dit onderwerp, bij voorkeur op 4 december a.s. (RIB-avond VBF).
3.3	Raadsvoorstel inzake bijdrage van fracties aan presentievergoeding commissieleden 2026	Raadsvoorstel	23-10-2025	Bestuurlijke zaken	Dit raadsvoorstel is een uitwerking van het raadsbesluit van voor de zomer (uitwerking werkdruk en werkwijze) waarbij is besloten dat vanaf de raadswissel iedere fractie hetzelfde bedrag aan de bekostiging van de presentievergoedingen van commissieleden betaalt. Ook wordt voorgesteld de jaarlijkse accountantsbijdrage te verhogen omdat deze niet langer toereikend is.	11-12-2025	Het DB heeft besloten dit voorstel als A-punt naar de raad door te geleiden van 20 november a.s.

Concept-behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en - wijze
3.4	Initiatiefvoorstel Erken de rechten van de Utrechtse natuur	Raadsvoorstel	30-10-2025	Samen Stad Maken	Met dit initiatiefvoorstel stelt de Partij voor de Dieren voor om de rechten van de Utrechtse natuur te erkennen. Het voorstel omvat een uitspraak dat niet-menselijk leven in Utrecht belangen heeft die moeten worden meegewogen in gemeentelijk beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerking. Ook wordt voorgesteld een onafhankelijke voogd te benoemen die de stem van de natuur kan vertegenwoordigen in samenwerkingsprocessen. Ook stuurt het voorstel aan op samenwerking met andere gemeenten en verschillende initiatieven op dit terrein en de Rechten van de Natuur te volgen, richting de landelijke overheid te lobbyen voor het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur en uit te werken hoe de rechten van de natuur in gemeente Utrecht vorm krijgen zodra dit juridisch mogelijk is.	11-12-2025	90 minuten
3.5	RIB Erken de rechten van de Utrechtse natuur	Raadsinformatie-bijeenkomst Geagendeerd door: 1. Partij voor de Dieren 2. BIJ1 3. ChristenUnie 4. LINK 5. EenUtrecht 6. Volt 7. GroenLinks 8. Horizon	29-10-2025	Samen Stad Maken	De beweging voor de Rechten van de Natuur is een snelgroeiende mondiale beweging. In Utrecht heeft de gemeenteraad eerder besloten om extra moeite te doen om de ongehoorde stem van de natuur te horen (A62 Inclusie en diversiteit, welke stemmen verdienen extra aandacht? - U-reka Gemeente Utrecht). De fractie van de Partij voor de Dieren heeft een initiatiefvoorstel geschreven om hier uitwerking aan te geven. Het doel van deze Raadsinformatiebijeenkomst is om in aanloop van de bespreking van dit voorstel beter beeld te krijgen van de beweging voor de Rechten van de Natuur en de manieren waarop de stem van de natuur een plek kan krijgen binnen Samen Stad Maken.	-	4-12-2025 (RIB-avond VBF) Deze RIB heeft betrekking op het gelijknamige initiatiefvoorstel, waarvan wordt voorgesteld dit op 11 december in de commissie te bespreken.

Concept-behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en - wijze
3.6	De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot demonstraties bij de abortuskliniek	Agendering Geagendeerd door: 1. ChristenUnie 2. Partij van de Arbeid 3. VVD 4. Partij voor de Dieren 5. GroenLinks 6. Volt 7. CDA 8. Bij1 9. Student en Starter	28-10-2025	Openbare Orde en Veiligheid	De gemeente heeft een rechtszaak gevoerd over demonstraties bij de abortuskliniek in Utrecht. Afgelopen augustus heeft de Raad van State hier uitspraak over gedaan. Naar aanleiding van die uitspraak is door een aantal fracties schriftelijke vragen gesteld over deze uitspraak, de huidige situatie en het handelingsperspectief. De agenderende fracties willen in gesprek over de uitspraak van de Raad van State en de antwoorden op deze schriftelijke vragen.	11-12-2025	120 minuten

Reeds eerder besloten:

3.6	Versterken financiële functie	Agendering Geagendeerd door: 1. Volt 2. VVD 3. CDA 4. GroenLinks	18-09-2025	Financiën	De fracties van Volt, VVD, CDA en GroenLinks willen met deze agendering de rol van de raad verstevigen in de inzet van de middelen (ruim 1 miljoen euro in 2025) voor versterking van de financiële functie binnen de ambtelijke organisatie. Deze versteviging bestaat uit meer dan agenderen in de adviescommissie Control& Financiën, wat een niet-politiek orgaan is. De fracties zien graag meer specifieke, structurele borging dan nu via de paragraaf bedrijfsvoering wordt gegeven. De beantwoording van de schriftelijke vragen geven nu onvoldoende vertrouwen dat het kunnen volgen en eventueel bijsturen vanuit de raad voldoende geborgd is.	06-11-2025	De wethouder heeft eerder toegezegd (ID 1008) de raad middels een raadsbrief in het najaar (Q4) 2025 te informeren over de voortgang van het programma versterken van de financiële functie. Voorstel is deze brief bij het debat te betrekken en te

Concept-behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 6 november 2025

							agenderen in de commissie van 11 december 2025. Tijd: 60 min

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4874
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	3.1
Titel	Raadsvoorstel Intrekken diverse verouderde regelingen
ID	5102
Behandelend ambtenaar	Renate Gerritse
Telefoon	
E-mail	renate.gerritse@utrecht.nl
Datum collegebesluit	16 september 2025
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Juridische Zaken
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Florien Bouts/Juridische zaken, Ombudszaken/06-29098240
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	6 november 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Besluit intrekking diverse verouderde regelingen gemeenteraad

Beleidsveld	Juridische Zaken
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Renate Gerritse
Kenmerk	7651065
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het bijgevoegde besluit tot intrekking van diverse regelingen van de raad vast te stellen, waarmee een aantal verouderde regelingen wordt ingetrokken.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Een aantal Utrechtse regelingen in het overzicht van geldende regelingen op www.overheid.nl is niet actueel meer maar nooit ingetrokken.
Met dit raadsvoorstel wordt beoogd deze regelingen allemaal in één keer in te trekken.

Context

Aanleiding

Uit een inventarisatie in de organisatie blijkt dat in het overzicht van geldende regelingen op www.overheid.nl diverse regelingen van de raad staan die niet actueel meer zijn. Er is bijvoorbeeld een nieuwe regeling over datzelfde onderwerp vastgesteld, of er kon maar tot een bepaalde datum gebruik gemaakt worden van de regeling. Soms is er nieuwe landelijke regelgeving gekomen waardoor de regeling achterhaald is. De regeling is dan weliswaar van rechtswege vervallen (artikel 122 Gemeentewet) maar verdwijnt niet automatisch uit het overzicht van geldende regelingen.
Het overzicht van geldende regelingen is daarmee niet actueel, want zou alleen relevante regelingen moeten tonen. Zulke regelingen kunnen ook onterechte verwachtingen wekken bij de lezer, bijvoorbeeld de verwachting dat er voor een bepaalde activiteit nog subsidie kan worden aangevraagd. Deze regelingen moeten dus worden ingetrokken.
Daarom hebben het college en de burgemeester onlangs een intrekkingsbesluit genomen voor door hen vastgestelde regelingen die niet relevant meer zijn. De raad wordt nu voorgesteld een soortgelijk besluit te nemen voor een aantal regelingen van de raad.

Eerdere inventarisatie in 2020

In 2020 heeft de raad ook al een veegbesluit genomen. Veel van de regelingen die nu worden ingetrokken, bestonden toen ook al. Sommige daarvan waren echter nog niet uitgewerkt, de status ervan in het licht van de Omgevingswet was bijvoorbeeld niet helemaal duidelijk, er liep mogelijk nog een procedure of er was nog een aanvraag niet helemaal afgehandeld. In die gevallen werd de regeling uit voorzorg aangehouden. Daarnaast kon bij sommige regelingen niet goed worden ingeschat wat de gevolgen van intrekking zouden zijn, waardoor de intrekking nog vooruitgeschoven werd. Er zijn ook regelingen die destijds simpelweg niet in beeld kwamen. Dit kan te maken hebben gehad met de toenmalige zoekfunctionaliteit en technische infrastructuur van KOOP (Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties), die de afgelopen jaren aanzienlijk zijn verbeterd.

Voorkomen van intrekkingsbesluiten is niet altijd mogelijk

In de formats voor regelgeving die wij bij de gemeente Utrecht hanteren, staat een intrekkingsbepaling. Wanneer nieuwe regelgeving wordt vastgesteld, wordt de oude regeling doorgaans ingetrokken. De formats voorzien bovendien in overgangsregelingen voor besluiten die nog onder het oude regime genomen moeten worden. Hierdoor hoeft de oude regelgeving niet langer in stand te blijven en zijn afzonderlijke intrekkingsbesluiten meestal overbodig.
Toch zijn intrekkingsbesluiten niet altijd te vermijden. Soms is er geen sprake van nieuwe regelgeving en kan intrekking dus niet op de gebruikelijke manier worden bereikt. De regelingen die nu worden ingetrokken zijn bovendien vaak sterk verouderd en waren niet altijd goed in beeld. Kortom: hoewel intrekkingsbesluiten meestal niet nodig zijn, kunnen ze in bepaalde gevallen niet worden voorkomen.

Juridische context

Op grond van artikel 108 en 147 Gemeentewet is de gemeenteraad bevoegd regelgeving vast te stellen. De bevoegdheid regelgeving vast te stellen houdt ook de bevoegdheid in tot het wijzigen en intrekken.

De in te trekken regelingen

De hierna genoemde regelingen van de raad zijn niet actueel meer om uiteenlopende redenen:

1. Verordening Wet inburgering gemeente Utrecht 2011, incl. 1e wijziging en
2. Verordening boete Wet inburgering nieuwkomers
   Deze verordeningen zijn gebaseerd op voormalige wetgeving op het gebied van inburgering: de Wet inburgering Nieuwkomers en de Wet inburgering (versie 2013). De regelingen zijn aangehouden in verband met het overgangsrecht voor de oude doelgroepen, die nog onder deze oude wetgeving vielen. Inmiddels wordt er geen dienstverlening meer aan deze doelgroepen verleend en kunnen deze regelingen worden ingetrokken.
3. Beheersverordening Tuindorp

4. Beheersverordening Zuilen
5. Beheersverordening Voordorp - Voorveldsepolder:
   Deze drie beheersverordeningen kunnen vervallen; er is inmiddels een bestemmingsplan vastgesteld dat deze verordeningen vervangt en dat bestemmingsplan is ook onherroepelijk geworden.
6. Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid Utrecht 1999
   Deze verordening is door de huidige “Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht” achterhaald.
7. Verordening op het Gemeenteblad van Utrecht
   Deze verordening komt uit 1938 en is sindsdien niet gewijzigd. In de tussentijd is het wettelijk kader voor bekendmakingen echter ingrijpend veranderd. Sinds 2014 zijn overheden verplicht een elektronisch publicatieblad te hebben en per 1 juli 2021 moet dit, op grond van de Bekendmakingswet, gepubliceerd worden op www.officielebekendmakingen.nl. De bepalingen uit de Utrechtse verordening zijn hierdoor achterhaald. Regels over het bestaan van een gemeenteblad, de inhoud daarvan, de kosten, toegankelijkheid en beschikbaarstelling volgen nu rechtstreeks uit de Bekendmakingswet. De verordening kan dus worden ingetrokken.
8. Trouwen in Utrecht per 1 januari 2001
   Dit onderwerp is inmiddels afdoende geregeld in het Reglement burgerlijke stand gemeente Utrecht.
9. Verordening tot vaststelling van de Kom der gemeente Utrecht
   Deze verordening stamt uit 1957 en is verouderd. Vroeger werden komverordeningen gebruikt om de bebouwde kom aan te duiden met ruimtelijke ordeningseisen, en was het de voorloper van het bestemmingsplan. Sinds de invoering van de Wegenverkeerswet in 1994 kan op grond van artikel 20a de bebouwde kom van een gemeente worden vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad. Daarnaast biedt artikel 27 lid 2 van de Wegenwet ook een grondslag voor Gedeputeerde Staten om grenzen van de bebouwde kom vast te stellen. Voor deze laatste grondslag is gekozen in onze Utrechtse APV. Bovendien is de verordening bedoeld om de term “binnen de kom der gemeente” in Utrechtse strafverordeningen nader uit te werken (artikel 1), maar die term komt in Utrechtse verordeningen helemaal niet meer voor. Al met al kunnen we vaststellen dat de komverordening ingetrokken kan worden.
10. Verordening op de Commissie voor Welstand- en Monumenten
    Deze verordening is inmiddels volledig vervangen door de Verordening Commissie Omgevingskwaliteit gemeente Utrecht.
11. Privacyverordening gemeente Utrecht
    De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is een Europese verordening, die rechtstreeks van toepassing is in alle lidstaten. Dat betekent dat de AVG directe werking heeft binnen de Nederlandse rechtsorde. In Nederland zijn aanvullende regels vastgelegd in de Uitvoeringswet AVG. De Privacyverordening gemeente Utrecht bevat geen bepalingen die naar buiten toe werken (dus geen regels die gelden voor iedereen binnen de gemeente); de bepalingen zijn uitsluitend intern gericht.
    In 2021 heeft prof. mr. dr. Aline Klingenborg (Rijksuniversiteit Groningen) ons geadviseerd over passende vormen van zelfregulering en transparantie richting inwoners. Haar advies was om duidelijk gegevensbeschermingsbeleid vast te leggen, zodat inwoners kunnen zien hoe de gemeente Utrecht haar bevoegdheden op dit gebied in de praktijk toepast.
    Op basis van dit advies is in 2023 het strategisch beleidskader “Gegevensbescherming in Utrecht” vastgesteld. Daarnaast zijn in 2024 hernieuwde privacyverklaringen gepubliceerd op de gemeentelijke website. Deze verklaringen zijn vooraf getoetst bij inwoners. Uit die toetsing bleek dat de nieuwe vormgeving en taalgebruik de transparantie daadwerkelijk verbeteren.
    Omdat de doelstellingen van de Privacyverordening inmiddels via andere kanalen worden bereikt, wordt voorgesteld de Privacyverordening in te trekken.

Beslistermijn
Geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Met deze intrekking ineens ontstaat een actueel en transparant digitaal overzicht van geldende Utrechtse regelingen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- 5 november 2020: Besluit tot intrekking van diverse regelingen van de raad van gemeente Utrecht

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het besluit tot intrekking van diverse regelingen van de gemeenteraad vast te stellen, waarmee een aantal achterhaalde regelingen wordt ingetrokken.
Argumenten	
1.1	Hiermee ontstaat een actueel overzicht van geldende Utrechtse regelingen op www.overheid.nl.
	Een actueel overzicht is transparant en wekt geen onterechte verwachtingen.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Er is geen garantie dat er de komende tijd geen intrekkingsbesluiten meer nodig zijn
	Dit veegbesluit is tot stand gekomen door een eenmalige inventarisatie bij alle organisatieonderdelen. Wetgeving en beleid zijn echter doorlopend in beweging, het is dus mogelijk dat nieuwe intrekkingsbesluiten nodig zijn.

Financiën
Uitvoering van dit voorstel brengt geen kosten of financiële risico's met zich mee.

Vervolg
Het Besluit intrekking diverse regelingen gemeenteraad wordt na vaststelling bekendgemaakt op www.overheid.nl en kan dan vijf weken na bekendmaking in werking treden.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Gemeente aan zet van toepassing, er is voor dit voorstel niet samengewerkt met Utrechters.

Communicatie
Het intrekkingsbesluit wordt bekendgemaakt in het digitaal gemeenteblad en verwerkt op overheid.nl.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlage(n)
Bijlagen besluitvorming
- Besluit intrekking diverse regelingen van de raad van Utrecht

Bijlagen informatief
-

Besluit intrekking diverse regelingen van de raad van Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum >,

Gelet op artikelen 108 en 149 Gemeentewet en artikel 19 Bekendmakingswet,

Overwegende dat het wenselijk is om verouderde en niet-actuele regelgeving in te trekken, in verband met rechtszekerheid en overzichtelijkheid,

Besluit:

Artikel I
De volgende regelingen worden ingetrokken:

1. Verordening Wet inburgering gemeente Utrecht 2011, incl. 1e wijziging
2. Verordening boete Wet inburgering nieuwkomers;
3. Beheersverordening Tuindorp;
4. Beheersverordening Zuilen;
5. Beheersverordening Voordorp - Voorveldsepolder;
6. Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid Utrecht 1999;
7. Verordening op het Gemeenteblad van Utrecht;
8. Trouwen in Utrecht per 1 januari 2001;
9. Verordening tot vaststelling van de Kom der gemeente Utrecht;
10. Verordening op de Commissie voor Welstand- en Monumenten;
11. Privacyverordening gemeente Utrecht;

Artikel II
Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Miguel Israel

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4933
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	3.2
Titel	Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”
ID	5161
Behandelend ambtenaar	Annemieke Jutte
Telefoon	
E-mail	annemieke.jutte@utrecht.nl
Datum collegebesluit	14 oktober 2025
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	6 november 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Annemieke Jutte
Kenmerk	31954403
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie” inclusief bijlage vast te stellen, onder intrekking van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019, met als belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude nota:
   a) Een integrale benadering van risico’s bij maatschappelijke ambities en doelstellingen plus de maatregelen daarbij, in plaats van de focus vooral op de *financiële* impact van risico’s en de gevolgen voor het weerstandsvermogen;
   b) De informatievoorziening over de belangrijkste risico’s naar de raad is vastgelegd in begrotingsprogramma’s, begrotingsparagrafen, beleidsnota’s en risicovolle projecten met in de breedte aandacht voor risico’s bij maatschappelijke ambities en doelstellingen, in plaats van de informatievoorziening toe te spitsen op financiële impact van risico’s in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing;
   c) Deze kaders waarmee we de afgelopen jaren al lerend steeds meer zijn gaan werken worden nu ook vastgelegd in beleid als basis voor verdere aanscherping van de informatievoorziening over risico’s naar de raad;
   d) De financiële kaders van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019 blijven van kracht en zijn integraal opgenomen in de bijlage, te weten:
      i. Hoofdstuk 4 “Weerstandsvermogen”, met daarin specifiek de kaders voor de onderbouwing van het weerstandsvermogen;
      ii. Bepaling uit hoofdstuk 3.3: “Voor risico's met structurele financiële gevolgen tellen alleen de verwachte gevolgen in de eerste drie jaar mee voor een dalend percentage, namelijk 100% in het eerste jaar, 50% in het tweede jaar en 25% in het derde jaar (totaal 175%)”.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Met de Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie” stelt de raad de nieuwe kaders voor gemeentebreed risicomanagement vast, inclusief informatievoorziening over de belangrijkste risico’s aan de raad. Waarbij voorheen de focus vooral lag op de financiële impact van risico’s, is risicomanagement inmiddels doorgegroeid naar een integrale aanpak waarbij ambities en (strategische) doelstellingen centraal staan. En zijn we, al lerend, steeds maar gaan werken conform deze vernieuwde kaders. Met deze nieuwe beleidsnota verankeren we deze kaders, zodat we deze ontwikkeling kunnen vasthouden en verder kunnen aanscherpen.

Dit is belangrijk omdat een uitsluitend financiële benadering van risico’s het inzicht beperkt. Veel essentiële risico’s hebben een bredere impact dan alleen financieel. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt op zowel onze uitvoeringkracht als die van onze partners met als gevolg vertraging bij de uitvoering van projecten, langere wachttijden in de zorg of hoge werkdruk bij professionals.

Met een integrale benadering kijken brengen we alle bedreigingen en kansen om onze maatschappelijke opgaven te realiseren in beeld. En treffen we gerichte maatregelen om bij te sturen. Aangescherpte kaders vanuit een brede blik op risicomanagement is juist nu belangrijk omdat:

- De uitdagingen waar Utrecht voor staat – zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie en inclusie - sterk met elkaar verweven zijn. Een brede blik voorkomt dat risico's in ‘kokers’ worden bekeken.
- Toenemende schaarste (personeel, financiën) betekent dat de we bewuster moeten afwegen welke risico's acceptabel zijn en waar inzet het meeste effect heeft. Een brede blik helpt om risico's af te wegen in het licht van maatschappelijke waarde, niet alleen geld
- De maatschappij sneller verandert dan ooit, denk aan digitalisering en veranderende wetgeving. Proactief risicomanagement zorgt dat we vooruitkijken, weten waar het spannend wordt en welke maatregelen we moeten treffen.
- De focus verschuift van het vermijden van risico's naar het bewust omgaan met onzekerheden. Risicomanagement vanuit ambities ondersteunt een wendbare, lerende en risicobewuste organisatie. Waarbij we risico's soms ook bewust aangaan om onze ambities te kunnen realiseren

De kaders voor de opbouw voor het weerstandsvermogen wijzigen op dit moment niet. Voor actualisatie van deze kaders wachten we de ontwikkelingen van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) af zodat wij deze als uitgangspunt kunnen nemen bij het opstellen van nieuwe kaders voor het weerstandsvermogen. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen ook in relatie tot de overige financiële kengetallen. Bovendien zijn de kaders hiervan nog steeds in lijn met de huidige aanpak. Daarom blijven hoofdstuk 4 en deels hoofdstuk 3.3 van nota “Risicomanagement en weerstandsvermogen” uit 2019 van kracht.

Context

Aanleiding

We leven in een tijdperk vol onzekerheden, gevoed door dynamiek en complexiteit. Veel in ons werk verandert continu, zoals digitalisering en verduurzaming. Bij het realiseren van onze maatschappelijke ambities en doelen zijn we afhankelijk van onze stakeholders zoals onze inwoners, Rijksoverheid, bedrijfsleven en de vele maatschappelijke partners. Hoe gaan we om met deze onzekerheden en afhankelijkheden? In zo’n omgeving is het essentieel om flexibel, wendbaar en veerkrachtig te zijn. En om risico’s te durven nemen en ervan te leren. Risicomanagement helpt daarbij: expliciet en gestructureerd met elkaar de dialoog voeren over deze onzekerheden en bepalen welke maatregelen we kunnen en willen treffen.

Het vakgebied risicomanagement is de afgelopen jaren sterk veranderd. Waar traditioneel risicomanagement vaak ging om financiële risico’s en compliance, ligt de focus tegenwoordig veel breder. Ook in Utrecht zijn we in deze ontwikkeling meegegaan. Al lerend zijn we gaan werken met kaders die meer passen bij het huidige risicomanagement.

De afgelopen jaren zijn dan ook stappen gezet om risicomanagement breed te verankeren in de organisatie. De informatievoorziening naar de raad over onze belangrijkste (strategische) risico’s en

maatregelen is daardoor toegenomen, zoals bij de Voortgangsrapportages Regeling Risicovolle projecten, Beleidsnota's en in de begrotingsprogramma's. Hierin gaan we in op de belangrijkste risico's die onze ambities en doelstellingen in de weg staan. De gevolgen van deze risico's zijn vaak niet alleen financieel maar hebben gevolgen voor onze maatschappelijke ambities in de stad. Daar horen gerichte maatregelen bij en daar sturen we ook op.

Bij de in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde kaders lag de focus vooral lag op de financiële impact van risico's. Met dit nieuwe, integrale beleid creëren we een goede basis om ook in de komende jaren risicomanagement, inclusief de informatie naar de raad over de belangrijkste risico's, in de breedte verder aan te scherpen.

Juridische context
Op grond van de Gemeentewet en de Verordening financieel beleid en beheer gemeente Utrecht is de raad bevoegd de nota Risicomanagement vast te stellen.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Risicomanagement is erop gericht dat doelen beter gerealiseerd kunnen worden als risico's in alle fases van besluitvorming en daadwerkelijke realisatie in beeld zijn en onderdeel vormen van (bij)sturen op onze ambities en doelstellingen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Naar aanleiding van de accountantscontrole van de jaarrekening 2023 was het advies van de accountant om de kaders voor risicomanagement in lijn te brengen met de aanpak in de praktijk. In de Raadsbrief 'Reactie op Managementletter 2023' hebben we dan ook aangegeven, conform het advies van de accountant, te komen met een herziening van de nota Risicomanagement.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Beleidsnota Risicomanagement "Voor elk spannend traject een risicosessie" inclusief bijlage vast te stellen, onder intrekking van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019, met als belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude nota: a) Een integrale benadering van risico's bij maatschappelijke ambities en doelstellingen plus de maatregelen daarbij, in plaats van de focus vooral op de *financiële* impact van risico's en de gevolgen voor het weerstandsvermogen; b) De informatievoorziening over de belangrijkste risico's naar de raad is vastgelegd in begrotingsprogramma's, begrotingsparagrafen, beleidsnota's en risicovolle projecten met in de breedte aandacht voor risico's bij maatschappelijke ambities en doelstellingen, in plaats van de informatievoorziening toe te spitsen op financiële impact van risico's in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing; c) Deze kaders waarmee we de afgelopen jaren al lerend steeds meer zijn gaan werken worden nu ook vastgelegd in beleid als basis voor verdere aanscherping van de informatievoorziening over risico's naar de raad, d) De financiële kaders van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019 blijven van kracht en zijn integraal opgenomen in de bijlage, te weten: i. Hoofdstuk 4 "Weerstandsvermogen", met daarin specifiek de kaders voor de onderbouwing van het weerstandsvermogen; ii. Bepaling uit hoofdstuk 3.3: "Voor risico's met structurele financiële gevolgen tellen alleen de verwachte gevolgen in de eerste drie jaar mee voor een dalend percentage, namelijk 100% in het eerste

	jaar, 50% in het tweede jaar en 25% in het derde jaar (totaal 175%)".
Argumenten	
1.1	Met de nieuwe beleidsnota brengen we de kaders voor risicomanagement in lijn met de huidige integrale aanpak
	Risicomanagement is de laatste jaren gegroeid. Waarbij we eerst alleen keken naar de financiële gevolgen van risico's, vertaald naar weerstandvermogen, hanteren we nu een integrale aanpak waarbij ambities en doelstellingen centraal staan. Tijdens risicosessies brengen we de risico's op onze maatschappelijke ambities en doelstellingen in kaart en treffen we gerichte maatregelen. Ook de informatievoorziening naar de raad is verbeterd. Met de nieuwe nota brengen we kaders in lijn met de aanpak zoals we die nu hanteren.
1.2	Bij de implementatie van de nieuwe beleidsnota wordt toepassing van risicomanagement verder aangescherpt met heldere informatievoorziening naar de raad
	Toepassing van de beleidsnota in de organisatie leidt tot aanscherping van risicomanagement in de organisatie en betere informatievoorziening naar de raad over de belangrijkste risico's Verder zal de paragraaf bedrijfsvoering vanuit Begroting 2027 ingaan op: • Belangrijkste (externe) risico's die de gemeentebrede bedrijfsvoering raken inclusief maatregelen
1.3	De financiële kaders voor de opbouw van het weerstandsvermogen uit de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019 zijn nog steeds in lijn met de huidige aanpak en informatievoorziening naar de raad
	De kaders voor de opbouw van het weerstandsvermogen uit de huidige nota risicomanagement en weerstandsvermogen uit 2019 zijn nog steeds van kracht. Op dit punt zijn de kaders namelijk nog steeds in lijn met de aanpak in de praktijk en de informatievoorziening aan de raad. Dit geldt ook voor de waardering van risico's met structurele financiële gevolgen. Er is op dit moment dus geen directe noodzaak om deze aan te passen.
1.4	Voor het actualiseren van deze financiële kaders wachten we de ontwikkelingen van de BBV af
	Actualisering van de financiële kaders is op termijn wel wenselijk om de financiële kengetallen, waaronder de ratio weerstandvermogen, meer in samenhang te presenteren en hier beleid op te formuleren. Hierover is al een oriënterend gesprek gevoerd met de adviescommissie Controle en Financiën. De verwachting is dat eind 2025 de commissie BBV een advies oplevert dat gevolgen zal hebben voor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing en voor de financiële kengetallen. Wijzigingen zullen dan ingaan vanaf de begroting 2028. Wij willen dit advies afwachten zodat wij deze als uitgangspunt kunnen nemen bij het opstellen van de nieuwe kaders. Zodra dit advies bekend is, gaan we hiermee aan de slag. Vooruitlopend daarop zijn de financiële kengetallen in de begroting 2026 meer in samenhang met elkaar gepresenteerd.

Financiën

Verdere implementatie en borging van het systeem van risicomanagement is gedekt uit het Programma Algemene middelen en Overhead.

Vervolg

Zoals aangegeven in de Beleidsnota Risicomanagement "Voor elk spannend traject een risicosessie" wordt de raad via de begrotingscyclus geïnformeerd over de belangrijkste risico's en maatregelen.

De *financiële* kaders voor het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen zullen, afhankelijk de

ontwikkelingen BBV, op een later tijdstip aan de raad worden voorgelegd. Implementatie van deze kaders zal op zijn vroegst zijn in begroting 2028.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
‘‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet) Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”

Besluitvorming informatief
-

Beleidsnota Risicomanagement

2025

“Voor elk spannend traject een risicosessie”

Vastgesteld in college: 14 oktober 2025
Organisatieonderdeel: Concerncontrol

Inhoudsopgave

A. Samenvatting 3
1. Introductie 3
2. Doelstellingen 4
B. Kaders gemeentebreed risicomanagement 5
1. Inleiding 5
2. Drie doelstellingen 7
C. Monitoren, sturen en verantwoorden 12
1. Indicatoren 12
2. Risico's 13
3. Financiën 15
4. Voortgang en verantwoording 15
Bijlage 16

A. Samenvatting

1. Introductie

Het vakgebied risicomanagement is de afgelopen jaren sterk veranderd. Waar traditioneel risicomanagement vaak ging om financiële risico's en compliance, ligt de focus tegenwoordig veel breder. Ook in Utrecht zijn we in deze ontwikkeling meegegaan. Al lerend zijn we gaan werken met kaders die meer passen bij het huidige risicomanagement.

Van focus op alleen financiële impact naar een integrale aanpak

Waar voorheen de focus vooral lag op de financiële impact van risico's, is risicomanagement inmiddels doorgegroeid naar een integrale aanpak waarbij ambities en (strategische) doelstellingen centraal staan. Risicomanagement is breder verankerd in de organisatie. De informatievoorziening naar de raad over onze belangrijkste strategische risico's en maatregelen is daardoor toegenomen.

Met deze nieuwe beleidsnota verankeren we deze kaders, zodat we deze ontwikkeling kunnen vasthouden en verder kunnen aanscherpen. Dit is belangrijk omdat risicomanagement dat ambities en doelstellingen centraal stelt, in plaats van enkel een financiële vertaling, fundamenteel sterker is. Een uitsluitend financiële benadering beperkt het inzicht tot financieel kwantificeerbare risico's, terwijl veel essentiële risico's een bredere impact hebben dan alleen financieel. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt op zowel onze uitvoeringkracht als die van onze partners met als gevolg langere wachttijden in de zorg of hoge werkdruk bij professionals. Of de problematiek rondom netcongestie waardoor we onze duurzaamheidsambities mogelijk niet halen of projecten later worden opgeleverd. Een ander voorbeeld is de toename aan crises en de mogelijke effecten daarvan op de veiligheid in de stad. Ook kunnen onze opgaven mogelijk te maken krijgen met bijvoorbeeld weerstand bij bewoners en ondernemers vaak ook door de veelheid aan stakeholders en belangen.

Aanscherping kaders vanuit integrale blik

Met een integrale benadering kijken brengen we *alle* bedreigingen en kansen om onze maatschappelijke opgaven te realiseren in beeld. En treffen we gerichte maatregelen om bij te sturen. Aangescherpte kaders vanuit een brede blik op risicomanagement is juist nu belangrijk omdat:

- De uitdagingen waar Utrecht voor staat – zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie en inclusie - sterk met elkaar verweven zijn. Een brede blik voorkomt dat risico's in 'kokers' worden bekeken.
- Toenemende schaarste (personeel, financiën) betekent dat de we bewuster moeten afwegen welke risico's acceptabel zijn en waar inzet het meeste effect heeft. Een brede blik helpt om risico's af te wegen in het licht van maatschappelijke waarde, niet alleen geld
- De maatschappij sneller verandert dan ooit, denk aan digitalisering en veranderende wetgeving. Proactief risicomanagement zorgt dat we vooruitkijken, weten waar het spannend wordt en welke maatregelen we moeten treffen.
- De focus verschuift van het vermijden van risico's naar het bewust omgaan met onzekerheden. Risicomanagement vanuit ambities ondersteunt een wendbare, lerende en risicobewuste organisatie. Waarbij we risico's soms ook bewust aangaan om onze ambities te kunnen realiseren

Deze beleidsnota schetst hoe (strategisch) risicomanagement binnen de gemeente Utrecht is vormgegeven inclusief informatievoorziening van college naar raad over onze belangrijkste risico's. Risicomanagement vormt geen zelfstandig vakgebied. Het is een tool die ons helpt bij het bereiken van onze ambities en doelstellingen en zorgt voor extra informatie bij het besluitvormingsproces. Op alle beleidsterreinen, programma's en projecten.

Met implementatie van het beleid “voor elk spannend traject een risicosessie” willen we het risicogestuurd werken en de beheersing van onze processen, programma’s en projecten steviger implementeren. Risicomanagement betekent expliciet en bewust met elkaar de risico’s en onzekerheden in kaart brengen en daar gericht maatregelen op treffen, zeker bij spannende trajecten waarbij de onzekerheid groot is. Risicosessies, waarbij we de dialoog voeren over risico’s en onzekerheden, vormen het startpunt bij deze bewustwording

Deze beleidsnota vervangt de hoofdstukken 1, 2 en 3 van de huidige Nota “Risicomanagement en weerstandsvermogen” uit 2019. Hiermee stelt de raad de kaders voor gemeentebreed strategisch risicomanagement vast, inclusief informatievoorziening daarover aan de raad.

Hoofdstuk 4 “Weerstandsvermogen” een deel van hoofdstuk 3.3 van deze oude nota, blijven vooralsnog van kracht. Hierin wordt heel specifiek ingezoomd op één onderdeel van risicomanagement, namelijk de kaders voor de financiële impact van risico’s. In de Bijlage zijn deze passages integraal opgenomen.

De beleidsnota kent belangrijke raakvlakken met de volgende beleidsdocumenten

- Regeling Risicovolle Projecten
- Beleidsnota standaard voor beleidscyclus

2. Doelstellingen

We leven in een tijdperk vol onzekerheden, gevoed door dynamiek en complexiteit., Veel in ons werk verandert continu, zoals digitalisering en verduurzaming. Bij het realiseren van onze maatschappelijke ambities en doelen zijn we afhankelijk van onze stakeholders zoals onze inwoners, Rijksoverheid, bedrijfsleven en de vele maatschappelijke partners. Hoe gaan we om met deze onzekerheden en afhankelijkheden? In zo’n omgeving is het essentieel om flexibel, wendbaar en veerkrachtig te zijn. En om risico’s te durven nemen en ervan te leren. Risicomanagement helpt daarbij: expliciet en gestructureerd met elkaar de dialoog voeren over deze onzekerheden en bepalen welke maatregelen we kunnen en willen treffen. Risicomanagement is erop gericht dat doelen beter gerealiseerd kunnen worden als risico's in alle fases van besluitvorming en daadwerkelijke realisatie in beeld zijn en onderdeel vormen van het (bij)sturen op onze ambities en doelstellingen.

De doelstellingen van de Utrechtse aanpak van risicomanagement zijn:

1. Positieve en open cultuur ten aanzien van strategische onzekerheden en dilemma’s bij bestuur, management en organisatie
2. Bewustwording bij bestuur en organisatie dat risicogestuurd werken met daarbij regelmatig de dialoog over risico’s en maatregelen bijdraagt aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen
3. Zorgdragen voor gemeenschappelijkheid in aanpak risicomanagement en risicotaal die consequent wordt toegepast

B. Kaders gemeentebreed risicomanagement

1. Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de gemeentebrede aanpak voor risicomanagement aan de hand van de drie doelstellingen

1. Positieve en open cultuur ten aanzien van strategische onzekerheden en dilemma's bij bestuur, management en organisatie
2. Bewustwording bij bestuur en organisatie dat risicogestuurd werken met daarbij regelmatig de dialoog over risico's en maatregelen bijdraagt aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen
3. Zorgdragen voor gemeenschappelijkheid in aanpak risicomanagement en risicotaal die consequent wordt toegepast

Weerbare organisatie

De indeling van Kaplan en Mikes[1] vormt de basis voor onze focus voor risico's en maatregelen, zie onderstaand figuur:

Soorten risico's en maatregelen

Kaplan en Mikes "rules or dialogue"

	Te beheersen risico's	Strategische beleidsrisico's	Externe risico's
Voorbeelden	Intern en beheersbaar Onrechtmatig handelen Fouten in processen Data lekken Vaak veel media-aandacht Gevaar voor risicoregelreflex	Investeringen, samenwerkingen, subsidies, fusies, nieuwe activiteiten Inherent aan uitvoering beleid Uitvoering in regie	Nieuwe wet- en regelgeving Bezuinigingen Rijk Economie en demografie Natuurrampen
Maatregelen	Actieve preventie Gedragsregels Monitoring en controle Opleiding Instructies	Integrale aanpak besluitvorming Dialoog met partners Draagvlak bij stakeholders Zorgen dat gevolgen niet hele organisatie raken (pilot)	Monitoring signalen Lobby naar Rijk Dialoog en communicatie Flexibiliteit organisatie Financiële reserve

Gemeente Utrecht

Toelichting

Te beheersen risico's

Bij "te beheersen risico's" speelt de beheersing van interne bedrijfsvoeringsprocessen een belangrijke rol. Vaak gaat het om risico's die, als ze optreden, veel aandacht krijgen in de media, juist omdat vaak de interne processen dan onvoldoende op orde blijken. De basis op orde vormt bij deze processen een belangrijke randvoorwaarde om onze doelstellingen en ambities voor de stad waar te kunnen

[1] Kaplan en Mikes, Managing Risks: a new framework (2012)

maken. Maatregelen die we treffen om te zorgen dat ongewenste gebeurtenissen zo min mogelijk optreden liggen vooral bij de juiste inzet van beheersingsstrategieën: heldere kaders, zelfcontrole, 4-ogenprincipe en periodieke (onafhankelijke) toetsing en audit

Strategische beleidsrisico's

Bij "strategische beleidsrisico's" gaat het om risico's die we bewust aangaan in onze programma's, projecten of ons beleid. We zijn ambitieus in ons beleid, hebben mooie ambities voor de stad, en daar horen nu eenmaal onzekerheden en risico's bij. Overigens kunnen deze onzekerheden ook kansen bieden. Het gaat om onzekerheden, risico's en kansen, die rechtstreeks verbonden zijn aan de keuzes die we maken in ons beleid. We krijgen te maken met belangenafwegingen, veelheid aan stakeholders, belangrijke financiële beslissingen en/of belangrijke innovaties. De ijking van de Regeling Risicovolle Projecten (RRP) vormt een leidraad bij het inzichtelijk krijgen van de belangrijkste risicovolle thema's Maatregelen zijn vooral gericht op dialoog met onze partners, zorgdragen voor draagvlak bij inwoners, oog voor verschillende belangen ook tussen opgaven, zowel binnen als buiten de organisatie.

Externe risico's

Bij externe risico's gaat het om onzekerheden die van buiten op ons afkomen, zoals ontwikkelingen Rijk, veranderende wet- en regelgeving, maar ook de arbeidsmarkt of de ontwikkelingen rondom de huidige geopolitieke situatie. Maatregelen liggen vooral op het verlagen van de impact, zoals het weerbaar en wendbaar maken van de organisatie. Voorbereid zijn om de komende ontwikkelingen, zoeken naar alternatieven, of het aanhouden van een financiële buffer (benodigd weerstandscapaciteit). Maar ook bij externe ontwikkelingen zijn er maatregelen die we aan de voorkant kunnen nemen, zoals bijvoorbeeld lobby naar het Rijk.

We richten risicomanagement als volgt in vanuit de drie cycli vanuit sturen en verantwoorden,

Planning- en controlcyclus	**Focus op**	**Relatie tussen cycli**
Begrotingscyclus	• Externe risico's, zowel in programma's als paragrafen en de maatregelen die we treffen om onze weerbaarheid en wendbaarheid te vergroten	Externe risico's beleidscyclus komen op hoofdlijnen terug in begrotingsprogramma's Belangrijkste externe risico's met financiële gevolgen komen terug in paragraaf weerstandsvermogen Belangrijkste externe risico's bedrijfsvoering (management cyclus) komen terug in paragraaf bedrijfsvoering
Beleidscyclus	• Te beheersen risico's; projectbeheersing • Strategische beleidsrisico's; risico's verbonden aan onze beleidskeuzes • Externe risico's	
Management cyclus	• Te beheersen risico's; risico's vanuit de bedrijfsvoeringsprocessen) • Externe risico's op het gebied van bedrijfsvoering	

2. Drie doelstellingen

1.Positieve en open cultuur: “risico’s en ambities gaan hand in hand”
Opgavegericht werken is werken aan de vraagstukken in de stad om ‘Gezond stedelijk leven’ voor iedereen te realiseren. Dit doen we met alle belangen in beeld. We realiseren onze ambities in een dynamische en complexe omgeving. We moeten ons realiseren dat al onze activiteiten gepaard gaan met onzekerheden. Risico’s en ambities gaan nu eenmaal hand in hand. Als we in dit krachtenveld deze onzekerheden vooraf zoveel mogelijk kennen, kunnen we ook gerichte maatregelen treffen, en hierover communiceren.

De raad en het college spelen een grote rol bij het risicomanagement. Met name de ‘tone at the top’ van raad, college en management bepaalt veel van de effectiviteit van het risicomanagement in de organisatie. Risicomanagement wint aan kwaliteit in een organisatiecultuur waarin het vanzelfsprekend is dat onzekerheden transparant en begrijpelijk worden gecommuniceerd, in onze startdocumenten, beleidsnota’s en voortgangsrapportages.

De informatievoorziening naar de raad over onze belangrijkste risico’s willen we verder aanscherpen. De focus is daarbij als volgt:

Begrotingscyclus

a) Begrotingsprogramma: Belangrijkste externe risico’s en maatregelen in relatie tot de ambities van het programma.
b) Paragrafen: belangrijkste externe risico’s en maatregelen verbonden aan de inhoud van de paragraaf, zoals de paragrafen Risicomanagement en weerstandsvermogen, Verbonden partijen en Bedrijfsvoering

Beleidscyclus

a) Beleidsnota’s en voortgangsrapportages: Belangrijkste risico’s bij de ambities en doelstellingen van de opgaven, en de maatregelen. Inclusief informatie hoe de inventarisatie tot stand is gekomen en wie daarbij betrokken waren. Zie ook Beleidsnota standaard voor beleidscyclus
b) Programma’s en Projecten
Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van project- en programmamanagement. Belangrijkste informatievoorziening naar de raad gaat via de Regeling Risicovolle Projecten (RRP)

3. Managementcyclus

a) In de managementcyclus richten we ons vooral op de bedrijfsvoeringsrisico’s. De belangrijkste externe bedrijfsvoeringsrisico’s (denk aan krapte op de arbeidsmarkt of cyberrisico’s) komen terug in de paragraaf bedrijfsvoering van de begrotingscyclus

2.Bewustwording bij bestuur en organisatie: “voor elk spannend traject een risicosessie”

Bewustwording bij bestuur, management en organisatie dat regelmatig de dialoog voeren over risico’s bijdraagt aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen, vormt een belangrijke pijler bij de aanpak van risicomanagement. Hierbij geldt “voor elk spannend traject een risicosessie”.

Risicomanagement is een belangrijk instrument om onze ambities voor de stad waar te kunnen maken. Immers hoe groter en innovatiever onze ambities, hoe groter onze risico’s en hoe belangrijker om deze te kennen. Risicomanagement vormt daarom een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van onze opgaven, projecten en processen. Bewust en expliciet omgaan met kansen en bedreigingen levert een positieve bijdrage aan het bereiken van de ambities, doelstellingen en resultaten. En zorgt voor een weerbare en wendbare organisatie. Risicomanagement passen we toe op allerlei projecten en opgaven, van beleidsontwikkeling tot complexe projecten in sociaal of fysiek domein of op interne kritieke processen

Risicomanagement draagt bij aan

- Een betere beheersing van programma’s, projecten en/of processen. Door inzichtelijk te maken welke risico’s van invloed kunnen zijn op de ambities, doelstellingen en beheersaspecten kunnen gericht maatregelen getroffen worden;
- Het stellen van prioriteiten. Door het uitvoeren van een risico-inventarisatie ontstaat inzicht in de belangrijkste, meest risicovolle thema’s.
- Betere besluitvorming. Inzicht in de risico’s helpt bij het afwegen van verschillende opties en scenario’s
- Weerbaar en wendbaar maken van de organisatie. Door voorbereid te zijn op externe risico’s (denk aan de huidige geopolitieke situatie), maar ook doordat regelmatig de dialoog voeren over risico’s bijdraagt aan een risicobewuste cultuur waarin we zorgen openlijk met elkaar bespreken

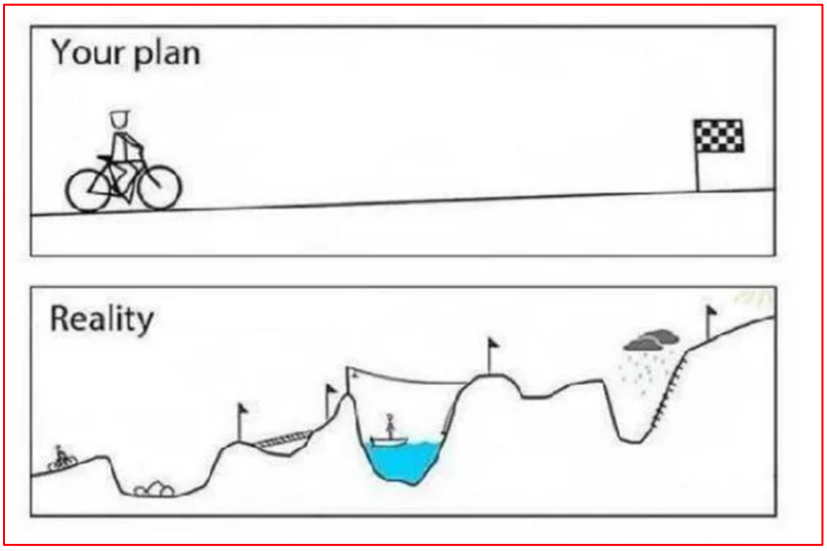
Wanneer is een traject ‘spannend’?

Een spannend traject kan zijn een programma, project of veranderopgave maar ook kritieke interne processen. Een risicosessie voeren we in ieder geval uit bij de volgende ‘spannende’ trajecten

1. Start van een beleid, overzicht van risico’s en maatregelen vormen vast onderdeel van een beleidsnota
2. Start van projecten en programma’s, afhankelijk van het risicoprofiel worden eisen gesteld aan inrichting van risicomanagement. Bij bepaling van het risicoprofiel maken we gebruik van de 10 ijkpunten van de RRP. Bij projecten en programma’s met een score van 20 of hoger stellen we eisen aan de inrichting van risicomanagement
3. Kritieke interne processen (denk aan financiële processen of processen rondom informatievoorziening)

Wat is een risicosessie?

Een risicosessie vormt de start van het proces van risicomanagement. Het is een gestructureerde bijeenkomst waarin alle mogelijke risico’s die van invloed kunnen zijn op de ambities en doelstellingen worden geïdentificeerd. In een risicosessie worden (bewust en expliciet) mogelijke belemmeringen, onzekerheden en risico’s en kansen in relatie tot de doelstellingen en ambities besproken plus de te treffen maatregelen. Belangrijk hierin is een brede groep te betrekken; meerdere disciplines en eventueel partners in de stad.

In een risicosessie staan drie vragen centraal

1. Wat zijn de ambities en doelstellingen?
2. Wat zijn de belangrijkste zorgen en onzekerheden?
3. Welke maatregelen willen we treffen?

Meerdere risicosessies soms nodig

Afhankelijk van de het risicoprofiel en de complexiteit het programma of project zijn mogelijk meerdere risicosessies nodig. Herijking van de risico's geschiedt in ieder geval:

- Begrotingscyclus:
    - Begrotingsprogramma's: Eén keer per jaar; update bij begroting van risico's en maatregelen
    - Paragrafen: twee keer per jaar, update bij begroting en jaarverslag van risico's en maatregelen
- Beleidscyclus:
    - Voortgangsrapportages van beleidsnota's; update van risico's en maatregelen
    - Voortgangsrapportages; 1x per jaar bij de projecten en programma's conform RRP
    - Fase-overgangen van programma's en projecten
- Managementcyclus;
    - 1x per jaar bij opstellen jaarplan, daarnaast voortgang op implementatie maatregelen tijdens voortgangsgesprekken (interne cyclus)

3.Zorgdragen voor gemeenschappelijke aanpak

Rollen en verantwoordelijkheden

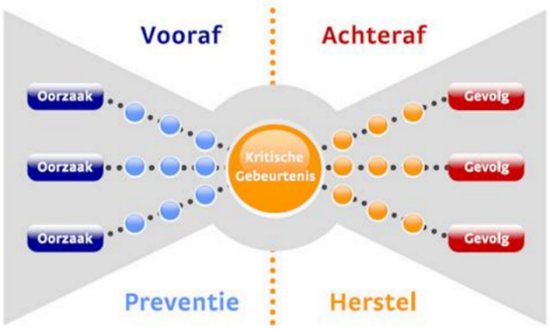
De bestuurlijke rollen zijn als volgt verdeeld:

1. Wethouder financiën en control is verantwoordelijk voor het (overkoepelende) stelsel van risicomanagement. Dit betekent:
    - Verantwoordelijk voor en toezien op het systematisch functioneren van risicomanagement. Onder meer door het zorgdragen voor overkoepelend beleid en toezien op de toepassing hiervan.
2. Wethouders en burgemeester zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor het risicomanagement binnen hun toegewezen portefeuille als integraal onderdeel van de verantwoordelijkheid voor het behalen van ambities en doelstellingen. Dit houdt in dat zij erop toezien dat:
    - Risicomanagement wordt toegepast in de voorbereiding van de besluiten die zij het college voorleggen via de beleidscyclus. Risico's worden transparant toegelicht en voorzien van maatregelen
    - Risicomanagement wordt toegepast in de uitvoering binnen de portefeuilles
    - Verantwoording plaats heeft over het gevoerde beleid, inclusief risico's in begrotings- en beleidscyclus, waaronder ook projecten die vallen onder de RRP

Deze verantwoordelijkheden zijn doorvertaald naar de organisatie, waarbij de gemeentesecretaris verantwoordelijk is voor het stelsel van risicomanagement.

Definitie risico

Een risico is een onzekere gebeurtenis met een kans van optreden en effecten op doelstellingen[2]. Een goede omschrijving van een risico gaat daarom in op de onzekere gebeurtenis zelf, de oorzaken én de gevolgen. Een gangbaar hulpmiddel binnen de gemeente Utrecht is het volgende model.

In het midden staat de onzekere gebeurtenis zelf, links de mogelijke oorzaken en rechts de mogelijke impact op ambities en doelstellingen. Maatregelen kunnen zowel getroffen worden op de oorzaken, om de kans dat het risico optreedt te verlagen, als op de gevolgen, om de impact op de doelstellingen te verlagen.

Integrale risicoanalyse

We kijken integraal naar risico's, vanuit meerdere invalshoeken. Bij de RISMAN-methode[3] wordt een project, programma of opgave bekeken vanuit de volgende verschillende invalshoeken. Dit levert een integraal beeld op van de risico's:

1. politiek/bestuurlijk

---

[2] Van Staveren; Risicodialoog (2023)
[3] Methode ontwikkeld door Twynstra Gudde en partners (1995)

2. financieel-economisch
3. juridisch/wettelijk
4. technisch
5. organisatorisch
6. geografisch/ruimtelijk
7. maatschappelijk

Deze invalshoeken zijn de ‘bronnen’ van waaruit risico’s kunnen ontstaan.

Aanpak en standaardrapportage

De gemeenschappelijke aanpak die we binnen de gemeente Utrecht hanteren voor risicomanagement bestaat uit zes stappen. Meerdere theorieën zoals Risman en Coso onderscheiden deze zes stappen van risicomanagement. Bovendien hanteren we een eenduidige gemeentebrede standaardrapportage om te rapporteren over risico’s aan bestuur en management.

C. Monitoren, sturen en verantwoorden

1. Indicatoren

doelstelling	**effect-indicator**		**Begroting ja/nee**
1. Positieve en open cultuur ten aanzien van strategische onzekerheden en dilemma's bij bestuur, management en organisatie 2. Bewustwording in de organisatie dat regelmatig de dialoog voeren over risico's en maatregelen bijdraagt aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen 3. Zorgdragen voor gemeenschappelijkheid in aanpak risicomanagement die consequent wordt toegepast	Begrotingscyclus • Elke begrotingsprogramma (plus de specifieke paragrafen) gaat in op de belangrijkste externe risico's en maatregelen • Deze zijn via een risicosessie tot stand gekomen • Risico's en voortgang maatregelen worden in begroting geüpdatet	Alle programma's Vanaf begroting 2027 nieuwe cyclus op basis van coalitieakkoord	nee
	Beleidscyclus Beleidsnota's • Elke beleidsnota gaat in op de belangrijkste strategische en externe risico's en maatregelen • Deze zijn via een risicosessie tot stand gekomen • Risico's en voortgang maatregelen worden in voortgangsrapportage naar raad geüpdatet Projecten en programma's • Alle projecten en programma's vullen risicoladder in (gebaseerd op ijking RRP) • Alle Type A-projecten (hoogste risicoprofiel = RRP-project) via een risicosessie risico's en maatregelen • Alle Type B-projecten via een risicosessie risico's en maatregelen	Vanaf heden Vanaf 2026 Vanaf 2026/2027 Vanaf 2026/2027 Vanaf heden Vanaf 2026	
	Managementcyclus • Belangrijkste externe bedrijfsvoeringsrisico's in paragraaf bedrijfsvoering Begroting • Dit overzicht is vanuit risicosessies in de organisatie tot stand gekomen	Vanaf begroting 2027	

2. Risico's

Risico-omschrijving	Toelichting	Maatregelen
In de theorie staat een aantal valkuilen benoemd[4]. Die zijn ook hier van toepassing. Het gaat om 1. Complexiteit: risicomanagement wordt door specialisten complex gemaakt, zowel in omvang als classificatie 2. Getallen: Specialisten vinden iets alleen een risico als het in getallen is het uit te drukken. 3. Illusie: Verwachting dat met risicomanagement geen risico's meer optreden 4. Niets doen: Risicodossier belandt in de la, zonder dat de afgesproken maatregelen worden uitgevoerd Risicomanagement wordt dan een doel op zich in plaats van een krachtige tool die helpt bij het halen van doelstellingen en ambities. Daardoor wordt het een instrument van specialisten in plaats van de 1e lijn.	Dit zijn belangrijke valkuilen die ook in onze organisatie op de loer liggen. Inzicht in risico's en onzekerheden is een belangrijke voorwaarde is voor het bereiken van ambities, doelstellingen en resultaten. Als risicomanagement een verplichte "invuloefening" wordt, komt de dialoog over wat *echt* belangrijk is niet op gang.	Houd het simpel en eenvoudig, dit voorkomt dat risicomanagement een doel op zich wordt: • Focus je in de gesprekken met bestuur en management vooral op de belangrijkste risico's en maak afspraken over de maatregelen. • Maak opvolging van de maatregelen belangrijker dan een compleet risicodossier. Zo voorkom je dat het een vinkenlijstje wordt • Stel de drie vragen in een risicosessie centraal (zie pagina 10). Hierdoor komen de belangrijkste risico's snel boven tafel • Wees terughoudend met het kwantificeren van risico's. Doe dit alleen als dit nodig is (bijvoorbeeld om je benodigde risicoreserve te weten). Zorg voor levendige risicosessies die energie geven • Ambities, doelstellingen en resultaten centraal stellen • Zoveel mogelijk in workshops de 1e lijn betrekken en enthousiast maken voor het eenvoudige verhaal Elk risico aan ambitie, doelstellingen of resultaten koppelen Zoveel mogelijk in workshops de 1e lijn betrekken en enthousiast maken voor het eenvoudige verhaal

[4] Van Staveren; Risicogestuurd werken in de praktijk (2015)

		Tone at the top, dit geldt voor raad, college van B&W en directie: vraag naar de belangrijkste risico's Bewustwording dat risico's en ambities hand in hand gaan. Erken dat risico's niet volledig zijn weg te nemen met maatregelen. Dit geldt vooral bij strategische beleidsrisico's en externe risico's

3. Financiën

In 1.000 **€**

Activiteit	**Gedekt vanuit programma**	**Structureel jaarbedrag**
Doorontwikkeling, borging en onderhoud systeem van risicomanagement	Algemene middelen en overhead	65

4. Voortgang en verantwoording

Voortgang en verantwoording over externe en strategische risico's geschiedt via de reguliere begrotingscyclus, beleidscyclus en rapportages:

- Begrotingscyclus, focus op externe risico's:
  - Begrotingsprogramma's
  - Parafen
- Beleidscyclus, focus op strategische en externe risico's:
  - Voortgangsrapportages beleidsnota's
  - Voortgangsrapportages RRP

Risicosessies zijn een belangrijke eerste stap om het risicomanagement voor een traject op te starten of kritische processen onder de loep te nemen. Bovendien vormt de dialoog rondom risico's, in de vorm van risicosessies, een belangrijke voorwaarde om het risicobewustzijn van de organisatie te bevorderen. En daarmee de weerbaarheid en wendbaarheid van de organisatie te verbeteren. Daarom vormt het "uitvoeren van risicosessies" een indicator om de voortgang van de implementatie van deze beleidsnota te volgen (zie 1. Indicatoren)

Drie jaar na vaststelling van deze nota, zullen we deze evalueren. De uitkomsten worden gedeeld met de raadscommissie financiën en control.

Bijlage

Hoofdstuk 4 Nota risicomanagement en weerstandsvermogen, 2019
Passage uit hoofdstuk 3.3

4 Weerstandsvermogen

Er zijn geen wettelijke normen voor de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen. In Utrecht hanteren we als uitgangspunt dat de beschikbare weerstandscapaciteit minimaal gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit:

Weerstandsvermogen =	$\frac{\text{beschikbare weerstandcapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} \geq 1$

4.1 Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend als de verwachte impact van de risico's bij gewenste mate van zekerheid.

De verwachte impact van de (negatieve en nog niet anderszins afgedekte) risico's is gebaseerd op:

Netto verwachte omvang risico N	x	waarschijnlijkheid risico N	=	verwachte impact risico N

De waarschijnlijkheid waarmee risico's optreden zijn in het kader van risicomanagement kwalitatief geïnventariseerd. Voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen hangen we hier een dekkingspercentage aan. Dit percentage geeft de mate aan waarin de verwachte omvang van het risico meetelt voor de benodigde hoogte van het weerstandsvermogen. Voor alle risico's in een klasse, wordt hetzelfde percentage gehanteerd. Zie ook paragraaf 3.3.

Bovenstaande berekening van de totale verwachte impact van risico's, moet nog aangepast worden voor de gewenste mate van zekerheid. De gewenste van zekerheid komt tot uiting in de risicosimulatie die wordt uitgevoerd. Deze risicosimulatie is gebaseerd op de Monte Carlo simulatietechniek die algemeen geaccepteerd is in zowel de profit als de non-profit sector. Hierbij wordt op een computer op basis van gegevens over de individuele risico's (minimale, verwachte en maximale omvang en waarschijnlijkheid) duizenden keren de werkelijkheid nagebootst. Dit leidt tot een grafiek waaruit is af te leiden wat de verwachte impact van de risico's is in een willekeurig jaar. Uitgangspunt hierbij is dat op basis van statistische methoden (risicosimulatie) sprake moet zijn van 90% zekerheid dat de gemeente haar risico's af kan dekken

4.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de optelsom van alle elementen uit de gemeentefinanciën die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. De theoretisch mogelijke onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn weergegeven in onderstaande tabel. Hierbij is aangegeven of en zo ja in hoeverre deze elementen ook binnen Utrecht tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend. In het vervolg van deze paragraaf wordt elk onderdeel afzonderlijk besproken. Uitgangspunten hierbij zijn dat onderdelen van de gemeentefinanciën alleen tot het weerstandsvermogen behoren indien daadwerkelijke inzet:

- Niet leidt tot een gat in de begroting.
- Hieraan niet al een bestemming is gegeven, dan wel geplande uitgaven tegenover staan.

Balans	Draagt bij aan beschikbare weerstandscapaciteit?		
• Reserves	Deels	I	Voor zover nog niet bestemd en voor zover de rente niet is ingezet als dekking in de exploitatie.
• Stille reserves op financiële vaste activa	Deels	I	Voor zover direct verkoopbaar en voor zover dividenduitkeringen geen onderdeel uitmaken van de exploitatie
• Stille reserves op materiële vaste activa	Nee		Bij verkoop van panden moeten exploitatie effecten afgedekt worden.
• Voorzieningen	Nee		Staan verplichtingen tegenover.
Exploitatie			
• Onbenutte belastingcapaciteit	Ja	S	Behoort tot de onbenutte inkomstenbronnen.
• Andere onbenutte inkomstenbronnen	Nee		Geen onbenutte inkomstenbronnen bekend.
• Nog niet ingevulde begrotingsruimte	Ja	I/S	Staan nog geen geplande uitgaven tegenover.
• Nog niet ingevulde investeringsruimte	Nee		Is bestemd voor instandhouding kapitaalgoederen c.q. inlopen van achterstallig onderhoud.
• Bezuinigingen	Nee		Is alternatief, geen onderdeel van.
• Post onvoorzien	Ja	S	Staan nog geen geplande uitgaven tegenover.

* I = incidenteel, S = structureel

Deze worden hieronder besproken, waarbij wordt uitgelegd waarom deze elementen wel of niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend. Incidentele middelen tellen één maal mee voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. Structurele middelen tellen twee of vier maal mee, afhankelijk van de vraag of de middelen al daadwerkelijk aanwezig zijn (post onvoorzien en nog niet ingevulde structurele begrotingsruimte) of dat ze in potentie aanwezig zijn (onbenutte belastingcapaciteit). Voordat deze potentiële middelen ingezet kunnen worden om risico's op te vangen, moet immers daadwerkelijk tot tariefsverhoging besloten zijn. Let wel: Dat elementen van de gemeentefinanciën nu niet meegerekend worden als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit, wil niet zeggen dat deze ook niet ingezet zouden kunnen worden om risico's op te vangen. Dit is wel degelijk mogelijk, onder druk wordt immers alles vloeibaar. Dit vereist echter een beleidswijziging en/of het vinden van dekking voor het ontstane probleem binnen de exploitatie.

4.2.1 Reserves

In Utrecht kennen we de volgende reserves:
- Algemene reserve, deze bestaat uit:
  - Algemeen deel
  - Dienstbedrijfsreserve Stadswerken
  - Reserves grondexploitatie
- Algemene dekkingsreserve
- Bestemmingsreserves

Onderstaand overzicht geeft aan welk deel van de reserves toegerekend kunnen worden aan de beschikbare weerstandscapaciteit. Criteria hierbij zijn:
- Er is nog geen bestemming aan gegeven, dat wil zeggen er staan nog geen geplande (en door de raad goedgekeurde) uitgaven tegenover.
- De rente over de reserve is niet (structureel) ingezet als dekkingsmiddel in de exploitatie.

Reserve	Bestemd?	Dekkingsmiddel in exploitatie?	Onderdeel beschikbare weerstandscapaciteit?
Algemene reserve			
• Algemeen deel	Nee	Nee, niet structureel	Ja
• Dienstbedrijfsreserve SB & reserve grondexploitaties	Nee	Nee, niet structureel	Ja
Algemene dekkingsreserve	Nee	Ja	Nee
Bestemmingsreserves	Ja	Aflopend	Nee

4.2.2 Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag (of tegen nul) zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alléén deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast.

Er zijn verschillende soorten activa waarbij stille reserves kunnen voorkomen:
- financiële vaste activa;
- materiële vaste activa.

Financiële vaste activa bestaan uit uitstaande leningen en deelnemingen:

Uitstaande leningen	Geen stille reserves mogelijk. De boekwaarde is gelijk aan de werkelijke waarde.
Deelnemingen	Deelnemingen kunnen stille reserves bevatten, maar deze kunnen meestal niet toegerekend worden aan de beschikbare weerstandscapaciteit. De werkelijke waarde van een deelneming kan hoger zijn dan de waarde op de balans. Deelnemingen zijn echter vaak beperkt of niet verhandelbaar, waardoor de werkelijke waarde niet alleen lastig is te bepalen, maar ook erg lastig is te realiseren. Daarnaast leveren sommige deelnemingen een rendement op door bijvoorbeeld jaarlijkse dividendontvangsten. Door verkoop van de deelneming vervallen deze opbrengsten en ontstaat een gat in de begroting. In verband met bovengenoemde bezwaren houden we bij de bepaling van de weerstandscapaciteit niet op voorhand rekening met mogelijke stille reserves in de financiële activa.

In geval van daadwerkelijke verkoop van deelnemingen is wel een link naar de weerstandscapaciteit mogelijk. De weerstandscapaciteit kan uit de opbrengst verhoogd worden.

Materiële vaste activa bestaan uit activa met economisch nut en activa met maatschappelijk nut:

Activa met een maatschappelijk nut	Zijn niet verhandelbaar en vallen daarom niet onder de stille reserves.
Activa met een economisch nut	Maken deel uit van de aanwendbare stille reserves als ze op korte termijn verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserve niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en als de bedrijfsvoering van de gemeente door de verkoop niet aangetast wordt. Hierdoor valt een deel van de activa met economisch nut per definitie af, zoals rioleringen, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties. Panden en gronden die niet gebruikt worden voor de publieke taak en op korte termijn kunnen worden verkocht, behoren tot de stille reserves als de verkoop niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting. Bij verkoop van panden moeten echter exploitatie effecten afgedekt worden.

3.3 Kwantificeren

Voor de bepaling van de netto verwachte omvang van risico's met structurele gevolgen tellen alleen de verwachte gevolgen in de eerste drie jaar mee voor een dalend percentage, namelijk 100% in het eerste jaar, 50% in het tweede jaar en 25% in het derde jaar (totaal 175%). Volgens deze aflopende lijn moeten de gevolgen van het risico zijn geminimaliseerd, dan wel opgevangen binnen de exploitatie.

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4963
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	3.3
Titel	Raadsvoorstel inzake bijdrage van fracties aan presentievergoeding commissieleden 2026
ID	5192
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	DB van de Raad
Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**6 november 2025**
Gemeenteraad	20 november 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur
Kenmerk	33010353
Vergaderdatum Raad	20 november 2025
Referendabel	Nee (uitzonderingsgrond artikel 1:2 lid 2 sub o Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. Het ‘Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht’ vast te stellen, waarmee vanaf 1 januari 2026:
a) de vaste component € 95.727,- per fractie bedraagt in plaats van € 103.539,- per fractie.
b) de accountantsbijdrage € 3.100,- per fractie bedraagt in plaats van € 2.782,- per fractie,

alsmede de gewijzigde Bijlage A bij de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht.

Het dagelijks bestuur van de raad

De griffier
Miguel Israel

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Context

Aanleiding
In 2022 besloot het toenmalig presidium om aan te sluiten bij de wettelijke vereisten ten aanzien van commissieleden (o.a. benoemingen, rechtspositie en vergoedingen - zoals verankerd in de Verordening op de raadscommissies). Daarmee ontstond een nieuwe kostenpost: de presentievergoeding voor commissieleden. Het presidium besloot deze kosten in mindering te brengen op de fractiebijdrage, door jaarlijks een factuur te sturen naar de fracties. Het presidium schatte daarbij in dat de totale kosten € 75.000,- per jaar zouden zijn.

In 2024 bleek dat de werkelijke kosten ca. € 125.000,- betroffen. Om tegemoet te komen aan deze kosten heeft de raad op 23 januari 2025 besloten, om in 2025 een bedrag van € 125.000,- bij de fracties op te halen, volgens de verdeelsleutel zoals het presidium in 2022 had vastgesteld, waarbij kleine fracties het meest werden ontzien. Daarnaast verzocht de raad het dagelijks bestuur om “voor 2026 samen met de commissie werkdruk een voorstel aan de raad te doen, om te komen tot nieuwe afspraken over de inzet van commissieleden en de bekostiging hiervan, die rekening houdt met het gebruik per fractie en de werkdruk.”

Commissie werkdruk
De raad heeft vervolgens op 12 juni 2025 besloten, op advies van de ‘werkgroep werkdruk en werkwijze’, dat vanaf de raadswissel 2026 elke fractie hetzelfde bedrag bijdraagt aan de bekostiging van de presentievergoedingen van commissieleden (beslispunt 10 sub b sub iv). Het besluit van juni 2025 treedt daarmee in plaats van het besluit van januari 2025.

Dit raadsvoorstel is een uitwerking van het besluit van juni 2025.

Iedere fractie hetzelfde bedrag
Om te bewerkstelligen dat alle fracties hetzelfde bedrag betalen stelt het dagelijks bestuur voor het bedrag van € 125.000 te delen door het aantal fracties (16, ten tijde van het vaststellen van € 125.000,- als kostenpost). Dit bedrag (€ 7.812,-) kan in mindering worden gebracht op de vaste component van de fractiebijdrage. Daartoe dient artikel 2, derde lid, van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht te worden aangepast.

De vaste component van de fractiebijdrage bedraagt alsdan € 95.727,- per fractie (in plaats van € 103.539,-), de variabele component blijft ongewijzigd op € 7.913 per zetel, per 1 januari 2026.

Monitoren hoogte kostenpost
De raad heeft in januari 2025 ook besloten om, áls aan het einde van een jaar blijkt dat de totale kosten van de presentievergoedingen van commissieleden minder dan € 125.000,- in totaal bedragen, het overgebleven geld gelijk verdeeld naar de fractiestichtingen over te maken. Het dagelijks bestuur zal hier uitvoering aan geven.

Verhoging accountantsbijdrage
Het dagelijks bestuur heeft van meerdere accountants begrepen dat de accountantsbijdrage niet afdoende is voor de kosten die gemoeid gaan met de accountantscontrole. Het dagelijks bestuur stelt daarom voor de jaarlijkse bijdrage per fractie per 1 januari 2026 te verhogen van € 2782,- naar € 3100,-. Daartoe dient artikel 2, vijfde lid, van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht te worden aangepast.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1.	**Het ‘Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht’ vast te stellen, waarmee vanaf 1 januari 2026:** a) de vaste component € 95.727,- per fractie bedraagt in plaats van € 103.539,- per fractie. b) de accountantsbijdrage € 3.100,- per fractie bedraagt in plaats van € 2.782,- per fractie, alsmede de gewijzigde Bijlage A bij de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht.
Argumenten	
1.	Dit is een uitwerking van uw eerdere besluiten van 23 januari 2025 en 12 juni 2025.
2.	U heeft besloten dat alle fracties hetzelfde bedrag dienen te betalen. Door dit bedrag van de vaste component van de fractiebijdrage af te halen, bewerkstelligt u dit.
3.	Met het oog op de rechtszekerheid van fracties, is het beter om de fractiebijdragen aan de voorkant in mindering te brengen, in plaats van het bedrag aan het einde van het jaar te factureren.
4.	De hoogte van de fractiesubsidies is wettelijk geregeld in de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht. Om de hoogte te wijzigen, is het nodig de verordening op dit punt aan te passen.
5.	Met een kleine verhoging van de accountantsbijdrage komt u tegemoet aan reële kosten van de jaarlijkse accountantscontrole.
6.	De wijziging van de verordening i.v.m. de fractiebijdragen biedt de mogelijkheid om ook enkele technische wijzigingen door te voeren: - Het mandaat uit artikel 11 kan geschrapt worden omdat dit reeds is verankerd in de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht. - In Bijlage A zijn enkele verduidelijkende tekstuele wijzigingen doorgevoerd.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.	De fractiebijdragen zijn bedoeld om de fracties te ondersteunen in hun raadswerk. Als u besluit hier (verder) op te besparen, heeft dat mogelijk consequenties voor de kwaliteit van het raadswerk en/of de (verhoogde) werkdruk die fracties ervaren.

Financiën

Als gevolg van dit raadsvoorstel zal de fractiebijdrage vanaf 2026 € 7.812,- lager uitvallen per fractie. Fracties ontvangen daarentegen vanaf 2026 geen factuur meer voor het vergoeden van de presentiegelden, die in 2025 tussen de € 4.017,- en € 11.761,- per fractie bedroegen.

Het op de fractiebijdrage bespaarde geld wordt ingezet voor de dekking van de presentievergoedingen voor commissieleden en levert een bijdrage aan het sluitend maken van de raadsbegroting.

Mochten de totale kosten voor de presentievergoedingen voor commissieleden aan het einde van een jaar lager uitvallen, vloeit dat gelijkelijk terug naar de fracties.

Vervolg
Na vaststelling door de raad wordt de verordening in het Gemeenteblad gepubliceerd, en krijgen de fracties vanaf 2026 een lagere fractiebijdrage uitgekeerd.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
n.v.t.

Communicatie
Na vaststelling informeert de griffier iedere fractie over uw besluit en de nieuwe hoogte van de fractiebijdrage.

(Niet)Referendabel
Op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is geen sprake van een referendabel besluit. Het betreft een raadsvoorstel over het interne functioneren en de werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en de gemeentelijke ombudsman, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum).

Bijlagen
Ter vaststelling:
- Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht.
- Gewijzigde Bijlage A bij de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht.

Ter informatie:
- Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht inclusief Bijlage A en Toelichting (met wijzigingen bijhouden).

Gemeente Utrecht

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT
Verordening op de financiële bijdrage aan fracties
(raadsbesluit van 22 december 2022)

De raad van de gemeente Utrecht,

Gelet op artikel 33, derde lid, en artikel 149 Gemeentewet,

Besluit

vast te stellen de volgende

VERORDENING op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a.	accountant:	een onafhankelijke accountant die bevoegd is om een controleverklaring af te geven bij de verantwoording van de stichting.
b.	egalisatiereserve:	het verschil tussen de ontvangen subsidie en de bekostiging van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend;
c.	fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
d.	gemeenteraad:	gemeenteraad van Utrecht;
e.	nieuwe fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die niet ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet maar die is gevormd ten gevolge van afsplitsing van een of meer raadsleden;
f.	splitsing:	een of meer raadsleden scheiden zich af van een fractie en sluiten zich aan bij een andere fractie of vormen een

		nieuwe fractie;
g.	stichting:	een door een fractie ter assistentie van de fractie aangewezen stichting, welke statutair uitsluitend is belast met de besteding en verantwoording van de subsidie zoals bedoeld in deze verordening;
h.	subsidie:	fractieondersteuning in de vorm van een financiële bijdrage waarop een stichting jaarlijks aanspraak kan maken ingevolge deze verordening ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden van de fractie in de gemeenteraad;
i.	verantwoording:	een specificatie van de binnen het kader van deze verordening ten behoeve van de werkzaamheden door de fracties gemaakte kosten over het voorafgaande jaar

Artikel 2 Jaarlijkse verlening financiële bijdrage; vast en variabel bedrag

1. Aan elke fractie wordt van gemeentewege een subsidie verleend in de kosten welke de fractie maakt voor bijstand bij haar werkzaamheden. De subsidie bestaat uit een vaste en een variabele component.
2. De subsidie hoeft niet aangevraagd te worden, maar wordt berekend door de griffie op basis van het zetelaantal van de fractie. De fractie ontvangt jaarlijks een beschikking met de berekening van de subsidie.
3. De vaste component bedraagt €92.500,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025.
4. De variabele component bedraagt €7.067,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025.
5. Naast de subsidie ontvangt elke fractie jaarlijks €2.500,- als tegemoetkoming in de kosten voor de accountantscontrole, zoals bedoeld in artikel 9, lid 3. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de prijs-index van de gemeente Utrecht.
6. De bedragen als bedoeld in lid 3 en lid 4 van onderhavig artikel worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd in lijn met de subsidie-index van de gemeente Utrecht van dat jaar (T).

Artikel 3 Besteding financiële bijdrage

1. De subsidie dient ter bestrijding van alle personele, materiële en andere kosten welke verband houden met de werkzaamheden van de fractie ten behoeve van raadswerkzaamheden.
2. De subsidie mag niet worden gebruikt ter bekostiging van:
   a. uitgaven die in strijd zijn met enige wettelijke bepaling;
   b. betalingen, inclusief die ter voldoening van contributie, aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten en/of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie of arbeidsovereenkomst;
   c. uitgaven welke bestreden dienen te worden uit de vergoedingen die de raadsleden ingevolge enige andere wettelijke regeling, respectievelijk de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht ontvangen;
   d. giften, leningen, beleggingen en voorschotten;
   e. uitgaven aan raadsleden of bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk

zeggenschap hebben, voor werkzaamheden die zij als beleidsmedewerker of anderszins in opdracht van de fractie verrichten;
f. kosten voor kantoorruimte voor de fractie buiten het stadhuis;
g. uitgaven welke verband houden met verkiezings- of herverkiezingsactiviteiten van raadsleden.

Artikel 4 Betaling voorschot

1. De in artikel 1 bedoelde subsidie wordt als voorschot jaarlijks vóór 15 januari uitgekeerd. In een verkiezingsjaar bestaat dat voorschot uit de bijdrage voor drie maanden en volgt de bijdrage voor de overige negen maanden vóór 15 april.
2. Indien de gemeente bij wijze van voorschot uitgaven doet voor een fractie worden deze periodiek in rekening gebracht.
3. De stichting maakt voor de ontvangst en uitgaven van de subsidie op grond van deze verordening gebruik van één bankrekening. Deze rekening wordt niet gebruikt voor andere doeleinden. Daarnaast kan de stichting één spaarrekening gebruiken ten behoeve van een (tijdelijk) liquiditeitsoverschot.

Artikel 5 Regeling subsidie bij verkiezingen

1. Indien het zetelaantal van een fractie ten gevolge van verkiezingen wijzigt, wordt de variabele component van de subsidie aangepast met ingang van 1 april van dat jaar.
2. Indien een fractie als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op subsidie met ingang van 1 april van dat jaar.

Artikel 6 Regeling subsidie bij splitsing

1. Bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode valt de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component toe aan de fractie die naar het oordeel van de gemeenteraad als de oorspronkelijke fractie wordt beschouwd.
2. Onverlet het bepaalde in lid 1, heeft bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode de nieuwe fractie met ingang van de maand, volgend op de dag waarop de splitsing is medegedeeld aan de voorzitter van de gemeenteraad, aanspraak op 50% van de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component. Daarnaast heeft de nieuwe fractie aanspraak op de in artikel 2, vierde lid, genoemde variabele component voor elk lid van de nieuwe fractie. Deze aanspraak wordt in mindering gebracht op de variabele subsidiecomponent van de oorspronkelijke fractie.
3. De nieuwe fractie kan geen aanspraak maken op de door de oorspronkelijke fractie opgebouwde egalisatiereserve.
4. Als bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode een of meer raadsleden zich aansluiten bij een andere fractie, heeft deze fractie aanspraak op de variabele component, zoals in artikel 2, vierde lid, bepaald.
5. Indien een fractie tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de subsidie met ingang van de maand volgend op de maand waarin de fractie hiervan kennisgeving heeft gedaan aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Artikel 7 Liquiditeitsoverschot, egalisatiereserve

1. De stichting kan een egalisatiereserve opbouwen en aanhouden. Het bestedingsdoel van de reserve is in overeenstemming met artikel 3 van deze verordening.
2. De omvang van de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van de totaal door de stichting te ontvangen subsidie over één jaar.
3. De vorming van andere reserves dan de egalisatiereserve ten laste van de subsidie is niet toegestaan.
4. Het is een stichting niet toegestaan een tijdelijk of permanent liquiditeitsoverschot op een andere rekening te storten dan een uitsluitend voor dit doel geopende en beheerde spaarrekening. Indien een stichting dat wenst is het tevens mogelijk een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.
5. De aard van de in het vorige lid bedoelde spaarrekening is zodanig dat de nominale omvang van de stortingen intact blijft en dat te allen tijde het gehele tegoed voor de stichting onmiddellijk en zonder betaling van boetes opeisbaar is.
6. De omvang van de egalisatiereserve (stand per 31 december) wordt door de accountant meegenomen bij de controle van de verantwoording over het jaar waarin verkiezingen hebben plaatsgevonden. Het bedrag dat het maximum overschrijdt, wordt door de stichting van een fractie die na verkiezingen wederom in de gemeenteraad is vertegenwoordigd, binnen een maand na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad teruggestort in de gemeentekas. De hoogte van het maximum toegestane bedrag het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.
7. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, is verplicht de opgebouwde egalisatiereserve te restitueren aan de gemeente, met uitzondering van het gedeelte van de egalisatiereserve dat moet worden aangewend voor de afhandeling van nog lopende (personele) verplichtingen. Restitutie van de egalisatiereserve dient plaats te vinden binnen een maand na vaststelling van de subsidie als bedoeld in artikel 9 lid 2 door de gemeenteraad, tenzij de voormalige fractie schriftelijk en gemotiveerd aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad aangeeft waarom deze termijn niet haalbaar is en daarbij tevens aangeeft voor welke datum restitutie zal plaatsvinden.

Artikel 8 Administratieve verplichtingen

1. De stichting voert een financiële administratie op basis van een kasstelsel. Deze administratie wordt op een zodanige wijze gevoerd dat deze steeds een volledig en juist inzicht geeft in alle uitgaven en inkomsten alsmede overige gegevens die voor de financiële verantwoording van belang zijn, waaronder mede begrepen de hoogte van de egalisatiereserve per 31 december van het jaar waarop de verantwoording betrekking heeft.
2. Andere inkomstenbronnen dan de subsidie die op basis van deze verordening worden verstrekt, dienen afzonderlijk te worden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening(en) als bedoeld in artikel 4, derde lid.
3. De administratie wordt zodanig ingericht dat op een eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden gegeven en bescheiden en bewijsstukken kunnen worden overgelegd.
4. Bij uitgaven worden de onderliggende bescheiden door twee personen geautoriseerd.

Artikel 9 Verantwoording

1. De stichting dient vóór 15 april na afloop van elk kalenderjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad.
2. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, dient uiterlijk binnen drie maanden na de verkiezingen respectievelijk de kennisgeving als bedoeld in artikel 6, vijfde lid, een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad over de periode van dat lopende jaar tot 1 april respectievelijk het moment van ophouden bestaan.
3. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt ingediend in de vorm van een verantwoording conform het verantwoordingsmodel zoals opgenomen in bijlage A behorende bij deze verordening. De verantwoording gaat vergezeld van een controleverklaring van een accountant en een activiteitenverslag.
4. Het activiteitenverslag bevat een duidelijke omschrijving van de verrichte activiteiten en de daarbij gedane uitgaven, met vermelding van het doel dat met de activiteiten was gediend, en sluit in totaal aan op de gedane uitgaven in de verantwoording.
5. De accountant controleert of de verantwoording in overeenstemming is met het gestelde in deze verordening en geeft hierover zijn oordeel. Bij de controle hanteert de accountant een goedkeuringstolerantie ter hoogte van 1% van de uitgaven met een minimum ter hoogte van 1% van het voorschot van de subsidie van de grootste fractie in de gemeenteraad. Bij de berekening hiervan wordt de incidentele vaste component buiten beschouwing gelaten. Voor uitgaven minder dan € 450,- is voor de controle het overleggen van een factuur voldoende.
6. Indien een stichting nalaat een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in te dienen, een zodanige aanvraag niet tijdig of onvolledig indient, stelt de gemeenteraad de subsidie ambtshalve vast uiterlijk op 1 juli. De gemeenteraad kan daarbij de subsidie lager vaststellen. Daarnaast zal betaling van het voorschot voor het daaropvolgende jaar plaatsvinden in twee termijnen. De helft van de door de gemeenteraad vastgestelde subsidie wordt uiterlijk 31 januari uitgekeerd. Het resterende bedrag wordt uiterlijk 15 juli uitgekeerd, tenzij de stichting op dat moment de aanvraag tot vaststelling van de subsidie nog steeds niet (volledig) heeft ingediend bij de gemeenteraad. In dat laatste geval vindt uitbetaling plaats op het moment dat de stichting alsnog een volledige aanvraag heeft ingediend.
7. Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente.

Artikel 10 Terugvordering en verrekening

Indien uit de verantwoording met bijbehorende controleverklaring blijkt dat een fractie in strijd heeft gehandeld met artikel 3 of wanneer niet is voldaan aan andere bepalingen van deze verordening, vordert de gemeenteraad de in het geding zijnde uitgaven terug, dan wel verrekent deze uitgaven met het voorschot voor het volgende jaar.

Artikel 11 (vervallen)

Artikel 12 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin deze verordening niet of niet genoegzaam voorziet beslist de gemeenteraad op voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 13 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De gewijzigde verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 8 juli 2022.
2. De Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht 2019 wordt ingetrokken.
3. Deze verordening kan worden aangehaald als: “Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht”.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 december 2022.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Gemeente Utrecht

Toelichting

Algemeen

In artikel 33 van de Gemeentewet is vastgelegd dat de in de raad vertegenwoordigde groeperingen recht hebben op ondersteuning. De Gemeentewet is grondslag voor deze verordening. Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De financiële bijdrage voor de fractieondersteuning is een subsidie die jaarlijks wordt verstrekt aan de fracties. Deze tegemoetkoming in de fractiekosten is een subsidie als bedoeld in artikel 4:21 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Derhalve zijn ook de bepalingen uit Titel 4.2 over subsidies van de Awb van toepassing op tegemoetkoming. De tegemoetkoming wordt jaarlijks als beschikking vastgesteld en door de griffier aan de stichtingen toezonden.

Uitbetaling van de voorschotten geschiedt door overmaking aan de stichting tot ondersteuning van de fractie. De stichting treedt slechts op als ontvanger en beheerder van de tegemoetkoming, onverlet de eigen verantwoordelijkheid van de fractie voor een rechtmatige besteding en het voldoen aan het gestelde in deze verordening.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
In dit artikel worden enkele belangrijke begrippen uit de verordening gedefinieerd.

Artikel 2
Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële bijdrage. De hoogte van het totale budget voor fractieondersteuning wordt in de gemeentebegroting opgenomen en dus door de raad vastgesteld. De fractieondersteuning bestaat uit een vast en een variabel deel per raadszetel. Het vaste deel garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op gelijkwaardig niveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben, bijvoorbeeld op facilitair gebied, ontvangen zij voor dergelijke kosten een hogere vergoeding. Ter voorkoming van onnodige bureaucratie is het indienen van een aanvraag om voor een subsidie in aanmerking te komen niet nodig.

Artikel 3
Voor wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning worden de fracties grotendeels vrijgelaten. Minimumvoorwaarde is wel dat de financiële bijdrage wordt besteed aan kosten die door de fractie ten behoeve van het raadswerk worden gemaakt. Daaronder worden verstaan kosten die verband houden met het voorbereiden, uitvoeren en uitdragen van het fractiebeleid. De tegemoetkoming is in ieder geval bestemd voor de uitgaven die samenhangen met de administratieve ondersteuning en beleidsondersteuning voor de fractie en bijhorende bureaukosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende kosten (niet limitatief):

- personeelskosten: het betreft zowel de (salaris)kosten van medewerkers die op basis van een arbeidscontract alsook de kosten van medewerkers die op basis van een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten voor de fractie werken. Ook de kosten van personeelsbeheer, personeelsadministratie en personeelsverzekeringen behoren bij deze kostenpost

- bureaukosten: het betreft kosten die verband houden met inrichting van een kantoorwerkplek, voor zover niet reeds ter beschikking gesteld door de gemeente Utrecht, en de kosten van kantoorbehoeften zoals papier en schrijfmaterialen

- fractiebijeenkomsten

- kosten die verband houden met het oprichten en in stand houden van de stichting (met uitzondering van een vergoeding voor de bestuursleden van de stichting, dat is nadrukkelijk niet toegestaan)

In geval van twijfel over de rechtmatigheid van specifieke uitgaven of reserveringen is het raadzaam om de accountant te consulteren of dit voor te leggen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad, voordat verplichtingen worden aangegaan. Het eindoordeel over de mate waarin aan voorwaarden is voldaan is voorbehouden aan de raad.

In lid 2 is een limitatief overzicht van bestedingen opgenomen waarvoor de bijdrage niet mag worden gebruikt. Daarmee wordt onder andere voorkomen dat met de bijdrage het inkomen van raadsleden wordt aangevuld of verkiezingscampagnes worden gefinancierd.

Onder c is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt voor een aanvulling op de vergoeding voor de werkzaamheden of voor andere vergoedingen waarvoor al een regeling is getroffen op grond van het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers en de hierop gebaseerde verordening. Het gaat hierbij om onder meer de volgende vergoedingen of tegemoetkomingen:
i. vergoeding voor de werkzaamheden;
ii. onkosten;
iii. Reis- en verblijfkosten woon/werkverkeer en kosten voor reizen zowel binnen als buiten het grondgebied van de gemeente;
iv. ziektekosten;
v. informatie- en communicatievoorzieningen voor de raadsleden;
vi. verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
Hierbij geldt dat fracties deze regelingen niet mogen aanvullen uit de fractiebijdrage. Voor bijvoorbeeld de reis- en verblijfskosten woon-/werkverkeer is in het Rechtspositiebesluit bepaald dat taxikosten niet worden vergoed. Taxikosten van raads- en commissieleden mogen dan ook niet uit de fractiebijdrage worden vergoed.

Om te voorkomen dat stichtingen bestedingen doen aan bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk zeggenschap hebben (zie onder e.), is het aan te bevelen dat de stichtingen gebruikmaken van de volgens artikel 12 van de Gemeentewet verplichte openbare opgave van nevenfuncties van de raadsleden. Bij twijfel over de toelaatbaarheid van voorgenomen uitgaven kan een fractie het oordeel vragen van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Onder f is bepaald dat de bijdrage niet mag worden besteed aan kantoorruimte buiten het stadhuis. De reden hiervoor is dat de fracties reeds kosteloos een kamer op het stadhuis ter beschikking wordt gesteld. De uitzondering heeft geen betrekking op de huur van vergaderzalen buiten het stadhuis.

Onder g is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt ter bekostiging van verkiezingscampagnes. De verkiezingscampagnes komen voor rekening van de politieke partijen. De financiële bijdrage die voortvloeit uit deze verordening, is niet bedoeld om de politieke partijen te subsidiëren. Het onderscheid tussen uitgaven voor de verkiezingscampagne (niet toegestaan) en uitgaven voor voorlichtingsactiviteiten (wel toegestaan) is overigens niet met waterdichte definities aan te geven. Hier wordt een beroep gedaan op de oordeelsvorming en de eigen verantwoordelijkheid van de stichtingen. In ieder geval moeten spotjes voor radio en tv, affiches, folders en alle andere oproepen om op een partij te stemmen in de twee maanden voorafgaande aan de verkiezingen, gerekend worden tot de campagneactiviteiten. Bepalend is hierbij het moment van openbaarmaking van de uiting. Bij twijfel is het raadzaam advies te vragen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 4
Dit artikel regelt het jaarlijks uitbetalen van de subsidie in de vorm van een voorschot voor 15 januari. In een verkiezingsjaar vindt betaling plaats in twee termijnen, voor 15 januari en voor 15 april. Wanneer een fractie voor de uitbetaling van salarissen van fractiemedewerkers gebruik maakt van de salarisadministratie van de gemeente, worden deze periodiek in rekening gebracht.

Artikel 5
Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij verkiezingen.

Situatie	Subsidie
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Subsidie vervalt op 1 april (art. 5 lid 2)
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Subsidie wordt per 1 april berekend op basis van het (nieuwe) zetelaantal (art. 2 en art. 5 lid 1)

Artikel 6

Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij fractiesplitsing.
Het is denkbaar dat de samenstelling van een fractie tijdens een zittingsperiode van de raad wijzigt. Zodra een of meer raadsleden uit de fractie treden en zich aansluiten bij een andere fractie of een nieuwe fractie vormen, spreken we van splitsing. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen splitsing van een eenmansfractie en splitsing van een fractie met meer raadsleden.

Voor die situatie is in artikel 6 geregeld dat een nieuwe fractie of een bestaande fractie waar een of meer raadsleden zich aansluiten aanspraak maken op de variabele component voor de ondersteuning van hun raadswerkzaamheden, met ingang van de maand volgend op de splitsing. Daarnaast heeft een nieuwe fractie recht op 50% van de vaste component. De door de fractie in de oorspronkelijke samenstelling opgebouwde reserve komt bij splitsing niet voor verdeling in aanmerking. Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de subsidie in de verschillende situaties.

Situatie	Subsidie
Tussentijdse splitsing	Vaste vergoeding blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 1) De oorspronkelijke fractie heeft met ingang van de maand volgend op de splitsing geen recht op de variabele vergoeding behorend bij het vertrekkende raadslid. De variabele vergoeding gaat naar de nieuwe fractie of de fractie waarbij het raadslid zich aansluit, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2, lid 4) Een nieuwe fractie krijgt daarnaast 50% van de vaste component, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Subsidie vervalt met ingang van de maand volgend op de kennisgeving aan de gemeenteraad. (art. 6 lid 5)

Artikel 7
Het is fracties toegestaan om een batig exploitatieresultaat toe te voegen aan een egalisatiereserve. Onttrekkingen aan de egalisatiereserve worden door de accountant getoetst op rechtmatigheid. De omvang van

de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van het totaal door de stichting ontvangen subsidie over één jaar en wordt eenmaal per zittingsperiode beoordeeld door de accountant en door de gemeenteraad vastgesteld. Ten aanzien van fracties die na gemeenteraadsverkiezingen opnieuw terugkeren in de raad gebeurt dit op basis van de verantwoording over het jaar waarin de verkiezingen hebben plaatsgevonden. Gekeken wordt naar het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.

Gedurende de zittingsperiode kan het voorkomen dat de egalisatiereserve hoger is dan toegestaan. In die gevallen is sprake van een latente terugbetalingsverplichting. Indien een fractie dat wenst is het mogelijk om een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van (het terugbetalen van) de egalisatiereserve in de verschillende situaties.

Situatie	**Egalisatiereserve**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Binnen 1 maand na vaststelling door de raad van de subsidie over het verkiezingsjaar, dient het bedrag dat het maximum overschrijdt te worden teruggestort (art. 7 lid 6)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 1 maand na vaststelling van de subsidie door de raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)
Tussentijdse splitsing	De opgebouwde egalisatiereserve blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 3)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 1 maand na vaststelling subsidie door raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)

Artikel 8
Het kasstelsel is de manier van boekhouden waarbij de inkomsten en uitgaven worden verwerkt op het moment dat ze ook daadwerkelijk zijn ontvangen en betaald. Als er bijvoorbeeld in november een bestelling wordt geplaatst en de rekening ervan wordt betaald in februari, worden de uitgaven in februari geboekt.

De administratie dient zodanig te zijn ingericht dat op eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden verschaft en bescheiden of bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven kunnen worden overgelegd. Er dient sprake te zijn van een deugdelijke verantwoording en administratie. Daaronder dient te worden verstaan dat per grootboekrekening (voor afzonderlijke kosten en opbrengsten) een onderbouwing direct beschikbaar is. Daarbij zijn onderliggende declaraties gespecificeerd, duidelijk gemarkeerd als boekingstuk en zijn de afzonderlijke boekingstukken op logisch wijze geordend. Indien sprake is van andere opbrengsten dan de tegemoetkoming die van gemeentewege wordt verstrekt, worden deze opbrengsten en daaraan gerelateerde kosten gescheiden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening voor de subsidie (of de spaakrekening voor een eventueel liquiditeitsoverschot).

Artikel 9
De fractie is primair verantwoordelijk voor een rechtmatige besteding van de ontvangen tegemoetkoming en het voldoen aan de verplichtingen zoals gesteld in deze verordening. Het gebruik van een stichting voor onder meer het beheer van de ontvangen tegemoetkoming ontslaat een fractie niet van deze verantwoordelijkheid.

De stichting dient jaarlijks voor 15 april een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad. Deze aanvraag bestaat uit drie onderdelen:

- een verantwoording overeenkomstige het model (bijlage)
- een controle verklaring van een accountant (AA of RA)
- een activiteitenverslag

Het niet of niet tijdig indienen van de verantwoording leidt in elk geval tot een gescheiden behandeling in het de gemeenteraad onder opgaaf van redenen voor de vertraging.

Overschrijding van de indieningstermijn kan gepaard gaan met een korting op de subsidie. Daarnaast zal betaling van de subsidie in het jaar daaropvolgend plaatsvinden in twee termijnen.

Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente als onderdeel van de Integriteitsrapportage.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de verantwoording (indienen aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij de gemeenteraad) in de verschillende situaties.

Situatie	**Verantwoording**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Voor 15 april van het jaar volgend op het verkiezingsjaar (hoofdregel art. 9 lid 1)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 3 maanden na verkiezingen (art. 9 lid 2)
Tussentijdse splitsing	Voor 15 april van het jaar volgend het jaar waarover de nieuwe fractie de variabele subsidiecomponent heeft ontvangen (hoofdregel art. 9 lid 1 en art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 3 maanden na kennisgeving aan raad (art. 9 lid 2)

Gemeente Utrecht

BIJLAGE A BIJ VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTEUTRECHT

Verantwoording ingevolge artikel 9 lid 3 van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht van het bestuur van de stichting: …… over het kalenderjaar ……

Beginsaldo betaalrekening 1-1-….
Beginsaldo spaarrekening 1-1-….
Totaal beginsaldo alle bankrekeningen 1-1-….

Utrecht, ……..

Inkomsten fractie:

Fractiekostenvergoeding:	
Vast	€ ……..
Variabel (aantal fractieleden)	€ ……..
Accountantsbijdrage	€ ……..
Overige inkomsten (rente)	€ ……..
	_____
Totaal inkomsten	**€ ……..**

Uitgaven fractie: *)

Personeelskosten (salaris, verzekeringen ed.)	€ …….
Fractievergaderingen (werkbesprekingen)	€ …….
Werkbezoeken	€ …….
Porti/drukwerk/digitale uitingen	€ …….
Kantoorbenodigdheden	€ …….
Relatiegeschenken	€ …….
Fractie teamdag	€ …….
Overige uitgaven	€ …….
	_____

*) uitgaven in tabel specificeren waarvoor uitgegeven per onderwerp

Totaal uitgaven	**€ ……**
	_____
Saldo (inkomsten minus uitgaven)	€ ……

Gemeente Utrecht

Eindsaldo bankrekening 31-12-	€ ……..
Eindsaldo spaarrekening 31-12-	€ ……..
Totaal eindsaldo alle bankrekeningen 31-12-	€ ……..
Controletelling juiste toepassing kasstelsel**	€ ……..

** Bij de juiste toepassing van het kasstelsel voor de fractiekostenvergoeding is de controletelling gelijk aan het eindsaldo van alle bankrekeningen.

Gemeente Utrecht

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT
Verordening op de financiële bijdrage aan fracties
(raadsbesluit van 22 december 2022)

De raad van de gemeente Utrecht,

Gelet op artikel 33, derde lid, en artikel 149 Gemeentewet,

Besluit

vast te stellen de volgende

VERORDENING op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a.	accountant:	een onafhankelijke accountant die bevoegd is om een controleverklaring af te geven bij de verantwoording van de stichting.
b.	egalisatiereserve:	het verschil tussen de ontvangen subsidie en de bekostiging van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend;
c.	fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
d.	gemeenteraad:	gemeenteraad van Utrecht;
e.	nieuwe fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die niet ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet maar die is gevormd ten gevolge van afsplitsing van een of meer raadsleden;
f.	splitsing:	een of meer raadsleden scheiden zich af van een fractie en sluiten zich aan bij een andere fractie of vormen een

		nieuwe fractie;
g.	stichting:	een door een fractie ter assistentie van de fractie aangewezen stichting, welke statutair uitsluitend is belast met de besteding en verantwoording van de subsidie zoals bedoeld in deze verordening;
h.	subsidie:	fractieondersteuning in de vorm van een financiële bijdrage waarop een stichting jaarlijks aanspraak kan maken ingevolge deze verordening ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden van de fractie in de gemeenteraad;
i.	verantwoording:	een specificatie van de binnen het kader van deze verordening ten behoeve van de werkzaamheden door de fracties gemaakte kosten over het voorafgaande jaar

Artikel 2 Jaarlijkse verlening financiële bijdrage; vast en variabel bedrag

1. Aan elke fractie wordt van gemeentewege een subsidie verleend in de kosten welke de fractie maakt voor bijstand bij haar werkzaamheden. De subsidie bestaat uit een vaste en een variabele component.
2. De subsidie hoeft niet aangevraagd te worden, maar wordt berekend door de griffie op basis van het zetelaantal van de fractie. De fractie ontvangt jaarlijks een beschikking met de berekening van de subsidie.
3. De vaste component bedraagt €~~88.628~~92.500,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 202~~3~~5.
4. De variabele component bedraagt €~~6.774~~7.067,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 202~~3~~5.
5. Naast de subsidie ontvangt elke fractie jaarlijks €2.500,- als tegemoetkoming in de kosten voor de accountantscontrole, zoals bedoeld in artikel 9, lid 3. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de prijs-index van de gemeente Utrecht.
6. De bedragen als bedoeld in lid 3 en lid 4 van onderhavig artikel worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd in lijn met de subsidie-index van de gemeente Utrecht van dat jaar (T).

Artikel 3 Besteding financiële bijdrage

1. De subsidie dient ter bestrijding van alle personele, materiële en andere kosten welke verband houden met de werkzaamheden van de fractie ten behoeve van raadswerkzaamheden.
2. De subsidie mag niet worden gebruikt ter bekostiging van:
   a. uitgaven die in strijd zijn met enige wettelijke bepaling;
   b. betalingen, inclusief die ter voldoening van contributie, aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten en/of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie of arbeidsovereenkomst;
   c. uitgaven welke bestreden dienen te worden uit de vergoedingen die de raadsleden ingevolge enige andere wettelijke regeling, respectievelijk de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht ontvangen;
   d. giften, leningen, beleggingen en voorschotten;

e. uitgaven aan raadsleden of bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk zeggenschap hebben, voor werkzaamheden die zij als beleidsmedewerker of anderszins in opdracht van de fractie verrichten;
f. kosten voor kantoorruimte voor de fractie buiten het stadhuis;
g. uitgaven welke verband houden met verkiezings- of herverkiezingsactiviteiten van raadsleden.

Artikel 4 Betaling voorschot

1. De in artikel 1 bedoelde subsidie wordt als voorschot jaarlijks vóór 15 januari uitgekeerd. In een verkiezingsjaar bestaat dat voorschot uit de bijdrage voor drie maanden en volgt de bijdrage voor de overige negen maanden vóór 15 april.
2. Indien de gemeente bij wijze van voorschot uitgaven doet voor een fractie worden deze periodiek in rekening gebracht.
3. De stichting maakt voor de ontvangst en uitgaven van de subsidie op grond van deze verordening gebruik van één bankrekening. Deze rekening wordt niet gebruikt voor andere doeleinden. Daarnaast kan de stichting één spaarrekening gebruiken ten behoeve van een (tijdelijk) liquiditeitsoverschot.

Artikel 5 Regeling subsidie bij verkiezingen

1. Indien het zetelaantal van een fractie ten gevolge van verkiezingen wijzigt, wordt de variabele component van de subsidie aangepast met ingang van 1 april van dat jaar.
2. Indien een fractie als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op subsidie met ingang van 1 april van dat jaar.

Artikel 6 Regeling subsidie bij splitsing

1. Bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode valt de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component toe aan de fractie die naar het oordeel van de gemeenteraad als de oorspronkelijke fractie wordt beschouwd.
2. Onverlet het bepaalde in lid 1, heeft bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode de nieuwe fractie met ingang van de maand, volgend op de dag waarop de splitsing is medegedeeld aan de voorzitter van de gemeenteraad, aanspraak op 50% van de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component. Daarnaast heeft de nieuwe fractie aanspraak op de in artikel 2, vierde lid, genoemde variabele component voor elk lid van de nieuwe fractie. Deze aanspraak wordt in mindering gebracht op de variabele subsidiecomponent van de oorspronkelijke fractie.
3. De nieuwe fractie kan geen aanspraak maken op de door de oorspronkelijke fractie opgebouwde egalisatiereserve.
4. Als bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode een of meer raadsleden zich aansluiten bij een andere fractie, heeft deze fractie aanspraak op de variabele component, zoals in artikel 2, vierde lid, bepaald.
5. Indien een fractie tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de subsidie met ingang van de maand volgend op de maand waarin de fractie hiervan kennisgeving heeft gedaan aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Artikel 7 Liquiditeitsoverschot, egalisatiereserve

1. De stichting kan een egalisatiereserve opbouwen en aanhouden. Het bestedingsdoel van de reserve is in overeenstemming met artikel 3 van deze verordening.
2. De omvang van de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van de totaal door de stichting te ontvangen subsidie over één jaar.
3. De vorming van andere reserves dan de egalisatiereserve ten laste van de subsidie is niet toegestaan.
4. Het is een stichting niet toegestaan een tijdelijk of permanent liquiditeitsoverschot op een andere rekening te storten dan een uitsluitend voor dit doel geopende en beheerde spaarrekening. Indien een stichting dat wenst is het tevens mogelijk een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.
5. De aard van de in het vorige lid bedoelde spaarrekening is zodanig dat de nominale omvang van de stortingen intact blijft en dat te allen tijde het gehele tegoed voor de stichting onmiddellijk en zonder betaling van boetes opeisbaar is.
6. De omvang van de egalisatiereserve (stand per 31 december) wordt door de accountant meegenomen bij de controle van de verantwoording over het jaar waarin verkiezingen hebben plaatsgevonden. Het bedrag dat het maximum overschrijdt, wordt door de stichting van een fractie die na verkiezingen wederom in de gemeenteraad is vertegenwoordigd, binnen een maand na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad teruggestort in de gemeentekas. De hoogte van het maximum toegestane bedrag het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.
7. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, is verplicht de opgebouwde egalisatiereserve te restitueren aan de gemeente, met uitzondering van het gedeelte van de egalisatiereserve dat moet worden aangewend voor de afhandeling van nog lopende (personele) verplichtingen. Restitutie van de egalisatiereserve dient plaats te vinden binnen een maand na vaststelling van de subsidie als bedoeld in artikel 9 lid 2 door de gemeenteraad, tenzij de voormalige fractie schriftelijk en gemotiveerd aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad aangeeft waarom deze termijn niet haalbaar is en daarbij tevens aangeeft voor welke datum restitutie zal plaatsvinden.

Artikel 8 Administratieve verplichtingen

1. De stichting voert een financiële administratie op basis van een kasstelsel. Deze administratie wordt op een zodanige wijze gevoerd dat deze steeds een volledig en juist inzicht geeft in alle uitgaven en inkomsten alsmede overige gegevens die voor de financiële verantwoording van belang zijn, waaronder mede begrepen de hoogte van de egalisatiereserve per 31 december van het jaar waarop de verantwoording betrekking heeft.
2. Andere inkomstenbronnen dan de subsidie die op basis van deze verordening worden verstrekt, dienen afzonderlijk te worden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening(en) als bedoeld in artikel 4, derde lid.
3. De administratie wordt zodanig ingericht dat op een eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden gegeven en bescheiden en bewijsstukken kunnen worden overgelegd.
4. Bij uitgaven worden de onderliggende bescheiden door twee personen geautoriseerd.

Artikel 9 Verantwoording

1. De stichting dient vóór 15 april na afloop van elk kalenderjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad.
2. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, dient uiterlijk binnen drie maanden na de verkiezingen respectievelijk de kennisgeving als bedoeld in artikel 6, vijfde lid, een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad over de periode van dat lopende jaar tot 1 april respectievelijk het moment van ophouden bestaan.
3. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt ingediend in de vorm van een verantwoording conform het verantwoordingsmodel zoals opgenomen in bijlage A behorende bij deze verordening. De verantwoording gaat vergezeld van een controleverklaring van een accountant en een activiteitenverslag.
4. Het activiteitenverslag bevat een duidelijke omschrijving van de verrichte activiteiten en de daarbij gedane uitgaven, met vermelding van het doel dat met de activiteiten was gediend, en sluit in totaal aan op de gedane uitgaven in de verantwoording.
5. De accountant controleert of de verantwoording in overeenstemming is met het gestelde in deze verordening en geeft hierover zijn oordeel. Bij de controle hanteert de accountant een goedkeuringstolerantie ter hoogte van 1% van de uitgaven met een minimum ter hoogte van 1% van het voorschot van de subsidie van de grootste fractie in de gemeenteraad. Bij de berekening hiervan wordt de incidentele vaste component buiten beschouwing gelaten. Voor uitgaven minder dan € 450,- is voor de controle het overleggen van een factuur voldoende.
6. Indien een stichting nalaat een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in te dienen, een zodanige aanvraag niet tijdig of onvolledig indient, stelt de gemeenteraad de subsidie ambtshalve vast uiterlijk op 1 juli. De gemeenteraad kan daarbij de subsidie lager vaststellen. Daarnaast zal betaling van het voorschot voor het daaropvolgende jaar plaatsvinden in twee termijnen. De helft van de door de gemeenteraad vastgestelde subsidie wordt uiterlijk 31 januari uitgekeerd. Het resterende bedrag wordt uiterlijk 15 juli uitgekeerd, tenzij de stichting op dat moment de aanvraag tot vaststelling van de subsidie nog steeds niet (volledig) heeft ingediend bij de gemeenteraad. In dat laatste geval vindt uitbetaling plaats op het moment dat de stichting alsnog een volledige aanvraag heeft ingediend.
7. Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente.

Artikel 10 Terugvordering en verrekening

Indien uit de verantwoording met bijbehorende controleverklaring blijkt dat een fractie in strijd heeft gehandeld met artikel 3 of wanneer niet is voldaan aan andere bepalingen van deze verordening, vordert de gemeenteraad de in het geding zijnde uitgaven terug, dan wel verrekent deze uitgaven met het voorschot voor het volgende jaar.

Artikel 11 ~~Mandaat~~(vervallen)

~~De gemeenteraad verleent de griffier mandaat om alle correspondentie naar aanleiding van de in deze~~

~~verordening genoemde besluiten van de gemeenteraad te ondertekenen.~~

Artikel 12 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin deze verordening niet of niet genoegzaam voorziet beslist de gemeenteraad op voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 13 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De gewijzigde verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 8 juli 2022.
2. De Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht 2019 wordt ingetrokken.
3. Deze verordening kan worden aangehaald als: “Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht”.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 december 2022.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Gemeente Utrecht

Toelichting

Algemeen

In artikel 33 van de Gemeentewet is vastgelegd dat de in de raad vertegenwoordigde groeperingen recht hebben op ondersteuning. De Gemeentewet is grondslag voor deze verordening. Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De financiële bijdrage voor de fractieondersteuning is een subsidie die jaarlijks wordt verstrekt aan de fracties. Deze tegemoetkoming in de fractiekosten is een subsidie als bedoeld in artikel 4:21 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Derhalve zijn ook de bepalingen uit Titel 4.2 over subsidies van de Awb van toepassing op tegemoetkoming. De tegemoetkoming wordt jaarlijks als beschikking vastgesteld en door de griffier aan de stichtingen toezonden.

Uitbetaling van de voorschotten geschiedt door overmaking aan de stichting tot ondersteuning van de fractie. De stichting treedt slechts op als ontvanger en beheerder van de tegemoetkoming, onverlet de eigen verantwoordelijkheid van de fractie voor een rechtmatige besteding en het voldoen aan het gestelde in deze verordening.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
In dit artikel worden enkele belangrijke begrippen uit de verordening gedefinieerd.

Artikel 2
Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële bijdrage. De hoogte van het totale budget voor fractieondersteuning wordt in de gemeentebegroting opgenomen en dus door de raad vastgesteld. De fractieondersteuning bestaat uit een vast en een variabel deel per raadszetel. Het vaste deel garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op gelijkwaardig niveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben, bijvoorbeeld op facilitair gebied, ontvangen zij voor dergelijke kosten een hogere vergoeding. Ter voorkoming van onnodige bureaucratie is het indienen van een aanvraag om voor een subsidie in aanmerking te komen niet nodig.

Artikel 3
Voor wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning worden de fracties grotendeels vrijgelaten. Minimumvoorwaarde is wel dat de financiële bijdrage wordt besteed aan kosten die door de fractie ten behoeve van het raadswerk worden gemaakt. Daaronder worden verstaan kosten die verband houden met het voorbereiden, uitvoeren en uitdragen van het fractiebeleid. De tegemoetkoming is in ieder geval bestemd voor de uitgaven die samenhangen met de administratieve ondersteuning en beleidsondersteuning voor de fractie en bijhorende bureaukosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende kosten (niet limitatief):

- personeelskosten: het betreft zowel de (salaris)kosten van medewerkers die op basis van een arbeidscontract alsook de kosten van medewerkers die op basis van een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten voor de fractie werken. Ook de kosten van personeelsbeheer, personeelsadministratie en personeelsverzekeringen behoren bij deze kostenpost

- bureaukosten: het betreft kosten die verband houden met inrichting van een kantoorwerkplek, voor zover niet reeds ter beschikking gesteld door de gemeente Utrecht, en de kosten van kantoorbehoeften zoals papier en schrijfmaterialen

- fractiebijeenkomsten

- kosten die verband houden met het oprichten en in stand houden van de stichting (met uitzondering van een vergoeding voor de bestuursleden van de stichting, dat is nadrukkelijk niet toegestaan)

In geval van twijfel over de rechtmatigheid van specifieke uitgaven of reserveringen is het raadzaam om de accountant te consulteren of dit voor te leggen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad, voordat verplichtingen worden aangegaan. Het eindoordeel over de mate waarin aan voorwaarden is voldaan is voorbehouden aan de raad.

In lid 2 is een limitatief overzicht van bestedingen opgenomen waarvoor de bijdrage niet mag worden gebruikt. Daarmee wordt onder andere voorkomen dat met de bijdrage het inkomen van raadsleden wordt aangevuld of verkiezingscampagnes worden gefinancierd.

Onder c is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt voor een aanvulling op de vergoeding voor de werkzaamheden of voor andere vergoedingen waarvoor al een regeling is getroffen op grond van het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers en de hierop gebaseerde verordening. Het gaat hierbij om onder meer de volgende vergoedingen of tegemoetkomingen:
i. vergoeding voor de werkzaamheden;
ii. onkosten;
iii. Reis- en verblijfkosten woon/werkverkeer en kosten voor reizen zowel binnen als buiten het grondgebied van de gemeente;
iv. ziektekosten;
v. informatie- en communicatievoorzieningen voor de raadsleden;
vi. verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
Hierbij geldt dat fracties deze regelingen niet mogen aanvullen uit de fractiebijdrage. Voor bijvoorbeeld de reis- en verblijfskosten woon-/werkverkeer is in het Rechtspositiebesluit bepaald dat taxikosten niet worden vergoed. Taxikosten van raads- en commissieleden mogen dan ook niet uit de fractiebijdrage worden vergoed.

Om te voorkomen dat stichtingen bestedingen doen aan bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk zeggenschap hebben (zie onder e.), is het aan te bevelen dat de stichtingen gebruikmaken van de volgens artikel 12 van de Gemeentewet verplichte openbare opgave van nevenfuncties van de raadsleden. Bij twijfel over de toelaatbaarheid van voorgenomen uitgaven kan een fractie het oordeel vragen van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Onder f is bepaald dat de bijdrage niet mag worden besteed aan kantoorruimte buiten het stadhuis. De reden hiervoor is dat de fracties reeds kosteloos een kamer op het stadhuis ter beschikking wordt gesteld. De uitzondering heeft geen betrekking op de huur van vergaderzalen buiten het stadhuis.

Onder g is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt ter bekostiging van verkiezingscampagnes. De verkiezingscampagnes komen voor rekening van de politieke partijen. De financiële bijdrage die voortvloeit uit deze verordening, is niet bedoeld om de politieke partijen te subsidiëren. Het onderscheid tussen uitgaven voor de verkiezingscampagne (niet toegestaan) en uitgaven voor voorlichtingsactiviteiten (wel toegestaan) is overigens niet met waterdichte definities aan te geven. Hier wordt een beroep gedaan op de oordeelsvorming en de eigen verantwoordelijkheid van de stichtingen. In ieder geval moeten spotjes voor radio en tv, affiches, folders en alle andere oproepen om op een partij te stemmen in de twee maanden voorafgaande aan de verkiezingen, gerekend worden tot de campagneactiviteiten. Bepalend is hierbij het moment van openbaarmaking van de uiting. Bij twijfel is het raadzaam advies te vragen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 4
Dit artikel regelt het jaarlijks uitbetalen van de subsidie in de vorm van een voorschot voor 15 januari. In een verkiezingsjaar vindt betaling plaats in twee termijnen, voor 15 januari en voor 15 april. Wanneer een fractie voor de uitbetaling van salarissen van fractiemedewerkers gebruik maakt van de salarisadministratie van de gemeente, worden deze periodiek in rekening gebracht.

Artikel 5
Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij verkiezingen.

Situatie	Subsidie
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Subsidie vervalt op 1 april (art. 5 lid 2)
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Subsidie wordt per 1 april berekend op basis van het (nieuwe) zetelaantal (art. 2 en art. 5 lid 1)

Artikel 6

Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij fractiesplitsing.
Het is denkbaar dat de samenstelling van een fractie tijdens een zittingsperiode van de raad wijzigt. Zodra een of meer raadsleden uit de fractie treden en zich aansluiten bij een andere fractie of een nieuwe fractie vormen, spreken we van splitsing. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen splitsing van een eenmansfractie en splitsing van een fractie met meer raadsleden.

Voor die situatie is in artikel 6 geregeld dat een nieuwe fractie of een bestaande fractie waar een of meer raadsleden zich aansluiten aanspraak maken op de variabele component voor de ondersteuning van hun raadswerkzaamheden, met ingang van de maand volgend op de splitsing. Daarnaast heeft een nieuwe fractie recht op 50% van de vaste component. De door de fractie in de oorspronkelijke samenstelling opgebouwde reserve komt bij splitsing niet voor verdeling in aanmerking. Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de subsidie in de verschillende situaties.

Situatie	Subsidie
Tussentijdse splitsing	Vaste vergoeding blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 1) De oorspronkelijke fractie heeft met ingang van de maand volgend op de splitsing geen recht op de variabele vergoeding behorend bij het vertrekkende raadslid. De variabele vergoeding gaat naar de nieuwe fractie of de fractie waarbij het raadslid zich aansluit, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2, lid 4) Een nieuwe fractie krijgt daarnaast 50% van de vaste component, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Subsidie vervalt met ingang van de maand volgend op de kennisgeving aan de gemeenteraad. (art. 6 lid 5)

Artikel 7
Het is fracties toegestaan om een batig exploitatieresultaat toe te voegen aan een egalisatiereserve. Onttrekkingen aan de egalisatiereserve worden door de accountant getoetst op rechtmatigheid. De omvang van

de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van het totaal door de stichting ontvangen subsidie over één jaar en wordt eenmaal per zittingsperiode beoordeeld door de accountant en door de gemeenteraad vastgesteld. Ten aanzien van fracties die na gemeenteraadsverkiezingen opnieuw terugkeren in de raad gebeurt dit op basis van de verantwoording over het jaar waarin de verkiezingen hebben plaatsgevonden. Gekeken wordt naar het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.

Gedurende de zittingsperiode kan het voorkomen dat de egalisatiereserve hoger is dan toegestaan. In die gevallen is sprake van een latente terugbetalingsverplichting. Indien een fractie dat wenst is het mogelijk om een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van (het terugbetalen van) de egalisatiereserve in de verschillende situaties.

Situatie	**Egalisatiereserve**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Binnen 1 maand na vaststelling door de raad van de subsidie over het verkiezingsjaar, dient het bedrag dat het maximum overschrijdt te worden teruggestort (art. 7 lid 6)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 1 maand na vaststelling van de subsidie door de raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)
Tussentijdse splitsing	De opgebouwde egalisatiereserve blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 3)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 1 maand na vaststelling subsidie door raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)

Artikel 8
Het kasstelsel is de manier van boekhouden waarbij de inkomsten en uitgaven worden verwerkt op het moment dat ze ook daadwerkelijk zijn ontvangen en betaald. Als er bijvoorbeeld in november een bestelling wordt geplaatst en de rekening ervan wordt betaald in februari, worden de uitgaven in februari geboekt.

De administratie dient zodanig te zijn ingericht dat op eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden verschaft en bescheiden of bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven kunnen worden overgelegd. Er dient sprake te zijn van een deugdelijke verantwoording en administratie. Daaronder dient te worden verstaan dat per grootboekrekening (voor afzonderlijke kosten en opbrengsten) een onderbouwing direct beschikbaar is. Daarbij zijn onderliggende declaraties gespecificeerd, duidelijk gemarkeerd als boekingstuk en zijn de afzonderlijke boekingstukken op logisch wijze geordend. Indien sprake is van andere opbrengsten dan de tegemoetkoming die van gemeentewege wordt verstrekt, worden deze opbrengsten en daaraan gerelateerde kosten gescheiden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening voor de subsidie (of de spaakrekening voor een eventueel liquiditeitsoverschot).

Artikel 9
De fractie is primair verantwoordelijk voor een rechtmatige besteding van de ontvangen tegemoetkoming en het voldoen aan de verplichtingen zoals gesteld in deze verordening. Het gebruik van een stichting voor onder meer het beheer van de ontvangen tegemoetkoming ontslaat een fractie niet van deze verantwoordelijkheid.

De stichting dient jaarlijks voor 15 april een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad. Deze aanvraag bestaat uit drie onderdelen:

- een verantwoording overeenkomstige het model (bijlage)
- een controle verklaring van een accountant (AA of RA)
- een activiteitenverslag

Het niet of niet tijdig indienen van de verantwoording leidt in elk geval tot een gescheiden behandeling in het de gemeenteraad onder opgaaf van redenen voor de vertraging.

Overschrijding van de indieningstermijn kan gepaard gaan met een korting op de subsidie. Daarnaast zal betaling van de subsidie in het jaar daaropvolgend plaatsvinden in twee termijnen.

Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente als onderdeel van de Integriteitsrapportage.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de verantwoording (indienen aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij de gemeenteraad) in de verschillende situaties.

Situatie	**Verantwoording**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Voor 15 april van het jaar volgend op het verkiezingsjaar (hoofdregel art. 9 lid 1)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 3 maanden na verkiezingen (art. 9 lid 2)
Tussentijdse splitsing	Voor 15 april van het jaar volgend het jaar waarover de nieuwe fractie de variabele subsidiecomponent heeft ontvangen (hoofdregel art. 9 lid 1 en art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 3 maanden na kennisgeving aan raad (art. 9 lid 2)

Gemeente Utrecht

BIJLAGE A BIJ VERORDENING OP DE FINANCIËELE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTEVAN UTRECHT

Verantwoording ingevolge artikel 9 lid 3 van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht van het bestuur van de stichting: ..... over het kalenderjaar .....

Beginsaldo betaalrekening 1-1-....
Beginsaldo spaarrekening 1-1-....
Totaal beginsaldo alle bankrekeningen 1-1-....Eindsaldo betaalrekening vorig jaar: € .....

Utrecht, ...
Betreft fractiekosten .....

Inkomsten fractie:

Fractiekostenvergoeding:	
Vast (structureel en incidenteel)	€ .....
Variabel (aantal fractieleden)	€ .....
Accountantsbijdrage	€ .....
Overige inkomsten (rente)	€ .....
	_____
Totaal inkomsten	**€ .....**

Uitgaven fractie: *)

Personeelskosten (salaris, verzekeringen ed.)	€ .....
Ffractievergaderingen (werkbesprekingen)	€ .....
Werkbezoeken	€ .....
Porti/drukwerk/digitale uitingen	€ .....
Kantoorbenodigdheden	€ .....
Relatiegeschenken	€ .....
Fractie teamdag	€ .....
Overige uitgaven	€ .....
	_____

*) uitgaven in tabel specificeren waarvoor uitgegeven per onderwerp

Totaal uitgaven	**€ .....**
	_____

Gemeente Utrecht

Saldo (inkomsten minus uitgaven)-/+ -/+ _____€
……

EindsSaldo bankrekening 31-12- Saldo 31december 20…. _____€ ……..
Eindsaldo
sSpaarrekening (evt.) saldo 31-12- Spaarrekening (evt.) saldo 31 december 20 …… _____€
……..

Totaal eindsaldo alle bankrekeningen 31-12- Totaal saldo 31december 20….. _____€
……..

Controletelling juiste toepassing kasstelsel** € ……..

**NB. Bij de juiste toepassing van het kasstelsel voor de fractiekostenvergoeding is de controletelling gelijk aan het eindsaldo van alle bankrekeningen.en het gebruik van één bankrekening voor de ontvangst en besteding van de fractiekostenvergoeding moeten de saldi reserve 31 december en de banksaldi per 31 december aan elkaar gelijk zijn.

BIJLAGE A BIJ VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT

Verantwoording ingevolge artikel 9 lid 3 van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht van het bestuur van de stichting: …… over het kalenderjaar ……

Beginsaldo betaalrekening 1-1-….
Beginsaldo spaarrekening 1-1-….
Totaal beginsaldo alle bankrekeningen 1-1-….

Utrecht, ……..

Inkomsten fractie:

Fractiekostenvergoeding:	
Vast	€ ……..
Variabel (aantal fractieleden)	€ ……..
Accountantsbijdrage	€ ……..
Overige inkomsten (rente)	€ ……..
Totaal inkomsten	**€ ……..**

Uitgaven fractie: *)

Personeelskosten (salaris, verzekeringen ed.)	€ …….
Fractievergaderingen (werkbesprekingen)	€ …….
Werkbezoeken	€ …….
Porti/drukwerk/digitale uitingen	€ …….
Kantoorbenodigdheden	€ …….
Relatiegeschenken	€ …….
Fractie teamdag	€ …….
Overige uitgaven	€ …….

*) uitgaven in tabel specificeren waarvoor uitgegeven per onderwerp

Totaal uitgaven	**€ ……**
Saldo (inkomsten minus uitgaven)	€ ……

Eindsaldo bankrekening 31-12-	€ ……..
Eindsaldo spaarrekening 31-12-	€ ……..
Totaal eindsaldo alle bankrekeningen 31-12-	€ ……..
Controletelling juiste toepassing kasstelsel**	€ ……..

** Bij de juiste toepassing van het kasstelsel voor de fractiekostenvergoeding is de controletelling gelijk aan het eindsaldo van alle bankrekeningen.

Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad d.d. 18 december 2025;
- Gelet op artikel 33, derde lid, en artikel 149 Gemeentewet,

Besluit de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

De Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 2, lid 3, komt te luiden: ‘De vaste component bedraagt €95.727,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2026.’

B. Artikel 2, lid 4, komt te luiden: ‘De variabele component bedraagt €7.913,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2026.’

C. Artikel 2, lid 5, komt te luiden: ‘Naast de subsidie ontvangt elke fractie jaarlijks €3.100,- als tegemoetkoming in de kosten voor de accountantscontrole, zoals bedoeld in artikel 9, lid 3, prijspeil 1 januari 2026. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de prijs-index van de gemeente Utrecht.’

Artikel II

Artikel 11 vervalt.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2026;

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18 december 2025.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel Erken de rechten van de Utrechtse natuur

Beleidsveld	Samen Stad Maken, Groen
Opsteller	Louise de Vries
Kenmerk	……
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Louise de Vries stelt de raad voor te besluiten:

1. De rechten van de Utrechtse natuur te erkennen en in lijn daarmee uit te spreken dat niet-menselijk leven om ons heen belangen heeft die mee moeten worden gewogen in gemeentelijk beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerking;

2. Het college opdracht te geven om;

    1. Uit te spreken dat niet-menselijk leven om ons heen belangen heeft die mee moeten worden gewogen in gemeentelijk beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerking;
        a. Deze uitspraak proactief te communiceren richting alle beleidsvelden binnen de gemeentelijke organisatie;
        b. In samenwerking de stem van de natuur een plek te geven door deze werkwijze nader uit te werken en te borgen via aanstelling van een kwartiermaker en het benoemen van een onafhankelijke voogd die deze stem kan vertegenwoordigen, te beginnen met de uitvoering van een tweetal pilots als proeftuin voor deze voogd;
        c. Op basis van de uitkomsten van deze pilots deze werkwijze te verwerken in de werkinstructies gekoppeld aan de implementatie van de Nota Samen Stad Maken;
        d. Op basis van de uitkomsten van deze pilots in afspraken met initiatiefnemers bij ruimtelijke ontwikkelingen voor te leggen dat de stem van de natuur, zoals vertegenwoordigd door de onafhankelijke voogd, gehoord dient te worden in samenwerkingstrajecten;
        e. Een evaluatie van deze werkwijze mee te nemen in reguliere evaluatiemomenten van Samen Stad Maken;

    2. In gesprek te gaan met andere gemeenten, de VNG, en initiatieven op dit terrein over het belang van het erkennen van de rechten van de natuur en om kennis uit te wisselen over de manieren waarop dit verankerd kan worden in gemeentelijk beleid en bestuurlijke besluitvorming en samenwerking;

    3. De beweging voor de Rechten van de Natuur te volgen en;
        a. uit te spreken dat de gemeente Utrecht deze beweging actief steunt;
        b. richting de landelijke overheid te lobbyen voor het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur;
        c. zodra het juridisch mogelijk is om rechten te verlenen aan de natuur uit te werken hoe dit in gemeente Utrecht vorm krijgt;

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,

Louise de Vries

Samenvatting

Met dit initiatiefvoorstel stelt de Partij voor de Dieren voor om als gemeenteraad de rechten van de Utrechtse natuur te erkennen. Het voorstel omvat een uitspraak dat niet-menselijk leven in Utrecht belangen heeft die moeten worden meegewogen in gemeentelijk beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerking. In lijn daarmee wordt voorgesteld om een onafhankelijke voogd te benoemen die de stem van de natuur kan vertegenwoordigen in samenwerkingsprocessen. In twee pilots kan de werking van deze voogd worden vormgegeven en geëvalueerd. Ook stuurt het voorstel aan op samenwerking met andere gemeenten en verschillende initiatieven op dit terrein. Tot slot wordt voorgesteld de mondiale en snelgroeiende juridische beweging voor de Rechten van de Natuur te volgen, richting de landelijke overheid te lobbyen voor het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur, en uit te werken hoe de rechten van de natuur in gemeente Utrecht vorm krijgen zodra dit juridisch mogelijk is.

Context

Inleiding
Wij mensen zijn onevenaarbaar goed in het vormgeven van de wereld om ons heen. Onze omgeving wordt steeds menselijker ingericht en mensen hebben daarover veel zeggenschap. Maar de stad delen we ook met veel leven om ons heen. Van al dat leven zijn we afhankelijk, net als dat dat leven afhankelijk is van ons. Het is hoog tijd dat we gaan luisteren naar de ongehoorde stem van de natuur. Dit initiatiefvoorstel is een belangrijke stap daartoe. Door uit te spreken dat al het niet-menselijk leven om ons heen ook belangen heeft, dat die belangen er toe doen en dat we willen dat de natuur rechten krijgt. Dit kunnen we kracht bij zetten door de stem van de natuur een plek te geven in gemeentelijke beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerkingsprocessen. Voorgesteld wordt om een onafhankelijke voogd aan te stellen die de stem van de natuur kan vertegenwoordigen. Op deze manier zorgen we ervoor dat deze ongehoorde stem de plek krijgt die haar toebehoort.

Aanleiding
De natuur is essentieel. Zonder de natuur kunnen mensen niet leven. Toch staat de natuur wereldwijd onder druk. We moeten de aarde leefbaar houden. Daarom is het van belang dat we toewerken naar een duurzaam samenleven van mensen, andere soorten om ons heen en de natuur in z'n geheel. Hiervoor is het nodig dat wij in onze besluitvorming rekening gaan houden met onze medebewoners van planeet Aarde. En dat we hun perspectief en belangen volwaardig meenemen in besluitvorming. Zodat we voortaan naast de economische en maatschappelijke behoefte van de samenleving die we hebben gecreëerd, óók een gehoord perspectief en gewogen belang van de natuurlijke omgeving om ons heen plaatsen.

Om de belangen van de natuur te waarborgen is een herijking van de positie van natuur in ons rechtsstelsel vereist. Om de natuur beter te beschermen, en daarmee ook leefbaarheid voor de mens, is een wereldwijde beweging voor de rechten van de natuur haar opmars aan het maken. Dit heeft al geleid tot grote successen wereldwijd. In Ecuador werden de rechten van de natuur in 2008 opgenomen in de grondwet. Ook in bijvoorbeeld Bolivia, Colombia, de Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland heeft de natuur rechten gekregen. En in Spanje kreeg de lagune Mar Menor als eerste Europese ecosysteem rechtspersoonlijkheid.

Het juridisch toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur kunnen wij als gemeente niet. We kunnen in Utrecht wel de belangen van de rechten van de natuur erkennen, ons beleid hierop aanpassen en samenwerken met anderen die de beweging van rechten van de natuur steunen. Zo brengen we een belangrijk signaal over, en moedigen we het rijk aan om de stappen te zetten die alleen landelijk gezet kunnen worden; het geven van rechtspersoonlijkheid aan de natuur.

Een belangrijk onderdeel van de beweging voor de Rechten van de Natuur is vertegenwoordiging. Een van de manieren om deze vertegenwoordig vorm te geven is door het benoemen van een voogd. Zo'n voogd kan dan bijvoorbeeld inspreken namens een natuur- of groengebied wanneer er sprake is van participatie, zodat ook de belangen van dit gebied vroegtijdig gehoord worden. Het werken met een voogd die de stem van de natuur vertegenwoordigd is een redelijk nieuwe ontwikkeling. Daarom

is samen leren van en met anderen die hiermee bezig zijn van belang. Zo kan wat een voogd is en wat een voogd doet nauwkeurig bijgesteld, doorontwikkeld en verfijnd worden. Om samen te leren is het belangrijk om als gemeente in gesprek te gaan met andere gemeenten, binnen de VNG en met andere initiatieven die hard aan de slag zijn voor rechten van de natuur. Initiatieven om mee te nemen in deze gesprekken zijn in ieder geval, maar niet uitsluitend, de Utrechtse Zoöp CCU, het Maas in de wet initiatief, de Ambassade van de Noordzee en Stichting Rechten van de Natuur. Op deze kaart is goed te zien waar in Nederland welke stappen worden gezet.

Hoe gaan we dan aan de slag?
Een kwartiermaker zal aangesteld worden om deze werkwijze nader uit te werken en te borgen. De taken van de kwartiermaker zijn: het voorwerk voor de pilots, de zoektocht naar de voogd, het uitwerken van een structurelere inbedding van een voogd en deze werkwijze, en het onderzoeken van mogelijkheden voor structurele financiën. De kwartiermaker kan ook de MAGIE (een maandelijks stedelijk overleg van natuur- en milieuclubs in Utrecht met de gemeente) vragen om mee te denken. Als pilot kan gedacht worden aan een kleine gebiedsontwikkeling in een wijk, maar ook aan het erkennen van de rechten van en het geven van een stem aan een groter gebied. Deskundigen hebben Amelisweerd bijvoorbeeld eerder aangewezen als de ideale proeftuin om de werking van rechten van de natuur te verkennen.

Deze omschrijving biedt handvatten bij het verder uitwerken van de rol/functie van de voogd door de kwartiermaker: de voogd heeft een onafhankelijke vertegenwoordigende rol. Het uitspreken namens de natuur, die zichzelf niet kan uitspreken, is de centrale functie en opdracht. Dat is anders dan de rol van bijvoorbeeld een adviserend ecoloog. Een ecoloog handelt nog altijd vanuit het belang van mensen en vanuit diens eigen blik, in opdracht van de gemeente. Een voogd handelt volledig vanuit de belangen en het oogpunt van de natuur. De voogd geeft de *natuur* een stem. De voogd hoeft niet één enkele persoon te zijn, het kan ook een samenstelling zijn van meerdere personen. Wanneer het wél één enkele persoon is, is het van belang dat deze persoon een netwerk om zich heen heeft voor raadpleging en advisering. Van belang is vooral dat de voogd moet beschikken over de geschikte kennis (in diens netwerk) om de stem van de natuur te kunnen vertolken. De voogd wordt gehoord binnen participatieprocessen en kan op andere momenten worden gevraagd om advies. Wanneer menselijke inwoners zeggenschap hebben en worden gehoord, wordt de stem van de natuur ook altijd die kans geboden. Het is niet de rol van de voogd om in juridische procedures de natuur te vertegenwoordigen – daar is ook (nog) geen wettelijke en juridische basis voor. Een voogd geeft net als anderen die deelnemen in een participatieproces een belang mee ter afweging, namelijk het belang van de natuur, en dit belang dient net als andere belangen inzichtelijk te worden gemaakt voor de gemeenteraad (bijvoorbeeld in een samenwerkingsverslag). Het kan voorkomen dat een eenzijdig “het” belang van de natuur lastig te omschrijven is, net als dat er bij menselijke inwoners van onze stad tegenstrijdige belangen kunnen voorkomen. Zo kan een ontwikkeling die voor een waterweg en alle bewoners van het water heel gunstig is andere dier- en plantensoorten die op land leven beperken. Of het kan zo zijn dat de egel zijn huisje verliest daar waar een gebouw met nestkasten wel huisjes voor de zwaluw biedt. De voogd heeft het mandaat niet om deze belangenafweging te maken voor de natuur, maar kan wel een beeld schetsen wat voor de biodiversiteit en het ecosysteem in zijn geheel het meest wenselijk/gunstig zou zijn.

De voogd neemt deel aan participatieprocessen bij het vormgeven van beleid en ruimtelijke projecten in de gemeente Utrecht. In praktijk is dit een uitwerking van het in 2024 door onze gemeenteraad aangenomen amendement 62. Daarin staat dat extra moeite moet worden gedaan om de ongehoorde stem van natuur te betrekken in participatietrajecten. Op dit moment is er nog geen beleidsmatige invulling van het betrekken van deze ongehoorde stem. Met dit voorstel geven we die invulling.

Juridische context
Ons rechtstelsel maakt onderscheid tussen rechtsobjecten en rechtssubjecten. Rechtsobjecten omvatten "dingen", zoals fietsen of auto's. Het rechtsobject heeft geen eigen stem, maar kan worden geclaimd door bijvoorbeeld mensen. Rechtsobjecten nemen dus niet zelfstandig deel aan ons rechtsstelsel. Rechtssubjecten zijn rechtspersoonlijkheden. Dat kunnen mensen zijn, of private of publiekrechtelijke rechtspersonen zoals bedrijven of organisaties. Deze nemen actief deel aan het rechtsstelsel. De natuur, waaronder dieren, valt binnen het huidige systeem onder rechtsobjecten. Daardoor kan de natuur niet zelfstandig deelnemen aan het rechtssysteem en wordt ze juridisch

gezien als ding zonder stem. Hoewel het voor Utrecht niet mogelijk is om eigenhandig rechtspersoonlijkheid toe te kennen aan de natuur, is het wel van belang dat we in onze democratie de waarde en rechten van de natuur erkennen, en dat we niet-menselijke levende wereld horen en meenemen in beslissingen. Het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur valt onder landelijke besluitvorming en dit kan dus alleen het Rijk doen.

Er zijn verschillende kaderstellende documenten die ruimte bieden om de rechten van de natuur beter te verankeren, bijvoorbeeld (anterieure) afspraken met ontwikkelaars, het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG), de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU), Samen Stad Maken en de verordening samenwerken, participatie en inspraak. Dit initiatiefvoorstel kan gezien worden als aanvullend op de kaders die al geschetst zijn via de omgevingswet, het groenstructuurplan en de Utrechtse soortenlijst. De beweging voor rechten van de natuur is echter een holistische benadering, een paradigmaverschuiving, en het is daarom belangrijk om de gehele gemeentelijke organisatie hierin op termijn mee te nemen.

Beoogd effect
Het doel van dit initiatiefvoorstel is het erkennen van de belangen en de rechten van de natuur. Daarmee geven we als gemeente een signaal af aan de landelijke overheid om werk te maken van de rechten van de natuur. Daarnaast geeft Utrecht het goede voorbeeld door te zorgen dat de stem van de natuur ook daadwerkelijk gehoord wordt. Doel is dat een kwartiermaker en voogd op korte termijn aan de slag gaan met twee pilotprojecten. Daarin kan ervaring worden opgedaan voor verdere uitwerking. Zo worden de belangen van de natuur meegenomen in ontwikkelingen in onze stad. Ook wordt bij de reguliere monitoring en voortgang van Samen Stad Maken om een update over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel gevraagd, zodat de raad inzicht krijgt in de uitwerking van dit initiatiefvoorstel en waar nodig bij kan sturen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
In 2021 zijn de rechten van de natuur al door de raad aangehaald. Naar aanleiding van mondelinge vragen heeft het college toen een raadsbrief gestuurd over dit onderwerp. De initiatiefnemers van deze mondelinge vragen beoogden een andere invulling dan voorgesteld in dit initiatiefvoorstel en ook beperkte het verzoek zich tot Amelisweerd.

Op 27 juni 2024 is beleidsnota *Samen stad maken* door de raad aangenomen, waarmee invulling wordt gegeven aan de participatie in de gemeente. Hierin is door amendement 62 de natuur expliciet opgenomen als ongehoorde stem waar moeite voor moet worden gedaan om deze te betrekken in participatie. Een uitwerking voor dit betrekken van de natuur in participatie ontbrak tot op heden. Voorliggend initiatiefvoorstel biedt deze concrete uitwerking.

Op 19 maart 2025 heeft de raad een raadsbrief ontvangen naar aanleiding van de commissiebehandeling van Samen Stad maken. Daarin was toegezegd terug te komen op het onderwerp rechten van de natuur. In deze brief heeft het college aangegeven verder onderzoek in andere gemeenten liever af te wachten. Met dit initiatiefvoorstel kiest de Partij voor het Dieren ervoor om niet af te wachten.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
2.1	1. Uit te spreken dat niet-menselijk leven om ons heen belangen heeft die mee moeten worden gewogen in gemeentelijk beleid, bestuurlijke besluitvorming en samenwerking; a. Deze uitspraak proactief te communiceren richting alle beleidsvelden binnen de gemeentelijke organisatie; b. In samenwerking de stem van de natuur een plek te geven door deze werkwijze nader uit te werken en te borgen via aanstelling van een kwartiermaker en het benoemen van een onafhankelijke voogd

	die deze stem kan vertegenwoordigen, te beginnen met de uitvoering van een tweetal pilots als proeftuin voor deze voogd; c. Op basis van de uitkomsten van deze pilots deze werkwijze te verwerken in de werkinstructies gekoppeld aan de implementatie van de Nota Samen Stad Maken; d. Op basis van de uitkomsten van deze pilots in afspraken met initiatiefnemers bij ruimtelijke ontwikkelingen voor te leggen dat de stem van de natuur, zoals vertegenwoordigd door de onafhankelijke voogd, gehoord dient te worden in samenwerkingstrajecten; e. Een evaluatie van deze werkwijze mee te nemen in reguliere evaluatiemomenten van Samen Stad Maken;
Argumenten	
2.1.1.	Het erkennen van de belangen van niet-menselijk leven in Utrecht sluit aan bij de ambities van Utrecht om een groene, diervriendelijke en leefbare stad te zijn en met dit voorstel wordt de ongehoorde stem van de natuur beter meegenomen.
	De natuur staat onder druk, ook in Utrecht. Het erkennen van de belangen van niet-menselijk leven positioneert Utrecht als een gemeente die staat voor de intrinsieke waarde van de natuur. Het zorgt ervoor dat de ongehoorde stem van dieren meegenomen wordt. Het beter meenemen van de belangen van niet-menselijk leven zal ook de leefbaarheid van de stad voor mensen vergroten.
2.1.2.	Het aan de voorkant meewegen van alle belangen, ook de belangen van de natuur, kan zorgen voor een kostenverlaging op de lange termijn.
	Hiermee kunnen onvoorziene vertragingen, bijvoorbeeld rechtszaken, in (ruimtelijke) processen worden voorkomen. Als de stem van de natuur vooraf via een voogd wordt gehoord, net als de stem van menselijke omwonenden, kunnen in plannen aan de voorkant ook het belang van de natuur worden meegenomen om mogelijke procedures (bijvoorbeeld vanuit milieu- en natuurorganisaties) later in het proces te voorkomen. Ook zal het meewegen van het belang van de natuur in ruimtelijke processen in de regel het beter borgen van een gezonde leefomgeving betekenen. Een gezondere leefomgeving is ook in het voordeel van de mens. Ook zal dit op lange termijn voor een kostenbesparing zorgen, bijvoorbeeld wanneer het gaat om het voorkomen van saneringskosten achteraf, maar ook op het gebied van volksgezondheid.
2.1.3.	Het aanstellen van een voogd is een concrete uitwerking van eerder vastgesteld beleid.
	Namelijk aangenomen amendement 62 bij het vaststellen van de beleidsnota Samen Stad Maken.
2.1.4.	Een evaluatie geeft bijsturingsmogelijkheden en kans op reflectie.
	Een voogd die de belangen van niet-menselijk leven vertegenwoordigd is een nieuw onderdeel van het participatiebeleid van de gemeente. Daarom is het wenselijk dat er geëvalueerd wordt. Hierdoor kan de rol van de voogd steeds verbeterd worden.
2.1.5.	Pilots maken het mogelijk om ervaring op te doen.
	In twee pilots kan worden geëxperimenteerd met het geven van een stem aan de natuur en het meewegen van deze stem in samenwerkingstrajecten. Deze ervaringen zijn belangrijk voor het succesvol breder laten landen van deze nieuwe werkwijze. Zo kunnen aanscherpingen in de werkwijze Samen Stad

	Maken en in de samenwerking met ontwikkelaars op een goede manier doorgevoerd worden. Door twee pilots uit te voeren kan er beter geëxperimenteerd worden en leren we meer.
Kanttekeningen/ Risico's	
2.1.1.	Niet ieder beleidsveld heeft evenveel betrokkenheid bij zaken die raken aan de belangen van niet-menselijk leven. Dat kan een risico zijn voor het succesvol laten landen van deze werkwijze in verschillende beleidsvelden.
	Verschillende beleidsvelden en afdelingen binnen de ambtelijke organisatie hebben verschillende werkwijzen en doelen. Beleidsvelden als groen en openbare ruimte zullen vanzelfsprekend meer rekening moeten houden met niet-menselijk leven dan beleid op bijvoorbeeld WMO. Wanneer nieuw beleid impact heeft op niet-menselijk leven is het wel altijd aan de orde dat belang van dit leven meegewogen moet worden Dit initiatiefvoorstel schrijft niet voor hoe de belangen van niet-menselijk leven gewogen moeten worden in diverse afdelingen, maar moedigt communicatie tussen afdelingen aan om te zorgen voor onderlinge afstemming en aansluiting.
2.1.2.	Het gaat niet vanzelf, en het kost ook wat.
	Kosten zitten in het aanstellen van een kwartiermaker en het uitvoeren van twee pilots. Om de kosten in te kaderen en te beperken is gekozen voor het uitvoeren van een tweetal pilots, waaruit lessen getrokken kunnen worden voor verdere toepassing. Voor het aanstellen van de voogd zijn de opstartkosten de grootste kostenpost. Het is daarom - en ook voor de succesvolle doorontwikkeling van deze rol - verstandig niet voor ieder project/proces opnieuw een voogd aan te stellen.
2.1.3.	Met alleen uitspreken zijn we er nog niet.
	Het erkennen van de rechten van de natuur begint met het uitspreken van het belang ervan en daarom is het belangrijk dat zowel raad als college dat doen. Maar vervolgens moet er ook echt uitvoering gegeven worden aan de pilots en is een bewustwording en wijziging van werkwijze nodig.
Beslispunt	
2.2	2. In gesprek te gaan met andere gemeenten, de VNG, en initiatieven op dit terrein over het belang van het erkennen van de rechten van de natuur en om kennis uit te wisselen over de manieren waarop dit verankerd kan worden in gemeentelijk beleid en bestuurlijke besluitvorming en samenwerking;
Argumenten	
2.2.1.	Het leren van andere gemeenten en het uitwisselen van onze ervaringen is een wederzijds proces waardoor deze ontwikkelingen versneld zouden kunnen worden.
	Zo hoeft het wiel niet steeds opnieuw uitgevonden te worden.
Kanttekeningen/ Risico's	

2.2.1.	Het werken met een voogd die de belangen van niet-menselijk leven/de natuur vertegenwoordigd is een redelijk nieuwe ontwikkeling in Nederland.
	Dat bemoeilijkt het leren van andere gemeenten. Er zijn wel andere steden die al aan de slag zijn gegaan met het onderwerp rechten van de natuur. Zo is er in gemeente Amsterdam in de zomer van 2025 een initiatiefvoorstel aangenomen. Ook in Groningen is een initiatiefvoorstel op dit onderwerp aangenomen en worden er al stappen gezet.
Beslispunt	
2.3.	3. De beweging voor de Rechten van de Natuur te volgen en; a. uit te spreken dat de gemeente Utrecht deze beweging actief steunt; b. richting de landelijke overheid te lobbyen voor het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur; c. zodra het juridisch mogelijk is om rechten te verlenen aan de natuur uit te werken hoe dit in gemeente Utrecht vorm krijgt;
Argumenten	
2.3.1.	Het verlenen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur is uiteindelijk de meest voor de hand liggende manier om de belangen van de natuur volwaardig te erkennen.
	Niet alleen in Utrecht maar in heel Nederland staat de natuur onder druk. De natuur wordt nu onvoldoende juridisch beschermd omdat het geen rechtspersoon is. Het instellen van een voogd heeft uiteindelijk maar tot op zekere hoogte zin, omdat de intrinsieke waarde van de natuur niet volwaardig erkent wordt onder enkel een systematiek als voogdijschap. Het verlenen van de status van rechtspersoonlijkheid is hiervoor nodig, en dat kan alleen via landelijke wetgeving. Dit kan dus alleen de landelijke overheid doen. Daarom is het van belang richting het Rijk te lobbyen. Zo houden we ook de vinger aan de pols en kunnen we als gemeente snel schakelen wanneer dit realiteit wordt.

Financiën

In dit initiatiefvoorstel worden een aantal voorstellen gedaan. Het merendeel van deze voorstellen heeft geen financiële implicaties. Twee voorstellen vragen wel om middelen.

De twee voorstellen die geld kosten zijn; het aanstellen van een kwartiermaker en de kosten voor de voogd (om te beginnen in twee pilots). Voor de kwartiermaker zijn de kosten maximaal €50.000. Voor de twee pilots zijn de kosten maximaal €10.000. In totaal zijn de kosten voor het uitvoeren van dit raadsvoorstel dus incidenteel maximaal €60.000. Voorgesteld wordt om de ongedekte kosten te dekken uit Samen Stad Maken en/of budgetten voor gebiedsontwikkeling/stedelijke ontwikkeling (programma ontwikkelen en wonen voor iedereen).

Het structureel aanstellen van een voogd voorkomt onnodige wederkerende opstartkosten, en zorgt ook voor continuïteit en het beter kunnen leren en evalueren. Voorgesteld wordt om het college opdracht te geven om (in samenwerking met de kwartiermaker) verder uit te werken hoe kosten voor het structureel werken met een voogd in het geval van gebiedsontwikkelingen (deels) verhaald kunnen worden op ontwikkelaars (via bijvoorbeeld leges, in samenwerkingsplannen (als bijlage van plankostenovereenkomsten) en/of in anterieure afspraken) en waar dit niet mogelijk is te onderzoeken hoe dit opgenomen kan worden in de begroting van 2027. Ook kan er gekeken worden naar Europese gelden (zoals het subsidieprogramma LIFE).

Er zitten geen financiële consequenties aan het uitspreken dat niet-menselijk leven om ons heen belangen heeft. De voorgestelde evaluatie en informatievoorziening aan de raad kan meegenomen worden in de reguliere brief vanuit Samen Stad Maken die de raad om het jaar ontvangt en is daarmee kostenneutraal.

Het aan de voorkant meewegen van alle belangen, ook de belangen van de natuur, kan zorgen voor een kostenverlaging op de lange termijn. Hiermee kunnen o.a. onvoorziene vertragingen in (ruimtelijke) processen worden voorkomen. Zie argument 2.1.2.

Vervolg
Na vaststelling van dit initiatiefvoorstel ligt de verdere uitvoering en communicatie bij het college. Verzocht wordt om uiterlijk Q2 2026 een kwartiermaker en onafhankelijke voogd aangesteld te hebben en zo snel als mogelijk te starten met de pilots.

Samen Stad Maken
Er is gepeild bij andere initiatieven op dit onderwerp. Voor het opstellen van dit initiatiefvoorstel is gesproken met de stichting Rechten van de Natuur. Daarnaast is gesproken met meerdere volksvertegenwoordigers van andere gemeentes die met een soortgelijk traject bezig zijn (o.a. Groningen en Amsterdam). De kennis die hierin is opgedaan heeft een belangrijke basis gevormd voor dit voorstel. De natuur kon (nog) niet aangeven wat ze van dit initiatiefvoorstel vindt.

Communicatie
Na het aannemen van dit voorstel wordt het college gevraagd zo snel als mogelijk aan de gemeenteraad te communiceren over de implicaties van dit voorstel. Ook wordt het college gevraagd richting de stad over dit initiatiefvoorstel te communiceren door hier op de gemeentelijke website en via de gemeentelijke sociale media kanalen aandacht aan te besteden. In communicatie over participatietrajecten dient kenbaar gemaakt te worden wanneer de voogd deelneemt, en diens inbreng dient mee te worden genomen in samenwerkingsverslagen.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
-

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
02-10-2025	M499a Inkopen als Mensenrechtenstad	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Wethouder Schilderman	Inkoop	31-03-2026		
17-07-2025	M429 Informeer raad over demonstrantenperspectief	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	17-10-2025		
17-07-2025	M416 Geen gemeentelijk pensioen naar bezetting en mensenrechtenschendingen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg)					
10-07-2025	M365 Uitvoeringstoets	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Schilderman	Financiën	10-10-2025		
10-07-2025	M352 Help de bij met uitsluitend biologisch bloemen in hangbakken	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Bode, L. (Linda) (Volt) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	10-10-2025		
10-07-2025	M334 Utrecht Mensenrechtenstad in het democratieprogramma	Vermeulen, M.W.C. (Maartje) (GroenLinks)	Al-Saqaff, M.H.J. (Mariam) (VVD) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Zwinkels, J.M. (Jantine)	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	10-10-2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(CDA) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)					
12-06-2025	M314 Scherp verordening nadeelcompensatie aan	Al-Saqaff, M.H.J. (Mariam) (VVD)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Bode, L. (Linda) (Volt) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Juridische zaken	31-01-2026		
12-06-2025	M254 Naar een beter Vragenuur	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	12-09-2025		
12-06-2025	M252 Lobby voor stemrecht vanaf 16 jaar	Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-12-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
12-06-2025	M251 Omarm het Stadsmanifest	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Sasbrink, A. (Anne) (Partij voor de Dieren) Steeg, B. van (Bert) (CDA) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	12-09-2025		
08-05-2025	M247 Goed temperaturen aanpak ziekteverzuim virus	Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
08-05-2025	M249 Ook alleen bouwt Utrecht afhankelijkheid VS af	Paalman, V. Victor (Horizon)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
08-05-2025	M151 Nieuwe traditie, leuke alternatieven	Heuven, M. van (Maarten)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	08-08-2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		(Partij voor de Dieren)	Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)					
08-05-2025	M184 Hanteer de terminologie van internationale mensenrechtenorganisaties	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Burgemeester Dijksma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking			
27-03-2025	M126 Versterkte risicobeheersing voor verouderde ICT-systemen	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)		Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
20-02-2025	M50 Een sterk bewonersbod ontstaat niet vanzelf	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	20-05-2025		
23-01-2025	M17 Verbeter veiligheid rond thuiswedstrijd	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Peters, R. (Ralph) (D66) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-07-2025		
23-01-2025	M19 Routekaart om te voorkomen dat het weer misgaat	Paalman, V. Victor (Horizon)		Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	23-04-2025		
12-12-2024	M502 Naleven internationaal recht in woord en daad	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Burgemeester Dijksma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	12-03-2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)					
07-11-2024	M422 Ook Utrecht verdient een jongerenraad	Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Oosters	Participatie	30-06-2025		
26-09-2024	M365 Ontschot de budgetten van VTH	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair)	Burgemeester Dijksma	Handhaving	27-12-2024		
26-09-2024	M368 Maak democratie toegankelijk	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter) Bosch, D. (David)	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	08-11-2024		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(UtrechtNu!) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Pagter, M. de (Marijn) (VVD) Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)					
11-07-2024	M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de Meern	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Stellinga, H.J.J. (Hessel) (CDA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	10-01-2025	09102024: Er komt een onderzoek naar de dienstverlening in de Wijken om te kijken of daar besparingen mee te behalen zijn. Momenteel zijn PDV en Wijken op zoek naar een projectleider die het onderzoek gaat uitvoeren. De inschatting is dat het onderzoek zelf ongeveer drie maanden gaat duren	
06-06-2024	M203 Geef gehoor aan demonstranten	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-09-2024	12 september 2025: afgedaan met raadsbrief van 19 juni	12-09-2025

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(EenUtrecht) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Stam, T. (Titus) (PvdA)				2025 Raadsbrief Demonstraties 2024	
06-06-2024	M205 Steun wederopbouw Gaza via VNG	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
06-06-2024	M209 Pleit voor erkenning Palestina	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
06-06-2024	M196 Gebruik de kracht van de samenleving	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Steeg, B. van (Bert) (CDA) Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Participatie	11-10-2024	20241112: motie wordt beantwoord bij de Voorjaarsnota 2025	
25-04-2024	M185 Transparant Burgerberaad	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Oosters	Participatie	31-03-2025	20241015: Motie is beantwoord met Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
29-02-2024	M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2024	1 juli 2025: Stand van zaken is dat in Q4 2025 een advies wordt opgesteld voor het volgende college over de periode 2026 - 2030. In dit advies zullen we ook de ideeën over een mogelijke portefeuille digitale zaken verder uitwerken, in navolging van deze motie M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient.	
29-02-2024	M92 Integriteit komt niet vanzelf	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-12-2024	De training bestuurlijke integriteit voor raad en college is ingepland op 9 januari 2025.	
18-01-2024	M55 Behandel commissieleden gelijk	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)		Bestuurlijke zaken		Op verzoek van het dagelijks bestuur wordt de gewenste aanpassing van de	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)				Verordening op de raadscommissies wordt meegenomen in de eerstvolgende actualisatie van de verordening.	
18-01-2024	M32 Hoger beroep vermogensgrens kwijtschelding lokale belastingen minima	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)		Bestuurlijke zaken	18-04-2024		
09-11-2023	M397 Samen keuzes maken en verantwoordelijkheid delen leidt tot betere resultaten	Dada-Anthonij V. (Venita) (D66)	Vasters, J. (Joost) (D66) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Financiën		20250722 Deze motie wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							20250303 De planning van de financiële verordening is aangepast naar Q4 2026. Deze zal worden opgenomen in het overdrachtsdossier. 20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 bij de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissie Controle & Financiën.	
09-11-2023	M430 Ondersteun het Bevrijdingsfestival	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Talhaoui, M. (Mohamed) (PvdA)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-05-2024		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
09-11-2023	M387 Oproep staakt het vuren	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023		
02-11-2023	M347 Reflecteer en informeer over verleden Prins Bernhard bij Prins Bernhardplein & Prins Bernhardlaan	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (GroenLinks) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester Dijksma	Handhaving	01-06-2024	Op dit moment wordt bekeken hoe de motie concreet op straat vorm kan krijgen, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen die de bestaande bebording biedt	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
06-07-2023	M249 Overnemen aanbevelingen raadstoets Bewoners en Bestuur	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	16-05-2024		
06-07-2023	M250 Snel overzicht? Stoplichten in de jaarstukken	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vasters, J. (Joost) (D66)	Wethouder Schilderman	Financiën	29-12-2023	20241709 Dit is verwerkt in de Jaarstukken 2023 (kenmerk: 12389278). Bij de effectindicatoren worden de kleuren	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							groen (doel behaald) en rood (doel niet behaald) gehanteerd 20241705 Meer informatie hierover volgt in Q2 2024 bij de Jaarstukken 2023	

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1052	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-09-2025 10. Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2024	Bij een volgende brief over demonstraties inzicht te geven in de afweging achter de categorisering van demonstraties in categorieën A-D	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-01-2026		
1051	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-09-2025 9. Raadsbrief aanpak Femicide	De raad voor de kerst te informeren met nieuwe kennis en inzichten t.a.v. een meer dadergerichte aanpak voor femicide, met o.a. aandacht voor dwingende controle, het betrekken van ervaringsdeskundigen en de landelijke Officier van Justitie, aandacht voor onderwijs en een herschikking van de financiën	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	24-12-2025		
1050	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-	De wethouder zal met de vrijwilligerscentrale in	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-12-2026		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	09-2025 7. Van uitvoering bij de gemeente naar de gemeenschap (beantwoording SV 2025, nr. 36)	gesprek te gaan (o.a. over samenwerking en ondersteuningsmogelijk heden) en eind 2026 de commissie hierover informeren.					
1011	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 02-07-2025 2.a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025	In Q4 raadsbrief over stand van zaken aanpak ziekteverzuim en terugdringen inhuur (in een brief)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
1010	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 02-07-2025 2.a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025	In Q4 volgt een brief over de aanpak weerbaarheid	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2025		
1009	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 02-07-2025 2.a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025	In de reguliere brief over de jaarwisseling in Q4 terug te komen op de communicatie over het landelijk vuurwerkverbod	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	01-12-2025		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1008	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 01-07-2025 1.a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025	De wethouder zegt toe : Om de raad middels een raadsbrief in het najaar 2025 te informeren over de voortgang van het programma versterken van de financiële functie over de doelen en waar we nu staan voor het commissiedebat hierover.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-11-2025	20250722 Meer informatie volgt in Q4 2025.	
1001	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 26-06-2025 9. Politie optreden beëindiging U.U. bezetting	In Q1 2026 volgt een evaluatie over de waarnemerspas.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2026		
1007	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 19-06-2025 1. Opening	De raad middels de P&C cyclus te informeren over de belastingcapaciteit voor minderpersoonshuishoudens naast de meerpersoonshuishoudens.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-05-2026	20251009 Een indicator voor belastingcapaciteit voor eenpersoonshuishoudens is voor het eerst opgenomen in de Programmabegroting 2026 (kenmerk:	

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
						30579942) in de paragraaf Weerstandsvermogen. De toezegging is hiermee afgedaan.	
1005	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 19-06-2025 2. Raadsvoorstel Jaarstukken 2024	De raad bij de jaarrekening 2025 te informeren over de klimaatrisico's (analyse over het in beeld hebben van de risico's).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-05-2026	20250918 Meer informatie volgt in Q2 2026 bij de Jaarstukken 2025.	
1004	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 19-06-2025 2. Raadsvoorstel Jaarstukken 2024	De raad in Q3 te informeren over de opvolging van de rekenkamerbrief die is gestuurd over de jaarstukken 2024.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-09-2025	20250930 Afgedaan met raadsbrief 'Reactie op rekenkamerbrief Jaarstukken 2024, bijlage raadsbesluiten rekenkameronderzoeken' (kenmerk: 32021084) op 30-9-2025.	
986	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 14.1. Raadsbrief voortgang Samen Stad Maken	In Q1 2026, bij de eerstvolgende monitor Samen Stad Maken, de aantallen samenwerkingsplannen	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		te gaan durven/bij te houden					
985	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 14. Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken	Bij de eerstvolgende monitor demografische gegevens mee te nemen bij de resultaten van het beleid Samen Stad Maken		Samen Stad Maken	31-03-2026		
984	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 12. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029	In Q1 2026 (vóór de verkiezingen) met een raadsbrief de raad te informeren over wat de gesprekken met andere deelnemers in de GR BghU heeft opgeleverd t.a.v. het overstappen naar een duurzame huisbankier (specifiek of er een meerderheid is voor het voorstel), evenals de kansen/mogelijkheden t.a.v. AI.	Wethouder Schilderman	Financiën	28-02-2026	20250722 Meer informatie volgt in Q1 2026 (voor de gemeenteraadsverkiezingen).	

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
968	Gemeenteraad 27-03-2025 28. Afrondende besluitvorming na debat over Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Wethouder Oosters zegt toe begin Q4 van dit jaar, in plaats van in Q1 van volgend jaar, een brief te sturen over het volgende burgerberaad.	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-12-2025		
950	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 9. Controlerende mechanismen VTH	T.a.v. aanscherping van klachtafhandeling onderzoekt het college of het deel op een boete over discriminatie zichtbaar kan blijven staan, dus naast het deel waarop staat voor welk feit de boete is uitgeschreven en buiten het eigen organisatieonderdeel maar wel bij een ander. Het college komt hier in de voortgangsrapportage op terug en komt ook terug op de vignetstudie en focusgroepen.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	15-10-2025		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
949	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 9. Controlerende mechanismen VTH	Het college onderzoekt hoe het toetsingskader risicoprofilering van het College voor de Rechten van de Mens kan worden geïmplementeerd in de organisatie bij de toepassing van risicoprofilering. In de jaarlijkse voortgangsrapportage van het programma Diversiteit en inclusie rapporteert het college de raad hierover (begin Q4 2025)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	15-10-2025		
948	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Als het college aan de slag gaat met een nieuw burgerberaad dan informeert zij de raad en gaat ze in op o.a. de tijd en duur van het traject en de mogelijkheid om te overleggen. Ook komt	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		ze terug op vergoedingen (Q1 2026).					
947	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Het college informeert de raad voorafgaand aan de Voorjaarsnota over de financiering van de komende jaarwisseling en mogelijk langjariger.	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	16-06-2025		
946	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Begin Q4 2025 informeert het college de raad over hoe de jaarwisseling dit jaar wordt aangepakt. Er wordt dit jaar nagedacht over andere manieren van communicatie over het vuurwerkverbod. Het college informeert de raad hierover in deze brief.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	01-10-2025		
945	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief	Het college komt in Q1 2026 met een brief over de inrichting van een mogelijk nieuw	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	burgerberaad, dus over de eventuele besparing van kosten in relatie tot onderwerpen die je zou kunnen kiezen					
893	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 16-01-2025 9. Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024	Bij de voortgangsrapportage Grenzen Stellen, Perspectief Bieden volgend jaar een stand van zaken te geven over de effectiviteit van de last onder dwangsom maatregel bij het verbod op technische hulpmiddelen.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2025	20251008: Een stand van zaken zal voor het zomerreces 2026 gerapporteerd worden. 20250327: de voortgangsrapportage Grenzen Stellen, Perspectief Bieden 2025 maakt onderdeel uit van de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2025; deze zal in Q2 2026 aan de raad gezonden worden.	
892	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 16-01-2025 9. Raadsvoorstel Wijziging van de	In het jaarlijkse handhavingsverslag wordt de raad geïnformeerd over de	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2025		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024	stand van zaken rond weigeringsgronden voor evenementenvergunning en bij 'geen goede' organisatoren.					
872	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-12-2024 10. Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)	De wethouder zegt toe na de zomer (Q3) een raadsbrief te sturen met de laatste informatie over de GR HUA, specifiek het uittredingsproces van het Rijk. Tevens volgt na de zomer een aanbod voor een technische bijeenkomst over dit thema, samen met Provinciale Staten.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2025		
835	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-10-2024 2.a.	In het voorjaar wordt de raad geïnformeerd over de	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	31-05-2025		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Raadsvoorstel Programmabegroting 2025	hervormingsbezuiniging en, inclusief de uitvoering van de motie 'M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de Meern' en de gevolgen van de bezuinigingen voor participatie/gemeenschapsvorming.					
752	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De wethouder zegt toe: •De raad in Q1 2025 een raadsbrief te sturen met de uitwerking van de voorgestelde hervormingen in de personele organisatie, met daarin ook de voortgang van het pan om IT-talenten duurzaam aan de organisatie te binden,	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-03-2025		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		evenals het ‘cappen’ van inhuur.					
751	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De burgemeester zegt toe: •Om de raad in Q4 2024 een integrale reactie toe te zenden op de gevolgen van de bezuinigingen op handhaving in samenhang met het Rekenkamerrapport ‘Over lastig handhaven’.	Burgemeester Dijksma	Handhaving	31-12-2024		
609	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-01-2024 13. Raadsbrief Lobbyregister	Het college komt voor de zomer met een brief over het inperken van lobbyactiviteiten van wethouders t.a.v. activiteiten in het verlengde van hun (voormalige) portefeuilles	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	30-06-2025	Het wetsvoorstel regels gewezen bewindspersonen laat op zich wachten. Het inperken van lobby-activiteiten wordt opgenomen in de actualisatie van de Gedragscode voor	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
						burgemeester en wethouders B&W, het raadsvoortel ter vaststelling wordt medio 2025 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	
535	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24-10-2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	De wethouder zegt toe: de financiële spelregels in uit te werken inzake de financiële werkwijze als onderdeel van de financiële verordening in afstemming met de adviescommissie C&F (binnen een half jaar na gesprek met adviescie).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
503	Gemeenteraad 21-09-2023 14. Afrondende besluitvorming na debat over Aanpak inclusieve stagemarkt en actieplan MBO	M316 Hoog tijd voor een MBO-traineeship	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2024		

TOEZEGGINGEN EN MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEIID, BESTUUR EN FINANCIËN 6 NOVEMBER 2025

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
450	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 28-06-2023 2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Burgemeester Dijksma zegt toe om de raad voor het einde van 2023 in een brief te informeren over de rol die zij voor ervaringsdeskundigheid ziet binnen het veiligheidsdomein.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023		
454	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 27-06-2023 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Het College zegt toe bij de volgende VJN, wanneer de Meerjarenprogramma's toegankelijker worden weergegeven, concreet in te gaan op 'planningsoptimisme'. Daarbij gaat het College ook in op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma's wenselijk zijn.	Wethouder Schilderman	Financiën	10-06-2024	20250722 U bent voor het laatst over planningsoptimisme geïnformeerd in paragraaf 3.3 van de Voorjaarsnota 2025 (kenmerk: 30252302). Daarmee is dat gedeelte van de toezegging afgedaan. Het gedeelte van de toezegging om in te gaan op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma's	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
						wenselijk zijn wordt betrokken bij de voorbereiding van de meerjarenprogramma's die in 2027 aan de raad worden aangeboden.	
417	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-06-2023 2. Raadsvoorstel Startdocument Burgerberaad	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad bij het tweede burgerberaad in positie wordt gebracht om een keuze te maken uit meerdere uitgewerkte onderwerpen en dat die selectie van onderwerpen wordt voorbereid door middel van participatie met inwoners van de stad.	Wethouder Oosters	Participatie	30-09-2023	20231102: Genoemde deadline is hier niet van toepassing. Dit hangt af van de planning van een volgend burgerberaad.	
415	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 08-06-2023 11. Raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting	Wethouder Schilderman informeert de raad in het tweede half jaar van 2023 in de nog te versturen raadsbrief over de dekking van moties	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12-2026	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		over de omgang die het college voorziet met de prioritering van ongedekte doelstellingen in beleidsnota's.				zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
218	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-10-2022 10. Beantwoording SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30-6-2022	De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-12-2023		
1006		De raad bij de jaarstukken explicieter te informeren over de bovengrens van de reserves (het aanpassen van de grens is een raadsbesluit).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-05-2026	20250918 Meer informatie volgt in Q2 2026 bij de Jaarstukken 2025.	

VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
05-06-25, 18.00-19.45 uur
Burgemeesterskamer Stadhuis

Gemeente Utrecht

1. a Opening en mededelingen

De voorzitter heet allen welkom en opent de vergadering.

Mededelingen

De heer Dorst meldt dat het raadsvoorstel 'Werkdruk & werkwijze' gevolgen heeft voor de adviescommissie C&F want in het nieuw vast te stellen vergadermodel zou de adviescommissie van september tot aan de raadswisseling (in maart) van de donderdagochtend verplaatst worden naar de dinsdagavond. Na de raadswissel wordt teruggegaan van zes naar vier commissies en kan de adviescommissie C&F weer op donderdagochtend vergaderen.
Op de vraag of de commissievergadering vroeg op donderdagavond gehouden kan worden, gecombineerd met een maaltijd, geeft de heer Dorst aan dat dit alleen kan als het vragenuur op het huidige tijdsstip blijft staan. In het nieuwe vergadermodel wordt echter voorgesteld het vergaderuur te verplaatsen.
De adviescommissie geeft de voorkeur aan het voorstel om op donderdagavond te vergaderen, gecombineerd met een maaltijd. Er blijkt minder draagvlak voor de dinsdagavond.
De voorzitter meldt dat zij niet langer de voorzittersrol zal vervullen mocht de adviescommissie op dinsdagavond gaan vergaderen.
De heer Dorst zal de feedback aan de werkgroep doorgeven.

De voorzitter deelt mee dat wethouder Schilderman haar en de heer Van der Zweth heeft benaderd met een procedurele vraag rondom de programmabegroting. Zij gaf aan dat het College graag voor de programmabegroting duidelijkheid wil geven over de middelen die vanuit het Rijk naar de gemeente komen. Ingeschat wordt dat wanneer de programmabegroting twee weken later wordt aangeboden meer duidelijkheid aan de raad kan worden gegeven over deze middelen vanuit het Rijk en daarmee een completer inzicht wordt gepresenteerd. Als de behandeldagen op hetzelfde moment blijven staan betekent dit twee weken minder tijd voor de voorbereiding en dat doet iets met de mate waarin bijvoorbeeld schriftelijke vragen gesteld en beantwoord kunnen worden. Persoonlijk zou de voorzitter liever een volledige programmabegroting ontvangen met de juiste informatie dan een document dat een week later alweer achterhaald is.
Mevrouw Rijnders wijst erop dat in de commissievergadering van heden hier geen besluit over wordt genomen. Het is een verzoek dat bij het DB wordt ingediend en het DB besluit hierover. Zij roept op om na te denken over oplossingen voor de schriftelijke vragen want daar moet wel voldoende tijd voor zijn.
Ambtelijk wordt aangegeven dat er voor de doorrekeningen en het beoordelen van de consequenties dan ook minder tijd beschikbaar zal zijn, maar als de wens er is, zal getracht worden het ook die richting op te krijgen. Desgevraagd wordt geantwoord dat het verplaatsen van de behandeldagen geen

commissiegriffier Adviescommissie CF ✉danielle.rijnders@utrecht.nl

optie is: de begroting moet uiterlijk 15 november bij de provincie liggen.
Mevrouw Rijnders stelt voor te wachten op het voorstel vanuit het College zodat helder is wat het College met betrekking tot de programmabegroting wil en hoe zij het voor zich zien. Daar kan de adviescommissie C&F dan schriftelijk op reageren met een advies.
Ambtelijk wordt opgemerkt dat het College de vraag heeft gesteld of het wenselijk is om een alternatieve route te lopen. Het is aan de adviescommissie om de richting te bepalen van wat belangijker wordt gevonden: volledigheid qua tijd of de volledigheid qua inhoud. Het idee is om enkele varianten aan de adviescommissie voor te leggen.
Afgesproken wordt dat de reactie vanuit de adviescommissie schriftelijk kan worden afgedaan en niet meer aan de adviescommissie hoeft te worden voorgelegd.

1.b Vaststellen agenda
De agenda wordt conform vastgesteld.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (17-04-2025)
- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, 1ste paragraaf, laatste zin: 'afdeling' moet 'gemeente' zijn.
- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, 4e paragraaf, 2e regel: De zin wordt gewijzigd naar (wijziging onderstreept): "Mevrouw Grundauer licht toe dat dit onderzoek onder andere plaatsvindt bij …".
- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, **5e** alinea, **4e** zin **wordt geschrapt**: " Mevrouw Grundauer geeft aan …genomen."

3. Ingekomen stukken

- *Jaarverslag concernaudit 2024 – 2025*

Mevrouw Grundauer geeft een korte toelichting aan de hand van de managementsamenvatting. Positieve observaties worden vermeld op het gebied van de regelmatigheidsverantwoording waar professionaliseringsslagen zijn geboekt. Wat dit onderwerp betreft, is het in Nederland een benchmark geworden. Er is vooruitgang geboekt omtrent informatiebeheer. Wat hier echt heeft geholpen, is dat het als een RRP-project was gelabeld en zodoende meer managementaandacht heeft gekregen. Ook met betrekking tot de Wet Politiegegevens zijn goede stappen voorwaarts gezet. Dit betreft alle afdelingen binnen de gemeente die met boa's werken. Het was een jaar geleden nog een "red flag" en is een onderwerp waar een zwaar auditregime op zit.

Het niet inzetten van data voor het monitoren van processen in de dienstverlening is een aandachtspunt. Recent is in Amsterdam een ambtenaar opgepakt die jarenlang persoonsgegevens aan criminelen heeft doorgestuurd. Als je de situatie voor Utrecht bekijkt, dan ligt het eigenaarschap voor de BRP bij de afdeling Publiekszaken. De gemeente Utrecht telt ongeveer 1,8 miljoen euro raadplegingen van ambtenaren per jaar. Het systematisch inzetten van data-analyses kan fraude niet helemaal voorkomen, maar fraudegevallen zijn wel sneller te detecteren.

- *Rekenkamerbrief Jaarstukken 2024*

De heer Venhoeven legt uit, dat er is gekeken is naar hetgeen in de bijlage bij de jaarrekening is vermeld over de follow up. De opvolging van de besluiten van de gemeenteraad in vervolg op de Rekenkamerrapporten kan worden verbeterd. Daarom wordt afgesloten met de oproep aan de gemeenteraad om het College te verzoeken dit in het vervolg beter te doen. Over de uitvoering van raadsbesluiten in vervolg op de Rekenkamerrapporten wordt verschillend gerapporteerd. Vaak ontbreekt een inhoudelijke toelichting op de actuele stand van zaken wat betreft de uitvoering van de verbeterpunten en is onbekend of er voortgang in zit. Soms verdwijnen actiepunten zonder dat bekend is of het is opgelost.
De heer Molenaar vult aan, dat vaak wordt verwezen naar een plan van aanpak wat eigenlijk niets zegt over de uitvoering daarvan. Het zou helpend zijn als de rapportage zelf wat meer de actualiteit raakt. Nu is het vaak niet informatief. Graag wordt met de raad en het College in gesprek gegaan over hoe dat verbeterd kan worden.

- *Provincie Utrecht, aanvulling op begrotingscirculaire*

Verwezen wordt naar de meicirculaire naar aanleiding van de voorjaarsnota 2025 van het Rijk, inclusief een schrijven van de provincie met wat de actualiteiten zijn op dit moment.
De belangrijkste actualiteit volgt vanuit het begrotingsadvies van de VNG. Dit advies geeft aan hoe gemeenten met de extra middelen vanuit het Rijk zouden kunnen omgaan, al is het altijd aan de gemeenten zelf om dat te bepalen. Op onderdelen ontstaat spanning tussen enerzijds de positie van de VNG, die zegt meer te verwachten, versus de opstelling van de provincie die aangeeft dat niet meer dan een circulaire in de begroting mag worden opgenomen. In de gemeente Utrecht betreft de spanning concreet de Van ARK-middelen en specifiek betreffende middelen met terugwerkende kracht. Op het moment dat de begroting wordt vastgesteld, gaat de provincie toetsen en hier wat van vinden.
De heer van Vugt is van mening dat een gemeente haar eigen keuzes moet maken. Een gemeente heeft natuurlijk wel te maken met de VNG-adviezen, maar ook met de opmerkingen van de toezichthouder. Beide partijen dienen een ander belang en hebben bovendien een verschillende rol. Dat betekent ook dat deze adviezen tegengesteld aan elkaar kunnen zijn. Daarin moeten gemeenten dus nadrukkelijk hun eigen koers bepalen.
Op de vraag wat eventueel de consequentie is als het advies van de toezichthouder niet wordt gevolgd, geeft de heer Van Vugt aan dat wanneer een goed gemotiveerd standpunt wordt ingenomen daarover met de toezichthouder een goede discussie kan plaatsvinden. Uiteindelijk kan de toezichthouder wel dwingen om correcties in de begroting aan te brengen en in het uiterste geval kan de toezichthouder de gemeente onder preventief toezicht plaatsen, maar dan zijn er al wel wat stations gepasseerd.

4. Jaarstukken en resultaatbestemming

De heer Van Vugt geeft aan dat het financiële beeld is geactualiseerd. Mocht er behoefte zijn daarover van gedachten te wisselen, dan staat de heer Van Vugt daarvoor open.

Op 16 mei is de goedkeurende accountantsverklaring op de jaarrekening van de gemeente Utrecht afgegeven, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. De gehanteerde goedkeuringstolerantie is

26,15 miljoen euro, zijnde de voorgeschreven één procent van de totale exploitatie.
In de rechtmatigheidsverantwoording zitten geen rechtmatigheidsfouten die groter zijn dan de verantwoordingsgrens; deze grens is vastgesteld op 39,2 miljoen euro. Er staat nadrukkelijk in welke begrotingsonrechtmatigheden er zijn en ook wordt heel transparant weergegeven welke overschrijdingen het College al dan niet acceptabel vindt. Het advies aan de raad is om daar inhoudelijk goed naar te kijken.
In de jaarrekening zit nog één onzekerheid. Dit betreft de zogenaamde robuuste kosten ad 5,5 miljoen euro. In het verleden had de gemeente een groot bedrag aan stelposten, maar deze posten zijn de afgelopen jaren afgebouwd en de huidige stelposten zijn goed gemotiveerd. Er is een vijftal foute boekingen gesignaleerd. Als deze op de juiste manier verwerkt zouden zijn, was het resultaat negen ton beter uitgevallen.

De accountant complimenteert met het goede proces, zeker in licht van de implementatie van een nieuw financieel pakket. Ook is de accountant heel positief over de herstructurering van Leidsche Rijn. Dat heeft ertoe geleid dat de robuuste posten, waar eind 2023 nog 107 miljoen euro van resteerde geheel zijn onderbouwd en dus in feite zijn opgelost.

Wat de accountant betreft, gaat de aandacht uit naar de concernsturing en concernmonitoring en alles wat daarmee samenhangt. In 2025 en de jaren erna moeten op dat punt wel resultaten zichtbaar gaan worden.
De hoogste prioriteit is de aandacht voor de investeringen. Dat gaat zowel om het budgetrecht van de raad, als het begroten hiervan. Inmiddels wordt er een plan gemaakt om daar verbetering in te brengen. Daarnaast wordt het spanningsveld in de capaciteit benoemd. Het is belangrijk keuzes te maken in wat de gemeente aankan. Verder zijn er toch weer veel nagekomen boekingen en de interne controle op 74 SiSa-regelingen kan beter.

Er is nadrukkelijk naar de investeringen gekeken. Met name vanaf 2022 wordt een toename in investeringen gezien. In 2024 is het plafond overschreden qua investeringen, maar er wordt wel achtergelopen wat betreft de investeringsplanningen. Dat beeld moet realistischer worden waarmee tegelijkertijd ook meer recht wordt gedaan aan het budgetrecht van de raad.

In het financieel beeld valt het op dat in de begroting altijd meer lasten dan baten bevat en daarmee dus de reserves worden aangesproken. Jarenlang was de realisatie anders, waren de baten hoger dan de lasten waardoor de reserves groeiden. In 2022 zit het eerste kleine omslagpunt wat in 2023 en 2024 nadrukkelijk doorzet en wijzigt de verhouding zodanig dat er meer lasten dan baten zijn en de reserves worden aangesproken. Voor alle programma's - op twee na - geldt dat de geraamde baten en opbrengsten dicht bij de begroting resulteren. Alleen aan de voorkant wordt al aangegeven dat de lasten hoger zullen zijn dan de baten en lopen de reserves terug. Kortom, het is goed dat de realisatie de begroting nadert, maar nu wordt wel fors ingeteerd op de reserves: de afgelopen drie jaar zijn de reserves zodoende met 207 miljoen euro teruggelopen en loopt dientengevolge ook de solvabiliteit terug. Volgens de meerjarenbegroting 2025-2028 nemen de reserves in 2025 en 2026 verder af met respectievelijk 26 miljoen euro en zestien miljoen euro. De heer Van Vugt hoopt dat het bij die

bedragen blijft, gezien de reservepositie.

De heer Van der Zweth begrijpt dat op de reserves gelet moet worden en informeert of er naast het weerstandsvermogen meer indicatoren zijn om een vinger aan de pols te houden.
De heer Van Vugt noemt de solvabiliteit en de reservepositie. In het kader van de voorjaarsnota en de begroting wordt naar de raming gekeken en beoordeeld wat dit betekent voor de reserves. Het streven kan zijn dat in de begroting de lasten niet meer hoger zijn dan de baten en dat betekent dat aanvullende keuzes bij de begroting volgen.

Tot slot, licht de heer van Vugt in grote lijnen de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties toe die met ruim 110 miljoen euro afneemt. Wat in jaarrekening 2024 opvalt, zijn drie grote winstnemingen van zeventig miljoen euro; dat betreft vooral de herstructurering Leidsche Rijn. Tussen de gewijzigde begroting en de realisatie zit een verschil van 116 miljoen euro positief. Dat grote positieve verschil zit met name in de niet-begrote winstnemingen. Daarnaast neemt dan ook de reserve nog af. Dat betreft de robuuste posten van 107 miljoen euro. Dat is gelukkig opgelost. Daarnaast is er nog 32 miljoen euro uitgehaald voor het Lombokplein en is er 42 miljoen euro gestort in de reserve voor de bouw van de mobiliteitshub XL.

5. Voorjaarsnota

De heer Saghraoui zoomt in op het groeikader en de indexaties.

Groeikader

Enkele jaren geleden is het groeikader vastgesteld, waarbij een x-bedrag, zijnde het gemiddelde bedrag uit het Gemeentefonds van dat specifieke jaar in het groeifonds werd gestort. Dat heeft een tijd goed gewerkt, maar op een gegeven moment - onder andere door een verandering van de systematiek vanuit het Rijk - ontstond een steeds groter verschil tussen de lasten en de bijbehorende baten die achterbleven. Daarom is het voorstel gedaan om het automatisme van een x-bedrag uit het Gemeentefonds los te laten en wordt een bekostigingssystematiek bedacht om in de toekomst de groei te faciliteren, waarbij wat meer in de integrale afweging keuzes gemaakt worden hoe en hoeveel ingezet wordt voor een groei in de balans. Waar het gaat om het referentiedeel, de autonome ontwikkelingen als het gaat om de groei van de stad, dat blijft overeind maar wel wordt gekeken of het soberder kan.

De voorzitter informeert welke keuzes hierin als raad gemaakt kunnen worden.
De heer Saghraoui geeft aan dat de raad de bekostigingssystematiek kan vaststellen. Wat dit betreft, volgt een aantal varianten.

Desgevraagd geeft de heer Saghraoui aan, dat het College de scenario's krijgt voorgelegd, waarna het College een afweging maakt en bepaalt welke scenario's of welk besluit aan de raad wordt voorgelegd. Dat zal in de aanloop naar het nieuwe coalitieakkoord gebeuren.

Opgemerkt wordt dat het groeikader tot nu toe een gesloten systeem was, maar als dit verdwijnt, komt

het in de begroting. De vraag is of dat puur een nadeel betreft of dat er ook voordelen aan zijn verbonden. De heer Saghraoui licht toe, dat de toename wat betreft het aantal inwoners tot een grotere bijdrage vanuit van het Gemeentefonds leidt; ook de stijging aan OZB-inkomsten leidt tot de hoop dat dit bijdraagt aan een positief saldo. Deze inkomsten vormen onderdeel van de algemene middelen. Daar wordt de integrale afweging op afgestemd.

De heer Dorst verwijst naar pagina 31. Nieuw is, dat de dekking voor het referentiekader vanaf 2027 wordt gekoppeld aan een deel van het accres voor een reële groei in het Gemeentefonds. Dat was eerst het geheel, begrijpt hij.
De heer Saghraoui beaamt dat een deel van het Gemeentefonds echt voor de groei is bedoeld, maar ook deels voor indexatie; dat deel wordt gereserveerd voor het referentiedeel.

Mevrouw Passier vraagt zich af wat het de nieuwe systematiek gaat betekenen voor een groeiende stad en de gewenste faciliteiten daarbij.
De heer Saghraoui legt uit dat het betekent dat meer transparant een besluit kan worden genomen over de besteding van de middelen. Voorheen was niet duidelijk waar de middelen precies naar toe gingen en nu wordt een integrale afweging gemaakt.

De heer Claasen merkt op dat in het groeikader een aantal aannames zat hoe door de groei van het Rijk meer geld ontvangen zou worden en dat werd alvast op voorhand bestemd. De heer Claasen begrijpt dat daarvan nu wordt gezegd dat dit te optimistisch was. Er komt minder geld beschikbaar dan was gedacht en het geld dat binnenkomt, wordt voorgelegd als onderdeel van de algemene afweging.
De heer Saghraoui zegt dat het niet per se te optimistisch ingestoken was, maar dat in de tussentijd ook de systematiek is veranderd. Er is gekeken naar de bbp-systematiek waarbij groei iets minder wordt beloond omdat wordt gekeken naar het “achtjaarsgemiddelde”. Daarnaast zijn ook allerlei maatstaven aan het veranderen, bijvoorbeeld wat betreft hulpbehoevenden in de samenleving. Wanneer extra middelen worden ontvangen, gaat een groot deel daarvan daar naar toe. Het verschil tussen de aannames en de realiteit vloeit dus voort uit een combinatie van meerdere factoren.

<u>Indexaties</u>
De heer Saghraoui licht toe, dat wat betreft de indexaties het Rijk percentages vaststelt op verschillende onderdelen. Intern wordt afgesproken welke indexatiepercentages worden aangehouden voor de typen investeringen.

De heer Claasen is benieuwd welke ruimte de raad heeft om met de indexaties te schuiven.
De heer Saghraoui geeft aan, dat de raad ruimte heeft om vast te stellen welke indexatiepercentages worden toegepast op welke elementen van de begroting. De raad heeft ook de ruimte om onderdelen helemaal niet te indexeren, wat duidt op een taakstelling richting de programma’s. Er is geen verplichting om de indexaties die het Rijk meegeeft ook op dezelfde wijze één op één door te zetten in de programma’s.

De voorzitter vraagt of er belangrijke wijzigingen zijn geweest in de indexaties die voor de adviescommissie van belang zijn.
De heer Saghraoui geeft aan dat na de voorjaarsnota de cao-wijzigingen zijn verwerkt in de programmabegroting. De indexatie die dit meebrengt, wordt samen met de meicirculaire verwerkt.

6. Vooruitblik volgende vergadering

- Als de volgende vergadering niet op donderdagavond 25 september kan worden ingepland maar op dinsdagavond 16 september begint de vergadering om 19.30 uur.
- Op 16 september zal de nieuwe directeur financiën zijn gestart. De vraag aan de heer Saghraoui is om de directeur ter kennismaking uit te nodigen voor de vergadering.
- Geagendeerd worden in ieder geval het plan van aanpak van de accountantscontrole en het verbeterplan.
- Desgevraagd wordt aangegeven dat het raadsvoorstel van WAAVA en de verbonden partijen niet terug hoeft te komen in de adviescommissie.
- Deloitte heeft een heidag bij Deloitte in Rotterdam aangeboden na de zomer. Wat dit betreft volgt nog een datumvoorstel.
- Gevraagd wordt om de feedback op de technische sessie van 27 mei naar mevrouw Rijnders te mailen. Mevrouw Rijnders heeft via de app een voorstel gedaan voor het proces van financiële toetsing door de ambtelijke organisatie. Eventuele opmerkingen kunnen gemaild worden aan mevrouw Rijnders.

7. (eventueel) Advies aan commissie VBF n.a.v. Voorjaarsnota/burap/JS

De voorzitter vraagt of de adviescommissie een advies wil meegeven aan de commissie VBF. Mevrouw Rijnders heeft het eerdere advies via iBabs gedeeld. Op basis van de gesproken punten zal zij een voorzet voor het advies doen.

Wat betreft de jaarstukken en de resultaatbestemming, merkt de heer Van Vugt op, dat het aantal reserves nog steeds heel hoog is. De analyse is goed, maar de vervolgstap wordt gemist. In de resultaatbestemmingsvoorstel valt het op dat een groot aantal budgetten wordt overgeheveld.
De heer Claasen merkt op dat hij de analyse van de reserves goed vindt, maar het is naar zijn mening te vroeg om daar nu iets over te zeggen. Hij stelt voor dat een keer te bespreken in de adviescommissie.

8. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.
De vergadering wordt gesloten.

commissiegriffier Adviescommissie CF ✉danielle.rijnders@utrecht.nl

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4893
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Evaluatie Utrechts Ombudsloket en wijziging Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht
ID	5121
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	DB van de Raad
Beleidsveld	Ombudszaken/klachtafhandeling
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	25 september 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**6 november 2025**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Evaluatie Utrechts Ombudsloket en wijziging Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

Beleidsveld	Ombudszaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur raad
Kenmerk	32003608
Vergaderdatum Raad	20 november 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 sub o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad,
de Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen gehoord hebbende,
stelt de raad voor te besluiten:

1. De gewijzigde verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht vast te stellen.

Het dagelijks bestuur van de raad,

De griffier
Miguel Israel

De voorzitter
Sharon Dijksma

Samenvatting

Bij de instelling van het Utrechts Ombudsloket op 1 december 2022 en nadien bij de herziening van de verordening op 22 juni 2023 is besloten in 2025 een evaluatie uit te voeren. Daarnaast heeft de Raad op 12 december 2024 motie M507 aangenomen die de CPR opdraagt in de evaluatie van het Utrechtse Ombudsloket expliciet aandacht te besteden aan de uitvoering van de kinderombudsfunctie en hoe deze functie in de verordening verankerd kan worden.

De conclusie van de evaluatie en uitkomsten van de technische sessie met de raad op 20 mei jl. zijn:

- De Utrechtse inwoner weet het Ombudsloket steeds beter te vinden. Dit blijkt uit de toename van het aantal meldingen, klachten en verzoeken.
- Het Ombudsloket heeft per 1 januari 2025 de taken van de Nationale Ombudsman voor Utrecht overgenomen, waaronder de afhandeling van tweedelijns klachten. Deze klachten zijn in hun aard complexer dan de reguliere meldingen.
- Het is raadzaam de kinderombudsfunctie te formaliseren in de verordening.

De toename van het aantal klachten en de complexiteit daarvan draagt bij aan een grotere werklast voor het Ombudsloket. De personele capaciteit van het Ombudsloket is vooralsnog gelijk gebleven, met dien verstande dat sinds 20 februari 2025 de functie van plaatsvervangend ombudsman vacant is. Na het vrijkomen van de functie hebben de ombudsman en de stafleden de bijbehorende taken op zich genomen.

Gelet op bovenstaande is het voorstel om:

1. De kinderombudsfunctie expliciet in de verordening te verankeren door deze taak integraal te beleggen bij de ombudsman.
2. Geen actief plaatsvervangend ombudsman te benoemen, maar in de plaats daarvan de secretaris van het Ombudsloket te benoemen als plaatsvervangend ombudsman die pas actief in functie treedt als de ombudsman langdurig zou uitvallen. Dit voorstel zal met een afzonderlijk raadsvoorstel ter besluitvorming aan uw raad worden voorgelegd.

Context

Evaluatie
Het Ombudsloket dient in de praktijk verschillende functies, waarvan de belangrijkste drie in deze paragraaf staan beschreven inclusief de wijze waarop die functie is vervuld sinds de start in september 2023.

Omgaan met klachten
In de eerste plaats is het Ombudsloket er voor inwoners en ondernemers die moeite ondervinden in de communicatie met de gemeente. Het Ombudsloket helpt de communicatie tussen hen te verbeteren, tot oplossingen te komen en zo het vertrouwen in de gemeente te herstellen. In de periode tussen september en december 2023 heeft het Ombudsloket 177 meldingen afgehandeld waarvan een groot deel als gevolg van de problemen met de parkeerapp. In 2024 zijn in totaal 150 meldingen verwerkt die onder andere vergunningaanvragen, aanvragen voor bijstand en bijzondere bijstand en meldingen openbare ruimte en parkeren betroffen. Halverwege 2025 stond de teller van het aantal meldingen op 120. In de praktijk is ook gebleken dat minder digitaal vaardige Utrechters het Ombudsloket weten te vinden door het actief opzoeken en benaderen van inwoners.

Ook is per 1 januari 2025 de tweedelijns klachtbehandeling van de Nationale Ombudsman overgenomen, wat tot uiting komt in een toename van het aantal klachten inclusief zes tweedelijns klachten in het eerste half jaar. Bij deze klachten gaat het om inwoners die ontevreden zijn over de afhandeling van hun klacht door de gemeente. In de aard zijn die over het algemeen complexer en meer tijdrovend in de afhandeling, omdat die meer onderzoek vergen.

Verbeteren dienstverlening gemeente
In de tweede plaats heeft het Ombudsloket de functie om de dienstverlening van de gemeente te verbeteren. Dat gebeurt door bij meldingen contact te leggen met de betreffende ambtenaar om te zoeken naar een oplossing. In de praktijk komt het geregeld voor dat deze contactmomenten de indiening van een klacht overbodig maken. Voor de tweedelijns klachten geeft het ombudsloket formele aanbevelingen aan het college om herhaling te voorkomen en daarmee de dienstverlening te verbeteren. Daarnaast herkent het ombudsloket patronen in het type klachten en meldingen dat binnenkomt, en signaleert zij die patronen aan de ambtelijke organisatie. Het ombudsloket gaat over die patronen tevens in gesprek met de klachtencoördinatoren met als doel daarvan te leren.

Signaalfunctie
In de derde plaats voorziet het Ombudsloket in een signalerende functie aan de raad. Het Ombudsloket informeert de raad over klachtenafhandeling of dienstverlening van de gemeente en signaleert tekortkomingen daarin. Zo heeft het ombudsloket in 2025 de aandacht gevestigd op de problematiek rondom thuiszitters, schimmel in huurwoningen en erfpacht. Het Ombudsloket beoogt daarmee als een van de hulptroepen van de raad op te treden, net als de rekenkamer. De signalerende functie uit zich ook in het actief opzoeken van mensen in wijken, om na te gaan of er wellicht blinde vlekken zijn in problemen waar inwoners tegen aanlopen in relatie tot de gemeente. In gevallen waarin de raad al op de hoogte is van bepaalde problemen, voegt het Ombudsloket vanuit een onafhankelijke rol urgentie toe en een heldere toelichting van waar het precies knelt.

Het hoger liggende doel van deze drie functies is het bijdragen aan het herstel van vertrouwen van de Utrechter in de gemeente.

Landelijke versterking lokale ombudsfunctie
In 2024 is het versterken van de lokale ombudsfunctie opgenomen in het regeerprogramma en vinden er op uitnodiging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gesprekken plaats tussen de lokale ombudsfuncties, de Nationale ombudsman en BZK. Geconstateerd is dat de lokale en onafhankelijke ombudsfunctie een belangrijke schakel vormt bij het bevorderen van goed (decentraal) bestuur en het versterken van de democratie.

De decentralisaties in het sociale domein na 2015 hebben tot een impliciete verruiming van het takenpakket van de (lokale) ombudsfunctie geleid. Deze ontwikkelingen onderstrepen voor de gemeente Utrecht dan ook de noodzaak voor een brede, krachtige en goede lokale ombudsfunctie.

Governance benchmark en voorstel voor het Utrechts Ombudsloket
Als onderdeel van de brede evaluatie is het Ombudsloket gevraagd te komen met een vergelijking van de structuur met andere gemeentelijke ombudsmannen. In die vergelijking gaat het met name om de wijze waarop de kinderombudsfunctie is belegd, het werken met een fulltime of parttime ombudsman en een actieve of slapende plaatsvervangend ombudsman. Deze benchmark betreft gemeenten die net als Utrecht hebben gekozen voor een ombudsman met een proactieve inzet naar inwoners.

Het Utrechts Ombudsloket beschikt in tegenstelling tot Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Nijmegen en Groningen over een parttime ombudsman. Bij de instelling van het Utrechtse Ombudsloket is deze bewuste keuze gemaakt naar analogie van de lokale rekenkamer, waarbij ook sprake is van een parttime voorzitter en twee parttime bestuursleden. Deze personen krijgen geen salaris maar een vergoeding voor hun werkzaamheden. De situatie bij het Utrechts Ombudsloket geeft geen aanleiding deze structuur (parttime ombudsman) op dit moment te wijzigen.

Bij de governance benchmark is ook de motie betrokken die oproept tot het verankeren van de kinderombudsfunctie in de verordening. De benchmarkgemeentes beschikken ieder over een vorm van juridische verankering van de kinderombudsfunctie. Rotterdam en Nijmegen hebben deze functie in de verordening verankerd door te bepalen dat de ombudsman tevens optreedt als kinderombudsman. In Amsterdam is de functie opgenomen in de toelichting op de verordening en in Den Haag is de functie vastgelegd in de rechtspositieregeling. Wat in de vergelijking opvalt is dat alleen Amsterdam, Rotterdam en Den Haag beschikken over plaatsvervangers die zich profileren als kinderombudsman. In Groningen en Nijmegen is deze taak integraal belegd bij de ombudsman en diens staf. In het voorliggende voorstel wordt op die praktijk aangesloten. In feite is dit de situatie die

vanaf 1 februari 2025 van toepassing is. Dit behoeft nog formele vaststelling, hetgeen met dit voorstel wordt voorgesteld.

Met de juridische verankering van de kinderombudsfunctie geeft het Ombudsloket op passende wijze uitvoering aan de aangenomen motie (M507).

Juridische context
De wettelijke grondslag en verdere regelgeving omtrent de gemeentelijke ombudsman is beschreven in de artikelen 81q tot en met 81v van de Gemeentewet en in de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht.

Beslistermijn
De gewijzigde verordening treedt in werking na besluitvorming in de raad en publicatie op overheid.nl. Voor benoeming van de plaatsvervangend ombudsman is wijziging van de verordening noodzakelijk. Om deze reden wordt voorgesteld om de verordening met terugwerkende kracht in werking te laten treden per datum benoeming.

Beoogd effect
Juridische verankering van de kinderombudsfunctie in de verordening en het mogelijk maken dat de secretaris wordt benoemd als plaatsvervangend ombudsman.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

1 december 2022:	Raadsbesluit Instellen Utrechts Ombudsloket
22 juni 2023:	Raadsbesluit Verordening Utrechts Ombudsloket
22 juni 2023:	Raadsbesluit Benoemen voorzitter en plaatsvervangend voorzitter Utrechts Ombudsloket
2 november 2023:	Raadsbesluit Verordening Utrechts Ombudsloket (aanvulling rechtspositie)
7 december 2023:	Raadsbesluiten Benoemen waarnemend plaatsvervangend voorzitter Utrechts Ombudsloket
27 juni 2024:	Raadsbesluit van Ombudsloket naar Ombudsman
12 december 2024:	Raadsbesluit benoemen ombudsman en plaatsvervangend ombudsman
12 december 2024:	Raadsvoorstel Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De gewijzigde Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht vast te stellen
Argumenten	
1.1	Het is wenselijk om de kinderombudsfunctie van het Utrechts ombudsloket te formaliseren in de Verordening.
	Toelichting argument
	In de huidige Verordening is de kinderombudsfunctie die het Utrechts ombudsloket vervult, niet expliciet opgenomen. Om de staande praktijk te formaliseren en ervoor te zorgen dat in de toekomst de kinderombudsfunctie ook gewaarborgd blijft, wordt in de Verordening opgenomen dat de ombudsman tevens optreedt als gemeentelijke kinderombudsman.
1.2	Voor benoeming van de secretaris van het ombudsloket als plaatsvervangend ombudsman dient de Verordening op een paar punten gewijzigd te worden.
	Toelichting argument Het betreft een paar technische wijzigingen. Zo wordt art. 2 lid 3 sub d geschrapt omdat de te benoemen plaatsvervanger (secretaris ombudsloket) formeel in dienst is van het College en op grond van dit lid niet zou kunnen worden benoemd. Daarnaast gelden niet alle bepalingen in de Verordening voor de plaatsvervanger.

Financiën

Vanuit het Rijk zijn tot en met 2027 de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag-middelen (hierna POK-middelen) à circa 0,6 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor het versterken van de positie van (kwetsbare) inwoners. De POK-middelen zijn ingezet voor het Ombudsloket en de Stadskamer. Het uitgangspunt is dat de algehele ervaring van de klachtenprocedure voor inwoners verbetert. Hierbij is oog voor zowel het versterken van de eerste- als tweedelijnsklachtbehandeling.

Financieel geldt dat:

1. 50% van de POK-gelden naar het Utrechts Ombudsloket is gegaan. Het bureau wordt gevormd door een ombudsfunctionaris (deeltijd), plaatsvervangend ombudsfunctionaris (deeltijd) en een kleine staf, gehuisvest in het Stadhuis. Dit is wat past binnen het budget van 0,3 miljoen euro per jaar.
2. De jaarlijkse bijdrage die tot en met 2024 begroot was voor de Nationale Ombudsman, vanaf 2025 is overgeheveld naar het Utrechts Ombudsloket.

Het jaarlijkse budget van het Utrechts Ombudsloket tot en met 2027 komt daarmee op € 314.000 (incidenteel) plus €100.000 (structureel begroot bedrag t.b.v. de Nationale Ombudsman) totaal € 414.000.

Binnen het huidige budget en bezetting voert het Ombudsloket haar taken met succes uit. Door zichtbaarheid van en de geformuleerde opdracht aan het Ombudsloket zien we nu al dat de omvang van het werkpakket toeneemt. Aangezien de POK-middelen van het rijk per 1 januari 2028 vervallen, dient met ingang van dat jaar de structurele financiering van het Ombudsloket binnen de gemeentebegroting gezocht te worden. Daar volgt in 2027 een financieel voorstel voor.

Om de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen blijven garanderen, zal dit voorstel een hoger bedrag behelzen dan het huidige budget. Structurele financiering is essentieel voor:

- Een laagdrempelige en toegankelijke ombudsfunctie voor de Utrechters
- Het verbeteren van de dienstverlening door de gemeente
- Het voorkomen van (juridische) procedures
- Herstel van vertrouwen in de gemeente
- Regelmatige informatievoorziening en signalering aan de raad over lokale problematiek van inwoners en ondernemers

Aan bovenstaande doelen wil het Utrechts Ombudsloket ook in de toekomst blijven bijdragen.

Vervolg

Na vaststelling door de raad wordt de gewijzigde verordening gepubliceerd op overheid.nl.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)

N.v.t.

Communicatie

Publicatie verordening en bericht op website Utrechts Ombudsloket.

Bijlagen

Ter besluitvorming

- Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

Ter informatie

- Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht (met wijzigingen zichtbaar)
- Toelichting op evaluatie en procesbeschrijving

Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 7 november 2024 en 4 september 2025;

Gelet op:

Artikel 108, eerste lid, artikel 149 en hoofdstuk IVc Gemeentewet en titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat de raad een gemeentelijke ombudsman wenst in te stellen als laagdrempelige toegang voor Utrechters tot de tweedelijns ombudsfunctie inclusief communicatie, voorlichting en informatie die zowel onafhankelijk als Utrechts is;

Overwegende dat de raad de wens heeft uitgesproken de kinderombudsfunctie te verankeren in de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht. Dat wijziging van de verordening bovendien noodzakelijk is om de benoeming van de secretaris als plaatsvervangend ombudsman mogelijk te maken;

besluit vast te stellen de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht:

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. CPR: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen;
b. Dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
c. Ombudsman: degene die op grond van het gestelde in artikel 81q lid 1 ~~81p~~ van de Gemeentewet is benoemd in de functie;
d. Plaatsvervangend ombudsman: degene die op voorstel van het dagelijks bestuur door de raad benoemd is als plaatsvervanger op grond van het gestelde in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet;~~degene die op grond van het gestelde in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet is benoemd in de functie;~~
e. Raad: de gemeenteraad van Utrecht;
f. College: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
g. Raadscommissie: commissie zoals bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet.~~;~~
~~h. Gemeentelijke ombudsman: de ombudsman en de plaatsvervangend ombudsman;~~

Artikel 2 ~~Gemeentelijke~~ ombudsman

1. Er is een ombudsman zoals bedoeld in artikel 81p van de Gemeentewet.
2. De ombudsman treedt tevens op als kinderombudsman.
3. Er is een plaatsvervangend ombudsman zoals bedoeld in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet.
4. Geen (plaatsvervangend) ombudsman kunnen worden personen:
   a. met een Utrechtse politieke profilering of een actieve binding met een Utrechts bedrijf;
   b. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming lid zijn geweest van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
   c. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht.~~;~~
   ~~d. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.~~
5. De (plaatsvervangend) ombudsman vervult geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn functie of op de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
6. De (plaatsvervangend) ombudsman maakt via de website van de gemeentelijke ombudsman (www.utrechtsombudsloket.nl) openbaar welke andere hoofd- en nevenfuncties hij vervult.

Artikel 3 Benoeming

1. De raad benoemt de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman op voorstel van het dagelijks bestuur. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur.
2. De selectiecommissie bestaat tenminste uit de leden van de CPR, bijgestaan door de secretaris van de ~~gemeentelijke~~ ombudsman en de griffier van de raad.
3. Benoeming vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
4. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
   a. de mededeling dat hij de benoeming als (plaatsvervangend) ombudsman zal aanvaarden;
   b. een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
   c. een verklaring omtrent het gedrag zoals bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
   d. een positief bevonden achtergrondonderzoek.
5. Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen, legt de (plaatsvervangend) ombudsman in de vergadering van de raad de eed of de belofte af.
6. De leden 3 en 5 van dit artikel zijn tevens van toepassing op de plaatsvervangend ombudsman.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

1. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman behandelt op verzoek klachten over de gemeente Utrecht op grond van titel 9.2 Algemene wet bestuursrecht.
2. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman is bevoegd om een onderzoek uit eigen beweging te verrichten dat passend is binnen zijn werkveld.
3. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman kan het college ongevraagd advies geven over zaken die hem opvallen binnen zijn werkveld.

4. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman kan als bemiddelaar optreden tussen de verzoeker en het bestuursorgaan met als doel te komen tot een onderlinge oplossing.
5. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman kan voorlichting en informatie geven.

Artikel 5 Rechtspositieregeling

1. De ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman ontvangt maandelijks een vergoeding voor zijn werkzaamheden en een onkostenvergoeding. Deze vergoeding en onkostenvergoeding bedragen 80% van de vergoeding en onkostenvergoeding die leden van de raad ontvangen ingevolge artikel 3.1.1 respectievelijk artikel 3.1.6 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. De artikelen 3.1.7 (reiskostenvergoeding), 3.1.10 (ziektekostenverzekering), 3.1.11 (samenloop met arbeidsongeschiktheidsuitkering), 3.1.13 (vergoeding bij verlof), 3.3.1 (bewaken en beveiligen), 3.3.2 (informatie- en communicatievoorzieningen), 3.3.3 (scholing), 3.3.5 (bedrijfsgeneeskundige zorg), 3.3.6 (voorzieningen in verband met beroepsziekte of dienstongeval), 3.3.7 (voorzieningen in verband met een structureel functionele beperking) en 3.3.8 (eindheffingsbestanddelen) van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers zijn van overeenkomstige toepassing op de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman, alsmede de met deze bepalingen samenhangende bepalingen uit de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.
3. De artikelen 5 (verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden), 6 (informatie- en communicatievoorzieningen), 7 (werkkostenregeling) en 8 (betaling en declaratie) van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht zijn van overeenkomstige toepassing op de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman.

Artikel 6 Verlof

1. De voorzitter van de raad verleent aan de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof wegens zwangerschap en bevalling op de in het verzoek vermelde dag die ligt tussen ten hoogste zes en ten minste vier weken voor de vermoedelijke datum van de bevalling die blijkt uit een overlegde verklaring van een arts of een verloskundige.
2. De voorzitter van de raad verleent aan de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof, indien hij wegens ziekte niet in staat is zijn werk uit te oefenen en blijkens een verklaring van een arts aannemelijk is dat hij de uitoefening niet binnen acht weken zal kunnen hervatten. Het verlof gaat in op de dag na de bekendmaking van de beslissing op het verzoek.
3. De periode voor tijdelijk verlof bedraagt zestien weken. Het verlof eindigt met ingang van de dag waarop zestien weken zijn verstrekken sinds de dag van ingang van het tijdelijk verlof.
4. Aan de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman wordt ten hoogste driemaal per benoemingsperiode tijdelijk verlof als bedoeld in het eerste of tweede lid verleend.
5. De voorzitter van de raad beslist op een verzoek tot tijdelijk verlof als bedoeld in eerste of tweede lid, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de veertiende dag na indiening van het verzoek.
6. De beslissing op het verzoek tot tijdelijk verlof geschiedt in overeenstemming met de verklaring van de arts of verloskundige, bedoeld in het eerste of tweede lid.
7. Een beslissing tot tijdelijk verlof bevat de dag van ingang van het verlof.
8. In geval het verzoek ziet op een tweede of derde aansluitende periode, kan de voorzitter van de raad op verzoek besluiten de aansluitende periode korter te laten zijn dan zestien weken.

9. De raad kan op voorstel van het dagelijks bestuur besluiten over vervanging van de ~~(plaatsvervangend)~~ ombudsman gedurende de periode van tijdelijk verlof. De CPR adviseert het dagelijks bestuur over de tijdelijke vervanging, de andere ombudsman gehoord hebbende.

Artikel 7 Ontslag en non-activiteit

1. De (plaatsvervangend) ombudsman kan door de raad worden ontslagen in de gevallen die genoemd zijn in artikel 81q derde lid van de Gemeentewet.
2. De raad stelt de (plaatsvervangend) ombudsman op non-actief als de bij de wet bepaalde gevallen in artikel 81q vierde lid van de Gemeentewet zich voordoen.

Artikel 8 Budget

1. De ombudsman is bevoegd binnen het aan hem bij de begroting beschikbaar gestelde budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van zijn taken.
2. De ombudsman verantwoordt de baten en lasten van het vorig begrotingsjaar in het jaarverslag aan de raad, als bedoeld in artikel 11 van deze verordening.
3. De ombudsman kan jaarlijks voor 1 maart – met het oog op het jaar erna – een voorstel aan de raad doen voor de benodigde middelen voor een goede uitoefening van zijn taken.

Artikel 9 Stafbureau ~~gemeentelijke~~ ombudsman

1. Er is een stafbureau ter ondersteuning van de ~~gemeentelijke~~ ombudsman.
2. De ambtelijke rechtspositie, de HUP-030 alsmede toekomstige door de gemeentesecretaris vastgestelde wijzigingen ervan, zijn op de bij het stafbureau werkzame ambtenaren van toepassing voor zover deze geen ondergeschiktheid impliceert aan de raad of het college van burgemeester en wethouders. De ombudsman is namens het college bevoegd te besluiten tot het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met ambtenaren van het stafbureau en voert daarmee tevens het werkgeverschap uit ten aanzien van binnen het stafbureau werkzame ambtenaren.

~~2.~~3. De laatste zin van lid 2 is niet van toepassing ten aanzien van de secretaris van de ombudsman wanneer deze als plaatsvervangend ombudsman bij (langdurige) afwezigheid van de ombudsman zijn taken waarneemt. In dat geval is, gedurende de periode van afwezigheid van de ombudsman, de directeur Raadsorganen ten aanzien van de secretaris bevoegd.

Artikel 10 Commissie en raad

1. De commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën fungeert als commissie voor de ~~gemeentelijke~~ ombudsman.
2. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de ~~gemeentelijke~~ ombudsman en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de ombudsman over het functioneren van de ombudsman en het stafbureau.~~en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de ombudsman en met de ombudsman en plaatsvervangend ombudsman samen over het functioneren van de gemeentelijke ombudsman en het stafbureau gemeentelijke ombudsman.~~
3. De ombudsman kan het dagelijks bestuur verzoeken onderwerpen op de agenda te plaatsen van de raad of een raadscommissie.

Artikel 11 Rapportage en terugkoppeling

1. De ~~gemeentelijke~~ ombudsman stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorgaande jaar, inclusief de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 8.
2. Het jaarverslag van de ~~gemeentelijke~~ ombudsman wordt in principe binnen drie maanden na ontvangst door de raad in zijn vergadering behandeld, eventueel voorafgegaan door behandeling in de commissie.
3. De ombudsman kan door de commissie worden uitgenodigd de behandeling van het jaarverslag of een onderzoeksverslag in een of meerdere raadscommissies bij te wonen, om daar het verslag toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden.

Artikel 12 Uitleg verordening

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van de verordening beslist het dagelijks bestuur op voorstel van de ombudsman.

Artikel 13 Intrekking

De Verordening Utrechts Ombudsloket (Gemeenteblad 2024, 529764) wordt ingetrokken.

~~De Verordening Utrechts Ombudsloket (Gemeenteblad 2023, 282034) wordt ingetrokken.~~

Artikel 15 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot en met 20 november 2025.

~~Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2025.~~

Artikel 16 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Utrecht d.d. 20 november 2025 ~~12 december 2024~~.

De griffier,

Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 7 november 2024 en 4 september 2025;

Gelet op:

Artikel 108, eerste lid, artikel 149 en hoofdstuk IVc Gemeentewet en titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat de raad een gemeentelijke ombudsman wenst in te stellen als laagdrempelige toegang voor Utrechters tot de tweedelijns ombudsfunctie inclusief communicatie, voorlichting en informatie die zowel onafhankelijk als Utrechts is;

Overwegende dat de raad de wens heeft uitgesproken de kinderombudsfunctie te verankeren in de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht. Dat wijziging van de verordening bovendien noodzakelijk is om de benoeming van de secretaris als plaatsvervangend ombudsman mogelijk te maken;

besluit vast te stellen de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht:

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. CPR: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen;
b. Dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
c. Ombudsman: degene die op grond van het gestelde in artikel 81q lid 1 van de Gemeentewet is benoemd in de functie;
d. Plaatsvervangend ombudsman: degene die op voorstel van het dagelijks bestuur door de raad benoemd is als plaatsvervanger op grond van het gestelde in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet;
e. Raad: de gemeenteraad van Utrecht;
f. College: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
g. Raadscommissie: commissie zoals bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet.

Artikel 2 ombudsman

1. Er is een ombudsman zoals bedoeld in artikel 81p van de Gemeentewet.
2. De ombudsman treedt tevens op als kinderombudsman.
3. Er is een plaatsvervangend ombudsman zoals bedoeld in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet.
4. Geen (plaatsvervangend) ombudsman kunnen worden personen:
   a. met een Utrechtse politieke profilering of een actieve binding met een Utrechts bedrijf;
   b. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming lid zijn geweest van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
   c. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht.
5. De (plaatsvervangend) ombudsman vervult geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn functie of op de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
6. De (plaatsvervangend) ombudsman maakt via de website van de gemeentelijke ombudsman (www.utrechtsombudsloket.nl) openbaar welke andere hoofd- en nevenfuncties hij vervult.

Artikel 3 Benoeming

1. De raad benoemt de ombudsman op voorstel van het dagelijks bestuur. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur.
2. De selectiecommissie bestaat tenminste uit de leden van de CPR, bijgestaan door de secretaris van de ombudsman en de griffier van de raad.
3. Benoeming vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
4. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
   a. de mededeling dat hij de benoeming als (plaatsvervangend) ombudsman zal aanvaarden;
   b. een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
   c. een verklaring omtrent het gedrag zoals bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
   d. een positief bevonden achtergrondonderzoek.
5. Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen, legt de (plaatsvervangend) ombudsman in de vergadering van de raad de eed of de belofte af.
6. De leden 3 en 5 van dit artikel zijn tevens van toepassing op de plaatsvervangend ombudsman.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

1. De ombudsman behandelt op verzoek klachten over de gemeente Utrecht op grond van titel 9.2 Algemene wet bestuursrecht.
2. De ombudsman is bevoegd om een onderzoek uit eigen beweging te verrichten dat passend is binnen zijn werkveld.
3. De ombudsman kan het college ongevraagd advies geven over zaken die hem opvallen binnen zijn werkveld.
4. De ombudsman kan als bemiddelaar optreden tussen de verzoeker en het bestuursorgaan met als doel te komen tot een onderlinge oplossing.
5. De ombudsman kan voorlichting en informatie geven.

Artikel 5 Rechtspositieregeling

1. De ombudsman ontvangt maandelijks een vergoeding voor zijn werkzaamheden en een onkostenvergoeding. Deze vergoeding en onkostenvergoeding bedragen 80% van de vergoeding en onkostenvergoeding die leden van de raad ontvangen ingevolge artikel 3.1.1 respectievelijk artikel 3.1.6 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. De artikelen 3.1.7 (reiskostenvergoeding), 3.1.10 (ziektekostenverzekering), 3.1.11 (samenloop met arbeidsongeschiktheidsuitkering), 3.1.13 (vergoeding bij verlof), 3.3.1 (bewaken en beveiligen), 3.3.2 (informatie- en communicatievoorzieningen), 3.3.3 (scholing), 3.3.5 (bedrijfsgeneeskundige zorg), 3.3.6 (voorzieningen in verband met beroepsziekte of dienstongeval), 3.3.7 (voorzieningen in verband met een structureel functionele beperking) en 3.3.8 (eindheffingsbestanddelen) van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers zijn van overeenkomstige toepassing op de ombudsman, alsmede de met deze bepalingen samenhangende bepalingen uit de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.
3. De artikelen 5 (verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden), 6 (informatie- en communicatievoorzieningen), 7 (werkkostenregeling) en 8 (betaling en declaratie) van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht zijn van overeenkomstige toepassing op de ombudsman.

Artikel 6 Verlof

1. De voorzitter van de raad verleent aan de ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof wegens zwangerschap en bevalling op de in het verzoek vermelde dag die ligt tussen ten hoogste zes en ten minste vier weken voor de vermoedelijke datum van de bevalling die blijkt uit een overlegde verklaring van een arts of een verloskundige.
2. De voorzitter van de raad verleent aan de ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof, indien hij wegens ziekte niet in staat is zijn werk uit te oefenen en blijkens een verklaring van een arts aannemelijk is dat hij de uitoefening niet binnen acht weken zal kunnen hervatten. Het verlof gaat in op de dag na de bekendmaking van de beslissing op het verzoek.
3. De periode voor tijdelijk verlof bedraagt zestien weken. Het verlof eindigt met ingang van de dag waarop zestien weken zijn verstrekken sinds de dag van ingang van het tijdelijk verlof.
4. Aan de ombudsman wordt ten hoogste driemaal per benoemingsperiode tijdelijk verlof als bedoeld in het eerste of tweede lid verleend.
5. De voorzitter van de raad beslist op een verzoek tot tijdelijk verlof als bedoeld in eerste of tweede lid, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de veertiende dag na indiening van het verzoek.
6. De beslissing op het verzoek tot tijdelijk verlof geschiedt in overeenstemming met de verklaring van de arts of verloskundige, bedoeld in het eerste of tweede lid.
7. Een beslissing tot tijdelijk verlof bevat de dag van ingang van het verlof.
8. In geval het verzoek ziet op een tweede of derde aansluitende periode, kan de voorzitter van de raad op verzoek besluiten de aansluitende periode korter te laten zijn dan zestien weken.
9. De raad kan op voorstel van het dagelijks bestuur besluiten over vervanging van de ombudsman gedurende de periode van tijdelijk verlof. De CPR adviseert het dagelijks bestuur over de tijdelijke vervanging, de andere ombudsman gehoord hebbende.

Artikel 7 Ontslag en non-activiteit

1. De (plaatsvervangend) ombudsman kan door de raad worden ontslagen in de gevallen die genoemd zijn in artikel 81q derde lid van de Gemeentewet.
2. De raad stelt de (plaatsvervangend) ombudsman op non-actief als de bij de wet bepaalde gevallen in artikel 81q vierde lid van de Gemeentewet zich voordoen.

Artikel 8 Budget

1. De ombudsman is bevoegd binnen het aan hem bij de begroting beschikbaar gestelde budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van zijn taken.
2. De ombudsman verantwoordt de baten en lasten van het vorig begrotingsjaar in het jaarverslag aan de raad, als bedoeld in artikel 11 van deze verordening.
3. De ombudsman kan jaarlijks voor 1 maart – met het oog op het jaar erna – een voorstel aan de raad doen voor de benodigde middelen voor een goede uitoefening van zijn taken.

Artikel 9 Stafbureau ombudsman

1. Er is een stafbureau ter ondersteuning van de ombudsman.
2. De ambtelijke rechtspositie, de HUP-030 alsmede toekomstige door de gemeentesecretaris vastgestelde wijzigingen ervan, zijn op de bij het stafbureau werkzame ambtenaren van toepassing voor zover deze geen ondergeschiktheid impliceert aan de raad of het college van burgemeester en wethouders. De ombudsman is namens het college bevoegd te besluiten tot het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met ambtenaren van het stafbureau en voert daarmee tevens het werkgeverschap uit ten aanzien van binnen het stafbureau werkzame ambtenaren.
3. De laatste zin van lid 2 is niet van toepassing ten aanzien van de secretaris van de ombudsman wanneer deze als plaatsvervangend ombudsman bij (langdurige) afwezigheid van de ombudsman zijn taken waarneemt. In dat geval is, gedurende de periode van afwezigheid van de ombudsman, de directeur Raadsorganen ten aanzien van de secretaris bevoegd.

Artikel 10 Commissie en raad

1. De commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën fungeert als commissie voor de ombudsman.
2. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de ombudsman en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de ombudsman over het functioneren van de ombudsman en het stafbureau.
3. De ombudsman kan het dagelijks bestuur verzoeken onderwerpen op de agenda te plaatsen van de raad of een raadscommissie.

Artikel 11 Rapportage en terugkoppeling

1. De ombudsman stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorgaande jaar, inclusief de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 8.
2. Het jaarverslag van de ombudsman wordt in principe binnen drie maanden na ontvangst door de raad in zijn vergadering behandeld, eventueel voorafgegaan door behandeling in de commissie.

3. De ombudsman kan door de commissie worden uitgenodigd de behandeling van het jaarverslag of een onderzoeksverslag in een of meerdere raadscommissies bij te wonen, om daar het verslag toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden.

Artikel 12 Uitleg verordening

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van de verordening beslist het dagelijks bestuur op voorstel van de ombudsman.

Artikel 13 Intrekking

De Verordening Utrechts Ombudsloket (Gemeenteblad 2024, 529764) wordt ingetrokken.

Artikel 15 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot en met 20 november 2025.

Artikel 16 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Utrecht d.d. 20 november 2025 .

De griffier,

Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Het Utrechts Ombudsloket:

In 2025 blikken we terug en vooruit!

Onze context als achtergrondinformatie:

- In het coalitieakkoord 2022-2026 staat:
  “We stellen een gemeentelijke ombudsman in die bewoners, die zijn vastgelopen in hun contact met de gemeente, verder kan helpen. Laagdrempelig en toegankelijk. Dit draagt bij aan het herstel van vertrouwen. De positie van inwoners moet verstevigd worden, zeker als zij vastlopen met de gemeente.”
- 01-12-2022: Raadsbesluit tot het instellen van Het Utrechts Ombudsloket. Van de POK-gelden door het Rijk beschikbaar gesteld wordt 50% (300.000 euro p.j.) aangewend voor het versterken van de positie van (kwetsbare) inwoners. De jaarlijkse bijdrage voor de nationale Ombudsman blijft gelijk. Vanuit de beschikbare middelen is in voorjaar 2023 een kleine staf aangesteld en werden via een raadsbesluit op 22-06-2023 een voorzitter en plv. voorzitter Utrechts Ombudsloket benoemd.
- Motto van het Ombudsloket: “Hulp en advies bij klachten over de gemeente. Voor álle Utrechters, jong en oud. Laagdrempelig, onafhankelijk en dichtbij”!
- Op 27-07-2024 besluit de raad na een succesvol eerste jaar om over te gaan van Ombudsloket naar gemeentelijk Ombudsman per 01-01-2025. De gemeentelijke Ombudsman neemt daarmee de 2e lijns klachtenbehandeling voor Utrecht over van de Nationale Ombudsman.
- De naam Ombudsloket is inmiddels breed en positief bekend en blijft daarom gehandhaafd. Het Ombudsloket omvat de gemeentelijke Ombudsman, de plv ombudsman en het team van medewerkers (4 à 5).
- Afgesproken wordt in 2025 te evalueren en tevens vooruit te blikken.

Technische sessie met de raad

Naast individuele gesprekken met raadsleden en fracties was er op 20 mei 2025 een technische sessie en gesprek over:

- Ons jaarverslag 2024;
- Evaluatie en feedback Ombudsloket;
- Benchmark en governance;
- Inrichting Ombudsloket

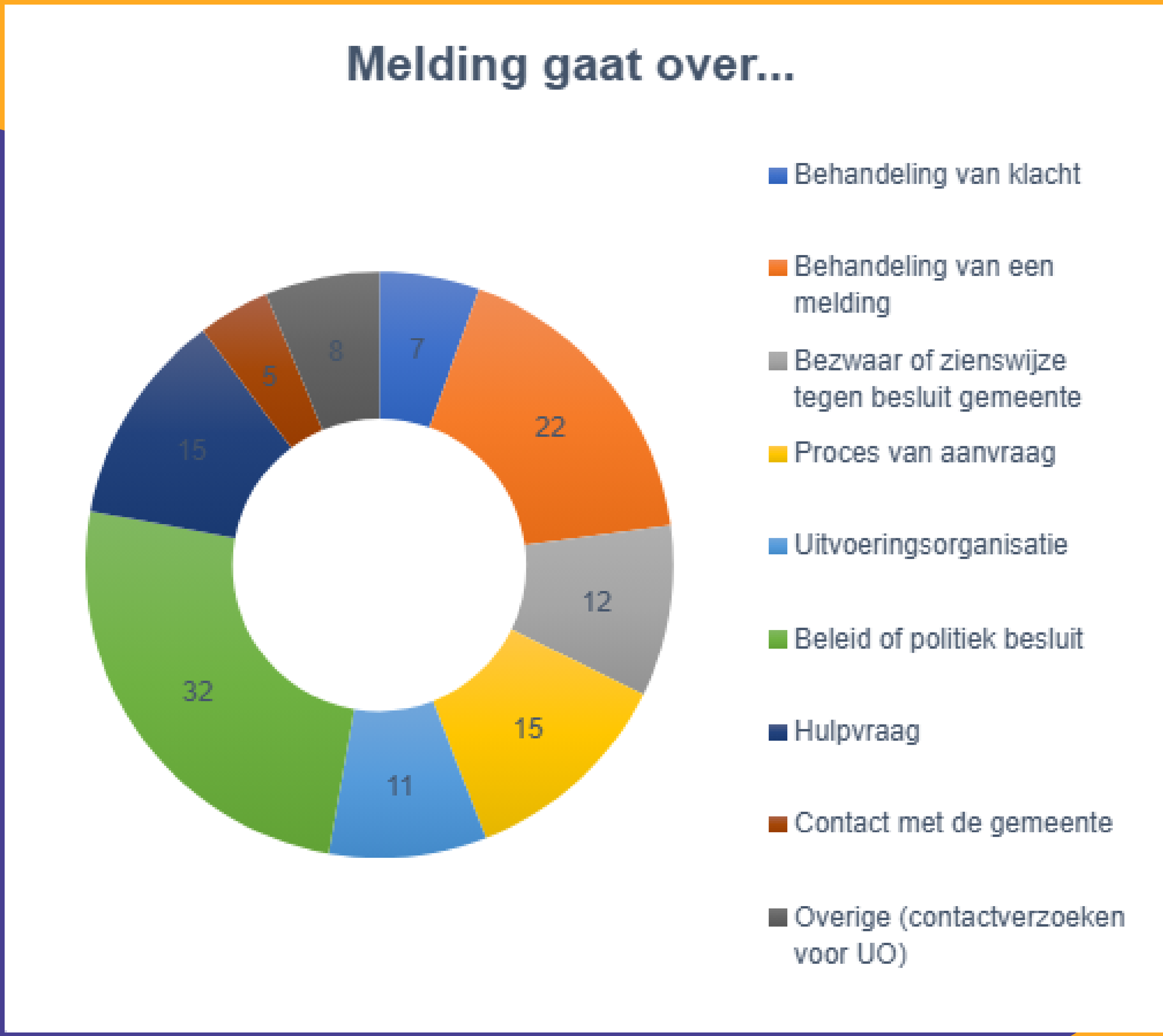
Utrechts Ombudsloket in 2024:

Ombudsloket in 2024 (jaarverslag staat op www.utrechtsombudsloket.nl)

- Honderden gesprekken met stadsgenoten
- Ruim 150 meldingen
- Ca. 80 wijkbezoeken
- Ruim 100 terugbelgesprekken (tevredenheidsmetingen)

Het Ombudsloket in 2024:

Het Ombudsloket in 2025:

Ombudsloket eerste 4,5 maanden 2025:

- 113 meldingen, waarvan 4 tweedelijns klachten
- Ca. 45 wijkbezoeken
- Diverse presentaties van Ombudsloket bij wijk- of stadsactiviteiten
- Elke dag telefoontjes en gesprekken
- Verdieping samenwerking met Stadskantoor
- Reguliere overleggen en samenwerking met andere lokale ombudsmannen
- Overleg met ministerie BZK over versterking decentrale ombudsfunctie

Kinderombudsfunctie binnen Ombudsloket

- Opbouw netwerk rondom jongeren o.a. door schoolbezoeken, gesprekken met leerlingraden, bijwonen presentaties MBO, HBO en UU, jeugdeducatiefonds, klachtencommissie Jeugd Midden Nederland;
- Verkenning thuiszittersproblematiek, contact met alle actoren zoals ouders, leerplichtambtenaar, buurtteams en Lokalis, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, onderwijsinspectie, ombudsmannen
- Reguliere bijeenkomsten en overleg met armoedecoalitie werkgroep jeugd, beleidsmedewerkers jeugd gemeente, wijksafari PO-scholen, voorlichtingsrondes, intensieve contacten met Kinderombudsman Rotterdam en Den Haag en delen bevindingen;
- Toekomstige onderwerpen die zeker onze aandacht krijgen: jongerenparticipatie, kinderrechtentoets, samenwerking met kinderrechtencollectief en democratieprogramma

Meerwaarde Utrechts Ombudsloket

Laagdrempelig en dichtbij

1. Behandeling van meldingen
    - Wij werken oplossingsgericht en verbindend
2. Lerende organisatie
    - Wij geven in onze contacten met de gemeente elke dag feedback!
    - Wij vragen en ontvangen van inwoners en gesprekspartners feedback
3. Reguliere contactmomenten met gemeente en anderen
    - Daardoor bekend met lokaal beleid en nabij beleidsmakers en uitvoering
    - Daardoor kunnen we breed en proactief kennis en ervaringen delen

We geven invulling aan de signaleringsfunctie naar gemeenteraad

We dragen bij aan herstel van vertrouwen in gemeente

Leerpunten op grond van ontvangen feedback:

We kunnen onze ombudsfunctie nog versterken door het extra profileren van de kinderombudsfunctie in deze kinderrechtenstad door onze signaleringsfunctie vaker en zichtbaarder in te zetten en door de positie van ombudsman in Utrecht te vergroten

Wat horen we terug van inwoners?

Enkele citaten uit de praktijk

“Door de acties van het Utrechts Ombudsloket is er beweging gekomen. De betrokkenheid en onafhankelijkheid van het Utrechts Ombudsloket is heel fijn; daar kan ik op vertrouwen.”, Utrechtse die problemen heeft met huurwoning

“Ik vond het gesprek vanochtend heel zinvol en voor mij een mooie afronding. Ik heb echt gemerkt dat jullie mij proberen te begrijpen.” Inwoner Utrecht.

'We komen het Ombudsloket door heel de stad tegen’. Medewerker Woonin.

‘Fijn dat jullie zo snel reageren op mijn mailtje’. Inwoner Utrecht

Benchmark decentrale ombudsfuncties (sheet 1 van 4)

Vergelijking

We hebben m.b.t. inrichting, governance, verordening en budgetten een vergelijking gemaakt met gemeente Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Groningen en Nijmegen; dit zijn vergelijkbare gemeenten met Utrecht ivm omvang (100.000+) en de aanwezigheid van proactief opererende gemeentelijke ombudsmannen.

We hebben deze keuze in de benchmark gemaakt om daarin aan te sluiten bij de uitgangspunten en wens van de raad, nl. een toegankelijke proactieve en oplossingsgerichte ombudsman voor de inwoners van Utrecht. Een ombudsfunctionaris 2e lijnsklachtbehandeling op afroep voldoet daar niet aan. Deze varianten zijn dus ook niet in de benchmark meegenomen.

Gemeente	Aantal FTE +/-	Budget +/-	Ombudsman	Plv ombudsman	Kinderombudsfunctie in verordening
Metropool Amsterdam	25,00	2,5 miljoen	Fulltime	Fulltime	Nee
Ombudsman Rotterdam-Rijnmond	20,53	3 miljoen	Fulltime	Fulltime	Ja
Ombudsman Den Haag	6,20	1,1 miljoen > 2,1 miljoen	Fulltime	Fulltime	Ja (in rechtspositieregeling)
Ombudsman Utrecht	3,5	400.000	Parttime	Parttime (vacant)	nee
Ombudsman Groningen	4	518.000	Fulltime	Slapend staflid	ja
Ombudsman Nijmegen	*Nieuw per 1-1-25* 1,9	280.000 Startjaar	Fulltime	Slapend staflid	Ja

Benchmark ombudsman 100.000+ gemeenten (sheet 3 van 4)

Wat zien we aan varianten?

- De G3 hebben 15 tot 25 FTE; fulltime ombudsman en plaatsvervanger. Plaatsvervangers hebben portefeuille jeugd en noemen zich kinderombudsman.
- Groningen en Nijmegen: fulltime ombudsman en ”slapende” plaatsvervanger (staflid).
- Ombudscommissies (Den Bosch, Eindhoven, Breda) zijn anders georganiseerd
- De ombudsman is fulltime of parttime, de plaatsvervangend ombudsman is actief in functie of op afroep beschikbaar (extern of staflid)

En wat zien we in de verordeningen?

- In Amsterdam en Utrecht wordt de kinderombudsfunctie niet genoemd in de verordening. In Amsterdam wel in de toelichting. Groningen is bezig met aanpassing van de (niet meer toepasselijke) verordening.
- In R’dam en Nijmegen staat in de verordening dat de ombudsman 'tevens optreedt als gemeentelijk kinderombudsman'.
- In Den Haag wordt de kinderombudsfunctie niet genoemd in de verordening, wel in de rechtspositieregeling (jeugdombudsman).

Benchmark decentrale ombudsfuncties (sheet 4 van 4)

Voorstel inrichting Utrechts Ombudsloket:

- Een parttime ombudsman tevens verantwoordelijk voor de kinderombudsfunctie. De ombudsman is daarmee dus tevens kinderombudsman. Dit maakt gelet op de kleinschalige omvang van het loket de flexibiliteit groter om de kennis, ervaring en tijd doelgroepgericht in te zetten. Daarnaast zijn zowel de vertegenwoordigers als de organisaties rondom jongeren vaak integraal actief en betrokken bij zowel kinderen als volwassenen.
- De vacature van kinderombudsman is mede om die reden na 1 februari 2025 niet ingevuld, de vrijgevallen middelen zijn aangewend voor een tijdelijke urenuitbreiding van 2 stafleden en er is ingezet op het versterken van de kinderombudsfunctie o.a. via een actief netwerk met lokale kinderombudsfunctionarissen.
- De plaatsvervangende ombudsman is een wettelijke verplichting waarmee ook continuïteit zeker gesteld wordt. Wij stellen voor om deze functie te beleggen binnen de staf, waar de teamleider op dit moment ook al de sparringpartner van de ombudsman is. Dit model zien we o.a. in Groningen en Nijmegen naar tevredenheid gepraktiseerd.

Benodigde middelen

De door het Rijk beschikbaar gestelde POK gelden lopen tot en met 2027. Vanaf dan zijn structurele middelen binnen de gemeentebegroting nodig. In 2023 is gekozen voor een goede startpositie binnen de beperkte middelen. De groei van de stad, de bezuinigingen in m.n. het sociaal domein en de groeiende bekendheid van de gemeentelijke ombudsman onder inwoners en bedrijven maken een voortzetting van het Ombudsloket als pro actieve ombudsfunctie evident noodzakelijk en gewenst; waarbij tevens uitbreiding van de staf aan de orde zal zijn gelet op de groei van het aantal (tweedelijns) klachten, de vereiste kwaliteit en de noodzakelijke continuïteit. De kwetsbaarheid bij uitval wegens ziekte binnen een klein team is een punt van zorg en aandacht.

Utrecht en zijn inwoners verdienen een lokale ombudsman!

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4945
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	9
Titel	Situatie bij het Bollendak
ID	5174
Behandelend ambtenaar	V. Heus
Telefoon	
E-mail	v.heus@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	6 november 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Heus	**Datum**	6 juni 2025
E-mail	v.heus@utrecht.nl	**Kenmerk**	30350012
Type brief		**Onderwerp**	Afsluiten Hoog Catharijne in de nacht
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Al langere tijd is er sprake van groepen personen die in de nachtelijke uren in Hoog Catharijne verblijven en ernstige overlast veroorzaken. Om de overlast in de nacht tegen te gaan, zijn wij voornemens om de eigenaar van Hoog Catharijne, toestemming te verlenen om van 00.00 ’s avonds tot 6.00 uur ’s ochtends Hoog Catharijne tijdelijk af te sluiten voor publiek. Met deze brief informeren wij u over dit voornemen.

24-uurs route door Hoog Catharijne
In een contract tussen de gemeente Utrecht, de eigenaar van Hoog Catharijne en de NS zijn al jaren afspraken vastgelegd over een voetgangersverbinding tussen Utrecht Centraal en de binnenstad, de zogenoemde 24-uursroute: een route door Hoog Catharijne met als uitgangspunt dat voetgangers ook buiten winkeltijden de binnenstad of het station kunnen bereiken. Sinds de herontwikkeling van het winkelcentrum in 2015 is een deel van Hoog Catharijne in de nacht open als onderdeel van die 24-uursroute. Ingangen en doorgangen die geen onderdeel uitmaken van deze route zijn in de nacht al afgesloten. In de afspraken over de 24-uurs route is opgenomen dat het, uit het oogpunt van veiligheid en beheer, nodig kan zijn om de route geheel of gedeeltelijk af te sluiten in de avond en nacht. De gemeente kan Hoog Catharijne hiervoor (tijdelijk) toestemming verlenen in afwijking van de privaatrechtelijke afspraken.

Overlast en incidenten in de nacht
We zien de laatste maanden de keerzijde van deze nachtelijke openstelling vanwege de 24-uurs route, in combinatie met de centrale ligging: Hoog Catharijne is een aantrekkelijke ontmoetings- en hangplek geworden. Juist ook voor personen die afkomstig zijn van buiten Utrecht. De laatste zes tot acht maanden is zowel het aantal personen als de overlast en incidenten in Hoog Catharijne in de nacht toegenomen en wordt de sfeer grimmiger. Het gaat gemiddeld om zo'n 30 tot 50 personen, die Hoog Catharijne in trekken om daar te slapen, te hangen en/of om drugs te dealen en/of te gebruiken. Het is een fluïde groep: we zien Utrechtse inwoners en migranten uit Oost-Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Het betreft mensen met een (harddrugs)verslaving en / of mensen die overlast

veroorzaken en zich crimineel gedragen. Het rondhangen zorgt, in combinatie met het alcohol- en/of drugsgebruik, voor geweldsincidenten (o.a. onderlinge vechtpartijen), vermogensdelicten (slapers die bestolen worden), dealen, openlijk drugsgebruik, vernielingen en/of ernstige vervuiling. Met name de toename van het aantal (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren dat overlast veroorzaakt en/of zich crimineel gedraagt in de nacht heeft gezorgd voor meer (gewelds)incidenten en een grimmige sfeer (zie ook: beantwoording SV2025 nr 65). Zowel beveiligers van Hoog Catharijne als de politie worden steeds vaker geconfronteerd met agressief gedrag, als ze mensen aanspreken op de overlast. Door de geweldsincidenten en het agressieve gedrag maakt de eigenaar van Hoog Catharijne zich zorgen of de veiligheid van beveiligers nog voldoende is gewaarborgd.
Er zijn afgelopen periode diverse maatregelen getroffen om de overlast in incidenten tegen te gaan: extra inzet van beveiliging in de nacht, politie is veelvuldig ter plaatse geweest, extra inzet van het eropaf-team aan het begin van de avond, extra inzet van Meldpunt Perspectief, veldwerk is aanwezig geweest in de nacht, we hebben de groepen in beeld gebracht om maatregelen op persoon te treffen en we hebben de capaciteit van de persoonsgerichte aanpak opgehoogd. Ondanks deze maatregelen neemt de overlast niet af.

Hoog Catharijne afsluiten in de nacht
Om de aanhoudende en toegenomen overlast te doorbreken staan wij positief tegenover het voornemen om de eigenaar van Hoog Catharijne tijdelijke toestemming te verlenen om Hoog Catharijne in nacht te sluiten voor publiek. Het doel van deze maatregel is om de veiligheid te waarborgen, daarmee zal verdunning en verspreiding optreden. We hopen dat door het ontbreken van onderdak in Hoog Catharijne, al dan niet met hulp van zorgpartijen, mensen gestimuleerd worden om gebruik te maken van een bestaande zorgplek, teruggaan naar hun COA-locatie (waar ze ingeschreven staan) of dat we ze kunnen toeleiden naar zorg.
Door Hoog Catharijne in de nacht af te sluiten voor publiek verwachten wij op korte termijn de overlast rondom het station te verminderen. De maatregel is echter geen structurele oplossing voor het tegengaan van overlast en (gewelds)incidenten in de stad. Na het invoeren van de tijdelijke maatregel gaan wij daarom met de veiligheids- en zorgpartners monitoren of de overlast zich gaat verplaatsen. Met het pakket aan maatregelen (zowel vanuit veiligheid als zorg) wat we nu hebben, kunnen we snel signalen van een eventuele nieuwe overlastlocatie bij elkaar leggen. Hierbij blijft onze aanpak: om wie gaat het, waar komt hij/zij vandaan, welke problemen spelen er en wat kunnen we aan interventies inzetten om te voorkomen dat het een exces van overlast wordt? Op sommige locaties is alleen de inzet van het Eropaf-team en een paar relatief simpele zorginterventies voldoende. En op sommige locaties of in sommige situaties kan er meer nodig zijn, zoals: extra handhaven, inzet van (flexibel) cameratoezicht of fysieke maatregelen in de omgeving.

Afspraken sluiting
Voor het afsluiten van de 24-uurs route is een omgevingsvergunning nodig omdat de route is opgenomen in het bestemmingsplan Nieuw Hoog Catharijne. De eigenaar van Hoog Catharijne zal deze zo spoedig mogelijk aanvragen. Wij wegen de reacties mee in het uiteindelijke besluit. Daarom kunnen wij op dit moment nog geen exacte ingangsdatum communiceren, maar gelet op de urgentie zetten we in op zo snel mogelijk wat haalbaar is binnen de procedure. Het uiteindelijke besluit wordt gepubliceerd. Als de omgevingsvergunning wordt verleend, treedt de tijdelijke nachtsluiting naar verwachting deze zomer in werking en worden omwonenden en belanghebbende geïnformeerd over de definitieve ingangsdatum. De nachtsluiting geldt minimaal voor een jaar, zodat we de effecten van alle seizoenen goed in beeld krijgen. In het laatste kwartaal van 2026 informeren wij u over de uitkomsten en het vervolg.

Tot slot

Mensen kunnen gebruik maken van alternatieve routes (buitenom Hoog Catharijne) om in de nacht de binnenstad of het Centraal Station te bereiken. De routes via Smakkelaarskade en via Moreelsepark worden momenteel goed gebruikt en zijn door herinrichting aantrekkelijker geworden. De informatie over de 24-uurs route in en rondom Hoog Catharijne wordt de komende tijd aangepast, zodat voor publiek de alternatieve routes duidelijk en zichtbaar zijn. We zullen goed monitoren en alert zijn op mogelijk effecten van de nachtsluiting in de omgeving van Hoog Catharijne voor publiek en bewoners. Bij relevantie ontwikkelingen zullen we u daarover informeren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 65

Datum	20 mei 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Ineke Jenniskens
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	Ineke.jenniskens@utrecht.nl
Kenmerk	30261322
Beleidsveld	Openbare orde en veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 65 van Tess Meerding (VVD), mede namens Bina Chirino (ChristenUnie) en David Bosch (UtrechtNu!) van 14 april 2025 over Opnieuw gaat het helemaal mis onder het Bollendak.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Voorafgaand willen we u meegeven dat we u, binnen nu en enkele weken, door middel van een raadsbrief informeren over de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen. Omdat we in deze beantwoording uitgebreider ingaan op de resultaten van de aanpak en de actuele situatie zullen we hier in sommige antwoorden naar verwijzen.

Vraag 1
Is de burgemeester het met de vragenstellende fracties eens dat de situatie onder het Bollendak zeer zorgwekkend is en dat de huidige situatie daarnaast een slecht visitekaartje is voor wat wij aan bewoners en bezoekers van de stad willen uitstralen?
***Antwoord* 1**
Ja, wij maken ons ook zorgen over de hoeveelheid incidenten van de afgelopen periode. Dat geldt in bredere zin voor de hele stad maar het Bollendak en Hoog Catharijne zijn plekken waar veel van de problematiek samenkomt. Deze incidenten hebben veel impact op mensen die er een eigen zaak hebben, hun werknemers, winkelend publiek en andere passanten/ omstanders. Zij worden ongewild geconfronteerd met criminaliteit en overlast en dat voelt onveilig.

Vraag 2
Hoe duidt de burgemeester de huidige situatie rondom het Bollendak? Wat is volgens de burgemeester de aanleiding voor de teruggekeerde en toegenomen overlast en kan de burgemeester een beeld schetsen van de groep of groepen overlastgevers?
***Antwoord* 2**
De centrale ligging van onze stad, het station en Hoog Catharijne maken het Bollendak een aantrekkelijke ontmoetingsplek voor inwoners en bezoekers. Het is daarmee ook een aantrekkelijke ontmoetings- en hangplek voor verschillende overlastgevende en criminele groepen. We zijn gestart

met verschillende stedelijke programma's waaronder Samen Eropaf (mensen met een samenloop van complexe problemen en gevaarsrisico) en de aanpak Overlastgevende en criminele vreemdelingen. De basis van deze aanpakken is dat wij de mensen, die in beeld komen voor overlast en criminaliteit, altijd tegemoet treden met 'wie ben je, waar kom je vandaan, welke problemen spelen er en wat is voor nodig om deze op te lossen?' Met als doel daarmee de overlast en criminaliteit terug te dringen, bij voorkeur door mensen toe te leiden naar voorliggende voorzieningen. Deze aanpakken hebben positieve resultaten laten zien. Er waren minder grote excessen en incidenten. De overlastbeleving bij ondernemers, omwonenden en passanten was minder ten opzichte van vorige jaren.

Aan het einde van de zomer van 2024 zagen wij echter weer een toename van (gewelds)incidenten in het stationsgebied. Nu vooral door (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren verblijvend op verschillende COA-locaties verspreid over het gehele land.

We zien dat deze groepen zich snel verplaatsen en snel van samenstelling wisselen. Dat vraagt heel veel inzet van alle betrokken partners: in kaart brengen van de betrokken personen en hun zorgbehoefte, inschatting maken van het veiligheidsrisico, persoonsgerichte interventies maar ook gebiedsgerichte interventies. De resultaten van deze aanpak is hetzelfde, echter komen we voor een steeds grotere opgave te staan door de aanhoudende aanloop van nieuwe mensen.

Om u een beeld te geven:
Vanuit de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen hebben we 162 mensen actief in een lopende aanpak. Het betreft hoofdzakelijk Syrische, Algerijnse en Marokkaanse jonge mannen.
Deze personen hebben de afgelopen zes maanden minimaal twee keer betrokkenheid gehad bij incidenten en/ of een strafbaar feit gepleegd.

Van deze 162 mensen hebben er:
- *37 een inschrijfadres in Utrecht*
- *31 geen inschrijfadres*
- *94 een adres op een COA-locatie verspreid over 45 andere gemeenten in het gehele land.*

Leeftijden van deze groep jongeren:
- *60 jongeren zijn tussen de 13 en 17 jaar*
- *43 jongeren zijn 18 jaar*
- *37 personen zijn tussen de 19 en 25 jaar*
- *22 personen zijn boven de 25 jaar.*

Naast deze 162 mensen hebben we ook een groep van 66 mensen uit (oost) Europa actief in een aanpak. Zij acteren in het stationsgebied. Op zeer intimiderende en agressieve wijze zoeken zij met name kwetsbare mensen op, zonderen hen af en vragen geld voor hen te pinnen of een treinkaartje te kopen. Ook onder deze groep mensen spelen er onderlinge vechtpartijen.

Vraag 3
Wat is de verklaring van de burgemeester voor deze opvallende samenloop van crimineel en overlastgevend gedrag?
***Antwoord* 3**
Utrecht is aantrekkelijk vanwege de goede bereikbaarheid, het is een belangrijke ontmoetingsplek en een gelegenheidslocatie vanwege de grote groepen bezoekers/ passanten/ reizigers (potentiële slachtoffers) en winkels. Dit trekt overlastgevende en criminele groepen personen aan. De groepsdynamiek (binnen en tussen de groepen) verklaart de samenloop tussen overlast en criminaliteit. Overigens zien we dit niet alleen in Utrecht. Ook steden als Groningen, Arnhem,

Amsterdam, Nijmegen en Tilburg kampen met een toename van overlast en criminaliteit. Mensen die we in beeld hebben door hun betrokkenheid bij incidenten en criminaliteit, verblijven en reizen door het hele land.

Vraag 4
Eerder is een passende (persoonsgerichte) aanpak aangekondigd, is deze aanpak nog afdoende en moet deze aanpak niet worden herzien nu de overlast en criminaliteit terugkeert?
***Antwoord* 4**
Wij geloven in onze Utrechtse aanpak waarin zorg en veiligheid altijd hand in hand gaan. Naast de persoonsgerichte aanpak zetten we ook maatregelen in om overlast en criminaliteit preventief tegen te gaan. Maatregelen zoals extra toezicht, cameratoezicht, verblijfsontzeggingsgebied en zijn er veldwerkers met verschillende expertises die actief contact leggen met de mensen die veel in het stationsgebied verblijven.

Door de persoons- en locatiegerichte aanpak hebben we beter en sneller zicht op wie deze mensen zijn en daarmee bijpassende handelingsperspectieven. De aanpak richt zich op mensen die vaker in beeld zijn gekomen voor overlast en/ of crimineel gedrag. Met deze aanpak kunnen we met alle betrokken zorg- en veiligheidspartners (binnen de grenzen van de wet) informatie delen en gerichte afspraken maken over passende interventies zoals het toeleiden naar voorliggende voorzieningen.

Het is een intensieve aanpak maar een aanpak met oog voor de (problemen van) de mens achter de overlast en criminaliteit. Zodat er voor interventies gekozen wordt met een duurzaam effect. Tegelijkertijd moeten we er ons ook goed bewust van zijn dat we niet alles met zorg kunnen oplossen of voorkomen. De aanpak leunt op zowel maatregelen vanuit zorg als veiligheid. Beiden zijn nodig om snel en effectief te zijn.
De inzet van veiligheidsmaatregelen leveren in de stad echter vaak meer discussies op dan de inzet van zorgmaatregelen. We zien dat bijvoorbeeld terug als het gaat om het beboeten van buitenslapen. Hier zijn pittige discussies over gevoerd met als uitkomst dat we het nodig (kunnen) hebben wanneer er sprake is van een overlastcontext en-/of hoge risico's. Het kan dan als sluitstuk ingezet worden. Ondanks dat de overlast toeneemt, bijvoorbeeld als het gaat om jongeren die 's avonds niet de trein naar huis nemen en overnachten in en rond het stationsgebied, zijn het aantal registraties en boetes flink afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Het handelen van veiligheidsprofessionals ligt onder een vergrootglas. Hierdoor ontstaat er terughoudendheid en ongemak (kramp) in het uitvoeren van beleid door onze veiligheidsprofessionals op straat.

Vraag 5
Klopt het dat er nauwelijks aanhoudingen zijn verricht naar aanleiding van de vechtpartijen? Wat is hiervan de reden?
***Antwoord* 5**
Bij het incident op van 8 april werd een lokale overlastgever verzocht zich te verwijderen waarop een groep zich tegen de politie keerde door zich belemmerend op te stellen en goederen naar de politie te gooien. De groep werd gevorderd weg te gaan en daarbij is één aanhouding verricht. Het doel was primair om de orde te herstellen. Wanneer er daarna geen mogelijkheid is meer tot aanhouding (geen beelden, geen heterdaad, geen verklaringen) onderzoeken we wel of er mensen bij aanwezig zijn die we vaker in beeld hebben gehad voor overlast/ criminaliteit en de mogelijkheid zien om een persoonsgerichte aanpak te starten. Bij een vechtpartij tussen groepen onderling (Rijnkade) zijn staandehoudingen en aanhoudingen verricht. Wat het vaak ingewikkeld maakt om aanhoudingen te verrichten en/of strafrechtelijk door te pakken, is dat bij onderlinge vechtpartijen mensen weigeren te verklaren wat er gebeurd is en/of om aangifte te doen.

Vraag 6
Is de analyse van Bureau Beke nog steeds accuraat? Wat is er gedaan om samen met het Rijk op te trekken in de aanpak van overlastgevende vreemdelingen en wat zijn hiervan de resultaten?
***Antwoord* 6**
We zoeken actief de samenwerking op met het Rijk en collega-gemeenten.
Het ministerie Asiel en Migratie ondersteunt onze stedelijke aanpak financieel en maken het daarmee mede mogelijk om de coördinatie op de aanpak uit te voeren en de persoonsgerichte aanpak in te zetten. Zij draagt ook financieel bij aan de inzet van het Meldpunt Perspectief. Deze middelen zijn toegezegd voor een jaar. Op dit moment ligt er een vervolgaanvraag zodat we de aanpak kunnen continueren en waar nodig uitbreiden.
Daarnaast levert het ministerie in mankracht het team toezicht bijzondere doelgroepen wat toezicht houdt in het stationsgebied en op andere overlastlocaties.
Wanneer mensen overlast en criminaliteit veroorzaken in Utrecht maar op andere locaties in het land verblijven, hebben we de afspraak dat het COA/NIDOS en de wijkagent daar een stopgesprek voeren met deze persoon.
Als centrumgemeente helpen wij onze collega gemeenten uit de regio om een persoonsgerichte aanpak op te starten. We delen onze expertise op wet- en regelgeving rondom deze doelgroep en het netwerk wat we in Utrecht hebben opgebouwd. We hebben twaalf buurtgemeenten hier nu mee geholpen. We hebben korte lijnen met andere steden in het land waar deze problematiek ook speelt en trekken hierin samen op.

Toch is er meer nodig. Specifiek naar aanleiding van de incidenten onder het Bollendak in april hebben we aangedrongen bij het ministerie om op landelijk niveau in actie te komen rondom de problematiek die speelt onder alleenstaande minderjarige vreemdelingen. We verwachten hierin een actievere rol van het COA/NIDOS en het ministerie. Op 14 mei heeft er een directeurenoverleg plaatsgevonden met het COA, NIDOS, politie en het ministerie hierover om de feiten en cijfers en urgentie te bespreken.

Vraag 7
Bij het oplossen van de overlast onder het Bollendak zijn ook verschillende maatschappelijke partners en initiatieven vanuit Utrecht betrokken. Hoe is de samenwerking met hen en wat zijn hiervan de resultaten?
***Antwoord* 7**
De samenwerking met en tussen de verschillende betrokken partners en organisaties is goed en intensief. Onder regie en coördinatie van de gemeente komen de partners maandelijks samen om signalen met elkaar te delen en structurele knelpunten met elkaar te bespreken en waar mogelijk op te lossen (of te escaleren). Hierdoor kennen de organisaties elkaar goed, weten ze van elkaar wat de mogelijkheden zijn en kan er wanneer een situatie dat vraagt direct met elkaar geschakeld worden. De resultaten delen we met u in de eerdergenoemde raadsbrief die u binnen nu en enkele weken van ons ontvangt.

Vraag 8
Wat maakt dat het handhaven onder het Bollendak nog steeds moeilijk is en de situatie moeilijk onder controle te krijgen is, kan de burgemeester dit toelichten?
***Antwoord* 8**
Zie antwoorden vraag 2 en 4

Vraag 9
Op welke manier heeft het ‘smart police station’ concreet bijgedragen aan de (ervaren) veiligheid onder het Bollendag sinds het vorig jaar geopend werd?

***Antwoord* 9**
Het smart police station heeft als afgeleid doel dat bezoekers van het stationsgebied zich veiliger voelen en uit (zij het beperkte) metingen blijkt dat de aanwezigheid bijdraagt. Er vinden echter geen interventies plaats vanuit het smart police station. Het is (slechts) een 'digitaal loket' waar bezoekers contact kunnen leggen met de politie.

Vraag 10
Het 'smart police station' is nu onbemand. Zou het een oplossing kunnen zijn om hier toch permanent politieagenten neer te zetten zodat hier een preventieve werking vanuit gaat en de politie overlastplegers sneller op heterdaad kan betrappen?

In januari 2023 werd aangegeven dat de extra inzet van politie en toezicht en handhaving, vanwege capaciteitstekorten werd afgebouwd.

Vraag 11
Is de extra inzet op dit moment weer geïntensiveerd en zo ja, vanaf wanneer is deze intensivering ingezet? Hoe wordt door de gemeente ingespeeld op trends en veranderingen, als er aanwijzingen zijn dat de overlast weer toeneemt?
***Antwoord* 10 en 11**
Om repressief op te kunnen treden tegen de overlast en criminaliteit zijn we in 2023 gestart met een tijdelijke 'overlastdienst' vanuit de politie en handhaving. De overlastdienst focust zich op hotspotlocaties in en rondom het stationsgebied en de binnenstad en beweegt met de overlast mee. Deze inzet is in 2024 structureel gemaakt.
Naar aanleiding van de recente incidenten begin april onder het Bollendak is de inzet direct geïntensiveerd (voor onbepaalde tijd). Overlast kent vele vormen die primair bij handhaving (en zorg) thuishoren van het (onderling) aanspreken tot handhavende partijen zoals beveiliging, BOA's, NS-personeel. Wanneer het strafbare vormen aanneemt of de openbare orde (ernstig) verstoord wordt, is de politie aan zet. De extra inzet sinds april is integraal, dus samen met andere partners.

We hebben overigens niet alleen de inzet van de politie en THOR geïntensiveerd. Ook de inzet vanuit de persoonsgerichte aanpak is verdubbeld en het Meldpunt Perspectief is, na de incidenten in April, gestart met avondrondes in Hoog Catharijne en onder het Bollendak. Daarnaast is het Eropaf-team actief aanwezig in het stationsgebied.

De problematiek onder het Bollendak lijkt zich, naast de recente terugkeer en toename, ook als een olievlek te verspreiden naar direct omliggende gebieden zoals de Van Sijpesteijnkade- en tunnel en het Moreelsepark. De aanpak en bevoegdheden voor het Bollendak gelden veelal echter alleen voor specifiek het Bollendak zelf, waardoor de handhaving direct naast het Bollendak (mogelijk) belemmerd wordt.

Vraag 12
Acht de burgemeester het, hierop gelet, raadzaam om de aanpak en bevoegdheden rondom het Bollendak ook uit te breiden naar omliggende gebieden?
***Antwoord* 12**
Zowel de politie, Handhaving (THOR), het Eropaf-team en Team Toezicht bijzondere doelgroepen zijn dagelijks meerdere malen (ook preventief) aanwezig op de hotspotlocaties. Wanneer er signalen zijn van nieuwe locaties nemen zij deze mee. We hebben twee gebieden in de stad aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Het verblijfsontzeggingsgebied stationsgebied is uitgebreider dan het Bollendak en Hoog Catharijne. De Sijpesteijntunnel en het Westplein vallen hier bijvoorbeeld ook onder. Wanneer een (nieuwe) locatie dusdanig veel in beeld komt, onderzoeken we of het

proportioneel is om de maatregelen en/of bevoegdheden uit te breiden (zoals het uitbreiden VBO-gebied of het plaatsen van een flexibele camera). Ook hier is het goed om te benoemen dat we niet alles met (alleen) de inzet van zorg kunnen oplossen of voorkomen. Maatregelen als het aanwijzen van een verblijfsontzeggingsgebied, het plaatsen van flexibele camera's, handhaven op de APV hebben we, naast de inzet op zorg, hard nodig om de overlast en criminaliteit terug te dringen en beheersbaar te maken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen – Opnieuw gaat het helemaal mis onder het Bollendak
14 april 2025

Vragen:

”Drukste treinstation van Nederland is walhalla voor agressieve zakkenrollers en opdringerige bedelaars” kopte het AD Utrecht op 26 maart jl. en “Bollendak bij Utrecht CS weer onder vergrootglas na avonden vol onrust: ‘Het is een hogedrukketel’ was de kop van een artikel in dezelfde krant op 11 april jl. Het zijn zeer zorgwekkende berichten die in de afgelopen weken over het Bollendak zijn verschenen. Ondanks dat door de gemeente eerder een speciale aanpak is uitgerold om de overlast en onrust rondom het Bollendak tegen te gaan, lijkt het nu opnieuw mis te gaan en lijkt het plein een hotspot voor criminaliteit te zijn. De plek, die als een belangrijke toegangspoort voor de stad fungeert, krijgt daarmee wederom een slechte reputatie. De situatie zorgt bovendien voor een erg onveilig gevoel bij bezoekers, omwonenden en ondernemers in de omgeving.
Dit brengt de fracties van de VVD, de ChristenUnie en UtrechtNu! tot de volgende vragen:

1. Is de burgemeester het met de vragenstellende fracties eens dat de situatie onder het Bollendak zeer zorgwekkend is en dat de huidige situatie daarnaast een slecht visitekaartje is voor wat wij aan bewoners en bezoekers van de stad willen uitstralen?

2. Hoe duidt de burgemeester de huidige situatie rondom het Bollendak? Wat is volgens de burgemeester de aanleiding voor de teruggekeerde en toegenomen overlast en kan de burgemeester een beeld schetsen van de groep of groepen overlastgevers?

De overlast bestaat onder andere uit een groot aantal agressieve zakenrollers, maar ook uit grote vechtpartijen en opdringerige bedelaars. Dit lijken zeer diverse vormen van overlast te zijn, die niet direct iets met elkaar te maken hebben.

3. Wat is de verklaring van de burgemeester voor deze opvallende samenloop van crimineel en overlastgevend gedrag?

4. Eerder is een passende (persoonsgerichte) aanpak aangekondigd, is deze aanpak nog afdoende en moet deze aanpak niet worden herzien nu de overlast en criminaliteit terugkeert?

Uit de verschillende nieuwsberichten blijkt dat de grote vechtpartijen (met 50 tot 100 mensen die zich tegen de politie keerde), door de politie zijn beëindigd. Er zijn echter nauwelijks aanhoudingen verricht, zo lijkt het althans in de media.

5. Klopt het dat er nauwelijks aanhoudingen zijn verricht naar aanleiding van de vechtpartijen? Wat is hiervan de reden?

Uit een eerder analyse van Bureau Beke bleek destijds dat de meeste overlast rondom het Bollendak werd veroorzaakt door overlastgevende vreemdelingen, dit wordt ook in recente nieuwsberichten door de gemeente bevestigd. De burgemeester kondigde eerder aan hier samen met het rijk in op te gaan trekken en met een aanpak te komen.

6. Is de analyse van Bureau Beke nog steeds accuraat? Wat is er gedaan om samen met het Rijk op te trekken in de aanpak van overlastgevende vreemdelingen en wat zijn hiervan de resultaten?

7. Bij het oplossen van de overlast onder het Bollendak zijn ook verschillende maatschappelijke partners en initiatieven vanuit Utrecht betrokken. Hoe is de samenwerking met hen en wat zijn hiervan de resultaten?

Inmiddels heeft de politie sinds september 2024 een speciale dependance, het zogenaamde ‘smart police station’, geopend op het Stationsplein. Ook is de politie vaak met een politieauto ter plekken aanwezig. Hierdoor zou men verwachten dat de plek fors minder aantrekkelijk is voor het aantrekken van criminaliteit en dat overlastplegers makkelijker op heterdaad betrapt kunnen worden: zakenrollen, hinderlijk bedelen en geweld plegen is immers allemaal al verboden.

8. Wat maakt dat het handhaven onder het Bollendak nog steeds moeilijk is en de situatie moeilijk onder controle te krijgen is, kan de burgemeester dit toelichten?

9. Op welke manier heeft het ‘smart police station’ concreet bijgedragen aan de (ervaren) veiligheid onder het Bollendag sinds het vorig jaar geopend werd?

10. Het ‘smart police station’ is nu onbemand. Zou het een oplossing kunnen zijn om hier toch permanent politieagenten neer te zetten zodat hier een preventieve werking vanuit gaat en de politie overlastplegers sneller op heterdaad kan betrappen?

In januari 2023 werd aangegeven dat de extra inzet van politie en toezicht en handhaving, vanwege capaciteitstekorten werd afgebouwd.

11. Is de extra inzet op dit moment weer geïntensiveerd en zo ja, vanaf wanneer is deze intensivering ingezet? Hoe wordt door de gemeente ingespeeld op trends en veranderingen, als er aanwijzingen zijn dat de overlast weer toeneemt?

De problematiek onder het Bollendak lijkt zich, naast de recente terugkeer en toename, ook als een olievlek te verspreiden naar direct omliggende gebieden zoals de Van Sijpesteijnkade- en tunnel en het Moreelsepark. De aanpak en bevoegdheden voor het Bollendak gelden veelal echter alleen voor specifiek het Bollendak zelf, waardoor de handhaving direct naast het Bollendak (mogelijk) belemmerd wordt.

12. Acht de burgemeester het, hierop gelet, raadzaam om de aanpak en bevoegdheden rondom het Bollendak ook uit te breiden naar omliggende gebieden?

Gesteld door:

- Tess Meerding, VVD
- Bina Chirino, ChristenUnie
- David Bosch, UtrechtNu!

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Pans	**Datum**	11 juni 2025
E-mail	emma.pans@utrecht.nl	**Kenmerk**	30467548
Type brief	Actualiteit, Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Aanpak overlast station en omgeving
Bijlage(n)	3	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid, Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

De afgelopen jaren zien we een toename van ernstige overlast en criminaliteit in het stationsgebied. De centrale ligging, het station en Hoog Catharijne maken plekken zoals het Bollendak aantrekkelijk voor ontmoetingen voor inwoners en bezoekers. Het is daarmee ook een aantrekkelijke ontmoetings- en hangplek voor verschillende overlastgevende en criminele groepen. Naar aanleiding van de analyse van Bureau Beke (december 2022) zijn we in 2023 gestart met verschillende stedelijke programma's waaronder Samen Eropaf (mensen met een samenloop van complexe problemen, onbegrepen gedrag en een gevaarrisico) en de aanpak Overlastgevende en criminele vreemdelingen. De basis van deze aanpakken is dat wij de mensen, die in beeld komen voor overlast en criminaliteit, altijd tegemoet treden met ‘wie ben je, waar kom je vandaan, welke problemen spelen er en wat is ervoor nodig om deze op te lossen?’ Met als doel daarmee de overlast en criminaliteit terug te dringen, bij voorkeur door mensen toe te leiden naar voorliggende voorzieningen. Deze aanpakken hebben positieve resultaten laten zien. Er waren minder grote excessen en incidenten. De overlastbeleving bij ondernemers, omwonenden en passanten was minder ten opzichte van vorige jaren.

Ondanks alle inzet zien we sinds de zomer van 2024 weer een toename van incidenten. Het gaat hier om vechtpartijen en steekincidenten waar veelal minderjarige en jongvolwassen Syrische en Algerijnse jongeren bij betrokken zijn. In deze raadsbrief nemen we u mee in de actuele situatie. We informeren u eerst over de resultaten van de aanpak Overlastgevende en criminele vreemdelingen in 2024.

Terugblik 2024
Conform toezegging 738, zoals verwoord tijdens de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 13 juni 2024, geven we u middels het in bijlage 1 opgenomen overzicht van de inzet en resultaten in 2024 ook een meer cijfermatig inzicht bij de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (OCV). De in dit overzicht genoemde interventies komen samen in de aanpak OCV onder regie en

coördinatie van de gemeente. Uit het overzicht blijkt dat we in 2024 positieve resultaten hebben behaald met de aanpak. Ook blijkt dat de aanpak veel inzet vraagt vanuit de betrokken partners, zoals het in kaart brengen van betrokken personen en de benodigde zorg, het inschatten van veiligheidsrisico's, de inzet van persoonsgerichte en gebiedsgerichte interventies en bijvoorbeeld extra toezicht vanuit politie en handhaving maar ook van specialistisch veldwerk zoals het Meldpunt Perspectief. Meer cijfers leest u eveneens in bijgaande factsheet Cijfers aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (bijlage 2) en factsheet Meldpunt voor Perspectief (bijlage 3).

Actuele situatie overlastgevende en criminele vreemdelingen
Aan het einde van de zomer van 2024 zagen wij weer een toename van (gewelds)incidenten met name in het stationsgebied. Nu vooral door (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren verblijvend op verschillende COA-locaties verspreid over het gehele land. Een groep die weinig verklaart over wat er onderling speelt waardoor er moeilijk grip op hen te krijgen is. Het gaat hierbij veelal om jongeren die zijn opgegroeid in tijd van oorlog, conflicten en in armoede. Zij zijn een hoge mate van geweld gewend in het land van herkomst. Sommigen kampen met trauma's. De huidige bevriezing van de asielaanvragen leidt bovendien tot onzekerheid en gebrek aan perspectief. Dit leidt vervolgens tot meer gebruik van middelen. Ook zijn de COA-locaties waar zij verblijven en de langdurige opvang vaak niet geschikt voor deze doelgroep. Zoals de burgemeester in Nieuwsuur heeft aangegeven: "het zijn kinderen maar in aard van hun gedrag volwassen. Zij horen niet 's avonds te vechten onder het Bollendak maar moeten gezien worden, op tijd naar bed en naar school"

We zien dat deze groepen zich snel verplaatsen en snel van samenstelling wisselen. Dat vraagt heel veel inzet van alle betrokken partners. Na de incidenten onder het Bollendak, waar zeker zestig jongeren tegelijk bij betrokken waren, hebben we met de betrokken partners de inzet op de aanpak geïntensiveerd en verscherpt door:

- extra inzet vanuit politie/ AVIM
- extra koppels vanuit het Actualiteitenteam THOR
- avondrondes van het team van het Meldpunt Perspectief op o.a. de locaties Rijnkade, in Hoog Catharijne en onder het Bollendak
- uitbreiding van het team met PGA-experts
- het Eropaf-team is extra aanwezig in het stationsgebied
- plaatsing van een tijdelijke openbare orde camera aan de Rijnkade.

De resultaten van de aanpak zijn hetzelfde, echter we komen voor een steeds grotere opgave te staan door de aanhoudende aanloop van nieuwe mensen. Zo hebben we, ter triage voor een persoonsgerichte aanpak, alleen al naar aanleiding van de incidenten eind april honderd nieuwe namen van politie en handhaving aangeleverd gekregen van mensen die hierbij betrokken waren.

Vanuit de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen hebben we nu in totaal 242 mensen actief in beeld. Binnen deze aanpak zien we de volgende groepen:

A. 162 Syrische, Algerijnse en Marokkaanse jonge mannen
Deze personen hebben de afgelopen zes maanden minimaal twee keer betrokkenheid gehad bij incidenten en/ of een strafbaar feit gepleegd.

Van deze 162 mensen hebben er:

- 37 een inschrijfadres in Utrecht
- 31 geen inschrijfadres

- 94 een adres op een COA-locatie verspreid over 45 andere gemeenten in het gehele land.

Leeftijden van deze groep jongeren:

- 60 jongeren zijn tussen de 13 en 17 jaar
- 43 jongeren zijn 18 jaar
- 37 personen zijn tussen de 19 en 25 jaar
- 22 personen zijn boven de 25 jaar.

Verder zijn in de aanpak opgenomen:

B. 66 mensen uit (Oost) Europa (allen geboren in Roemenië). Zij acteren vooral in het stationsgebied. Op intimiderende en agressieve wijze zoeken zij met name kwetsbare mensen op, zonderen hen af en vragen geld voor hen te pinnen of een treinkaartje te kopen. Ook onder deze groep mensen spelen er onderlinge vechtpartijen.
C. 14 overlastgevende mensen uit Oost-Europa op en rondom het OPG-terrein.
Zoals aangegeven, komen veel van de personen in beeld in en rondom het stationsgebied maar zien we ook een toename van overlast en criminaliteit in andere gebieden. Zo hebben we een aantal impactvolle incidenten gehad in opvanglocaties en inloopvoorzieningen (zoals tijdens de koudweerregeling en in de Herstart) en zien we de laatste weken dat er meer incidenten (vecht- en steekpartijen) plaatsvinden op de COA-locaties.

Nachtsluiting Hoog Catharijne

Zoals u in de raadsbrief Afsluiten Hoog Catharijne in de nacht hebt kunnen lezen, is de nachtelijke overlast in Hoog Catharijne zodanig geworden dat wij met de aanvraag voor de tijdelijke sluiting van de 24-uurs route hebben ingestemd. De toename van het aantal (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren dat overlast veroorzaakt en/of zich crimineel gedraagt in de nacht heeft daar ook gezorgd voor meer (gewelds)incidenten. We zullen hierbij met het pakket aan maatregelen (zowel vanuit veiligheid als zorg), snel signalen van een eventuele nieuwe overlastlocatie bij elkaar leggen en indien nodig interventies inzetten.

Gesprek COA en Nidos

Naast de extra inzet binnen de aanpak naar aanleiding van de incidenten hebben we bij het ministerie van Asiel en Migratie aangedrongen op een landelijk gesprek met het COA en het Nidos[1]. In dit gesprek hebben we goede afspraken gemaakt waarin zij actief betrokken worden in onze aanpak. Wij hebben erop aangedrongen dat we onze Utrechtse aanpak (dus met oog voor de mens achter het gedrag en de inzet op echt duurzame trajecten) kunnen vervlechten met het beleid en de aanpak in de rest van het land. Een persoonsgerichte aanpak zoals we die in Utrecht uitvoeren maar dan landelijk. Naast de samenwerking met het COA en Nidos ten aanzien van minderjarige vreemdelingen (lokaal en landelijk) zijn andere gemeenten met een soortgelijke problematiek op de lijn gekomen. Wij hebben afgesproken om de komende tijd stevig met elkaar op te trekken tegen deze problematiek. Van belang hierbij is dat er zicht is op deze jongeren. Zicht op wie zij zijn, waar zij verblijven, waar zij vandaan komen, wat hun verhaal is, welke problemen er spelen en hoe zij daarbij geholpen kunnen worden. Dit is ook de basis van onze inzet in de persoonsgerichte aanpak.
We zien dat de stevige inzet in de aanpak vanuit veiligheid én zorg werkt maar ook nodig blijft. De wisselingen, het ontbreken van perspectief op verblijf of terugkeer, de psychische kwetsbaarheid en het middelengebruiken van de doelgroep en de grote impact die dit heeft op bewoners en bezoekers van de stad zorgt ervoor dat de aanpak veel inzet en een lange adem vraagt. Samen met onze

[1] Voogdij- en opvangorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen

partners blijven wij ons inzetten voor deze mensen en voor de veiligheid van iedereen in onze stad. We kunnen dit echter niet alleen. Hiervoor hebben we het Rijk wel nodig aangezien de doelgroep voor een groot deel van buiten de stad afkomstig is. Naast de gesprekken met het Rijk hebben we het Rijk dan ook opnieuw gevraagd om onze aanpak financieel te blijven ondersteunen zodat de inzet van onder andere de coördinatie, persoonsgerichte aanpak en het Meldpunt Perspectief gegarandeerd blijft.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1: Inzet en resultaten aanpak overlast station en omgeving

In deze bijlage beschrijven we de inzet en behaalde resultaten in de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen in 2024. Deze interventies komen samen in de aanpak onder regie van de gemeente. Meer cijfers leest u in bijgaande factsheet Cijfers aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (bijlage 2) en factsheet Meldpunt voor Perspectief (bijlage 3).

Persoonsgerichte aanpak

In de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen maken we gebruik van de persoonsgerichte aanpak. Door de persoonsgerichte aanpak krijgen we snel zicht op groepen en bijpassende handelingsperspectieven. Deze aanpak richt zich op mensen die vaker in beeld zijn gekomen bij de politie voor overlast en/ of crimineel gedrag. Met deze aanpak kunnen we met alle betrokken zorg- en veiligheidspartners (binnen de grenzen van de wet) informatie delen en gerichte afspraken maken over passende interventies zoals het toeleiden naar voorliggende voorzieningen. Het doel is om mensen, daar waar het kan, duurzaam te herenigen met hun familie in het land van herkomst of laten terugkeren naar het land van eerste aanvraag en/ of toe te leiden naar begeleiding op maat (zoals bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv)) zodat de overlast en criminaliteit vermindert.

Resultaat

In 2024 hebben we bij 141 personen persoonsgerichte interventies vanuit de PGA OCV ingezet. PGA-experts brengen van nieuwe personen de zorgvragen en het veiligheidsrisico in kaart. Hierdoor hebben we snel zicht op de problemen die spelen en welke handelingen er zijn om deze op te lossen en zo de overlast en criminaliteit te stoppen. De PGA-experts coördineren en monitoren vervolgens de verschillende interventies en zorgen dat ze goed op elkaar aansluiten. Zo hebben zij, binnen de 141 aanpakken, ervoor gezorgd dat mensen geholpen werden om terug te keren naar het land van herkomst, dat mensen die dat nodig hebben de juiste zorg kregen en er trajecten startten via detentie (gedwongen terugkeer of vreemdelingen-ISD voor veelplegers). Vanuit de PGA konden we een stevige lijn leggen met de strafrechtketen, te starten met ZSM-aanpak[1].
Als centrumgemeente hebben we vanuit de PGA twaalf buurtgemeenten geholpen met het opzetten van een persoonsgerichte aanpak rondom deze doelgroep door onze expertise met betrekking tot de regelgeving en de contacten met de bijbehorende partners te delen.

Meer cijfers met betrekking tot de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen vindt u in bijgaande factsheet Cijfers aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (bijlage 2).

Meldpunt Perspectief

Het doel van het Meldpunt Perspectief is duurzame toekomstperspectieven creëren voor voornamelijk vertrekplichtigen uit Noord-Afrika en Midden-Oosten in Utrecht. Het meldpunt legt contact met deze mensen. Zo komen de doelgroep en de benodigde interventies beter in beeld. Met de aanpak op de groep overlastplegers verminderen we veiligheidsrisico's en laten we mensen duurzaam terugkeren naar hun land van herkomst.

Resultaat

In 2024 heeft het Meldpunt Perspectief voor 176 personen vooruitgang geboekt in het bieden van maatwerkoplossingen en duurzame perspectieven. Vijf personen zijn vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst, waarbij drie van hen nazorg ontvingen. 45 personen hebben met hulp van het Meldpunt Perspectief ervoor gekozen om door te reizen naar een derde land. Een aanzienlijk deel van de doelgroep is doorverwezen naar gespecialiseerde zorg, zoals revalidatiecentra en intramurale woonvoorzieningen. Diagnostiek bij drie personen heeft geleid tot succesvolle plaatsingen in behandelingen die aansluiten bij hun specifieke behoeften.

[1] Voor misdrijven als (winkel) diefstal, vernieling of zakkenrollerij is de ZSM-aanpak ontwikkeld. Het doel van deze aanpak is om zorgvuldig, snel en op maat te reageren op criminaliteit, waarbij recht gedaan wordt aan de belangen van de dader, het slachtoffer en de maatschappij.

We hebben de inzet van het Meldpunt Perspectief uitgebreid door hen ook in te zetten bij de Koud Weer Regeling voor het leggen van contact en screening.

Verder is het Meldpunt Perspectief inmiddels aangesloten bij het Eropaf-team in de binnenstad. Een resultaat van de inzet van het Meldpunt Perspectief is ook dat zij een toename hebben gezien van het gebruik van het middel Karkoubi en hierop een analyse hebben gemaakt. Deze is gedeeld met andere partners zoals politie, handhaving en collega-veldwerkers (bewustwording en handelingsperspectief).

Meer over de inzet van het Meldpunt Perspectief leest u in bijgaand factsheet Meldpunt Perspectief (bijlage 3).

Team toezicht bijzondere doelgroepen
Dit team is op 1 april 2024 gestart en bestaat uit ‘stevige, streetwise’ jongens, die bekend zijn met de taal en cultuur van de doelgroep. Vaak gaat het om ervaringsdeskundigen. Ze werken samen met betrokken partijen, omwonenden, winkeliers etc. Ze zijn maandag t/m woensdag en vrijdag tot 21 uur in twee koppels van twee personen aanwezig en op donderdag tot 22 uur.

Resultaat
Het team spreekt overlastgevers aan en probeert te de-escaleren wanneer dat nodig is. De aanwezigheid van het team draagt bij aan het veiligheidsgevoel van o.a. ondernemers in deze omgeving.

Stewards
Naar aanleiding van signalen van toenemende overlast op het OPG-terrein (Utrecht Zuid-West) en rondom winkelcentrum Overvecht zijn op deze locaties stewards ingezet.

Resultaat
Deze stewards zorgen er onder andere voor dat overlastgevers het terrein verlaten. Zij grijpen in bij incidenten. De stewards voorkomen ook dat overlast ontstaat en dragen bij aan het veiligheidsgevoel van o.a. de ondernemers in deze omgeving.

Locatie Rumah in Lombok
In september 2024 is de locatie de Rumah in Lombok geopend. Dit is een plek voor de buurt waar professionals, bewoners, ondernemers en partners uit de wijk kunnen samenkomen en samenwerken om de leefbaarheid en veiligheid in het gebied te verbeteren. Deze locatie fungeert ook als uitvalsbasis voor boa’s en politie zodat zij beter bereikbaar zijn en sneller kunnen acteren op overlast en criminaliteit.

Resultaat
De eerste resultaten waren positief. Bewoners en ondernemers in de kop van Lombok ervaren minder overlast en het gevoel van onveiligheid is verminderd. Doordat deze locatie is gevestigd in een buurt waar de overlastgevende en criminele vreemdelingen een groot aandeel hebben/ hadden in de overlast, kan hier snel geschakeld worden. Waar nodig kunnen direct maatregelen genomen worden; bijvoorbeeld het opleggen van een verblijfsontzegging.

Overlastdienst politie en handhaving
Om repressief op te kunnen treden tegen de overlast en criminaliteit zijn we in 2023 gestart met een tijdelijke ‘overlastdienst’ vanuit de politie en handhaving. Twee koppels van twee personen zijn hier dagelijks voor vrijgemaakt in de late dienst (14.00 uur tot 23.00 uur). De overlastdienst focust zich op hotspotlocaties in en rondom het stationsgebied en de binnenstad en beweegt met de overlast mee. Deze inzet is in 2024 structureel gemaakt.

In het stationsgebied en de directe omgeving wordt, aanvullend op de reguliere handhavingsinzet, extra toezicht gehouden door gemeentelijke handhavers via het zogenoemde Actualiteitenteam THOR. Dit team is flexibel inzetbaar en wordt gericht ingezet op locaties waar sprake is van acute of toenemende overlast. De inzet vindt in principe plaats tijdens de late dienst (14:30–23:00 uur) en wordt afgestemd op de actuele situatie in en rondom het stationsgebied. De omvang varieert van één tot drie koppels handhavers.

Doordat er meer ingezet wordt vanuit politie en handhaving krijgen we ook beter in beeld wie er betrokken zijn bij de incidenten en kunnen we vervolgens via de persoonsgerichte aanpak de veiligheidsrisico's in kaart brengen als ook wat er nodig is op hulp/zorg.

Verblijfsontzettingsgebied stationsgebied en binnenstad
Het stationsgebied en een gedeelte van de binnenstad waar structureel veel overlast plaatsvindt, is aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Dat betekent dat overlastplegers tijdelijk de toegang tot dit gebied kan worden ontzegd. Wanneer iemand zijn verblijfsontzeggingsmaatregel overtreedt, draagt dat bij aan de opbouw van een strafrechtelijk traject.

Resultaat
In 2024 zijn er door politie en THOR gezamenlijk 1221 verblijfsontzeggingen uitgereikt.
Dit zijn alle verblijfsontzeggingen die zijn opgelegd in het kader van overlast in het stationsgebied en de binnenstad en niet alleen voor de doelgroep overlastgevende en criminele vreemdelingen.

Integrale handhavingsacties
Een keer per maand houden we een integrale handhavingsactie in het stationsgebied. Politie, de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), Toezicht & Handhaving, NS, Trigion, Keolis en U-OV gaan tegelijkertijd handhaven in openbaar gebied om overlast en criminaliteit tegen te gaan. De focus ligt daarbij op zakkenrollen, winkeldiefstal, wildplassen, alcohol- en drugsgebruik, intimidatie en reizen zonder ticket. De experts persoonsgerichte aanpak sluiten ook aan bij deze handhavingsactie om, wanneer nodig direct persoonsgerichte interventies uit te kunnen zetten.
Resultaat
In de zomer van 2024 hebben we de acties met de partners geëvalueerd. Daaruit kwam naar voren dat alle deelnemers enthousiast zijn over de integrale acties en er ook in 2025 graag mee door gaan.
Totaal resultaat van 9 acties in 2024:

Uitstel van betaling (openbaar vervoer)	487
Proces Verbaal	295
Bekeuring	228
Combibon (openbaar vervoer)	38
VerBlijfsOntzegging opgelegd	38
Waarschuwing	33
Aanhouding	23
Inbeslagname wapen	3
Verkeersfeit	3
AVIM - zaken	13

Inzet bij geweldsincidenten onder Syrische jongeren

In december 2024 hebben we verschillende interventies ingezet op een groep van ruim 60 Syrische jongeren (betrokken bij incidenten). Op deze groep hebben we in 2024 de volgende interventies ingezet:

- **Stopgesprekken** met alle betrokkenen bij incidenten. Deze stopgesprekken vinden plaats op de locaties waar de betrokkenen verblijven in aanwezigheid van AZC, Nidos[2] en de wijkagent.

[2] Voogdij- en opvangorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Binnen Utrecht hebben we dit zelf georganiseerd. Binnen de andere gemeenten hebben we dit uitgezet via de landelijke ketenmarinier.

- **Zorgmeldingen** bij alle incidenten waar minderjarigen bij betrokken zijn.
- **Persoonsgerichte aanpakken (Utrecht) opgestart** voor 6 van de eind december in Utrecht verblijvende betrokkenen is een PGA/ triage.
- **Persoonsgerichte aanpakken (buurtgemeenten) opgestart** bij 22 van de bij ons bekende personen die op een locatie in de provincie verbleven. We hebben contact gelegd met onze collega's van deze gemeenten en hen geholpen met het opstarten van persoonsgerichte aanpakken als ook onze expertise op deze doelgroep gedeeld (andere wetgeving, andere partners).
- **Lokaal signalenoverleg met bondgenoten/professionals:** We hebben in een overleg de signalen besproken met Syrische bondgenoten, zorgpartners met expertise op de doelgroep en politie/handhaving.
- **Samenwerking internationale schakelklas:** Een deel van de bij ons bekende personen zit op een van de internationale schakelklassen (Utrecht heeft er drie) of heeft daar in het verleden op gezeten. Een aantal van de incidenten, lijkt daar ook te zijn gestart of hebben juist daar een staartje gekregen. De internationale schakelklas is een partner geworden in de aanpak en er vindt structurele afstemming plaats over casuïstiek waarin veiligheidsrisico's een rol spelen.
- **AZC Utrecht heeft maatregelen getroffen:** De locatiedirecteur van Utrecht heeft in 2024 bij ons gemeld dat zij op locatie Joseph Haydenlaan ook een aantal incidenten hebben gehad (o.a. 20 minderjarige personen op een kamer voor 2 personen, cijfers op de muren die mogelijk verwijzen naar bendevorming). Er is een locatieverbod opgelegd aan alle betrokken jongeren. Daarnaast wordt er strenger gecontroleerd bij de ingang. Naar aanleiding van de toename van incidenten in 2025 op de locaties zelf gaan we COA-opschaling en onze aanpak met elkaar vervlechten. Dat betekent dat we ook locatie- en persoonsgerichte interventies gaan inzetten op de COA-locaties.
- **Landelijke samenwerking:** Na ieder incident hebben we contact opgenomen met de landelijke ketenmarinier vanuit het ministerie van Asiel en Migratie[3]. Alle signalen over overlast en opstootjes die we lokaal hebben opgehaald hebben we gedeeld met het verzoek om hier gerichte acties op te zetten binnen de betrokken AZC's of betrokken organisaties**.** We hebben verschillende malen contact opgenomen met zowel de ketenmarinier als met het DG ketenregie van het ministerie van Asiel en Migratie. Hier hebben we het verzoek gedaan om dit fenomeen niet alleen lokaal/ regionaal aan te pakken maar juist ook landelijk met elkaar naar oplossingen te zoeken.

Resultaat

We hebben korte lijnen met bondgenoten/professionals, de internationale schakelklas, landelijke partners en (buurt-)gemeenten waardoor we snel kunnen schakelen. Verder hebben we met OM en politie gesproken over de mogelijkheden om vaker ambtshalve te vervolgen. Stichting Jongerenwerk Utrecht is in 2024 meer gaan inzetten op deze jongeren, o.a. door aanwezig te zijn in het stationsgebied.
Doordat de Syrische jongeren zich snel verplaatsen en snel van samenstelling wisselen blijft het lastig om de groep goed in beeld te krijgen.

[3] De ketenmariniers werken onafhankelijk en vallen onder de minister van Asiel en Migratie. De ketenmariniers zijn aanspreekpunt voor personen en partijen die overlast ondervinden van asielzoekers.

Meldpunt voor Perspectief 2024

In 2024 heeft het Meldpunt voor Perspectief zich met toewijding ingezet om voornamelijk ongedocumenteerde Noord-Afrikaanse migranten in Utrecht te ondersteunen. Met een totaal van 176 geregistreerde cliënten hebben we aanzienlijke vooruitgang geboekt in het bieden van maatwerkoplossingen en duurzame perspectieven. Vijf personen zijn vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst, waarbij drie van hen nazorg ontvingen. Dertig anderen hebben ervoor gekozen om door te reizen naar een derde land, waarvan één inmiddels een verblijfsstatus heeft gekregen en drie in procedure zitten. Een aanzienlijk deel van onze doelgroep is doorverwezen naar gespecialiseerde zorg, zoals revalidatiecentra en intramurale woonvoorzieningen. Diagnostiek bij drie cliënten heeft geleid tot succesvolle plaatsingen in behandelingen die aansluiten bij hun specifieke behoeften.

Onze doelgroep kent een diversiteit aan achtergronden en situaties. Zo heeft een kwart van de cliënten minimaal tien jaar in Nederland verbleven, waarvan negen Nederlandse kinderen hebben. Naast trajecten gericht op terugkeer en doorreizen, hebben onze casemanagers een cruciale rol gespeeld bij het begeleiden van complexe casussen, zoals overdrachten aan het COA en de ondersteuning bij een nationale veiligheidscasus. Ons werk omvat casemanagement, veldwerk, coaching, GGZ-diagnostiek, juridische begeleiding, taalanalyses en praktische ondersteuning. Tegelijkertijd investeren we in onderzoek, beleidsadvies en de ontwikkeling van innovatieve tools. Tijdens de Koudweerregeling zetten we een zelfontwikkelde zelfredzaamheidsmatrix in, waarmee we de begeleiding nauwkeurig kunnen afstemmen en cliënten effectief kunnen doorverwijzen naar passende zorg. Onze focus ligt op het scheppen van condities voor een realistisch en duurzaam toekomstperspectief, afhankelijk van de unieke behoeften van de cliënten en de nationale en internationale wettelijke kaders.

Onze aanpak is gebaseerd op een cumulatieve benadering van resultaten, omdat trajecten zelden eindigen bij een enkele interventie. Behalve in gevallen van gedwongen uitzetting blijven we betrokken bij onze cliënten om een langdurig en duurzaam perspectief te waarborgen. Deze benadering weerspiegelt onze visie dat begeleiding een doorlopend proces is waarin de cliënt centraal staat. Het stelt ons in staat om voortgang te monitoren, bij te sturen waar nodig en nazorg te bieden, zodat elke stap – van diagnostiek tot stabilisatie, doorreizen met perspectief of vrijwillige terugkeer – optimaal wordt ondersteund.

Het cumulatief bijhouden van resultaten biedt ons bovendien een volledig overzicht van de impact van onze inspanningen. Dit stelt ons niet alleen in staat om individuele trajecten te analyseren, maar ook om bredere trends binnen de doelgroep te signaleren. Hierdoor kunnen we flexibel inspelen op nieuwe behoeften en consistent blijven in onze missie om duurzame oplossingen te bieden.

In ons factsheet presenteren we de belangrijkste kenmerken van onze doelgroep en een overzicht van de behaalde resultaten. In de casuïstiek verderop bieden we een diepgaand inzicht in onze interventies en laten we zien hoe we, ondanks de uitdagingen, concrete resultaten hebben kunnen realiseren.

Ons werk speelt zich af in een uiterst gecompliceerd en grensoverstijgend domein, waarin we te maken hebben met een dynamische, genetwerkte en fluïde doelgroep. Tegelijkertijd navigeren we binnen complexe nationale en internationale wettelijke kaders en asielprocedures, terwijl we samenwerken met diverse ketenpartners, ieder met hun eigen belangen. Deze combinatie vereist een strategische en flexibele aanpak die inspeelt op de voortdurend veranderende context binnen de migratieketen.

Binnen de Utrechtse aanpak spelen wij een essentiële rol. Als partner binnen het Overlastgevende & Criminele Vreemdelingen-overleg (OCV) werken we samen met gemeente Utrecht, DT&V, AVIM en politie aan structurele oplossingen. Via het Eropaf-netwerk signaleren en behandelen we problematiek binnen de doelgroep met maatschappelijke en zorgorganisaties. Tijdens de Koudweerregeling begeleiden we ongedocumenteerde Noord-Afrikaanse migranten naar zorg, opvang en toekomstperspectief. Onze integrale aanpak heeft directe impact op individueel en beleidsniveau en draagt bij aan humane en effectieve migratieoplossingen.

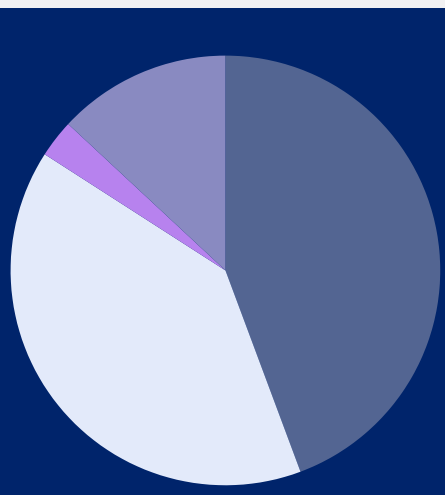
Factsheet 2024

Herkomstlanden

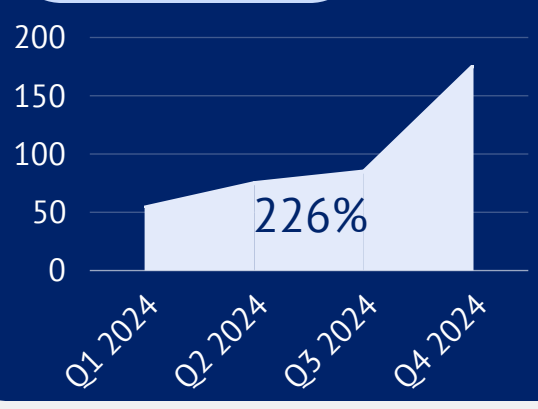
Caseload Meldpunt voor Perspectief Utrecht

- **Marokko** 78
- **Algerije** 70
- **Libië** 5
- **Overige** 23

Totaal 176

Groei caseload 2024

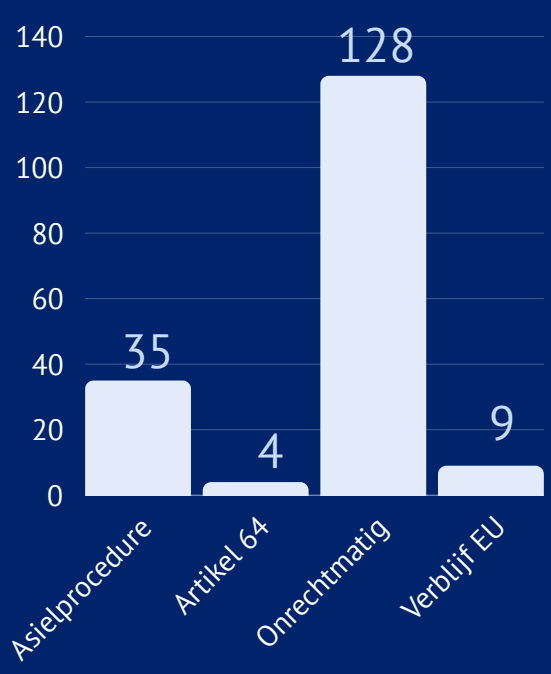

Beeld

50% van de betrokkenen is tussen de 20 en 30 jaar oud. De jongste persoon is 17 jaar en de oudste is 60 jaar

85% van de betrokkenen heeft een complexe medische achtergrond, voornamelijk bestaande uit ernstige verslavingen, psychiatrische aandoeningen en niet-aangeboren hersenletsel

Juridische posities

Wat valt op

Het aantal Algerijnen is in Q4 met 90% gegroeid ten opzichte van Q3 2024

Ongeveer de helft van de mensen die onrechtmatig in Nederland verblijven, heeft geen asielverleden in Nederland

Van de 176 personen hebben 9 een Europees verblijfsdocument. En 1 heeft de Spaanse en 1 de Italiaanse nationaliteit

Het land waar de meeste Dublin-claims aan gekoppeld zijn, is Duitsland

De meest voorkomende psychiatrische problematiek binnen deze doelgroep is verslaving, met name aan medicatie zoals Lyrica

Resultaten

- ✓ Er zijn 5 mensen vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst, en drie van hen ontvangen nazorg
- ✓ Er zijn 30 mensen doorgereisd, waarvan drie nog worden opgevolgd. Eén van hen heeft een Spaans verblijfsstatus gekregen, en drie zitten momenteel in een procedure
- ✓ Er zijn 18 mensen doorverwezen naar gespecialiseerde zorg
- ✓ Er is een terugkeertraject opgestart voor een cliënt vanuit een TBS-kliniek
- ✓ Er zijn 8 mensen overgedragen aan het COA vanwege lopende procedures
- ✓ Er zijn 11 mensen aangemeld voor de Persoonsgerichte Aanpak
- ✓ Bij 1 gedwongen uitzetting zijn we als medische escort meegegaan en hebben we nazorg verleend
- ✓ Er zijn 2 personen warm overgedragen aan VBL/DT&V

Interventies

Het Meldpunt voor Perspectief voert complexe interventies uit om deze doelgroep te begeleiden naar een realistisch en duurzaam toekomstperspectief. Dit omvat onder andere het uitvoeren van **taalanalyses** om herkomstlanden vast te stellen, het **herstellen van familiaire banden** en het verrichten van **psychologische onderzoeken** om passende doorverwijzingen te realiseren. Daarnaast **traceren** wij personen die MOB zijn, zowel in Nederland als in hun herkomstlanden, en **bemiddelen** wij tussen terugkeerders en NGO's in die landen. Verder **ondersteunen** we bij presentaties en procedures bij ambassades en consulaten, om zo de terugkeer en re-integratie van onze cliënten zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen

Welzijn als vertrekpunt

Casus S.

S. werd door haar opvanglocatie naar ons doorverwezen vanwege haar vele psychiatrische uitdagingen, die door taal- en cultuurbarrières moeilijk te begrijpen waren, waardoor een verwijzing naar medische specialisten werd bemoeilijkt. Na het intakegesprek bij het Meldpunt voor Perspectief heeft onze GGZ-verpleegkundig specialist diagnostiek kunnen uitvoeren in haar moedertaal, het Marokkaans-Arabisch, met een diep begrip voor de culturele context. Dankzij de verkregen diagnose heeft S. nu meer inzicht in haar leven en kan ze zorgvuldig worden overgedragen aan een behandelaar.

Daarnaast zijn we nu in gesprek over de mogelijkheid dat S. verder reist naar Spanje, waar ze een netwerk in Málaga heeft en perspectief op werk als gediplomeerd kapster. Dit biedt haar de kans om haar leven op een positieve manier voort te zetten en haar vaardigheden in een nieuwe omgeving in te zetten.

Casus A.

A. werd door een ziekenhuis bij ons aangemeld. Hij was door zijn familie op de spoedeisende hulp achtergelaten met de mededeling dat hij een hartinfarct zou hebben gehad, en dat dit niet de eerste keer zou zijn, aangezien hij enkele jaren geleden ook een hartinfarct had gehad, wat had geleid tot niet-aangeboren hersenletsel. Na opname in het ziekenhuis bleek echter dat er geen hartproblemen waren, maar dat er wel behoefte was aan verpleegkundige zorg. Bovendien maakte het ziekenhuis zich zorgen over de familie van de betrokkene, die als agressief en dreigend werd ervaren. Wij hebben regelmatig de-escalerend moeten optreden en de zorgprofessionals ondersteund.

Daarnaast hebben we kunnen achterhalen dat A. een gezin met jonge kinderen had in Utrecht, waar hij jarenlang onder de radar door zijn netwerk werd opgevangen. Toen de zorgbehoefte echter complexer werd, konden zij deze niet langer opbrengen. Samen hebben we gezocht naar een passende vervolgplek en A. kunnen aanmelden bij een intramurale woonvoorziening die cultureel sensitieve verpleegzorg aanbiedt.

Casus T.

Tijdens de laatste koudweerregeling van 2024 hebben we T. ontmoet en onmiddellijk vastgesteld dat hij fysiek niet in staat was om op straat te leven. In zijn thuisland Libië was hij beschoten en had hij ernstige verwondingen aan zijn rechtervoet opgelopen, wat zijn mobiliteit aanzienlijk belemmerde. Het ontbreken van een stabiele opvangplek zou zijn gezondheid snel verder verslechteren.

Na een snelle controle bij de IND ontdekten we dat hij nog in een procedure zat. Via zijn laatst bekende adres konden we vaststellen dat hij op de HTL-locatie verbleef. We hebben contact opgenomen met deze locatie en hem in eerste instantie doorverwezen naar Ter Apel om zich aan te melden voor opvang.

Echter, T. heeft aangegeven zich niet vrijwillig te zullen melden voor opvang en de vrijheidsbeperkende maatregel kan niet worden opgeheven. Dit betekent dat hij niet administratief kan worden geplaatst bij COA Utrecht, omdat hij reeds is doorverwezen naar medische specialisten in Utrecht. Het niet opvangen van T. zou zijn medische situatie snel doen verslechteren.

Na overleg met de gemeente en na het inwinnen van informatie bij sociaal-medische zorg hebben we gezamenlijk besloten om T. opvang te verlenen. Dit stelt hem in staat om te stabiliseren en vanaf dat punt verder te werken aan zijn terugkeer naar COA.

Terugkeerverhalen

Casus M.

Eind 2023 arriveerde M. in Nederland en leefde hij in Utrecht op straat zonder verblijfsvergunning. Aanvankelijk was hij vastbesloten geen asiel aan te vragen en wilde hij ongedocumenteerd werk vinden. Echter, toen zijn gezondheid verslechterde en zijn mobiliteit moeilijker werd, hebben wij tijdelijke opvang voor hem geregeld, zodat hij kon stabiliseren en zich kon richten op herstel. In deze periode besefte M. dat een leven in illegaliteit niet de juiste weg was. Hij gaf aan terug te willen keren naar Marokko om Ramadan met zijn ouders door te brengen. De week daarop vertrok hij vanaf Rotterdam Airport naar Tanger, Marokko, met een klein budget dat hij had gekregen om cadeaus voor zijn familie te kunnen kopen.

Casus J.

J. verbleef niet langer legaal in Nederland en vroeg ons om hulp bij zijn terugkeer naar Marokko. Hij had een dwarslaesie en was afhankelijk van een rolstoel. Samen hebben we zijn familiebanden, zowel in Nederland als in zijn land van herkomst, opnieuw opgebouwd, omdat deze waren verbroken. Nadat we ervoor hadden gezorgd dat zijn zorg goed was geregeld met Bijzonder Vertrek van DT&V in Marokko, hebben we geholpen bij het afronden van de benodigde papieren bij het Marokkaanse consulaat. Nadat de documenten waren afgegeven, hebben we J. en zijn familie begeleid op hun vlucht naar Marokko, waar we hem door de douane en naar zijn eerste doktersafspraken hebben begeleid. Vervolgens hebben we J. overgedragen aan de zorg van zijn familie, en tot op de dag van vandaag blijven we hem ondersteunen door bijvoorbeeld het sturen van medische hulpmiddelen of het helpen bij zijn inschrijving bij een gezondheidscentrum

Casus H. en H.

Moeder H. en zoon H. hebben wij via onze veldwerkzaamheden bij ons in de begeleiding gekregen. Moeder H. was in Nederland om haar zoon A., die in TBS-kliniek 'Veldzicht' verbleef, te bezoeken. Inmiddels was haar visum verlopen en was ze in de daklozenopvang van Utrecht terechtgekomen, waar zoon H., die ook onrechtmatig in Nederland verbleef, haar had opgezocht. Wij hebben een ontmoeting tussen zoon/broer A. gefaciliteerd. We hebben voor hen beiden passende opvang geregeld en een terugkeertraject opgezet in samenwerking met DT&V en de EURP-partner in Algerije. Hierbij hebben we concrete perspectiefplannen voor hen opgesteld voor hun toekomst in Algerije. Moeder H. en zoon H. zijn in september 2024 teruggekeerd en ontvangen nazorg van Meldpunt voor Perspectief.

Daarnaast hebben we inmiddels ook zoon/broer A. in onze begeleiding opgenomen en werken we nauw samen met Veldzicht om, zodra zijn behandeling succesvol verloopt, zijn terugkeer te realiseren.

Slotwoord

Met dit rapport bieden wij een uitgebreide inkijk in de resultaten, trends en uitdagingen waarmee het Meldpunt voor Perspectief in 2024 te maken heeft gehad. De factsheet toont een helder overzicht van de kenmerken van onze doelgroep en de behaalde resultaten, terwijl de casuïstiek verderop in het rapport inzicht biedt in onze interventies en de impact van ons werk op individueel niveau. Deze combinatie van data en praktijkverhalen onderstreept onze aanpak: flexibel, cliëntgericht en gebaseerd op samenwerking met ketenpartners.

Het begeleiden van ongedocumenteerde Noord-Afrikaanse migranten vraagt om voortdurende innovatie, strategisch inzicht en een diep begrip van de complexe context waarin zij zich bevinden. Met dit document hopen we niet alleen verantwoording af te leggen, maar ook bij te dragen aan een breder begrip van de realiteit en mogelijkheden binnen dit grensoverstijgende domein.

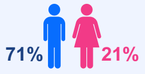
Wij blijven ons inzetten voor duurzame oplossingen en hopen dat dit rapport inspiratie biedt voor verdere samenwerking en gezamenlijke stappen richting een toekomst met perspectief.

Cijfers aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (OCV)

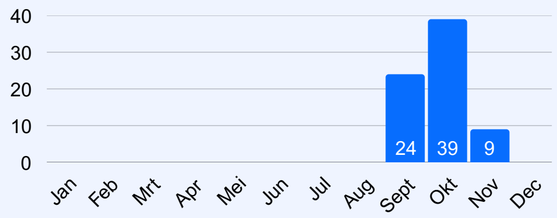
Overzicht van 01-01-2024 t/m 31-12-2024

Overlastgevende jongvolwassen asielzoekers

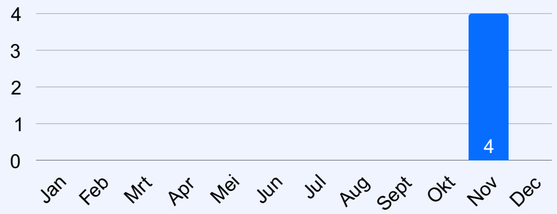
72 personen in de aanpak
(waarvan 8% geslacht onbekend)

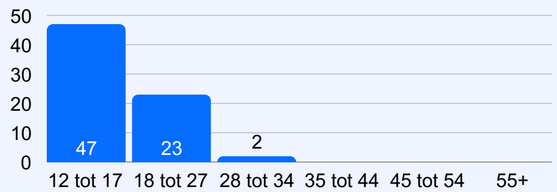
Instroom

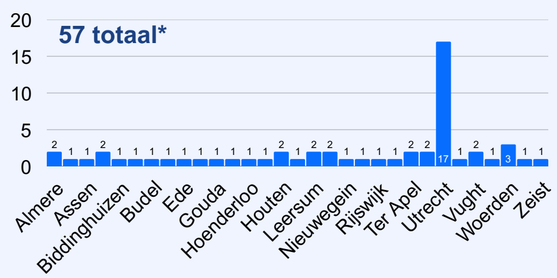
Uitstroom

Leeftijd

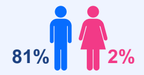

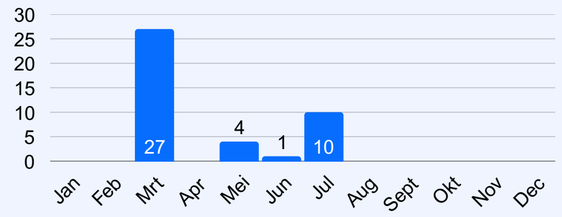
Woon-plaats

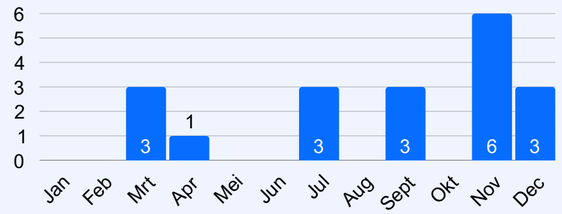

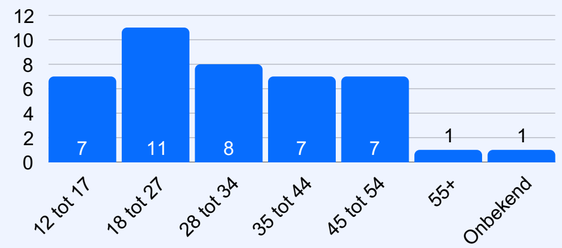
Uitgeprocedeerde / ongedocumenteerde OCV + rondreizende jonge OCV

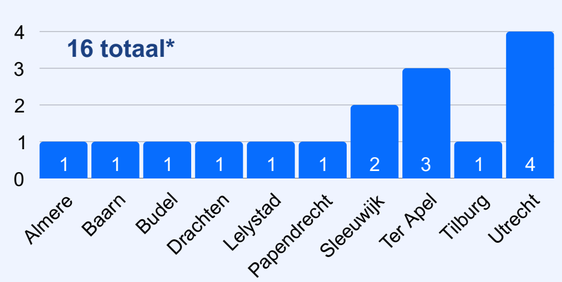
42 personen in de aanpak
(waarvan 17% geslacht onbekend)

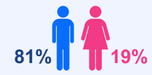

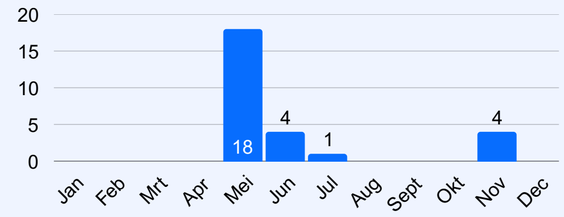

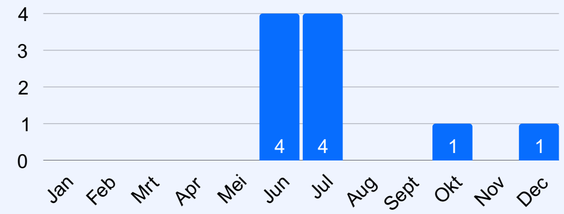

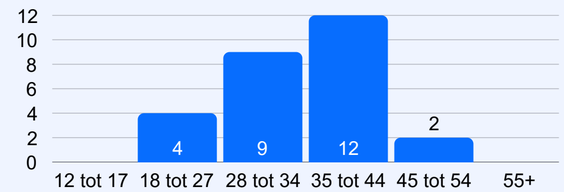
Overlastgevende Oost-Europeanen

27 personen in de aanpak

Geen data om te tonen:
bij geen van de personen is de plaats afkomst / inschrijving bekend.

*** Niet bij iedereen is de plaats afkomst / woonplaats inschrijving bekend of ingevuld**

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	V. Heus	**Datum**	16 september 2025
Type brief	voortgangsbrief	**Kenmerk**	31580656
E-mail	v.heus@utrecht.nl	**Onderwerp**	Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied Stationsgebied en Lombok-Oost
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Sinds 28 september 2022 is het gebied rondom het Stationsgebied aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Op basis van deze maatregel kunnen personen die herhaaldelijk overlast veroorzaken of strafbare feiten plegen in het aangewezen gebied, tijdelijk de toegang tot dat gebied worden ontzegd. In de jaren daarna is het gebied tweemaal verlengd en ook uitgebreid met de gebieden Lombok-Oost, Smakkelaarsveld en de Sijpesteijntunnel. De huidige aanwijzing loopt af op 27 september 2025.

Hoewel we graag anders hadden gezien, heeft de burgemeester -gelet op de huidige overlastsituatie en het aanhoudende karakter van incidenten in de betreffende gebieden- besloten de maatregel opnieuw te verlengen tot 1 november 2026. Om mee te bewegen met de actualiteiten wordt de indeling van het verblijfsontzeggingsgebied gewijzigd. Het gebied in Lombok wordt verkleind en aan de zijde van het stationsgebied wordt de Mariaplaats toegevoegd. In deze brief geven wij u een toelichting op de ontwikkelingen in het gebied, de effectiviteit van de maatregel, en de onderbouwing voor verlenging.

Actuele ontwikkelingen en overlastbeeld
De centrale ligging en de goede bereikbaarheid, maakt dat Utrecht aantrekkelijk blijft voor uiteenlopende doelgroepen. Oók voor overlastgevende (groepen) personen die aanhoudende en/of ernstige overlast geven en strafbare feiten plegen. Uit een selectie van veel voorkomende incident- en overlast categorieën blijkt uit de politiegegevens dat de overlast in het verblijfsontzeggingsgebied niet is afgenomen. Van januari tot en met half juli 2025 zijn er door de politie 1767 incidenten geregistreerd ten opzichte van 1764 over dezelfde periode in 2024. De aard van deze incidenten varieert, maar het gaat veelal om verstoringen van de openbare orde, agressief gedrag, intimidatie, diefstal en geweldsincidenten. Daarbij doen zich golfbewegingen voor in de mate van overlast en in de samenstelling van de groepen die deze veroorzaken.

De overlast en criminaliteit in het verblijfsontzeggingsgebied wordt veroorzaakt door verschillende groepen (die soms op locaties samenkomen) met diverse complexe (samenloop van) problemen. We zien ongedocumenteerde mensen uit Noord-Afrika, Europese arbeidsmigranten, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, jongeren uit andere wijken van de stad en mensen die binding hebben met Utrecht. Bijvoorbeeld doordat zij al langer bekend zijn bij de Utrechtse zorg- en veiligheidspartners. Een zorgelijke ontwikkeling is de recente toename van gewelddadige incidenten vanaf de tweede helft van 2024, waaronder (steek)incidenten bij de Mariaplaats. We hebben u hierover geïnformeerd middels de raadsbrief van 11 juni 2025 over overlast station en omgeving.

Handhaving en effect van de verblijfsontzegging
De politie en Toezicht en Handhaving zijn dagelijks actief in het gebied, met name via de zogeheten ‘overlastdiensten’. Zij worden frequent ingezet om op te treden bij meldingen van overlast, conflicten, openlijke geweldpleging en andere strafbare feiten. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met ketenpartners, waaronder Meldpunt van Perspectief, het Eropaf-team, de NS, beveiliging Hoog Catharijne, ondernemers en bewoners. Deze integrale aanpak is van groot belang. De inzet heeft zowel een repressieve- als een preventieve werking.
Eén van de beschikbare instrumenten is de inzet van deze verblijfsontzeggingen. Hiermee kunnen individuen die herhaaldelijk overlast veroorzaken, tijdelijk uit het gebied worden geweerd. Dit instrument wordt doelgericht en proportioneel toegepast. In de periode van januari tot begin juli 2025 zijn er 465 verblijfsontzeggingen (incl. politie waarschuwingen) opgelegd door de politie en nog eens 154 verblijfsontzeggingen door Toezicht en Handhaving. Voor heel 2024 ging het om 755 ontzeggingen door de politie en 226 door Toezicht en Handhaving.
De maatregel staat op zichzelf, maar draagt zeker ook bij aan het beheersbaar houden van de situatie en wordt dus ingezet als onderdeel van een bredere aanpak. Het instellen van een verblijfsontzeggingsgebied is een zwaar instrument dat we alleen toepassen wanneer er sprake is van aanhoudende, ernstige overlast, en wanneer andere maatregelen onvoldoende effect sorteren. De cijfers laten zien dat het aantal incidenten en opgelegde ontzeggingen structureel hoog blijft. Daarmee is duidelijk dat blijvende inzet noodzakelijk is in het kader van openbare orde en veiligheid om de problematiek beheersbaar te houden.

Integrale aanpak: zorg én veiligheid
Het voorkomen van overlast en criminaliteit vraagt om meer dan handhaving alleen. Daarom blijven wij stevig inzetten op een gecombineerde benadering van zorg, begeleiding, preventie en toezicht. Onze vaste werkwijze rondom de aanpak op overlast is altijd gestoeld op de basisprincipes “Wie ben jij? Waar kom je vandaan? En welke problemen spelen er?". Het Eropaf-team is actief aanwezig in het verblijfsontzeggingsgebied en stemt onderling af wie de beste kaarten in handen heeft om contact te krijgen met de persoon in kwestie en wie het beste antwoord heeft op de onderliggende problemen.
De problematiek rondom de doelgroep overlastgevende en criminele vreemdelingen is toegenomen de afgelopen jaren wat gemaakt heeft dat we de inzet van het Meldpunt Perspectief (ook onderdeel van het Eropaf-team) hebben uitgebreid.
Structurele knelpunten waar onze professionals op straat tegenaan lopen, worden beleidsmatig opgepakt en verbeterd. In de eerdergenoemde raadsbrief van 11 juni 2025 is nader toegelicht welke acties en maatregelen zijn genomen in en rond het stationsgebied en hoe hierin wordt samengewerkt met partners.

Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied
Kenmerkend voor het stationsgebied, een deel van Lombok en nu ook Mariaplaats, is dat het locaties zijn met een grote toeloop van overlastplegers. Veel van deze personen die overlast geven of

criminaliteit veroorzaken, zijn niet woonachtig in Utrecht en begeven zich niet continue in het stationsgebied van Utrecht, maar zijn fluïde en trekken vaak ook door het land heen. Het is dan moeilijk om dossier op te bouwen en bijvoorbeeld een gebiedsverbod op te leggen. De locaties die nu opgenomen zijn in het verblijfsontzeggingsgebied zijn locaties die gevoelig zijn voor excessen van overlast (o.a. Bollendak. Westplein, Seijpesteintunnel en recent Mariaplaats). Het voordeel van een verblijfsontzeggingsgebied is dan dat er snel en effectief kan worden opgetreden tegen overlast en verstoring van de openbare orde. Het aanwijzen van een gebied als verblijfsontzeggingsgebied gebeurt alleen bij ernstige verstoring van de openbare orde. Dat is bij de Mariaplaats het geval. Wanneer we kijken naar de ontwikkelingen van de afgelopen periode, zien we dat in een aantal straten van Lombok minder excessen zijn, waardoor het verblijfsontzeggingsgebied in Lombok wordt verkleind. Bij de Mariaplaats zien we juist een toename van overlast en incidenten.

De verlenging tot 1 november 2026 stelt ons in staat het instrument flexibel en gericht in te zetten. Ondanks dat het aantal (overlast)incidenten nagenoeg gelijk is gebleven, blijft het aantal incidenten in het gebied structureel hoog. Het instrument helpt ons de situatie in het gebied beheersbaar te houden. Belangrijke partners, waaronder politie, ondernemers, bewoners, Toezicht en Handhaving, staan achter deze maatregel en onderschrijven de noodzaak van verlenging. De evaluatie van de maatregel kan dan bovendien meegenomen worden in de evaluatie van APV-harddrugsverbod.

Tot slot
Wij blijven streven naar een veilige, leefbare stad, waarin ruimte is voor zorg en ondersteuning, maar waarin ook paal en perk wordt gesteld aan grensoverschrijdend gedrag en ernstige overlast. Met het verlengen en uitbreiden van de aanwijzing van het verblijfsontzeggingsgebied zetten we een van de beschikbare instrumenten gericht en zorgvuldig in.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht

De secretaris, De burgemeester

Burgemeester van Utrecht
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Baijens	**Datum**	2 juli 2025
E-mail	j.baijens@utrecht.nl	**Kenmerk**	30646483
Type brief	Afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Uitspraak Raad van State ‘online gebiedsverbod’
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte raadsleden,

Graag informeer ik u over de recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het zogenoemde online gebiedsverbod. De uitspraak is van belang voor de gemeentelijke handhaving en het waarborgen van de openbare orde, ook in de digitale ruimte. Vanzelfsprekend ben ik teleurgesteld dat de rechter de gemeente in het ongelijk heeft gesteld. Tevreden ben ik daarentegen over de constatering van de rechter dat het thans ontbreekt aan een wettelijk voorschrift dat is toegesneden op online aangejaagde verstoringen van de openbare orde. Een duidelijk signaal aan de wetgever.

Uitspraak Raad van State
De Afdeling heeft geoordeeld dat de gekozen APV-bepaling onvoldoende basis biedt om te gebruiken tegen online aangejaagde verstoringen van de openbare orde. Het probleem van het gevaar van het online domein voor het fysieke domein is er de afgelopen jaren niet minder op geworden, integendeel. Er speelt tegenwoordig heel veel af op het internet wat gevolgen heeft in de fysieke stad. Dat is ook de reden waarom ik mij genoodzaakt voelde om in deze specifieke situatie een maatregel op te leggen gebaseerd op mijn huidige bevoegdheden. Met de uitspraak is er echter wel duidelijkheid gegeven door de hoogste bestuursrechter over de beperkingen van de huidige wetgeving bij online aangejaagde verstoringen van de openbare orde. Dit toont onmiskenbaar aan dat de huidige wetgeving achterloopt op het huidige digitale tijdperk.

Tegelijkertijd spreekt de Afdeling in haar overwegingen begrip uit voor mijn zorgen over de rol van digitale media bij de verstoring van de openbare orde en het zoeken naar mogelijkheden om dergelijke gevolgen voor de openbare orde te beteugelen. Ook wijst zij -impliciet- op de noodzaak van aanvullende wetgeving op dit terrein, waarmee zij een signaal afgeeft aan de wetgever. Dat de Afdeling zich hierover uitspreekt stemt mij positief en sterkt mij in mijn overtuiging dat specifieke wetgeving hierover gemaakt moet worden.

Reactie op wetsvoorstel VVD
In dit licht ben ik ook positief over het wetsvoorstel van de VVD dat zich richt op het bestrijden van online aangejaagde ordeverstoringen en de burgemeester hier bevoegdheden voor geeft. Het voorstel sluit aan bij de zorgen die ik, en met mij vele collega-burgemeesters, hebben over de invloed van online oproepen op de fysieke openbare orde in de stad.

Samen met de burgemeesters van de G4 hebben wij in de consultatiefase van dit wetsvoorstel een gezamenlijke reactie ingediend. Hierin benadrukken wij het belang van een duidelijke en toepasbare bevoegdheid voor burgemeesters in de online context. Tevens hebben we op een aantal aspecten voorgesteld onderzoek te doen naar aanscherping van de voorgestelde bevoegdheid.

Stand van zaken toegekende CCV subsidie voor verkenning inzet noodbevelsbevoegdheid
Zoals eerder al gemeld in de voortgangsrapportage veiligheidsagenda 2024 en in de beantwoording van SV 2025, 76 is opvolging gegeven aan de motie 246, blijf zoeken naar bestuursrechtelijke mogelijkheden. De verwachting is dat de leidraad die wordt opgesteld voor gemeenten waar het gaat om de inzet van het noodbevel in geval van online aangejaagde ordeverstoringen deze zomer gereed zal zijn. Deze leidraad kan worden gehanteerd zolang nieuwe wetgeving op zich laat wachten.

Tot slot
De digitalisering van de samenleving stelt ons voor nieuwe uitdagingen. Het bewaken van de openbare orde strekt thans verder dan het fysieke domein van de stad. Ik blijf mij er dan ook voor inzetten dat wij als lokaal bestuur de instrumenten krijgen die passen bij deze (digitale) tijd.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester van Utrecht,

Sharon A.M. Dijksma

Motie: Stevige lobby

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 9 maart 2023, ter bespreking van het debat over het online gebiedsverbod,

Constaterende dat:

1. De gemeente een poging gedaan heeft om de APV te hanteren ter onderbouwing van een last onder dwangsom;

Overwegende dat:

1. Het handelingsperspectief voor gemeenten in geval van online opruiing met risico's voor de openbare orde, beperkt is;
2. Het handhaven van de online samenleving nu niet voldoende kan, wat problematisch is, maar de oplossing hiervan in eerste instantie bij de landelijke wetgever ligt opdat er een deugdelijke wettelijke basis komt;
3. De discussie over hoe nieuwe landelijke wetgeving eruit moet komen te zien, en waar bevoegdheden belegd dienen te worden, gevoerd moet worden in de Tweede Kamer;

Verzoek het college:

1. Een stevige lobby te voeren, samen met andere gemeenten, om de minister en de Tweede Kamer te bewegen tot wetgeving waarmee online opruiing adequaat wordt aangepakt.

En gaat over tot de orde van de dag

Ingediend door:

- Maarten Koning, D66
- Mahaar Fattal, GroenLinks
- Mahmut Sungur, DENK
- Bina Chirino, ChristenUnie
- David Bosch, PVV

Motie: Geen Hoger Beroep

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 9 maart 2023, ter bespreking van het debat over het online gebiedsverbod,

Constaterende dat:

1. De burgemeester een last onder dwangsom opgelegd heeft tegen een online uiting;
2. De persoon in kwestie door de bestuursrechter in gelijk gesteld is dat de last onder dwangsom onrechtmatig en ongrondwettelijk was;
3. De burgemeester overweegt in hoger beroep te gaan in deze zaak;
4. De persoon in kwestie bovendien strafrechtelijk vervolgd is;

Overwegende dat:

1. De gemeente net zozeer de wet moet volgen, zoals we dat verwachten van alle burgers;
2. Het opleggen van een last onder dwangsom geen middel mag zijn om een lobby voor nieuwe wetgeving kracht bij te zetten;
3. Er te veel doorgeprocedeerd wordt tegen burgers;

Draag het college op:

1. Niet in hoger beroep te gaan in deze zaak.

En gaat over tot de orde van de dag

Ingediend door:

- Mahmut Sungur, DENK
- Maarten Koning, D66
- Stevie Nolten, BIJ1

Motie: Geen Online Gebiedsverbod op deze manier

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 10 maart 2022, ter bespreking van de actuele moties.

Constaterende dat:

1. De burgemeester met een last onder dwangsom een ‘online gebiedsverbod’ heeft opgelegd aan een 17-jarige jongen uit Zeist;
2. Er twijfels leven over de houdbaarheid van de juridische basis van dit ‘online gebiedsverbod’, zowel in de politiek als binnen de rechtswetenschap;
3. Op landelijk niveau gewerkt wordt aan juridische kaders om online opruiing tegen te gaan.
4. Het beter is om deze kaders af te wachten dan om lokaal met proefballonnen te komen die juridisch discutabel zijn;
5. De burgemeester evenwel niet voornemens is dit ‘online gebiedsverbod’ in te trekken;
6. De burgemeester eventuele twijfels over de juridische basis liever laat beslechten door de rechter;

Overwegende dat:

1. Verschillende hoogleraren openbare orde recht hun twijfels hebben uitgesproken over de houdbaarheid van het ‘online gebiedsverbod’ omdat het een ongerechtvaardigde beperking is van de vrijheid van meningsuiting in artikel 7 Grondwet;
2. Het de taak van de gemeente zelf is om alleen bevoegdheden in te zetten als daarvoor een duidelijke wettelijke basis is;
3. De vraag naar juridische houdbaarheid niet aan de rechter overgelaten kan worden, omdat het niet zeker is dat de gang naar de rechter wordt ingezet.

Draagt de burgemeester op:

1. De last onder dwangsom in te trekken;

Verzoekt de burgemeester:

1. Niet alleen advies in te winnen van de juristen die de gemeente bij staan, maar ook van experts en hoogleraren die gespecialiseerd zijn in staats- en bestuursrecht en/of het openbare orderecht;
2. Deze adviezen, de bestuurlijke/juridische afwegingen die ten grondslag lagen aan het inzetten van de aanvankelijke last onder dwangsom, en de beslisnota's die ten grondslag liggen aan het besluit op bezwaar zo spoedig mogelijk te doen toekomen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend door:

- Maarten Koning, D66
- Mahmut Sungur, DENK
- Ruurt Wiegant, SP

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4793
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 november 2025
Agendapunt	11
Titel	Raadsvoorstel Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)
ID	5019
Behandelend ambtenaar	Miranda de Nooijer
Telefoon	
E-mail	miranda.de.nooijer@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub e: Raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	25 september 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**6 november 2025**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsnota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jurjen Bakker en M. de Nooijer
Kenmerk	30464833
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) vast te stellen, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de grondslagen voor waardering en activering van vaste activa, de afschrijvingsmethode- en -termijnen van vaste activa en het moment waarop de afschrijving van vaste activa begint, met als belangrijkste aanpassingen:
   a. Actuele wettelijke ontwikkelingen BBV;
   b. Verwerking besluitvorming Voorjaarsnota 2024;
   c. Invulling van de drie beleidskeuzes uit 2020;
      i. Restwaarde voor nieuwe investeringen in vaste activa toepassen als uitgangspunt;
      ii. Activeringsgrens naar 100.000 euro;
      iii. Componentenmethode beperkt gebruiken, alleen voor grond en investeringen waar dit een materieel financieel effect heeft;
   d. Circulair investeren;
   e. Aanscherping relatie met andere gemeentelijke kaders.

2. De Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) per 1 januari 2026 in werking te laten treden en de Nota WAAVA die is vastgesteld op 20 februari 2020 per 1 januari 2026 in te trekken; het hanteren van restwaarde voor nieuwe investeringen in vaste activa in werking te laten treden op 1 januari na het jaar waarin de financiële dekking is geregeld, en de dekking van de uitvoeringskosten restwaarde mee te nemen bij de eerstvolgende integrale afweging.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Voorgesteld wordt om de beleidskaders voor het waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA) aan te passen. In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staan hiervoor de algemeen geldende regels. De Utrechtse spelregels met betrekking tot activeren en afschrijven in deze nota zijn hiervan afgeleid en geven de kaders voor:
- De grondslagen voor waardering en activering van vaste activa
- De afschrijvingsmethode en –termijnen van vaste activa
- Het moment waarop de afschrijving van vaste activa begint

De beleidsnota WAAVA betreft een nadere uitwerking van de Verordening financieel beleid en beheer en is opgesteld conform de uitgangspunten van de standaard voor de beleidscyclus. Wij geven via deze beleidsnota mede invulling aan de wens van de accountant om het beleid verder te uniformeren en de reguliere werkwijze vast te stellen.
Deze nota is geactualiseerd met aangepaste BBV-regelgeving en eerdere besluitvorming door de raad bij de nota Beheer openbare ruimte en de Voorjaarsnota 2024. Daarin is voorjaarsnota de voorkeur voor dekking van de kapitaallasten in de exploitatie boven dekking vanuit een vaste activareserve aangescherpt. De kaders rondom restwaarde en het gebruik van de componentenmethode niet gewijzigd, wel zijn deze nader toegelicht.
De gemeente Utrecht gaat uit van dat alle nieuwe investeringen in vaste activa circulair zijn. In deze beleidsnota is dit uitgangspunt vertaald om een beter passende waardering van de activa (met restwaarde) en/of afschrijvingsperiode te hanteren.

Context

Aanleiding
Op 20 februari 2020 heeft de gemeenteraad de nota ‘Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa’ (WAAVA) vastgesteld. De raad had aansluitend behoefte aan nadere informatie over een drietal beleidskeuzes. Dit betreft:
- Restwaarde wel of niet toepassen
- Ondergrens voor activeren van investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte wel of niet ongewijzigd laten op 5 miljoen euro
- Componentenmethode wel of niet toepassen

De uitwerking hiervan heeft, na overleg met zowel de adviescommissie Controle en Financiën als de accountant, geleid tot aanpassingen. Begin januari 2022 is er een nieuwe nota WAAVA in routing gebracht. Deze conceptversie is uiteindelijk niet ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. De invulling van de drietal beleidskeuzes is in deze beleidsnota meegenomen, omdat de benoemde beleidslijnen nog steeds legitiem zijn.

In de voorliggende nota WAAVA zijn deze wijzigingen opgenomen.

Algemene uitgangspunten
Bij de uitwerking van deze keuzes heeft het college de onderstaande uitgangspunten gehanteerd:
- Het vergroten van het inzicht in het bezit van de gemeente
- Het verduidelijken van de bevoegdheden van de raad
- Het zoveel mogelijk uniformeren van de spelregels
- Passend bij het financiële beleid van Utrecht
- Waarbij de activa langdurig in goede staat worden gehouden
- Met acceptabele administratieve lasten

Toezegging (ID 808)
In de commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte van 19 september 2024 is er door het college de toezegging gedaan om te onderzoeken of het mogelijk is om op individueel niveau bomen af te schrijven. De activeringsgrens voor investeringen van € 100.000 maakt niet mogelijk dat individuele bomen worden geactiveerd, omdat de aanschafwaarde van een boom lager ligt, gemiddeld circa 3.000 euro. Voor een activeringsgrens van € 100.000 is gekozen om de administratieve lasten te beperken (het bomenbestand bestaat uit ca. 160.000 bomen) Binnen een project kan er sprake zijn van meerdere bomen, waarvan de gezamenlijke aanschaf boven de activeringsgrens ligt. In die gevallen wordt wel afgeschreven.

Juridische context
Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) heeft zijn grondslag in de gemeentewet en bevat onder andere regelgeving voor het opstellen van de Programmabegroting en Jaarstukken. Ook kent de BBV specifieke regelgeving en richtlijnen voor de waardering van activa.

Artikel 10 van de Verordening financieel beleid en beheer gemeente Utrecht bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders de nota “Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa” (WAAVA) aanbiedt ter behandeling en vaststelling door de raad. Voor de exacte afschrijvingstermijnen en -methode per actief stelt de raad de afschrijvingstabel vast.

Beoogd effect
Een beleidskader dat actueel is en aansluit bij de BBV-regelgeving, eerdere besluitvorming in de raad en Utrechtse werkwijze.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Raadsbrief afschrijvingstabel vaste activa, 21 december 2021
- Raadsbesluit over nota Beheer Openbare ruimte,18 februari 2021.
- Raadsbesluit Vaststelling Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste Activa (WAAVA), 20 februari 2020

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) per 1 januari 2026 vast te stellen, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de grondslagen voor waardering en activering van vaste activa, de afschrijvingsmethode en -termijnen van vaste activa en het moment waarop de afschrijving van vaste activa begint, met als belangrijkste aanpassingen: a. Actuele wettelijke ontwikkelingen BBV; b. Verwerking besluitvorming Voorjaarsnota 2024; c. Invulling van de drie beleidskeuzes uit 2020; i. Restwaarde voor nieuwe investeringen in vaste activa toepassen als uitgangspunt;. ii. Activeringsgrens naar 100.000 euro; iii. Componentenmethode beperkt gebruiken, alleen voor grond en investeringen waar dit een materieel financieel effect heeft; d. Circulair investeren; e. Aanscherping relatie met andere gemeentelijke kaders.
Argumenten	
1.1	De nieuwe nota biedt een actueel kader waarin de actuele BBV-regelgeving is verwerkt
	De commissie BBV actualiseert regelmatig de regelgeving door de regels te verhelderen in een vraag-en-antwoord rubriek en notities over specifieke thema’s te publiceren. In de tussentijd heeft de commissie BBV de notitie Rente 2023 en notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 gepubliceerd. We hanteren bij het opnemen van de wijzigingen het uitgangspunt dat wij onze kaders zowel mogelijk vastleggen in de beleidsnota WAAVA. Artikelen en onderwerpen die al geregeld worden in hogere regelgeving zoals gemeentewet of het besluit begroting en verantwoording, worden kort toegelicht in onze beleidsnota. In de beleidsnota WAAVA zijn de beleidskeuzes van de Gemeente Utrecht goed te herleiden doordat deze omkaderd zijn. Zoals:

	Utrechtse keuze Bij alle investeringen wordt er in Utrecht per 2024 voor alle nieuwe investeringen begonnen met afschrijven vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt. Met uitzondering van riolering, hierbij wordt het ideaalcomplex gehanteerd.
1.2	De nieuwe nota alle recente wijzigingen in de Utrechtse keuzes over investeren en afschrijven zijn opgenomen en het beleidskader daarmee volledig en actueel is.
	In de Voorjaarsnota 2024 zijn er een aantal financieel technische bezuinigingsmaatregelen genomen. Daarin is ook het besluit genomen om voor nieuwe investeringen vanaf 1 januari 2024 de start van het afschrijven vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het actief gereedgekomen is. Voor 1 januari 2024 werd voor investeringen gestart met afschrijven op het moment van ingebruikname. Met het opnemen van dit besluit zijn alle relevante Utrechtse keuzes voor afschrijven opgenomen in deze nota.
1.3	In deze beleidsnota wordt invulling gegeven aan de drie beleidskeuzes uit 2020.
	Op 20 februari 2020 heeft de gemeenteraad de nota 'Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa' (WAAVA) vastgesteld. De raad had aansluitend behoefte aan nadere informatie over een drietal beleidskeuzes. Dit betreft: - Restwaarde wel of niet toepassen. - Ondergrens voor activeren van investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte wel of niet ongewijzigd laten op 5 miljoen euro. De uiteindelijke activeringsgrens is naar aanleiding van de besluitvorming notitie BOR verlaagd naar €100.000 - Componentenmethode wel of niet toepassen. De invulling van de drietal beleidskeuzes zijn nu in deze beleidsnota opnieuw beoordeeld en de conclusies zijn meegenomen in deze nota. Voor het gebruik van restwaarde zijn de kaders gewijzigd, in verband met het beleidsuitgangspunt circulariteit. Voor het gebruik van de componentenmethode zijn de kaders niet gewijzigd, omdat de beleidslijnen en de keuzes die hiermee samenhangen nog steeds legitiem zijn.
1.4	De nota faciliteert de toepassing van de beleidsnota Utrecht Circulair 2030.
	Nieuw in deze nota is de toepassing van circulariteit als uitgangspunt voor de investeringen. De raad heeft op 12 december 2024 de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 vastgesteld. De gemeente Utrecht wil in 2030 de helft aan nieuwe, niet-hernieuwbare grondstoffen gebruiken. Door middel van het toestaan van de restwaarde vaste activa, mits goed onderbouwd, faciliteert de nota WAAVA de keuzes die gemaakt zijn in de beleidsnota Utrecht Circulair 2030. Het concept van circulair bouwen wordt steeds vaker toegepast, ook binnen de gemeente Utrecht. Hergebruik van grondstoffen en materialen aan het einde van de levensduur is het uitgangspunt. Deze materialen vertegenwoordigen dan ook een waarde. Daartegenover staan de kosten voor demontage. Restwaarde is de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden.
1.5	Door het verlagen van de ondergrens voor activeren naar 100.000 euro verkrijgen we beter zicht op de bezittingen van de gemeente.
	Met het vaststellen van de Nota BOR door de raad op 18 februari 2021 is de grens van activering van investeringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vastgesteld op 100.000 euro. Dit betreft zowel nieuwe als vervangingsinvesteringen. Er kan namelijk geen onderscheid worden gemaakt in

	de activeringsgrens en afschrijvingstermijnen voor vervanging en initiële aanleg (investeringen). De nota WAAVA wordt met dit besluit aangepast. De activeringsgrens van 100.000 euro sluit aan bij de meeste grote gemeenten. Van de G4 hanteren Rotterdam en ook Den Haag deze grens. Het verlagen van deze activeringsgrens sluit aan bij de aanbevelingen van de accountant (Management letter over het jaar 2019) over vaste activa om beter zicht op de bezittingen en het vermogen van de gemeente. Alle investeringen onder de 5 miljoen euro worden nu zichtbaar op de balans onder de post (im)materiële vaste activa. Ook worden deze investeringen gespreid over de jaren heen. Dit geeft een stabieler financieel beeld (zie ook onder Financiën). Door het gelijk trekken van de activeringsgrens voor investeringen met economisch en maatschappelijk nut ontstaat meer uniformiteit in het financieel beleid. Dit vergroot het inzicht in het bezit van de gemeente, vereenvoudigt de interpretatie van (kapitaals-) lasten en voorafgaand daaraan de beslissingen over nieuwe investeringen.
1.6	<u>De nota borgt een behoedzaam begrotingsbeleid door het beperkt toepassen van de componentenmethode.</u>
	De BBV biedt de mogelijkheid om een investering in zijn geheel te activeren en één afschrijvingstermijn te hanteren (onderhoudsbenadering) of het in termijnen af te schrijven die past bij de economische levensduur van de betreffende onderdelen (de zogenoemde componentenbenadering). Inventarisatie bij een aantal gemeenten levert een gemêleerd beeld op rond het gebruik van beide methoden. Amsterdam, Rotterdam en Groningen hanteren de onderhoudsbenadering. De componentenbenadering wordt met name toegepast bij gebouwen/panden. Utrecht blijft terughoudend met de toepassing van de componentenmethode. Overeenkomstig BBV-regelgeving wordt dit toegepast voor aankopen van grond, omdat over grond niet wordt afgeschreven. Uitzondering is de aankoop van grond ten behoeve van de aanleg van wegen. Nieuw in deze nota is dat we de methode gebruiken bij grote projecten, als er sprake is van materieel financieel effect op de jaarlijkse kapitaallasten door gebruik van verschillende afschrijvingstermijnen. Het aantal componenten wordt gemaximeerd op 3 tot 4. Om de administratieve lasten beperkt te houden wordt de verdeling van de kosten naar de componenten bepaald op basis van voorcalculatie (bijv. offerte). Grote herinrichtingsprojecten van de buitenruimte kunnen hiervoor in aanmerking komen. In 2022 hebben we in overleg met de accountant deze methode voor een project toegepast. De motivatie voor het behouden van de onderhoudsbenadering is dat deze stabiliteit en voorspelbaarheid biedt voor totale investerings- en onderhoudslasten over de levensduur van een gebouw. Bij een componentenbenadering zijn de afschrijvingskosten in de eerste jaren hoger. Er wordt nl. voor de componenten met een kortere levensduur over een kortere periode afgeschreven. Dit geeft hogere kapitaallasten, terwijl ook de vervanging van de component ten laste van het onderhoudsprogramma kan plaatsvinden. Bij kostprijsdekkende huur is er dan sprake van aanloopverliezen. Daarnaast vraagt deze werkwijze extra capaciteit. De administratieve verwerking is complexer, omdat de afrekeningen gesplitst moeten worden in de verschillende componenten.
1.7	<u>De beleidsnota geeft inzicht in de afbakening van de reikwijdte van deze nota en samenhang met andere beleidsnota's</u>.
	De beleidsnota WAAVA vloeit voort uit de Financiële verordening. Daarin staat

	ook opgenomen op welke wijze de investeringen worden vrijgegeven door het verstrekken van een krediet. Daarna kan het investeringsbudget rechtmatig worden ingezet voor de aankoop of vervaardiging van een activum. De administratieve verwerking vindt plaats volgens de spelregels uit de beleidsnota WAAVA. Uitzondering hierop zijn de investeringen in grondexploitaties (nota Grondbeleid), de richtlijn voor het toerekenen van rente aan investeringen (Financieringsstatuut) en gebruik van activa reserves ter dekking van de kapitaallasten (nota Reserves).
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Het afwijken van de nota WAAVA kan een effect hebben op het financieel beeld.
	De beleidsnota maakt het mogelijk in specifieke gevallen af te wijken van de kaders uit de nota WAAVA. Indien hier sprake van is vraagt dit een apart raadsbesluit en wordt het financiële effect (voor- of nadelig) dit conform de reguliere werkwijze eerst betrokken bij de jaarlijkse integrale afweging bij de voorjaarsnota.
1.2	De restwaarde van nieuwe investeringen kan niet altijd worden onderbouwd.
	Het werken vanuit circulariteit is voor nieuwe investeringen standaard en daarom wordt voor deze investeringen in vaste activa een restwaarde gehanteerd, mits de restwaarde voldoende onderbouwd kan worden. De gemeente Utrecht is een voorloper wat betreft circulariteit. Ook andere gemeenten als bijvoorbeeld Amsterdam zijn nog volop aan het onderzoeken hoe zij invulling gaan geven in circulariteit en de bepaling van de restwaarde.
1.3	Het werken met een restwaarde vraagt om periodieke toetsing om vast te stellen of de boekwaarde (incl. de restwaarde) niet te hoog is gewaardeerd.
	De restwaarde kan in de loop van tijd wijzigen als gevolg van gebruik van de activa, verandering in de wetgeving of technische innovatie.
Beslispunt	
2	De Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) per 1 januari 2026 in werking te laten treden en de Nota WAAVA die is vastgesteld op 20 februari 2020 per 1 januari 2026 in te trekken; het hanteren van restwaarde voor nieuwe investeringen in vaste activa in werking te laten treden op 1 januari na het jaar waarin de financiële dekking is geregeld, en de dekking van de uitvoeringskosten restwaarde mee te nemen bij de eerstvolgende integrale afweging.
Argumenten	
2.1	De nota maakt het hanteren van restwaarde mogelijk, mits deze kan worden onderbouwd.
	In de Nota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa wordt er voor het eerst gewerkt met restwaarde in verband met circulariteit. Er is ook landelijk nog weinig ervaring met circulaire investeringen en daarmee zijn er ook geen gegevens voorhanden om de restwaarde te onderbouwen. Voorlopig moet per project de restwaarde worden onderbouwd. De kosten daarvan zijn nog niet gedekt. Daarnaast vraagt het administratieve financiële systeem aanpassing om de nieuwe werkwijze mogelijk te maken, waarmee kosten zijn gemoeid. Zo lang deze kosten nog niet zijn gedekt, kan de restwaarde niet worden toegepast en worden de activa volledig afgeschreven.

Financiën
De aanpassing van de beleidsnota WAAVA vloeit voort uit eerder besluitvorming in de raad over de nota Beheer Openbare en aanpassingen van de BBV-regelgeving. Deze aanpassingen hebben vooralsnog geen invloed op het financiële beeld, zoals is vastgesteld bij de Programmabegroting 2025-2028.

De kosten om de invoering van restwaarde in verband met circulariteit mogelijk te maken bedragen 630.000 euro voor 1e jaar na invoering , 375.000 euro voor 2e jaar na invoering en 250.000 euro voor 3e jaar na invoering. Dit betreft tijdelijke ondersteuning door een adviesbureau bij restwaardebepaling van gebouwen en de implementatiekosten voor aanpassingen in het financieel systeem. De dekking van deze kosten worden betrokken bij de eerstvolgende integrale afweging, in lijn met de standaard voor de beleidscyclus.

Een mogelijk structureel financieel effect van de keuze voor circulair investeren is nog niet te bepalen, omdat er landelijk en binnen de gemeente nog geen ervaring is opgedaan met de bepaling van restwaarde en het effect op de onderhouds- en beheerplannen. Bij het werken met een restwaarde dalen de jaarlijkse kapitaallasten, omdat er over een lager bedrag wordt afgeschreven. Dit brengt echter risico's met zich mee. Door de lagere kapitaallasten is er aan het einde van de gebruiksduur c.q. afschrijvingsperiode een lager budget beschikbaar voor vervanging, renovatie en/of groot onderhoud. Ook kunnen nieuwe ontwikkelingen en regelgeving van invloed zijn op de restwaarde. Zo zijn bijvoorbeeld bouwconcepten door de jaren heen sterk veranderd. Denk aan de trends van eenzijdig naar multifunctioneel en flexibel gebruik, de omschakeling van gas naar elektriciteit, eisen voor verduurzaming en de ontwikkeling naar circulair bouwen. Deze ontwikkelingen maken dat een pand niet alleen qua fysieke conditie veroudert, maar ook qua concept niet meer actueel kan zijn.

Vervolg
De nota is van toepassing op het hele begrotingsjaar 2025 en wordt toegepast op de verwerking van activa in onze administratie.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er heeft geen participatie met inwoners, bedrijven en instellingen plaats gevonden, omdat de nota met name de handelwijze van de gemeente betreft. Wel hebben we afstemming gezocht met andere gemeenten; welke keuzes hebben zij gemaakt? En waarom. De conceptversie van de nota is ook afgestemd met de accountant voor een toets op de wijze waarop wij zijn aanbevelingen hebben overgenomen en een inhoudelijke toets.

Communicatie
Niet van toepassing. Dit betreft een aanpassing van het financiële beleid van Utrecht. Deze aanpassingen hebben geen effect voor inwoners, bedrijven en instellingen.

Niet-Referendabel
Dit betreft een aanpassing. De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing op dit raadsvoorstel, want het betreft een raadsvoorstel over het financiële beleid van ten behoeve van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa

Bijlagen informatief
-

Beleidsnota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA) (ingangsdatum 1 januari 2026)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Samenvatting 4
A. Inleiding 4
A.1 Leeswijzer 5
A.2 Uitwerking kaderstelling 5
B 1 Indeling van vaste activa 5
B 1.1 Materiële vaste activa (MVA) 6
B 1.1.1 MVA met een economisch nut 6
B1.1.2 MVA met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven 6
B 1.1.3 MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut 6
B 1.2 Immateriële vaste activa 7
B 1.2.1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen 7
B 1.2.2 Bijdragen aan activa in eigendom van derden 7
B 1.3 Financiële vaste activa 8
B 2. Waardering van materiële vaste activa 8
B 2.1 Aankoopprijs 8
B 2.2 Vervaardigingsprijs 8
B2.2.1 Indirecte kosten 8
B2.2.2 Toerekening van interne uren 9
B2.2.3 Toerekening van rente 10
B.2.2.5 Onttrekkingen uit reserves 11
B 2.2.6 Kosten voor sloop van gebouwen 11
B 2.3 Waardeverandering 11
B 2.3.1 Actuele waarde, marktwaarde, economische waarde 11
B 2.3.2 Boekwaarde 11
B 2.3.3 Afwaarderen 12
B 2.3.4 Beslisboom afwaarderen (exclusief grond) 13
B 2.4 Restwaarde en circulariteit 13
B3 Activeren (van materiële vaste activa) 14
B 3.1 Criteria voor activeren 14
B 3.3 Activa in ontwikkeling 15
B 4 Afschrijven 15
B 4.1 Startmoment van de afschrijvingen 16
B 4.2 Afschrijvingstermijnen 17
B 4.3 Categorieën (afschrijvingstabel) 17

B 4.4 Componentenbenadering....18
B 4.5 Afschrijvingsmethoden....18
B 4.5.1 Lineaire afschrijvingsmethode....19
B 4.5.2 Annuïtaire afschrijvingsmethode....19
B 4.5.3 Degressieve afschrijvingsmethode: 20
B 4.5.4 Progressieve afschrijving 20
B 5 Rente 20
B 5.1 Omslagrente 20
B 5.2 Rente tijdens de bouw....21
B 5.3 Rente tijdens de exploitatie....21
B 6.1 Dekking uit structurele inkomsten van derden 22
B 6.2 Dekking uit structureel kapitaallastenbudget....22
B 6.3 Activareserve = kapitaallastenreserve....22
C Monitoren, sturen en verantwoorden 22
C 1 Juridische context en samenhang overig relevant beleid....22
C 1.1 Landelijke wetgeving 22
C 1.2 Gemeentelijk beleid....23
C 2 Vaststellen kredieten en ophoging /verlaging van kredieten....23
C 3 Indicatoren voortgang en verantwoording....23
C 4 Risicobeheersing....23
C 5 Financiën....24
Bijlage 1 Overzicht Utrechtse keuzes 25
Bijlage 2: Verklarende woordenlijst....27
Bijlage 3 Afschrijvingstabel vaste activa 31

Samenvatting

Het doel van de beleidsnota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa, kortweg WAAVA, is het stellen van kaders voor het financieel verwerken van investeringen in de begroting en administratie, zoals bepaald in artikel 10 van de Financiële verordening van de gemeente Utrecht. De nota WAAVA is relevant voor alle investeringen die de gemeente doet in de stad.

Een deel van de gemeentelijke middelen gaat naar investeringen in de stad. Het uitgangspunt daarbij is dat de investering meerdere jaren meegaat. Dit heeft zijn weerslag in de exploitatiebegroting en de balans. Hoewel de grootste uitgaven voor een investering gedaan worden vóór het moment van oplevering, worden deze uitgaven in de exploitatiebegroting gespreid over de hele levensduur. Een investeringsbesluit betekent dus het aangaan van een meerjarige financiële verplichting. De investering wordt op de balans opgenomen als een bezit (activa) met een bepaalde waarde.

Zo werd er bijvoorbeeld in 2024 circa 315 miljoen euro geïnvesteerd. Voorbeelden van deze investeringen zijn culturele voorzieningen en sportvoorzieningen, schoolgebouwen, wegen, rioleringen en groenvoorzieningen. Daarnaast zijn er ook investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering en investeringen in de circulaire economie zoals bijvoorbeeld het grondstoffendepot.

A. Inleiding

Nieuw in deze nota is het uitgangspunt dat vanaf nu dat alle investeringen in vaste activa (dat wil zeggen dat alles wat tastbaar is als bijvoorbeeld een bedrijfsgebouw, een weg etc.) vanaf nu circulair zijn en dus een restwaarde hebben. De gemeentewet bepaalt in artikel 212, dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid, financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt. Het merendeel van de uitgangspunten is vastgelegd in de Verordening financieel beleid en beheer van de gemeente Utrecht. De beleidsnota WAAVA geeft hier voor de investeringen verdere uitvoering aan. Deze beleidsnota WAAVA vervangt de nota WAAVA die door de raad is vastgesteld op 20 februari 2020. De beleidsnota geldt voor alle investeringen, behalve voor investeringen binnen de grondexploitatie (Meerjaren Perspectief Ruimte). Voor investeringen in grondexploitaties geldt de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording en de Beleidsnota Grondbeleid. Daarnaast is de nota Beheer Openbare Ruimte van toepassing op investeringen in kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de Beleidsnota Vastgoed op investeringen in vastgoed.

Periodiek worden de beleidsnota's geactualiseerd met wettelijke ontwikkelingen in het BBV, wijzigingen voortvloeiend uit eerder genomen raadsbesluiten en een nadere invulling of heroverweging van de invulling van beleidskeuzes. Dit laatste om recht te doen aan actuele beleidsontwikkelingen.

Nieuw in deze nota is de aandacht voor de investeringen in relatie tot circulariteit. Alle investeringen in de vaste activa behouden in principe een restwaarde van opnieuw bruikbare grondstoffen. De gemeente Utrecht is een voorloper wat betreft circulariteit. Andere gemeenten als bijvoorbeeld Amsterdam zijn nog volop aan het onderzoeken hoe zij invulling gaan geven in circulariteit en de bepaling van de restwaarde. De raad heeft op 12 december 2024 de beleidsnota Utrecht Circulair

2030 vastgesteld. De gemeente Utrecht wil in 2030 de helft aan nieuwe, niet-hernieuwbare grondstoffen gebruiken. Dat is een ambitieuze tussenstap op weg naar een volledige circulaire gemeente in 2050. De gemeente moet tegen die tijd alle materialen hergebruiken, bijvoorbeeld op het gebied van afvalverwerking en het bouwen van huizen. Deze nota WAAVA sluit aan bij de uitgangspunten uit de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 door te werken met een restwaarde van de investeringen. Daarmee levert deze nota een bijdrage aan de circulaire transitie. Deze beleidsnota WAAVA gaat ervanuit dat in principe alle nieuwe investeringen in vaste activa circulair zijn en dat er sprake is van een restwaarde. Voorwaarde hierbij is wel dat deze goed is onderbouwd. Indien onvoldoende onderbouwing dan geldt een restwaarde van nul.

A.1 Leeswijzer

In de beleidsnota WAAVA zijn de beleidskeuzes van de gemeente Utrecht zichtbaar in een omkaderde tekst. Deze beleidskeuzes zijn in principe van toepassing op alle investeringen. Als het college wil afwijken van beleidsnota c.q. de afschrijvingstabel wordt het voorgestelde alternatief onderbouwd ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

A.2 Uitwerking kaderstelling

Uitgangspunt voor het financiële beleid is een duurzame meerjarenbegroting. Een begroting met ruimte voor noodzakelijke investeringen in onze stad en inwoners, die financieel in evenwicht is en leidt tot een gezonde financiële positie om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Ter verheldering van het beleid en de regelgeving gaat deze nota in op de theoretische achtergrond van de gehanteerde begrippen en wordt de hoofdlijn van de BBV-regelgeving toegelicht. De specifieke Utrechtse keuzes zijn voorzien van een kader om de tekst.
De beleidsnota WAAVA behandelt de kaderstelling rondom de volgende onderwerpen:

- De grondslagen voor waardering en activering van vaste activa (Hoofdstukken B1, B2 en B3)
- De afschrijvingsmethode en –termijnen van vaste activa (Hoofdstuk B4.2 tot en met B4.5)
- Het moment waarop de afschrijving van vaste activa begint (Hoofdstuk B4.1)

B 1 Indeling van vaste activa

Kapitaalgoederen zijn **de objecten** met een meerjarig nut. Voorbeelden hiervan zijn wegen, bruggen, gebouwen en plantsoenen. Een relatief groot deel van het vermogen van de gemeenten zit besloten in kapitaalgoederen.
Investeringen zijn **de uitgaven** die de gemeente doet voor de aanschaf of vervaardiging van kapitaalgoederen. Ook uitgaven die leiden tot een significante kwaliteitsverbetering, levensduurverlenging en/of aanpassing om aan wet- en regelgeving te voldoen worden aangemerkt als investering.
Kapitaalgoederen (de totale investeringsuitgaven om het kapitaalgoed te realiseren) worden gewaardeerd op de balans als activa. Activa zijn de bezittingen van de gemeente op een bepaald moment, de waarde ervan is uitgedrukt in euro's. Ze staan aan de debet-kant (linkerkant) van de balans. De bezittingen kunnen vast zijn of vlottend naargelang hun looptijd. Deze nota gaat over de vaste activa; dat zijn de bezittingen met een looptijd van minimaal één jaar.
We onderscheiden drie soorten vaste activa:

- Materiële (B1.1),
- Immateriële (B1.2) en financiële vaste activa (B1.3).

B 1.1 Materiële vaste activa (MVA)

Materiële vaste activa (MVA) zijn de materiële bezittingen van de gemeente, die zij langdurig gebruikt voor haar beleidsrealisatie en bedrijfsvoering. De gemeente heeft het economisch eigendom. Enkele voorbeelden: het gemeentehuis, scholen, bedrijfsauto's, rioleringen en sportvelden.
In het BBV (artikel 35) wordt onderscheid gemaakt tussen MVA met een economisch nut, MVA met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en MVA in openbare ruimte met een maatschappelijk nut. In deze beleidsnota maken we dit onderscheid niet, omdat we de kaders zoveel mogelijk eenduidig willen hanteren.

Utrechtse keuze
Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen materiële vaste activa met economisch nut, materiële vaste activa met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en materiële vaste activa met maatschappelijk nut voor de activeringsgrens, looptijd en ingangsdatum.

B 1.1.1 MVA met een economisch nut

MVA hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Dit betekent onder andere dat voornamelijk gebouwen een economisch nut hebben; er is immers een markt voor gebouwen. Een vergelijkbare redenering geldt voor de verhandelbaarheid.
Indien ter bestrijding van kosten rechten of een heffing kan worden geïnd, dan spreken we ook van materiële vaste activa met een economisch nut. Dat een gemeente ervoor kan kiezen om voor diensten of producten geen of geen kostendekkend tarief voor te heffen, is niet relevant voor de vraag of een actief economisch nut heeft. Dit betreft met name investeringen in het rioolstelstel en afvalinzameling.

B1.1.2 MVA met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit zijn investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of verhandelbaar zijn, waarvoor ook heffingen kunnen worden opgelegd, zoals investeringen in afval en riolering

B 1.1.3 MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Het criterium 'maatschappelijk nut' is niet hetzelfde als 'maatschappelijke functie'. Dat laatste geldt voor het overgrote deel van het gemeentelijk bezit. Voor de duidelijkheid hanteert het BBV in geval van maatschappelijk nut de extra toevoeging 'in de openbare ruimte'. MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

B 1.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa bestaan uit:
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

B 1.2.1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen

Reguliere kosten voor het sluiten van geldleningen (o.a. provisie bij bemiddeling van financiering) worden in Utrecht niet geactiveerd, maar direct ten laste van het resultaat gebracht.
Onder het sluiten van geldleningen wordt ook verstaan het oversluiten of afkopen van leningen of financiële derivaten. De met laatstgenoemde acties gepaard gaande kosten, bijvoorbeeld boeterente, worden op grond van BBV-artikel 34 onderdeel a geactiveerd.

Utrechtse keuze
Kosten van het sluiten van geldleningen worden direct ten laste van het resultaat gebracht, met uitzondering van kosten van het oversluiten of afkopen van leningen of financiële derivaten.

B 1.2.2 Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In het BBV artikel 61 staan de volgende voorwaarden:
Bijdragen aan activa in eigendom van derden *kunnen* worden geactiveerd indien:
a. er sprake is van een investering door een derde
b. de investering bijdraagt aan de publieke taak
c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
d. de bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

De gemeente heeft de mogelijkheid om investeringsbijdragen aan derden te verstrekken. Deze worden in principe niet geactiveerd. Ook hierbij geldt dat hiervan afgeweken kan worden indien er sprake is van zeer omvangrijke investeringen, die dusdanig een materieel effect hebben op de exploitatie. Deze mogen alleen geactiveerd worden als beantwoord wordt aan de vier hiervoor genoemde BBV-criteria (cf. art 61 BBV). Hiervoor is instemming van de raad noodzakelijk.

Utrechtse keuze
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in Utrecht in principe niet geactiveerd, maar rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht. Een uitzonderdering kan worden gemaakt voor zeer omvangrijke investeringen.

B 1.3 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa kennen volgens het BBV-artikel 36 de volgende indeling:
1. Kapitaalverstrekkingen aan: gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen
2. Langlopende leningen aan openbare lichamen, woningcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen
3. Overige langlopende leningen
4. Overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer

Leningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd en op de balans opgenomen tegen de nominale waarde. De belangen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen lagere marktwaarde indien deze lager is dan de kostprijs (conform art 65 BBV).

B 2. Waardering van materiële vaste activa

Met 'waardering' bedoelen we hier het bepalen van de administratieve waarde van een bezit. De waarde van een object is de prijs die betaald is om het object aan te kopen of de kosten om het zelf te vervaardigen. De waarde van objecten bevindt zich aan de activa-kant, dit is de linkerkant van de balans. Op de oorspronkelijke waarde vindt jaarlijks afschrijving plaats die parallel loopt met de waardedaling door veroudering en slijtage. Zie verder bij: 'afschrijven'.

B 2.1 Aankoopprijs

De aankoopprijs, ook wel de 'verkrijgingsprijs' genoemd, is de som van alle inkoopkosten exclusief verrekenbare of compensabele BTW en vermeerderd met de bijkomende kosten. Voorbeelden van bijkomende kosten zijn: notariskosten en overdrachtsbelasting.
Eventuele voorbereidingskosten die worden uitgevoerd nadat een investeringskrediet is vrijgegeven, zijn geen immateriële vaste activa maar worden gerekend als bijkomende kosten en worden gerekend als bijkomende kosten en worden geactiveerd bij het materieel vast actief.

B 2.2 Vervaardigingsprijs

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen, de kosten van materialen en van arbeid en overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, vermeerderd met de rente tot het tijdstip van ingebruikname. Voorbeelden van overige kosten zijn kosten voor: bouwrijp maken, sloop van bestaande activa, leges en verzekeringskosten tijdens de bouw.

B2.2.1 Indirecte kosten

BBV-artikel 63: 'In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.'
Wij gaan in op de indirecte kosten van interne uren en voorbereidingskosten o.b.v. fasering projecten.

B2.2.2 Toerekening van interne uren

Met 'interne uren' wordt bedoeld: de kosten van ambtelijke inspanning, berekend tegen intern uurtarief. Dit zijn uren die direct bijdragen aan de vervaardiging van een actief en maken deel uit van de vervaardigingsprijs. Bij het autoriseren van het investeringskrediet dienen deze uren in de kostprijs inbegrepen te worden.
De kosten van indirecte uren die tot de normale bedrijfsvoering behoren, worden niet in de kostprijs meegenomen maar rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht. Dat zijn bijvoorbeeld de uren voor het uitschrijven van aanbestedingen of van het controleren en betaalbaar stellen van facturen.

VAT-kosten zijn ook indirecte kosten. Met VAT-kosten wordt bedoeld: de kosten van voorbereiding, administratie en toezicht. Interne uren en overige indirecte kosten komen voor gedurende het gehele proces vanaf het allereerste concept startdocument tot en met de oplevering en nazorg. Sommige activiteiten dragen rechtstreeks bij aan de realisatie van een bepaald actief, anderen behoren tot de normale bedrijfsvoering. Het is lastig om objectief aan te geven welke van deze indirecte kosten redelijkerwijs aan het actief kunnen worden toegerekend. Door een proces in fasen te knippen is het mogelijk om hierover nadere afspraken te maken.

De processen hangen af van het soort actief dat gerealiseerd wordt. In de kaders wordt daarom ook onderscheid gemaakt voor het activeren van:

A. Grondexploitaties
B. Projecten ruimtelijk/ fysiek domein
C. Bedrijfsvoering (incl. ICT)

A Grondexploitaties

Voor de voorbereidingskosten van grondexploitaties worden de kaders van de commissie BBV in de "Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023" gevolgd. Op hoofdlijnen zegt de notitie het volgende: voorbereidingskosten voor grondexploitaties mogen worden geactiveerd:

1. Indien deze passen in de kostensoortenlijst omgevingsbesluit;
2. Activeren voor een duur van maximaal 5 jaar; na de duur van 5 jaar maken deze kosten onderdeel uit van een actieve grondexploitatie, dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening worden getroffen; en
3. Plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, is een raadsbesluit overgenomen.

De kaders voor grondexploitaties zijn verder uitgewerkt in de Beleidsnota Grondbeleid.

B Projecten ruimtelijk/ fysiek domein

In Utrecht wordt voor complexe ruimtelijke processen het Utrechts Plan Proces (UPG[1]) onderscheiden:

1. Initiatief-fase
2. Definitiefase
3. Ontwerpfase
4. Voorbereidingsfase
5. Realisatiefase

[1] Voor een nadere definiëring van de vijf fasen wordt verwezen naar het Utrechts Plan Proces (UPG)

Utrechtse keuze
Bij omvangrijke ruimtelijke projecten en vastgoedprojecten mag tot de vervaardigingsprijs worden gerekend: de interne uren en overige indirecte kosten van de bovengenoemde fasen 3 tot en met 5.

De fasen 1 en 2 worden direct ten laste van het resultaat van het betreffende boekjaar gebracht. De organisatieonderdelen hebben programmabudget om dit te bekostigen. De start van fase 3, de ontwerpfase, vormt het moment waarop het inhoudelijk en financieel kader is vastgesteld. Hoewel het UPG niet volledig van toepassing is op vastgoedprojecten wordt voor vastgoedprojecten wel dezelfde fasering gehanteerd.
Tot de vervaardigingsprijs moet worden gerekend: de interne uren die direct betrekking hebben op de investering. Dat geldt ook voor VAT-kosten voor zover die direct gerelateerd zijn aan een investering (denk aan projectcontrollers). De indirecte uren – incasu feitelijk overhead – mogen worden toegerekend, maar ook ten laste van de exploitatie worden gebracht.

C Bedrijfsvoeringsprojecten
In Utrecht wordt voor projecten in de bedrijfsvoering, zoals ICT-projecten, het prince-2 model gebruikt. Hierin worden vier fasen onderscheiden:
1. Opstartfase/ projectaanloop
2. Initiatief-fase
3. Uitvoeringsfase(n)
4. Oplevering en nazorg

Indien de projectmethodiek UPG wordt gehanteerd, gelden dezelfde uitgangspunten als onder B toegelicht.

Utrechtse keuze
Tot de verwervings- c.q. vervaardigingsprijs worden gerekend: een redelijk deel van de interne uren en overige indirecte kosten van de bovengenoemde fasen 2 en 3. Indien de projectmethodiek UPG wordt gehanteerd, gelden dezelfde uitgangspunten als voor projecten ruimtelijk/ fysiek domein.

B2.2.3 Toerekening van rente
Zie verderop in deze Beleidsnota: ‘B5 Rente’.

B.2.2.4 Bijdragen van derden
Bijdragen van derden zijn bijvoorbeeld bijdragen van Rijk, Provincie of Cultuurfondsen. De Raad autoriseert investeringskredieten inclusief het deel dat gedekt wordt door bijdragen van derden. Daarbij zijn toegezegde bijdragen van derden een financieringsmiddel en dekkingsmiddel van de investeringsuitgaven. Ze verlagen per saldo het gemeentelijke deel in de kostprijs van de investering. Met het oog op beperken van rentelasten tijdens de bouw, worden werkelijk ontvangen bijdragen van derden reeds tijdens de bouw zoveel mogelijk in mindering gebracht op de uitgaven. Dit heet de ‘netto-methode’.

Bijdragen van derden die in directe relatie staan tot een actief worden op de waardering daarvan in mindering gebracht. (BBV-artikel 62, lid 2)

B.2.2.5 Onttrekkingen uit reserves

Het is niet toegestaan om reserves in mindering te brengen op investeringen. Onttrekkingen uit reserves worden niet direct in mindering gebracht op de waardering van investeringen om deze te verlagen (BBV). Het is daarentegen wel toegestaan om een reserve te vormen voor de dekking van kapitaallasten.

Zie verderop in deze nota bij: B 6.3 Activareserve.

B 2.2.6 Kosten voor sloop van gebouwen

Een gebouw kan in aanmerking komen voor sloop, renovatie of verbouwing. De kosten van de sloop van dit gebouw kunnen als eenmalige kosten in de exploitatie worden genomen of mogen worden geactiveerd als onderdeel van het nieuwe materiele actief, indien op dezelfde locatie een nieuw gebouw wordt gerealiseerd.
Binnen de gemeente Utrecht worden sloopkosten geactiveerd, indien dit onderdeel is van het bouwproject. De (afschrijvings-) kosten worden dan gelijkmatig over de komende jaren gespreid waardoor er geen fluctuaties in het resultaat ontstaan.

Utrechtse keuze
Indien sloopkosten van een gebouw onderdeel zijn van een bouwproject dan worden deze kosten geactiveerd en wordt de boekwaarde van het actief hiermee verhoogd.

B 2.3 Waardeverandering

Om de waarde van kapitaalgoederen uit te drukken worden verschillende termen en definities gebruikt. De verschillende termen en definities leveren een verschillende uitkomst, die daarbij kan fluctueren over de jaren heen. Hierna lichten we eerst de verschillende waarden toe en gaan we daarna in op waardeverandering.

B 2.3.1 Actuele waarde, marktwaarde, economische waarde

De actuele waarde, marktwaarde of economische waarde zijn drie begrippen die hetzelfde uitdrukken: het bedrag dat iets bij verkoop zou opbrengen in het vrije economische verkeer. De werkelijk betaalde kostprijs kan lager of hoger zijn.

B 2.3.2 Boekwaarde

Het geheel van netto geactiveerde investeringskosten (het bruto geheel van geactiveerde investeringskosten, verminderd met de bijdrage van derden en de reeds gedane afschrijvingen) is de boekwaarde. De boekwaarde is het bedrag waarvoor een actief in ‘de boeken’ - dat is op de balans – staat. De boekwaarde is niet altijd gelijk aan de marktwaarde. De marktwaarde is bepalend voor de maximaal toegestane boekwaarde. Als de marktwaarde lager is dan de boekwaarde dan dient in bepaalde gevallen van de boekwaarde extra afgeschreven te worden tot het bedrag van de lagere marktwaarde.

B 2.3.3 Afwaarderen

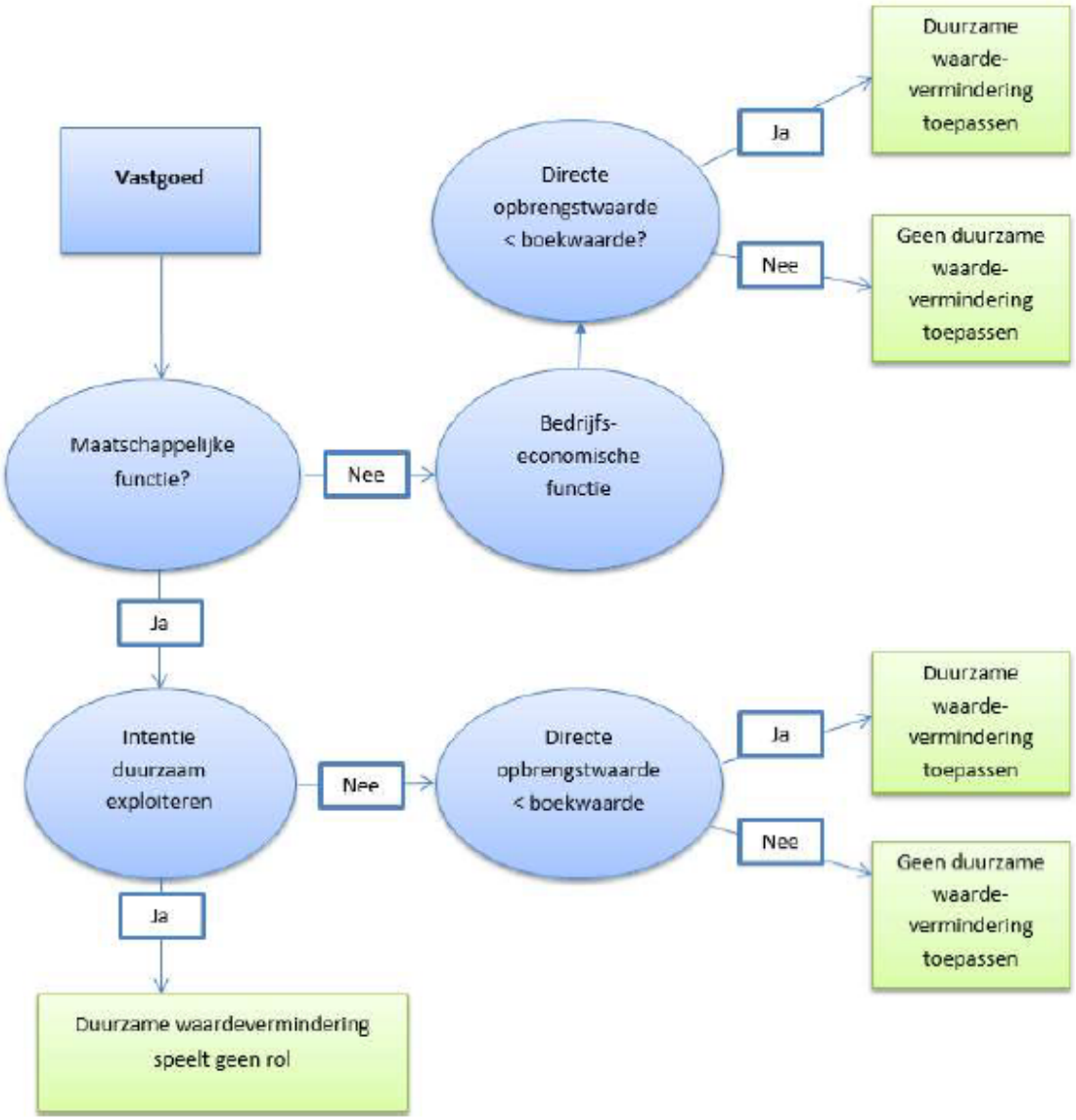
Door diverse (externe) factoren kan de actuele waarde van vastgoed dalen. Als de verwachting is dat deze lagere marktwaarde blijvend is, dan is er sprake van duurzame waardevermindering. Indien er sprake is van een duurzame waardevermindering dan wordt de boekwaarde verlaagd ten laste van de exploitatie (een eenmalig nadeel). Indien de verwachting is dat het gaat om een tijdelijke waardevermindering dan wordt er altijd voor gekozen om extra af te schrijven. De waardevermindering wordt gerealiseerd door extra afschrijvingen. Om de financiële impact te bepalen moet onderscheid gemaakt worden tussen vastgoed met een maatschappelijke en een economische functie.

Vastgoed met een maatschappelijke functie is een verzamelnaam voor een gebouw of terrein met een publieke functie: te denken valt aan onderwijs, sportaccommodaties, culturele centra, welzijn en dergelijke. Vastgoed met een bedrijfseconomische functie kenmerkt zich door de bestuurlijke intentie om bewust winst en/of waardestijgingen te realiseren.

Bij waardedaling van vastgoed met een economische functie is afwaardering verplicht. Indien voor vastgoed met een maatschappelijke functie de bestuurlijke intentie bestaat om duurzaam (voor een langere periode) te exploiteren dan speelt duurzame waardevermindering geen rol. Bestaat de bestuurlijke intentie om dit vastgoed te verkopen of de bestemming ervan te wijzigen naar vastgoed met een bedrijfseconomische functie dan is er sprake is van een duurzame waardevermindering en is afwaardering verplicht. Een aandachtpunt hierbij betreft vastgoed in de vorm van gronden bij de materiële vaste activa die een maatschappelijke functie hebben of onder een pand met een maatschappelijke functie. Als daar sprake is van een duurzame waardevermindering dan moet die wel worden verwerkt (omdat er immers geen afschrijving plaatsvindt).

Utrechtse keuze
In Utrecht wordt op vastgoed met een maatschappelijke functie alleen dan een duurzame waardevermindering toegepast, wanneer bestuurlijk de intentie is om het te verkopen of de bestemming te wijzigen naar vastgoed met een economische functie. Duurzame waardevermindering van gronden bij de materiële vaste activa die een maatschappelijke functie hebben of onder een pand met een maatschappelijke functie wordt wel verwerkt.

B 2.3.4 Beslisboom afwaarderen (exclusief grond)

B 2.4 Restwaarde en circulariteit

De gemeente Utrecht hanteert als uitgangspunt duurzaamheid en circulariteit. Circulariteit gaat ervan uit dat afval de grondstof is voor nieuwe producten. De insteek is dat grondstoffen (zoals stenen), onderdelen en producten na gebruik worden gedemonteerd en dat de materialen opnieuw worden hergebruikt. Aan deze materialen kan na het demonteren een waarde worden toegekend. Dat is de restwaarde van het actief. Bij de bepaling van de hoogte van de restwaarde moet rekening gehouden worden met eventuele risico's, sloop- of verwijderingskosten en de onderhoudskosten gedurende de looptijd van het kapitaalgoed.

In deze nota WAAVA is het vertrekpunt voor alle nieuwe investeringen in vaste activa dat er sprake is van een restwaarde, tenzij gemotiveerd aan kan worden gegeven dat er geen sprake is van restwaarde. Hiermee geven we invulling aan één van de doelstellingen van de Beleidsnota Utrecht Circulair: in 2030 voor 50% circulair bouwen, met als einddoel Utrecht volledig circulair 2050. Deze

doelstelling geeft aan dat de gemeente toewerkt naar meer en meer circulair werken, wat betekent dat het aandeel van circulaire investeringen naar 2030 zal toenemen. We bevinden ons in een transitie waarin steeds meer investeringen circulair zijn. Een kenmerk van circulaire investeringen is dat er sprake is van hergebruik aan het einde van de levensduur. Dan is in meerdere mate sprake van een restwaarde die tot uitdrukking komt in de waardering. Daarbij moet rekening gehouden worden met de kosten voor demontage en/of verwijdering. In eerste instantie wordt er per investering dit bepaald. Het ontbreekt nu aan onderbouwde data en ervaringscijfers om een generieke richtlijn hiervoor te formuleren. Een alternatief is om te gaan werken met een generieke restwaarde per categorie, in de vorm van een percentage van de investeringskosten, het hanteren van een generieke restwaarde vraagt onderbouwing, deze kennis moet nog worden opgebouwd.

Bij nieuwe investeringen in vaste activa geldt als uitgangspunt dat vaste activa restwaarde behouden. Deze restwaarde wordt onderbouwd aangeleverd bij de investeringsaanvraag en maakt deel uit van de integrale (inclusief bijbehorende risico's) afweging (bij de kredietaanvraag en dus een raadsvoorstel). Indien de onderbouwing van de restwaarde onvoldoende is dan kan er onderbouwd afgeweken worden door middel van een raadsbesluit. Daar dit in een raadsvoorstel prominent mee te nemen ontstaat er expliciete aandacht voor circulariteit en dit zal de transitie stimuleren.

Utrechtse keuze
Voor het bepalen van de hoogte van de afschrijvingslasten voor nieuwe investeringen wordt rekening gehouden met een restwaarde, tenzij er aantoonbaar geen restwaarde is. De restwaarde wordt tevens ingezet ter compensatie van de sloop- of verwijderingskosten.

B3 Activeren (van materiële vaste activa)

Bij investeringen met meerjarig nut spreiden we de kosten van aanschaf of vervaardiging gelijkmatig over de levensduur van het object. Daarvoor is het nodig om deze kosten te activeren. Activeren doen we door de kosten van een investering niet in één keer ten laste van het resultaat te brengen, maar als een bezit op de balans te presenteren. Het geld van de investering zit dan als het ware in bakstenen en beton. In de jaren die volgen worden de kosten ten laste van de betreffende jaarresultaten gebracht, verspreid over de verwachte levensduur van het object. Het bezit wordt in dezelfde periode afgeschreven. Het overeenkomstig object wordt over de jaren minder waard als gevolg van veroudering en/of slijtage.
Alle investeringen worden geactiveerd (artikel 59 BBV) conform de richtlijnen die in deze nota zijn vastgelegd.

B 3.1 Criteria voor activeren

Uit oogpunt van het in de hand houden van de administratieve lasten is het van belang dat gemeenten op grond van artikel 212 van de Gemeentewet in de financiële verordening aangeven welke ondergrens gehanteerd wordt voor het activeren van investeringen.
Bij het hanteren van een activeringsgrens moet de verplichting tot het activeren van investeringen in acht worden genomen. Het is niet toegestaan om de activeringsgrens zodanig vast te stellen dat hierdoor (bepaalde typen) activa individueel of als verzameling (bijvoorbeeld de aankoop van een aantal bomen, die in totaliteit boven een 100.000 euro kosten) in totaal van materiële omvang buiten de balans worden gehouden. Met ingang van 2021 is de activeringsgrens van investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut gelijkgetrokken naar 100.000 euro.

Het activeren van aankopen met een aanschafwaarde onder de 100.000 euro kan nuttig zijn om andere redenen zoals:
- het inzichtelijk houden van gemeentelijk bezit
- koppeling van bezit met een beheersysteem
- het constant houden van kosten die tegen kostprijs jaarlijks aan derden worden gefactureerd.
- het voorkomen van jaarlijkse schommelingen in de gemeentelijke kosten

Utrechts keuze
In Utrecht worden alle investeringen (individueel of gebundeld) boven de 100.000 euro aan gemeentelijke middelen geactiveerd. Daarnaast worden voor investeringen met economisch nut alle uitgaven geactiveerd. Investeringen onder dat bedrag mogen worden geactiveerd op voorwaarde dat dit op consequente wijze gebeurt. Aankoop van grond wordt altijd geactiveerd.

B 3.3 Activa in ontwikkeling

'Lopend actief' is in Utrecht de werknaam voor onderhanden activa. Het gaat hierbij uitsluitend om activa die ontwikkeld worden met de intentie ze voor de eigen beleids- of bedrijfsvoering van de gemeente in te zetten. Over activa in ontwikkeling wordt jaarlijks rente berekend.
Onderhanden werk met betrekking tot grondexploitaties en ten behoeve van derden verschillen van de hiervoor genoemde activa in ontwikkeling. De reeds gemaakte kosten voor grondexploitaties en ten behoeve van derden worden op de balansdatum opgenomen onder de vlottende activa 'Onderhanden werken'.

Keuze Utrecht
Activa die volgens de criteria van deze nota in aanmerking komen voor activering worden in de loop van de realisatie onder de vaste activa opgenomen als 'lopend actief'.

B 4 Afschrijven

Door investeringen te activeren, kunnen de kosten ervan verdeeld worden over de levensduur van het object. Elk jaar wordt een deel van de kostprijs afgeschreven. Op die manier houdt de waardedaling van het actief gelijke tred met de waardevermindering van het overeenkomstig object door slijtage en veroudering.

Jaarlijkse afschrijvingskosten zijn exploitatielasten en beïnvloeden het jaarresultaat. De hoogte van de jaarlijkse afschrijvingskosten wordt bepaald met de door de raad vastgestelde afschrijvingstabel, hierin staat per verschillende soort activa de afschrijvingstermijn beschreven. Het is niet toegestaan om de hoogte van de afschrijving te laten afhangen van het beoogde resultaat (BBV art. 64).

In Utrecht wordt op een consequente wijze afgeschreven. Dit betekent dat de afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
Soortgelijke activa worden op dezelfde wijze gewaardeerd en afgeschreven. Een eenmaal vastgestelde afschrijvingstermijn en afschrijvingsmethode blijft gedurende de gehele economische

levensduur van een actief van toepassing. Behalve als de werkelijke gebruiksduur tijdens het gebruik langer of korter blijkt te zijn, dan moet de afschrijvingstermijn worden aangepast.

De afschrijvingstermijn hangt samen met de verwachte toekomstige gebruiksduur. Voor circulaire investeringen kan bij de afschrijvingstabel gekozen worden voor een langere looptijd. Hierbij moet aannemelijk gemaakt worden dat de verwachte toekomstige gebruiksduur is gestegen. Deze wijziging moet in samenhang gezien worden met het meerjarig onderhoudsplan en de mogelijke renovatiekosten.

Op grond wordt niet afgeschreven. Daarom is de afschrijving op gronden nihil. Dit betekent dat voor bebouwde grond alleen wordt afgeschreven over het gebouw en niet over de grondwaarde.
Door naar boekwaarde nul euro c.q. restwaarde af te schijven, wordt bereikt dat geen rente- en afschrijvingslasten meer op de exploitatie drukken nadat een object buiten gebruik is gesteld wegens slijtage of veroudering.

Utrechtse keuze
Indien er sprake is van (bebouwde) grond, dan gelden er twee componenten. Het materiële vaste actief wordt afgeschreven conform de vastgestelde afschrijvingstabel als “component”. De bijbehorende grond wordt gezien als een ander component en op de grond wordt niet afgeschreven.

B 4.1 Startmoment van de afschrijvingen

Voor het moment van beginnen met afschrijven is de gemeente, binnen de regels van het BBV, vrij in haar keuze. In tegenstelling tot de afschrijvingsmethode, die per (sub)categorie kan worden bepaald, kan voor het moment van beginnen met afschrijven voor één mogelijkheid worden gekozen. De gekozen mogelijkheid wordt toegepast op alle kapitaalgoederen die gereedkomen/verworven worden. Uit de volgende mogelijkheden kan worden gekozen:

- Vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt (een volledig jaar afschrijving); of
- Medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt (een half jaar afschrijving); of
- Vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt; of Vanaf het moment van ingebruikname. Investeringen met een economisch nut zijn in staat om inkomsten te genereren, bijvoorbeeld huurontvangsten, vanaf het moment dat ze in gebruik genomen (kunnen) worden. De inkomsten zorgen voor dekking van de kapitaallasten die op hetzelfde moment ingaan.

Utrechtse keuze
Bij alle investeringen wordt er in Utrecht per 2024 voor alle nieuwe investeringen begonnen met afschrijven vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt. Met uitzondering van:
- riolering, hierbij wordt het ideaalcomplex (zie Bijlage 2 Verklarende woordenlijst) gehanteerd;
- investeringen met een economisch nut, waar inkomsten tegenover staan.

B 4.2 Afschrijvingstermijnen

De exacte afschrijvingstermijnen van de onderscheiden activa (categorieën) zoals we die in Utrecht hanteren, zijn opgenomen in een separate Afschrijvingstabel.
Het BBV schrijft niet voor welke termijnen gelden voor welke activa. Het BBV zegt wel dat de afschrijvingstermijn overeen moet komen met de verwachte economische en/of technische levensduur. De termijnen voor afschrijving worden bepaald per soort activa op basis van de verwachte levensduur.

Utrechtse keuze
Jaarlijks wordt beoordeeld of de afschrijvingstabel nog actueel is of aanpassingen behoeft. Bij wijzigingen wordt de afschrijvingstabel door de raad vastgesteld.

Geactiveerde kosten verbonden aan het oversluiten van geldleningen kunnen worden afgeschreven. De afschrijvingstermijn mag op grond van BBV-artikel 64 lid 4 maximaal gelijkgesteld worden aan de looptijd van de nieuwe lening. Wij gaan uit van de looptijd van de nieuwe lening. De jaarlijkse afschrijving wordt als kosten verantwoord op het taakveld treasury. Deze kosten mogen worden meegenomen in de toe te rekenen rente aan investeringen en grondexploitaties.

Utrechtse keuze
De kosten van het oversluiten van geldleningen worden afgeschreven over de looptijd van de nieuwe lening.

B 4.3 Categorieën (afschrijvingstabel)

Voor de afschrijvingstermijnen en -methode van de onderscheiden categorieën vaste activa stelt de raad een afschrijvingstabel (zie bijlage 3) vast. De raad wordt hierover geïnformeerd. Vaste activa zijn onderverdeeld in categorieën en subcategorieën naargelang de aard en de gemiddelde levensduur van de objecten.
De indeling van de activa in de afschrijvingstabel past binnen de hoofdcategorieën, die het BBV voorschrijft. Dit zijn:
Immateriële vaste activa
1. Kosten sluiten geldleningen en disagio
2. Kosten onderzoek en ontwikkeling
3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Materiële vaste activa
4. Gronden en terreinen
5. Woonruimten
6. Bedrijfsgebouwen
7. Grond- weg- en waterbouwkundige werken
8. Vervoermiddelen
9. Machines, apparaten en installaties
10. Overige materiële vaste activa

Het college legt afwijkingen van de vastgestelde afschrijvingstabel expliciet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor bij de kredietaanvraag. Daar waar mogelijk ondersteunt de gemeente

Utrecht verduurzaming en circulariteit. Dit kan leiden tot onder andere een afwijking op de afschrijvingstabel.

Het komt voor dat een object uit verschillende hoofdcomponenten bestaat die elk onder een andere categorie vallen. Bijvoorbeeld vervoermiddelen waarop een installatie is gemonteerd. Als geen componentenbenadering wordt toegepast dan valt het geheel binnen de categorie van de component met de grootste economische waarde.

Utrechtse keuze:
Het is toegestaan af te wijken van de vastgestelde afschrijvingstabel. In die gevallen dient per individueel project vooraf toestemming van de raad te worden verkregen. Indien de afwijking financiële consequenties heeft op het financieel beeld, worden de wijzigingen betrokken bij de integrale afweging.

B 4.4 Componentenbenadering

De componentenbenadering is een afschrijvingsmethode voor vaste activa die uit meerdere eenheden zijn samengesteld. De samenstellende delen gaan niet allemaal even lang mee. Daarom staat het BBV toe een actief onder te verdelen in componenten, waarbij elke component een andere afschrijvingstermijn krijgt. Deze methode is verplicht voor de activering van grond, indien de grondprijs deel uitmaakt van de kostprijs omdat op grond volgens het BBV niet afgeschreven wordt.

Utrecht is terughoudend met de toepassing van de componentenbenadering, dit als gevolg van de administratieve last die met de uitvoering samenhangt Alleen bij omvangrijke investeringen bestaande uit meerdere componenten wordt de methode toegepast als er sprake is van materieel financieel effect op de jaarlijkse kapitaallasten. Het activeren en afschrijven volgens de componentenbenadering gaat uit van vooraf vastgestelde economische of technische levensduur van een beperkt aantal componenten.

Utrechtse keuze
Bij omvangrijke investeringen bestaande uit meerdere componenten wordt de methode alleen toegepast als er sprake is van materieel financieel effect bij het gebruik van verschillende afschrijvingstermijnen. Bij componenten die apart geactiveerd worden, is van belang dat:
- Elke component een afschrijvingstermijn krijgt die overeenkomt met zijn economische of technische levensduur.
- Maximaal 4 componenten worden onderscheiden.
- De opsplitsing van het actief in componenten op basis van een voorcalculatie wordt vastgesteld (bijv. offerte) om administratieve lastendruk te voorkomen.

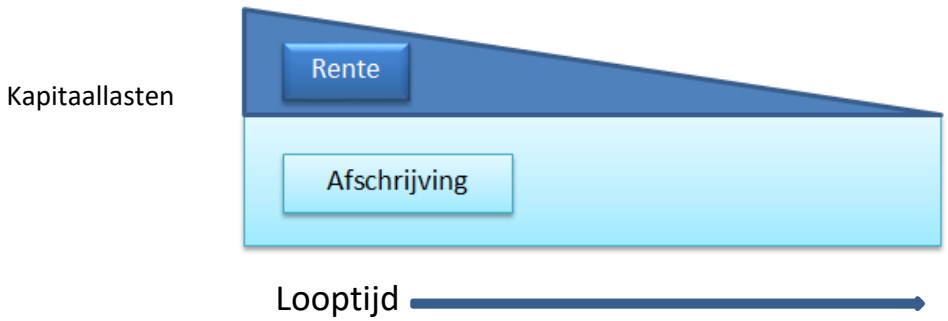
B 4.5 Afschrijvingsmethoden

De afschrijvingsmethode van de onderscheiden activa zoals we die in Utrecht hanteren, zijn opgenomen in een separate Afschrijvingstabel.
Er is keuze uit vier afschrijvingsmethoden: lineair, annuïtair, degressieve of progressieve afschrijving. Het BBV schrijft niet voor welke van de vier wanneer gebruikt moet worden. Als de keuze eenmaal

gemaakt is dan moet die consequent gevolgd worden. Hierna lichten we de vier methoden kort toe met argumenten waarom we kiezen voor de ene of de andere methode.

B 4.5.1 Lineaire afschrijvingsmethode

Bij de lineaire afschrijvingsmethode dalen de kapitaallasten van jaar tot jaar. Het afschrijvingsbedrag blijft jaarlijks even hoog maar doordat de boekwaarde daalt, nemen de rentelasten jaarlijks af.

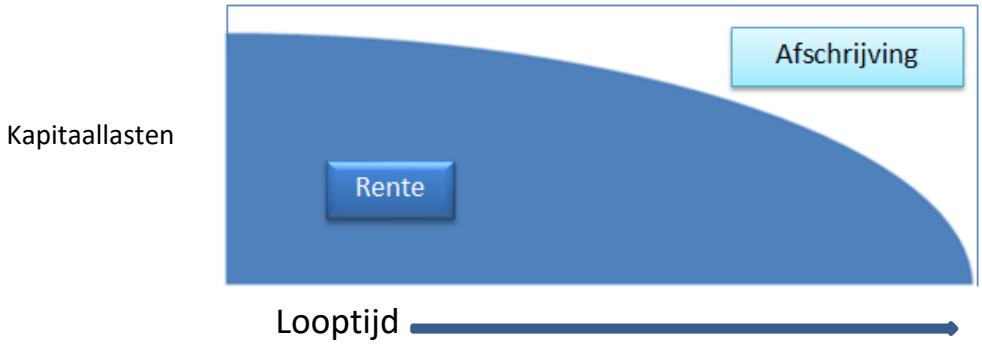

Illustratie: Lineaire afschrijvingsmethode geeft afnemende kapitaallasten

Over het geheel genomen geeft deze afschrijvingsmethode de minste lasten in de exploitatie van een actief. Dit komt doordat de rentecomponent in totaliteit kleiner is dan bij de annuïtaire afschrijvingsmethode. De lineaire afschrijvingsmethode past bij objecten die:
- naargelang het gebruik snel in waarde dalen, bijvoorbeeld: vervoermiddelen en ICT-hardware
- geen opbrengsten genereren maar hoofdzakelijk met gemeentelijke bijdragen bekostigd worden, bijvoorbeeld objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

B 4.5.2 Annuïtaire afschrijvingsmethode

Bij de annuïtaire afschrijvingsmethode blijven de kapitaallasten gelijk gedurende de hele economische levensduur. In de beginjaren is de boekwaarde nog hoog en zijn de rentelasten daarom hoger. De hogere rentelasten worden gecompenseerd door minder snel af te schrijven. In de laatste jaren daalt de boekwaarde snel door grotere afschrijvingsbedragen. De rentelasten zijn dan evenredig laag.

Illustratie: Annuïtaire afschrijvingsmethode geeft gelijkblijvende kapitaallasten

Door de gelijkblijvende jaarlasten past deze afschrijvingsmethode bij objecten waarbij de intensiteit van gebruik recht wordt gedaan door een annuïtaire afschrijving. Activa ten behoeve van de

gemeentelijke bedrijfsvoering worden wegens de gelijkblijvende structurele kapitaallasten ook annuïtair afgeschreven.

B 4.5.3 Degressieve afschrijvingsmethode:

Bij deze methode wordt de afschrijving bepaald op basis van de boekwaarde van het activum. Aangezien de afschrijving een percentage bedraagt van de boekwaarde en deze jaarlijks daalt, daalt de afschrijving eveneens. Bij toepassing van deze methode dalen de afschrijvingslasten relatief snel waardoor er veel afschrijvingslasten vrijvallen. Deze methode sluit het beste aan bij activa die in de eerste jaren een relatief snelle waardedaling vertonen en vervolgens minder snel in waarde dalen.

B 4.5.4 Progressieve afschrijving

Manier van afschrijven waarbij de afschrijving elk jaar groter wordt. Het is het tegenovergestelde van degressief afschrijven. Annuïtaire afschrijvingen zijn een voorbeeld van een progressieve afschrijvingsmethode. Het is ook mogelijk om progressief af te schrijven met een vastgelegd afschrijfschema.

Utrechtse keuze:
De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast bij vaste activa. Uitzondering daarop zijn:
- activa met economisch nut waar de intensiteit van het gebruik rechtvaardigt om annuïtair af te schrijven. Te denken valt aan activa waarbij inkomsten uit tarief, huur of heffing tegenover staan ter dekking van de kosten. Deze worden annuïtair afgeschreven.
- onderwijsgebouwen

B 5 Rente

De financiering van investeringen brengt rentelasten met zich mee voor het deel dat niet wordt gefinancierd uit bijvoorbeeld bijdragen van derden. Voor een nadere toelichting over rente wordt verwezen naar het Financieringsstatuut van de gemeente Utrecht.

B 5.1 Omslagrente

In Utrecht hanteren we het systeem van integrale financiering. Dat betekent dat de werkelijk betaalde rente op leningen in principe niet rechtstreeks doorbelast wordt aan individuele investeringsprojecten (projectfinanciering), maar naar evenredigheid wordt verdeeld (= omgeslagen) over de vaste activa en de activa in ontwikkeling. Het is een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente.

De omslagrente wordt jaarlijks toegerekend aan zowel gereed gemelde als lopende materiële en financiële vaste activa (met uitzondering van treasury-posten), het onderhanden werk (grondexploitaties c.q. bouwgronden in exploitatie) en waarborgsommen;

Het percentage van de omslagrente wordt vastgesteld conform BBV-regels (en de door de BBV voorgeschreven methodiek).

Utrechtse keuze
Rente wordt niet toegerekend aan activa op basis van de werkelijk betaalde rente voor dit actief, maar op basis van de omslagrente.

Illustratie: omslagrente

B 5.2 Rente tijdens de bouw

Het is verplicht om tijdens de bouw de oplopende investeringskosten te verlagen met voor dat project ontvangen bijdragen van derden, teneinde het kostenverhogend effect van de omslagrente te drukken.

Utrechtse keuze
In Utrecht worden gemaakte kosten tijdens de bouw verhoogd met omslagrente. Ontvangen bijdragen van derden tijdens de bouw verlagen per saldo de omslagrente.

B 5.3 Rente tijdens de exploitatie

Jaarlijks over de boekwaarde van vaste activa in exploitatie rente toegerekend, ongeacht hoe ze gefinancierd zijn. Deze rentelasten maken deel uit van de exploitatielasten van het actief.

B 6 Financiële dekking van kapitaallasten

De lasten als gevolg van het over de jaren spreiden van investeringskosten zijn de kapitaallasten, die bestaan uit de som van afschrijvingslasten en rentelasten. Kapitaallasten maken deel uit van de exploitatielasten. Kapitaallasten kunnen op drie verschillende manieren financieel gedekt worden:
- door inkomsten van derden
- met (structureel) kapitaallastenbudget
- met onttrekkingen uit een activareserve

Als er geen financiële dekking van kapitaallasten is waaruit structurele kapitaallasten uit 6.1 en 6.2 kunnen worden gedekt, dan dient in Utrecht voor nieuwe investeringen een kapitaallastenreserve gevormd te worden of structureel middelen te worden gevraagd aan de raad. De voorkeur gaat uit naar het opnemen van structurele kapitaallasten in de begroting, zodat in de toekomst budget vrijvalt voor de vervanging of renovatie van het actief. Voor investeringen waar structurele inkomsten tegenover staan (bijv. parkeergarage) is het opnemen van structureel budget een noodzaak. Als er sprake is van bijdragen van eigen middelen van bijv. andere beleidsvelden of onderhoudsbudget moet een reserve worden gevormd c.q. middelen worden toegevoegd aan de bestaande kapitaallasten reserve. Ook als er geen noodzaak is voor vervangingen, gaat de voorkeur uit naar het werken met een reserve.

B 6.1 Dekking uit structurele inkomsten van derden

Bij investeringen met een economisch nut zoals gebouwen en rioleringen worden de kapitaallasten doorgaans gedekt uit huurinkomsten, heffingen en dergelijke. Uitgangspunt hierbij is dat de externe bijdragen van een kostendekkend niveau zijn. Indien de inkomsten voor onvoldoende dekking zorgen, worden gemeentelijke middelen ingezet als aanvullende dekking. Dat gebeurt in principe door middel van een structureel kapitaallastenbudget óf door vorming van een activareserve.

De incidentele inkomsten derden zijn subsidies die verplicht in mindering worden gebracht op het investeringsbedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

B 6.2 Dekking uit structureel kapitaallastenbudget

Enkele beleidsprogramma's beschikken over beschikbare ruimte voor (vervangings)investeringen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de programma's Onderwijs en Sport. De bandbreedte is een vooraf bepaald investeringsvolume waarbij een deel van de structurele exploitatiebudgetten bestemd is voor kapitaallasten. Doordat deze budgetten de jaarlijkse indexatie volgen blijven ze waardevast. Deze methode garandeert dat er in de toekomst voldoende financiële ruimte is voor vervangende nieuwbouw. Daarom heeft zij de voorkeur boven de methode met een activareserve.

B 6.3 Activareserve = kapitaallastenreserve

Indien gekozen wordt voor het reserveren van middelen in een kapitaallastenreserve wordt vooraf het spaardoel, de dekkingsbron en het spaarritme worden vastgesteld. De kaders voor het al dan niet gebruik maken van de activareserve staan opgenomen in de nota Reserves. Hierbij wordt uitgegaan van een generieke kapitaalreserve, alleen bij uitzondering wordt er een specifieke reserve gevormd. Zoals bij egalisatiefonds riolering. Hierbij wordt ten aanzien van de vorming van een voorziening c.q. egalisatiereserve de "NOTITIE MATERIËLE VASTE ACTIVA" commissie BBV gevolgd.

C Monitoren, sturen en verantwoorden

C 1 Juridische context en samenhang overig relevant beleid

C 1.1 Landelijke wetgeving

- gemeentewet

Artikel 212 van de Gemeentewet stelt dat elke gemeente een financiële verordening moet hebben. De financiële verordening bevat in elk geval de "regels voor waardering en afschrijving van activa". Artikel 10 van de Verordening financieel beleid en beheer gemeente Utrecht bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders de Beleidsnota "Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa" (WAAVA) aanbiedt ter behandeling en vaststelling door de raad. Voor de exacte afschrijvingstermijnen en -methode per actief stelt de raad de afschrijvingstabel vast. De Utrechtse spelregels met betrekking tot activeren en afschrijven in deze Beleidsnota zijn hiervan afgeleid en geven de kaders voor:

- De grondslagen voor waardering en activering van vaste activa
- De afschrijvingsmethode en –termijnen van vaste activa
- Het moment waarop de afschrijving van vaste activa begint

http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2016-02-01#TiteldeelIV_HoofdstukXIV

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) stelt wettelijke regels met betrekking tot gemeentefinanciën. De artikelen 59 tot en met 65 van het BBV bevatten regels voor waardering, activering en afschrijving van vaste activa.
http://wetten.overheid.nl/BWBR0014606/2016-04-14

De commissie BBV heeft daarnaast nog een aparte notitie Materiële Vaste Activa gepubliceerd in januari 2020: Notitie Materiële vaste activa · Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Met het oog op de juiste interpretatie van de BBV-regels doet de commissie BBV stellige uitspraken. Gemeenten zijn verplicht zich aan de stellige uitspraken te houden. Daarnaast doet de commissie BBV aanbevelingen en publiceert een vraag- en antwoordrubriek op haar website.
http://www.commissiebbv.nl/

C 1.2 Gemeentelijk beleid

Deze nota is opgesteld in samenhang met onder andere de volgende financiële nota's:

- Financiële verordening 212, raadsbesluit 29-2024
- Nota Reserves, raadsbesluit 30 april 2020
- Financieringsstatuut Gemeente Utrecht, raadsbesluit 26 januari 2020

C 2 Vaststellen kredieten en ophoging /verlaging van kredieten

In de begroting staan de investeringsbudgetten opgenomen. Om deze budgetten te kunnen inzetten moeten deze door de raad worden vrijgegeven door het verlenen van een krediet. Dit kan bij het vaststellen van de begroting of met een specifiek raadsbesluit.

De kaderstelling voor het vrijgeven van kredieten staat geformuleerd in de verordening financieel beleid en beheer (artikel 10 lid 6 en 7).

C 3 Indicatoren voortgang en verantwoording

Door middel van deze Beleidsnota geeft de raad invulling aan haar budgetrecht en maakt zij nadere afspraken rondom de verantwoording daarover. De raad krijgt daarmee beter zicht en vat op de (meerjarige) besteding van het geld.

De voortgang over investeringen wordt (financieel) gevolgd via de begrotingscyclus en de beleidscyclus vanuit de inhoud. De verantwoording verloopt via de jaarstukken.

C 4 Risicobeheersing

Door middel van het vaststellen van deze nota stelt de raad uniforme regels op rondom waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa. De waarderingsgrondslagen (een stelselwijziging) kunnen alleen worden aangepast indien daarvan gegronde redenen zijn. Dit voorkomt het risico dat het inzicht in de financiële positie van de gemeente vertroebelt doordat wijziging op wijziging plaatsvindt.

C 5 Financiën

De aanpassing van de Beleidsnota WAAVA vloeit voort uit eerder besluitvorming in de raad bij Voorjaarsnota 2024 en aanpassingen van de BBV-regelgeving. Deze aanpassingen hebben geen invloed op het financiële beeld, zoals is vastgesteld bij de Programmabegroting 2025-2028.

De beleidsnota is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2026 en wordt vanaf dat moment toegepast op de verwerking van activa in onze administratie.

Bijlage 1 Overzicht Utrechtse keuzes

- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen materiële vaste activa met economisch nut, materiële vaste activa met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en materiële vaste activa met maatschappelijk nut voor de activeringsgrens, looptijd en ingangsdatum.

- Kosten van het sluiten van geldleningen worden direct ten laste van het resultaat gebracht, met uitzondering van kosten van het oversluiten of afkopen van leningen of financiële derivaten. 3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in Utrecht niet geactiveerd, maar rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht. Een uitzondering kan worden gemaakt voor zeer omvangrijke investeringen.

- Bij omvangrijke ruimtelijke projecten en vastgoedprojecten mag tot de vervaardigingsprijs worden gerekend: de interne uren en overige indirecte kosten van de bovengenoemde fasen 3 tot en met 5.

- Tot de verwervings- c.q. vervaardigingsprijs gerekend: een redelijk deel van de interne uren en overige indirecte kosten van de bovengenoemde fasen 2 en 3. Indien de projectmethodiek UPG wordt gehanteerd, gelden bij de projecten bedrijfsvoering dezelfde uitgangspunten als voor projecten ruimtelijk/ fysiek domein.

- Indien sloopkosten van een gebouw onderdeel zijn van een bouwproject worden deze kosten geactiveerd en wordt de boekwaarde van het actief hiermee verhoogt.

- In Utrecht wordt op vastgoed met een maatschappelijke functie alleen dan een duurzame waardevermindering toegepast, wanneer bestuurlijk de intentie is om het te verkopen of de bestemming te wijzigen naar vastgoed met een economische functie. Duurzame waardevermindering van gronden bij de materiele vaste activa die een maatschappelijke functie hebben of onder een pand met een maatschappelijke functie wordt wel verwerkt.

- Voor het bepalen van de hoogte van de afschrijvingslasten voor nieuwe investeringen wordt rekening gehouden met een restwaarde, tenzij er aantoonbaar geen restwaarde is. De restwaarde wordt tevens ingezet ter compensatie van de sloop- of verwijderingskosten.

- In Utrecht worden alle investeringen (individueel of gebundeld) boven de 100.000 euro gemeentelijke middelen geactiveerd. Investeringen onder dat bedrag mogen worden geactiveerd op voorwaarde dat dit op consequente wijze gebeurt. Aankoop van grond wordt altijd geactiveerd.

- Activa die volgens de criteria van deze nota in aanmerking komen voor activering worden in de loop van de realisatie onder de vaste activa opgenomen als ‘lopend actief’.

- Indien er sprake is van (bebouwde) grond, dan gelden er twee componenten. Het materiële vaste actief wordt afgeschreven conform de vastgestelde afschrijvingstabel als “component”. De bijbehorende grond wordt gezien als een ander component en op de grond wordt niet afgeschreven

- Bij alle investeringen wordt er in Utrecht per 2024 voor alle nieuwe investeringen begonnen met afschrijven vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt. Met uitzondering van:
  - Riolering hierbij wordt het ideaalcomplex gehanteerd
  - Investeringen met een economisch nut, waar inkomsten tegenover staan.

- Jaarlijks wordt beoordeeld of de afschrijvingstabel nog actueel is of aanpassingen behoeft. Bij wijzigingen wordt de afschrijvingstabel door de raad vastgesteld.

- De kosten van het oversluiten van geldleningen worden afgeschreven over de looptijd van de nieuwe lening.

- Het is toegestaan af te wijken van de vastgestelde afschrijvingstabel. In die gevallen dient per individueel project vooraf toestemming van de raad te worden verkregen. Indien de financiële consequenties effect hebben op het financieel beeld, worden de wijzigingen betrokken bij de integrale afweging.

- Bij omvangrijke investeringen bestaande uit meerdere componenten wordt de methode alleen toegepast als er sprake is van materieel financieel effect bij het gebruik van verschillende afschrijvingstermijnen. Bij componenten die apart geactiveerd worden is van belang dat:
  - Elke component een afschrijvingstermijn krijgt die overeenkomt met zijn economische of technische levensduur.
  - Maximaal 4 componenten worden onderscheiden.
  - De opsplitsing van het actief in componenten op basis van een voorcalculatie wordt vastgesteld (bijv. offerte) i.v.m. voorkomen administratieve lastendruk.

- De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast bij vaste activa. Uitzondering daarop zijn:
  - Activa met economisch nut waar inkomsten uit tarief, huur of heffing tegenover staan ter dekking van de kosten. Deze worden annuïtair afgeschreven.
  - Onderwijsgebouwen

- Het is toegestaan af te wijken van de vastgestelde afschrijvingstabel. In die gevallen dient per individueel project vooraf toestemming van de raad te worden verkregen. Indien de financiële consequenties effect hebben op het financieel beeld, worden de wijzigingen voorgelegd aan de raad. Zie hiervoor B4.3

- Rente wordt niet toegerekend aan activa op basis van de werkelijk betaalde rente voor dit actief, maar op basis van de omslagrente.

- In Utrecht worden gemaakte kosten tijdens de bouw verhoogd met omslagrente. Ontvangen bijdragen van derden tijdens de bouw verlagen per saldo de omslagrente.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

Activa (enkelvoud: actief of activum)
Activa zijn de bezittingen van de gemeente op een bepaald moment, de waarde ervan uitgedrukt in euro's.

Activa met een economisch nut
Gemeentelijk bezit dat kan bijdragen aan het genereren van inkomsten en/of verhandelbaar is.

Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
Gemeentelijk bezit dat niet verhandelbaar is en niet bijdraagt aan het genereren van middelen.

Activa in ontwikkeling
Werken die bestemd zijn voor meerjarig eigen gebruik en op de balansdatum nog niet gereed zijn. Ook wel 'lopende activa' genoemd.

Activareserve
Een reserve voor de financiële dekking van kapitaallasten gedurende de afschrijvingstermijn van een actief.

Activeren
Het op de balans presenteren van de financiële waarde van een kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezit kan worden beschouwd.

Afschrijven
Het op systematische wijze ten laste van de exploitatie brengen van een investering. Hiermee wordt in de boekhouding de waardedaling door veroudering en/of slijtage tot uitdrukking gebracht.

Afschrijvingsmethode: zie lineaire en annuïtaire afschrijvingsmethode
Annuïtaire afschrijvingsmethode
Deze methode kent een jaarlijks gelijkblijvend bedrag aan rente en afschrijving. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Tegen het einde is deze verhouding omgekeerd.

Balans
De balans geeft de grootte en de samenstelling van het vermogen van de gemeente weer op een bepaald tijdstip. De bezittingen staan aan de activa-kant, dat is de linkerkant van de balans. Aan de passiva-kant, dat is de rechterkant, staat hoe de het bezit gefinancierd is.

Boekwaarde
Dit is de waarde van een actief op een bepaald moment. De boekwaarde wordt bepaald door de verkrijgings- of vervaardigingsprijs te verminderen met de reeds gedane afschrijvingen.

Boekwinst/- verlies
Het verschil tussen de boekwaarde en de actuele verkoopprijs.

Componentenbenadering
Dit houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven, elk naargelang zijn eigen waardeverloop.

Causaliteit
Oorzakelijk verband.

Circulariteit
Grondstoffen, onderdelen en producten worden na hun levensduur opnieuw ingezet waardoor de waarde behouden blijft.

Disagio
Een negatief verschil tussen de werkelijke waarde van een investering (zoals een aandeel of obligatie) en de nominale waarde.

Economische waarde
De verkoopwaarde in het vrije economische verkeer.

Economische levensduur
De periode waarin het actief of productiemiddel normaal kan worden gebruikt, inkomsten kan genereren en/of verkocht kan worden.

Exploitatie
Dit is het uitbaten van bezittingen zoals het gebruik van gebouwen of goederen of het uitvoeren van een dienst.

Financiële vaste activa
Een categorie van activa die een financiële waarde vertegenwoordigen zoals bijvoorbeeld verstrekte leningen.

Grondexploitatie
Een grondexploitatie (soms afgekort tot grex) is een begroting die wordt opgesteld om grondkosten en grondopbrengsten van een ruimtelijk ontwikkelingsplan (zoals een nieuw bestemmingsplan) in beeld te brengen.

Immateriële vaste activa
Een categorie van bezittingen die niet tastbaar zijn zoals bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Investering
Investeringen zijn de uitgaven die de gemeente doet voor de aanschaf of vervaardiging van kapitaalgoederen.

Investering met economisch nut
Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Kapitaalgoederen
Objecten met een meerjarig nut.

Kapitaallasten
De jaarlijkse exploitatielasten van rente en afschrijving die verbonden zijn aan activa.

Kapitaallastenreserve: zie activareserve.

Levensduurverlengende investering
Een investering met als doel de levensduur van een bestaand actief substantieel te verlengen.

Lineaire afschrijvingsmethode
Deze methode kent een jaarlijks dalend bedrag aan lasten. De afschrijvingscomponent blijft jaarlijks gelijk. Als gevolg van een daling van de boekwaarde neemt de jaarlijkse rentelast af.

Lopende activa: zie Activa in ontwikkeling.

Materiële vaste activa
Bezittingen van de gemeente van stoffelijke aard met een meerjarig nut. Voorbeelden zijn onder andere: grond, gebouwen, wegen en machines.

Netto methode
Bezittingen worden op de balans opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs minus bijdragen van derden.

Omslagrente
Rentelasten die op een systematische manier worden toegerekend aan de activa. Het is een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente.

Rente: zie Omslagrente.

Restwaarde
De opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden.

Technische levensduur
Het aantal jaren dat een object werkelijk meegaat voordat het versleten is of tot het moment waarop het geen productieve prestaties meer kan leveren.

Vaste activa
De bezittingen van de gemeente waarin het benodigde vermogen meerdere jaren is vastgelegd. We onderscheiden materiële, immateriële en financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs
Het bedrag dat betaald is om activa aan te schaffen. Dit is de inkoopprijs plus bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs
De kosten die gemaakts zijn voor het in eigen beheer vervaardigen van een actief.

Vervangingsinvestering
Het vervangen van een actief waarvan de technische of economische levensduur is verstreken.

Bijlage 3 Afschrijvingstabel vaste activa
(m.i.v. 1 januari 2026)

Algemeen

Ondergrens voor verplichtingen materiële vaste activa		
	Materiële vaste activa met een economisch nut	€ 100.000 Absolute uitgaven
	Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	€ 100.000 Gemeentelijke middelen
Circulaire activa		
	Er is sprake van circulaire activa indien het actief een restwaarde heeft die groter is dan nul.	
Componentenbenadering		
	Indien de componentenbenadering van toepassing is, dan is de afschrijvingstermijn aangegeven in onderstaande afschrijvingstabel bij de betreffende objecten.	
Aankoop gebruikte / 2e hands objecten		
	Bij aankoop van gebruikte of 2e hands objecten is de afschrijvingsduur gelijk aan de verwachte resterende levensduur met inachtneming van bovengenoemde ondergrens voor activering.	

Categorie		Nut E/M[1]	Annuïtair / Lineair	Afschrijvingsduur (in jaren)
Immateriële vaste activa				
10 010	Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	E	Lineair	Diverse
10 110	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor het realiseren van een bepaald actief worden binnen bepaalde criteria geactiveerd		Lineair	5
10190	Lopende investeringen kosten van onderzoek en ontwikkeling		Geen afschrijving	

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden over het algemeen niet geactiveerd. Voor die situaties waarin een bijdrage wel geactiveerd wordt, gelden dezelfde afschrijvingstermijnen als bij de activa in eigendom van de gemeente. Daarbij gelden de volgende activa-codes:				
10 210	Bijdragen aan in gebruik genomen activa van derden		Lineair	Diverse
10 290	Lopende investeringen bijdragen aan activa van derden in ontwikkeling		Geen afschrijving	

Financiële vaste activa				
	Uitgegeven leningen en geldverstrekkingen		Activering tegen nominale waarde	

Materiële vaste activa				
	Gronden en terreinen			
20 010	Gronden en terreinen niet zijnde parkeerterreinen	E	Geen afschrijving	
20 020	Parkeerterreinen	E	Lineair	10
20 030	25% van de cascowaarde van ondergrondse parkeergarage	E	Geen afschrijving	
20 090	Lopende investeringen gronden en terreinen	E	Geen afschrijving	

	Woonruimten			
21 010	Woonruimten	E	Annuïtair	40
21 020	Restauratie/renovatie van permanente woonruimten en monumenten	E	Annuïtair	20
21 090	Lopende investeringen in woonruimten	E	Geen afschrijving	

	Bedrijfsgebouwen			
22 010	Bedrijfsgebouwen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft onder andere: kantoorpanden, bedrijfsloodsen, scholen, peuterspeelzalen, sociale en culturele voorzieningen, broedplaatsen voor startende ondernemers, zwembaden, sportvoorzieningen en monumenten. Met uitzondering van parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 015	Opstallen gemeentewerven (afvalscheidingsstations)	E	Annuïtair	10
22 020	Parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 040	Restauraties/renovaties van semipermanente bedrijfsgebouwen	E	Annuïtair	10

22 030	Restauraties/renovaties van permanente bedrijfsgebouwen en monumenten	E	Annuïtair	20
22 050	Restauraties/renovaties die de economische levensduur van permanente bedrijfsgebouwen met 30 jaar verlengen	E	Annuïtair	30
22 090	Lopende investeringen bedrijfsgebouwen	E	Geen afschrijving	

	Grond- weg en waterbouwkundige werken			
23 010	Aanleg, reconstructie, renovatie verhardingen Inclusief ondergrond	M	Lineair	40
23 020	Aanleg, reconstructie, renovatie civiele constructies	M	Lineair	50
23 025	Aanleg, reconstructie, renovatie Werven c.a.	M	Annuïtair	50
23 090	Lopende investeringen grond- weg- en waterbouwkundige werken	M	Geen afschrijving	
23 510	Riolering: aanleg en vervanging	E	Annuïtair	40
23 520	Sportterreinen: aanleg en inrichting	E	Annuïtair	30
23 530	Sportvelden: aanleg en inrichting toplaag	E	Annuïtair	12
23 590	Lopende investeringen riolering en sportterreinen	E	Geen afschrijving	

	Vervoermiddelen			
24 010	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft onder andere: personenwagens, bestelwagens (5 jaar), tractoren, grote en kleine inzamelvoertuigen voor intensief gebruik en tweedehands grote inzamelvoertuigen	E	Lineair	5
24 020	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: grote en kleine inzamelvoertuigen voor normaal gebruik, vrachtwagens en grote aanhangwagens	E	Lineair	8
24 030	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 10 jaar. Dit betreft onder andere: kleine aanhangwagens en bestelwagens	E	Lineair	10
24 040	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft vaartuigen (bedrijfsboten) en vaartuigen casco	E	Lineair	40

24 090	Lopende investeringen vervoermiddelen	E	Geen afschrijving	

	Machines, apparaten en installaties			
25 010	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft onder andere veegmachines en opnamekoppen voor inzamelwagens	E	Lineair	5
25 015	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 6 jaar. Dit betreft onder andere opnamekoppen voor inzamelwagens	E	Lineair	6
25 020	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 7 jaar. Dit betreft onder andere: apparatuur parkeren	E	Lineair	7
25 030	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: installaties parkeren	E	Lineair	8
25 035	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 10 jaar.	E	Lineair	10
25 040	Machines, apparaten en installaties gebonden aan gebouwen: Dit betreft onder andere: beveiligings-, verwarmings- en brandblusinstallaties	E	Annuïtair	10
25 050	Gebouwgebonden installaties: o.a. liften en klimaatinstallatie	E	Annuïtair	40
25 090	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met economisch nut	E	Geen afschrijving	
25 510	Verkeersregelinstallaties (VRI's)	M	Lineair	10
25 520	Openbare verlichting	M	Lineair	25
25 590	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met maatschappelijk nut	M	Geen afschrijving	

	Informatie- en communicatietechnologie (ICT) vervolg machines, apparaten en installaties			
26 010	Hardware, grootschalig	E	Annuïtair	7
26 020	Hardware, kleinschalig	E	Lineair	5
26 030	OS Werkplek	E	Annuïtair	5
26 031	ICT infra inpandig (data- en telecommunicatie)	E	Annuïtair	7
26 040	ICT machines (PC's. laptops, servers, data-opslag)	E	Annuïtair	5

26 050	Mobiele ICT apparatuur (telefoons en tablets)	E	Annuïtair	3
26 051	Overige telefonie	E	Annuïtair	7
26 060	Netwerken	E	Annuïtair	7
26 070	Verbindingen ICT infra lang (in en buiten pand tot aan patchkast)	E	Annuïtair	10
26 081	Firewall aanpassen, uitbreiden	E	Annuïtair	5
26 082	Netwerkauthenticatie	E	Annuïtair	7
26 090	Lopende investeringen ICT	E	Geen afschrijving	
	Overige materiële vaste activa			
26 011	ICT grootschalig, software	E	Annuïtair	7
26 021	ICT kleinschalig, software	E	Lineair	5
	Kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde		Geen afschrijving, worden niet geactiveerd	
29 110	Overige materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	M	Lineair	15
29 111	Speeltoestellen	M	Lineair	15
29 112	Bomen en overig groen	M	Lineair	30
29 190	Lopende investeringen met een maatschappelijk nut	M	Geen afschrijving	
29 921	Inrichting van gebouwen, alsmede voorzieningen in en aan gebouwen en inventaris: bureaus, stoelen, kasten etc.	E	Annuïtair	10
29 920	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 10 jaar: Dit betreft onder andere: binnenbak en toegangssysteem ondergrondse containers	E	Lineair	10
29 925	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 15 jaar. Dit betreft onder andere: perscontainers, GTE-containers	E	Lineair	15
29 930	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 20 jaar. Dit betreft onder andere: betonputten ondergrondse container	E	Lineair	20
29 991	Lopende investeringen met een economisch nut o.a. software	E	Geen afschrijving	

[1] E=Economisch nut; M=Maatschappelijk nut